8
1 D
17

Digitized by Google

DE
ECCLESIARUM
RECONCILIATIONE

TRACTATUS THEORICO-PRACTICUS
Ex Juris Canonici Sanctionibus, ac Moralis Doctrinæ fundamentis methodicè exaratus.

AUTHORE

PETRO FRANCISCO PASSERINO
COMITE BILEGNI, AC EXCELSI DUCALIS CONSILII
PRÆSIDE.

SER.MO RAYNUTIO II.
FARNESIO
PLACENTIÆ, PARMÆ, &c. DUCI VI.

PARMÆ MDCXCIV.
Ex Typographia Alberti Pazzoni, & Pauli Montii Sociorum.
SUPERIORUM PERMISSU.

Digitized by Google

Digitized by Google

SER.ME DUX.

ECcleſiarum Pollutio, earumque Reconciliatio ita correlativorum naturam imitantur, ut hæc ſine illa dari nequeat, cum priorem poſterior omnino ſupponat. Hinc ego, ſicuti devotiſſima electione motus, DUX SER.ME Glorioſiſſimo Nomini Tuo Opus meum de Pollutione Eccleſiarum olim ſacravi, ſic humillima neceſſitate adſtrictus nunc Opus hoc de ipſarum Reconciliatione

Cel-

Digitized by Google

Celſitudini Tuæ dicare cogor ; cum Pollutionem Reconciliatio ſequatur ; eaque ratione, qua lux tenebris gratior eſt , hoc illo Tibi acceptius fore autumo , cum tenebras Pollutio , nitorem vero præſeferat Eccleſiarum Reconciliatio . Utrumque autem Inſigni Tuæ pietati congruit ; nam , cum unumquodque Templa reſpiciat , quorum plura effuſo ære ſplendide erexiſti , æque illud , ac iſtud Tibi debebatur , prout ego me ipſum , meaq; omnia Auguſtiſſimæ clementiæ Tuæ deberi ingenue fateor . Id igitur fronte pro more ſerena excipe, meque , meoſque ea , qua antea , benigniſſima gratia Tua complecti dignare , dum ego in animi gratiſſimi pignus ferventiſſime Deum exorabo , ut Te diutiſſime ſuperſtitem , omnique fælicitatis copia florentem præſervet , Tuamq; Sereniſſimam Familiam ſaluberrimo acceſſionis incremento fœcundet . Sic voveo, ſic ſpero .

Celſitud. Tuæ Sereniſs.

Humiliſſ. Devotiſſ. ac Devinctiſſ. Servus, & Vaſſallus

Petrus Franciſcus Paſſerinus.

AD ILLUSTRISS., ET EXCELLENTISS. D.

PETRUM FRANCISCUM PASSERINUM

EXCELSI DUCALIS CONSILII PLACENTIÆ PRÆSIDEM, BILENII COMITEM ETC.

CARMEN

ALPHONSI ARCELLI

I. C. EX COLL. JUD. PLAC.

DEſertas tentare Deas, & fila relictæ
Abjurata chelys novus excitat ardor; abactum
Heu quis Equum, & refugo vocales indicat undas?
Parce Aſtræa tuum voti damnare clientem
Defecti, parce ingenio, genioque relapſo;
Nos trahit ad Muſas antiqua per otia (primæ
Jura juventutis) cytharæ recidiva voluptas;
Sed majus quoque Numen ineſt obliqua maritans
Plectra Togæ, dubiam redimensque à crimine laurum;
Nos trahit ad Muſas Muſarum gloria PETRUS,
Nunc Themidis decus, & noſtri lux prima Senatus;
Ille meum commendat opus, pretiumque labori
Addit, & oblatas reddit cum fænore laudes,
Externæ nil laudis egens; puerilia ſpectes
Tempora, vel ſolidæ fælicia luſtra ſenectæ,
Æquævus famulatur honos; ſic undique Solem
Implet anhela dies radio diffuſa perenni.
Illius Eridani circùm cunabula Nymphæ
Viſæ hilares agitare choros, luſere Sorores,
Quæ Phaetonteum nuper flevere ſepulcrum,
Pollicitæque Faci meliora electra renatæ,
Expectata novis ſignarunt gaudia gemmis.

a *Hinc*

Digitized by Google

Hinc locuples fandi genius, locupleſque diſertas
Implendi ſchedulas, cum prima incumberet ætas.
Correpta hinc ſtudia, ingenio ſupplente labori,
Nam Sophia admiſit faciles operoſa camænas,
Quæ comites junxere gradus, mens unica Pindum,
Atque eadem ſacri penetralia ſcandit Olympi:
Sic Tibi Naturæ diſcrimina nota latentis;
Et notum arcana ſub majeſtate verendum
Quidquid habent Superi; o nimiùm dilecte Tonanti,
Ille ſuas Tibi pandit opes, facundaque ſpirans
Eloquia, explicuit per aperta oracula ſenſus,
Te referente, ſuos; rapuit cœleſtis amicum.
Vis Paulum, metuitque loqui; Tibi, PETRE, facultas
Forte reſervata eſt, nunc cum neglecta receſſit,
Doctrinæque inopes fugit Sapientia terras.
Ipſe Tibi, Deus ipſe dedit voceſque, minaſque
Queis ſacro Iſacidas repulit de limine; novit
Te ſcribente Orbis, quæ ſit reverentia, qualis,
Et quam Polluti ſit atrox injuria Templi.
Sed quia de Cœlo Nylus, laticeſque priores
Æthereo de fonte bibit, fæliciùs inde
Arida ſolliciti latè rigat arva Canopi,
Sic PETRUM à Templis avidi rapuere Lycei,
Et notum lætæ decus excepere Cathedræ.
Tunc ibi ſcrutantem latebroſi oracula Juris
Audit Parma ſuum; patria petiere relicta,
Qui Tuſcas, Ligureſq; plagas, Rhenumque minorem,
Majoremque colunt, audit peregrina Juventus
Quamque ferox dominis Helvetia vallibus edit,
Rhætia ſeu Lariis quam proxima recreat undis.
Itala ſic pubes, ſic hauſit, & extera nectar
Dulce propinatum cupidæ per ſobria menti
Pocula, quæ rimas animi perlapſa tenaces
Inconſumpta manent, populis paritura ſalutem.
Nunc alii graviora fori certamina miſcent,
Pars alios edocta docet, repetitque perennes,
Quos olim duxit PETRI de fontibus, hauſtus;
Ex illis patrias alii moderantur habenas,

Principibuſque hærent, populi, patriæque parentes.
Sufficit exemplum PETRI tamen omnibus; unus
Unus inexauſtas difformia fata ſecutis
Elargitur opes animis, ditatque volentes.
Intravit pius ambigui quoque liminis Aulam,
Deſervitque pius; Proceres coluere potentem,
Dilexere tamen: quæ tunc concordia ſortis
Cum virtute fuit! fallendi neſcius artes
Doctus & haud falli placuit populoque, Ducique;
Ipſe fidem ſolio, fęlix ubi regnat, ab alto
Ipſe Petri teſtatur adhuc RAYNUTIUS artes
Ingenuas, quem poſt commiſſi arcana Sigilli
Præcipuum ſummi poſuit calcare ſedile
Ordinis, hoc Patribus jubar impartitus, & Urbi,
Deliciaſque ſuas; PETRO nunc vindice regnat,
Seque Aſtrea videt dominam, authoremque fatetur.
Excipit Hic miſeros ſocio ſermone, levatque,
Et verbis aptat placidas popularibus aures,
Libra ſuum ſequitur pondus, leviterque cadentem
Vix dolet ipſe Reus; didicit regnare voluntas
In reliquos, quæ prima ſibi moderamina dixit.
Heu Sanctos vigilata juvat quam pagina mores,
Quanta capit, quantùmque ſapit, qui ſcire laborat!
Teſtantur ſudata tui Problemata vires
Ingenii quacumque probi; quot PETRE latentes
Verborum anfractus, & quot diſcrimina rerum,
Juris & ambages præſenti lumine tollis?
Id fidei tibi conciliat Sapientia, ut ipſæ,
Quas adhuc ancipites fallax Diſcorda fecit,
Nil dubitent, qua parte premis, deſcendere leges.
Te rea decepti timuit Fortuna furoris,
Cum malè libratos furias armavit in ictus,
Traxit & invitum per non ſua vulnera funus;
Illa ſed incerto ſors invida condere fato
Non poterit, nec edax abolere volumina Tempus:
Nectareæ ſcripſere manus, ſparſique recenti
Ambroſia, docti vivent in ſæcula Libri.
Nec tantum tua ſcripta parant, quos vincis, honores

 Eximios,

Digitized by Google

Eximios , Famæ venerabile nomen in albo
PETRE tuum ſcripſere alii , quos Orbis adorat
Innumeros , plauſuſque vebit ſuper aſtra Dynaſtæ .
Linea ſed non bæc laudum ſuprema , tuiſq;
Gloria onuſta quidem eſt , ſed non ſatiata tropbæis ,
Ulteriora manent , rerum quæ poſtulat ordo .
Concilias ſacris pollutas cultibus Aras ,
Quippe decet PETRUM Petri reparare decorem
Contemptum , Juſtumque fuit , quæ Petra paravit ,
Reſtauratricem Templis adjungere Petram .
Jamque Opus exactum eſt, procul ò procul eſte propbani,
Eſt locus iſte ſacer , doctus promiſſa Sacerdos
Explicat , & Sanctæ commiſſa piacula cbartæ
Abſolvunt ; Templo impietas fremit ægra redempto.
Fœlicem calamum , quo non præſtantior alter,
Jam te aptare bumeris cœleſtis deſtinat Ales ,
Qui face conſumptis purgavit ſordibus ora
Fatidici Iſaiæ , ſocialem jungere lucem
(Si qua fides Pindo) tecum jam percupit illa
Purgatrix Terræ , quæ fulget in ætbere , Clava .
Nos bumilem interea muſam miſcebimus Orbis
Plauſibus , atque novum ſalvere jubebimus Aſtrum .

IL-

Digitized by Google

ILLUSTRISS. ET EXCELLENTISS. D.

PETRO FRANCISCO PASSERINO

Novi hujus Tractatus Elucubratiſſimi Authori

PLAUSUS.

PETRO FRANCISCO
quondam
Pollutæ injurias expendenti;
nunc verò
Reconciliatæ Jura
ECCLESIÆ:
excitanti
condignum texet Elogium,
qui ſcribat
Enigma;
quo apertas laudes faſtidientem non offendat,
& diminutam Cognominis explicet
Amplitudinem.
PASERCULUM
audiens LECTOR
Æquivocum pende,
quo ingenuarum Avium
obtegantur ingenia,
eximiarum Laudum
promantur argumenta.
Solitarium PASSEREM benè dixeris,
ſi intelligas
ſine pari;
Cui
cæterum Comitas non deſit cum Innocentia
Columbæ,
quam ſine felle jurabis

Si

x

ſi
cunctis utilem , nemini gravem
advertas .
Ameniores
Acantidum , Caſſicarum , Philomelarum
concentus
longè antevertit
raucus alioqui à Natura
PASSERCULUS,
quem
ideo inſigniores Accademiæ
ſolidioris Poeſéos Aſſertorem
ſalutaverunt .
Audax hinc præter Naturam
PASSERCULUS
Aquilam æmulatus
pulcrioris Solis ſphæram,
omnigenam nempè Sapientiam
contemplans
enititur
Juventam inde vegetiorem ſortiri,
quà Senium non improbos ad labores
obduret.
Pennas vetuſtas prodigere,
ut calamos induat eruditos.
Paradiſiacam Avem
facilè credas
noſtrum
PASSERCULUM;
quippe
inferiora dedignatus,
ſublimiora Etheris ſpacia pervolat
nunquam humilia tractans argumenta.
Cycnum
non difidas fateri,
ſed
qui candorem interius jactet,
non exterius,

Qui-

Digitized by Google

quique
Seni; innocentis confinia
Deiparæ
laudibus conſecret;
ni potius, Phœnicem dixeris,
qui ſibi Rogum ſtruat
Eruditionis ſacræ ex aromatibus
ut redivivat Immortalis.
Sanè
ut
PETRI FRANCISCI PASSERINI
Nomen commendet
Æternitati,
non alio utetur Calamo
Fama,
quàm
enigmatici hujus
PASSERCULI.

PER

Digitized by Google

PER IL TRATTATTO
DE RECONCILIATIONE ECCLESIARUM
DATO IN LUCE

DALL' ILLUSTRISSIMO, ED ECCELLENTISSIMO SIG. CONTE

PIER FRANCESCO PASSERINI

Preſidente dell'Eccelſo Ducal Conſeglio di Piacenza.

CANTO,

DEL SIGNOR MARCHESE

GIO: BATTISTA CASATI
PIACENTINO.

S' Allude à trè Monti, ed al Toro Genufleſſo Stemma dell' Eccellentiſſimo Autore.

LOngi da Pindo ò mie ſuperbe Idee
Sul ſentier d' altra gloria ite Giganti;
Poiche il più grave error, che vi fa ree
Egli è un errore altrui, che ſtima incanti
I ſuſurri divin dell' onde Aſcree;
Se toglie l' eſſer Vate il pregio à i vanti;
Quaſi che l' adular non uſo, ò caſo,
Ma ſia neceſſità, legge in Parnaſo.

Longi dunque da Pindo, e d'altro Nume
Al faſcino erudito ivi s' aſcenda,
Dove Virtude tralignò in coſtume,
E ogn' error per natura hebbe l'emenda:
Dove ſuſurra d' eloquenza un fiume:
Dov' è neceſſità, che il LAURO apprenda,
Che il fè maggior, benche minor del merto
La Maeſtà, di chi curvollo in ſerto.

Sù

Sù TRE' MONTI v'invio, che all'erta ſede
D'Aſtrea ſervon di baſi, al tron di PIERO
Trè cardini inconcuſſi, ove RISIEDE
VINTO DEL CIEL LO SDEGNO, E PRIGIONIERO,
Cui deſtra diſarmò di gloria erede:
Quaſi vate in que' COLLI andronne Altero,
E dir vorrò, ch' ivi le lodi appreſi
Dall' Umiltà, di chi lodare inteſi;

Ne temo in queſti MONTI Umile Vate
Correr de Vati l' sfortunato arringo;
Vate, ma non bugiardo opre ammirate,
E à cantar d' un Eroe l' onor' m' accingo:
Chieggo in mercè nella futura etate
Dir, che il lodai: Ma, ſe in lodar io fingo,
Lodar non sò abaſtanza, e il merto gode
Per ſua lode maggior ſtar ſenza lode.

Mà, perche mai reſtio l' eſtro ſuperbo
All' armoniche corde avvinto tace?
Tropp' uſura di lode: ah per me ſerbo!
M' è di lode il lodar': è impreſa audace
Che le lodi maturi ingegno acerbo:
Quindi dubbio riman', ſe più tenace
Si debba ò lode, ò biaſmo al Vate, al Canto,
Se ben per la gran' ſorte ambi ſon vanto.

Mà in faccia à qual volume aura di lode
Fai Cliò ſpirar? A' quel Volume in fronte,
Che s' impegnò l' Eternità in Cuſtode,
CHE MEZZANO CON DIO DELL' VOMO ALL' ONTE
RUBBA LO SDEGNO AL CIEL CON SANTA FRODE;
Che muto, per chi il fè, le lodi hà pronte,
Che s' è reo, egl' è ſol perche l' Autore
Trà tant' opre maggior nol fè maggiore.

Moſtro ſtimar douria, ma non portento
Maggior d' altri Volumi un opra tale:
Nacque germana ad un iſteſſo intento
Figlia d' un ſolo ingegno, e non rivale:
Negl' autor' l'Uguaglianza è un gran tormento,
Mà nell' opre d' un ſolo è gloria uguale,
E acciò diviſo ancor ſia pari il merto,
Una tal confuſion ſembra concerto.

Mà quand' anco dell' altre aura minore
Per prodigio d' invidia opra sì grande
Foſſe ſortita ; eh ſembraria maggiore,
Se cinge all' altre ugual lauree ghirlande,
S' hà per Padre con l'altre un ſolo Autore :
Pari à ſe nome illuſtre i raggi ſpande :
Acciò il Sol più campeggi hanno le Stelle
Bella neceſſità d' eſſer men belle.

Ma grande al par del Nome avvien, che adori,
Di ſourumano un non sò che riſtretto,
Per cui preggio maggior', che dagl' ALLORI
Sortì il Volume, e par che ſiſi eletto
Chi il fè, più che in volumi anco maggiori
Pregio di Maeſtà fin nel ſoggetto,
E à ſuoi vanti, per dar maggiore uſura,
Scelſe ingegno in Natura oltre Natura.

Se già librò di Celeſtiali arcani
Sù un libro teſorier'. l' Aquila i vanni,
Fù il Cielo uſo à ſcherzare in modi ſtrani,
Che i ſenſi ancor ſantificò à Giovanni:
Or' mirino in tal libro anco i profani
Cuſtode un TORO ad emular cogl' anni:
Divario è ſol: Che al Ciel quella innamora,
E QUESTI GENUFLESSO il Cielo adora.

Ma ben diria, che à un'opra tal tributi
Tutta l' Europa hor' ricangiata in TORO
PROSTRATA AL SUOL UMIL plauſi dovuti,
E ben ſuperbi più que' plauſi adoro,
Se ſcorgo più, che l' Umiltà rifiuti
De trionfi commun' l' ampio teſoro:
Reſta ch' Europa ſol cinga gl'ALLORI,
E cangiata in un TORO hor cangi i fiori.

In queſti fogli allor vedraſſi eſpreſſo
D' un Mondo ammiratore un TORO Idea,
Che di LAURI faſciato anch'egli ſteſſo
Darà pregio più grande alla liurea,
Sù cui con faſto ammireraſſi impreſſo
D' Europa lo ſtupor, l' onor d'Aſtrea,
E vedranſi gl' ALLOR' ſul crin del merto
Simboleggiar l' Eternità nel Serto.

D'Iſto-

D' Iſtorico Divin fù bel vantaggio,
Se per cuſtode un TORO al gran Volume
Per deſtino del Cielo hebbe in retaggio:
Il TORO à un libro tal tolto dal Nume
Stato ſaria neceſſità d' oltraggio:
Ne minor l' un dell' altro eſſer preſume:
QUESTI CHIEDE D' UN DIO PACE AL FURORE,
Quei regiſtrò d' un Dio l'opre, e l' Amore.

Si mezzano di Pace il TORO impetra
Allo ſdegno del Cielo, e pace, e tregua,
E maeſtro di pace al mondo all'etra
Co' prieghi almeno il tolto onore adegua:
D' un TORO micidial profana Cetra
Se cantò l' Artificio: il canto ſegua
D' un TORO, ma gentil plettro divoto:
Del Furore al confronto è Amor più noto.

Della caduta età ſugl'occhi aprìo
La barbarie un trionfo, allor ch'ereſse
Di Perillo Tiranno il lavorìo
La ſtruttura feral l' arte ch' eſpreſse
E carcere, e feretro aſſieme unìo
Trà bronzi à torturar le pene iſteſse,
Dell' opra l' empietà ſentì il Tiranno,
Ma il piacer luſingò l'interno affanno.

Entro il TORO feral ſe un reo ſi adugge,
Cui deſtinò il livor d' un crudo Impero:
Alle ſtrida innocenti acceſo mugge
Il metallo animato, e in tuon men fiero
Toglie la compaſſion, di chi ſi ſtrugge,
Anco in ſuon men crudel fatto ſevero:
E acciò la crudeltà meno diſcopra,
Studia il Tiranno ſol l' arte dell' opra.

TORO fatale? à cui la ſola voce
Coſta una vita; e l' Innocenza uccifa
Gl'anima col muggir ſpirto feroce:
Vien la colpa del reo ſeco diviſa,
Anzi del reo più reo, ſe al reo più atroce
Rieſce la morte, che non è improviſa:
Chi pena, e di penar di nuouo crede,
Dagli pena maggior duol, che ſuccede.

Così d' un Eſtro crudo arte ſagace
Reſe armonioſo in ſulla Cetra un ſcempio,
E fatte udir le Tirannie con pace,
Fè Clio crudel la crudeltà d' un Empio:
Se già ſpiacque l' Idea, ed or più piace
Copia corretta, che l' Infame eſempio:
Se la barbarie in faſto ereſſe un TORO,
Inalza la Pietà più bel lavoro.

Se il TORO architettò genio Tiranno
Fù per purgar gl' error trà mille pene,
Hor le colpe à ſcontar con minor danno
Scielſe un TORO inegual l' Eterno bene:
Non sò, qual ſia di due maggiore inganno,
O il temere, ò il goder nella ſuá ſpene,
Sò, che quì del perdon nella ſperanza
Goder di chi peccò dee la coſtanza.

Ad un contrito ſuon d' un reo lamento
Co' muggiti à riſponder non impari
TORO gentil; ma ſe riſpondi i' ſento
CH' UMILE INSEGNI A' CONCIGLIAR GL' ALTARI,
Sembra del reo più bello il pentimento,
Se in barbarie gl' error furo' più rari:
Chi piange un ſacrilegio hà queſto vanto,
Che in grave error più pretioſo è 'l pianto.

Moſtraron di placarſi i Dei Gentili
Per non diſingannar la Fè agl'Idioti,
Allorche sù gl'altar viddero umili
Le vittime proſtrate à ſciogliér voti;
E nel loro furor fatti più vili
Sicarii diveniſe i Sacerdoti:
Queſt' onor' hebber ſol d'ucciſi Bruti,
Che un Innocenza vil porſe tributi.

Altro TORO, altro Sangue à Sagri ſdegni
Sull' are profanate adoro in Voto:
Olocauſti innocenti, e tanto degni,
Quanto indegni gli crede il cuor divoto,
Furo i penſier, che dier di pace i ſegni,
E inſegnart' agl' error remedio ignoto:
Furon vittime, ò Cieli, à ſdegni voſtri,
E, ſe ſangue non dier, ſparſero inchioſtri.

Em-

Empio profanator di Sagre mura
Inchioda sù que' fogli i ſguardi tuoi;
Deteſti i ſacrilegi alma più pura,
E ami ſol per dolerſi i falli ſuoi,
Nel pianto l'empietà reſa ſicura
Un duol teco crudele or moſtri à noi;
Che duol colto, e ſuperbo è duol mendace;
Ne ſi chiede con faſto al Ciel la pace.

Scorgi, che GENUFLESSO il TORO umile
Rincora la tua ſpeme, e il duol precorre,
Sol per forza d'Amor l'alma ſervile
Della colpa i legami impari à ſciorre:
Il pentimento allor non è più vile,
Se per pentirſi più ſe ſteſſo abborre:
Sù rinforza col pianto, empio, l'ammenda,
Finche l'alma dal duol conſorto prenda.

Piangi, e dal TORO UMIL l'orme improntate
Non ſi diſcernan più dal pianto aſperſe,
Ancor le doglie tue rendi ſenſate,
Che un Amor troppo tuo forſi diſperſe,
E le lagrime acciò ſien' rinforzate,
Se qualche tregua hauran', ſaran più terſe;
Mentre non ti dorrai: potrai ſagaci
Que' fogli intanto divorar co' baci.

E tù Vanne grand'opra, e al ſuol paleſa
Ritratta su' tuoi fogli Idea di Cielo;
Se con forza d'amor non ben compreſa
Suſciti ardor di quegl' inchioſtri al gelo,
Sembra, che la pietà dal Ciel diſceſa
T'habbi data la Vità unita al Zelo:
Io per me crederia, che al gran volume,
Per deſcriverlo, Amor deſſe le piume.

Così per voi ſvegliò grand'alma i canti
De voſtri LAURI all'ombra un plettro Amico:
Ma ſe i carmi à lodar non ſon baſtanti,
S'ogni Pindo di lodi è à voi mendico:
Riſponda in eco un Mondo à i voſtri vanti:
Ma un Mondo è poco; e francamente il dico:
Vi vorria dunque in altro Ingegno eſpreſſo
Il voſtro ingegno ad encomiar voi ſteſſo.

Voi.

Vo', che d' ogni virtude in voi traeſte
Ritratta al vivo ogni più bella Imago;
Ma sì bella la copia in voi pingeſte,
(V' è di merto il peccar' d' error sì vago)
Che in un copia, ed eſempio confondeſte:
Sicche di gloria allor' ſarete pago,
Se Idea d' imitator già fatto à Noi
Voi per eſempio imiterete Voi.

D' imitatori ammirator ci rende
Di sì belle virtudi union sì rara:
S' ammirerà, che in Voi queſta riſplende,
Qual di raggi in un Vetro union più chiara:
Ma nò: ſe in voi dal Ciel Virtù ſi eſtende
E' l' Umiltà di queſta luce avara,
Sicche per queſta fate in un momento
Fin di mille virtudi un pentimento.

Ma ſe più trà gl'orror bella è la luce,
E trà l' ombre un Idea più viva appare,
Tal la voſtra umiltade in voi conduce
Raggi maggior, che le virtù più rare,
Sicche quella Virtude in voi riluce,
Quale più che ſplendor ombra vi pare,
Anzi dell' altre più tal fregio ſerba,
Che, ſe bene è più vil, par più ſuperba.

Signor l'Amarvi, e non amar virtute
E' amare il Sole, e non amare il raggio?
Perciò io v' amo; e le mie corde argute
Porſero à voi di lodi un ſcarſo omaggio,
E ſe ben rozze à voi non ſon dovute,
Pur di mie lodi havete un ſol vantaggio,
Ed è, ſe ſcarſo fui, che à voi ſia grato
Per maggior voſtro vanto eſſermi ingrato.

Peccai non di deſio, ma ſol d'ingegno;
Pur le mie colpe ſono ambitioſe,
Se cagion dell' error fù il grande impegno:
Sì grande il voſtro merto à me s'oppoſe,
Che fè parer temerità il diſſegno;
Per tanto di tacer mia Clio diſpoſe,
Poiche di vanti tali, e rozzi, e ſcarſi
Picciolezza di merto è il contentarſi.

IN

IN OCCASIONE DELL'OPRA

DE RECONCILIATIONE ECCLESIARUM

POSTA IN LUCE

DALL'ILLUSTRISSIMO, ED ECCELLENTISSIMO SIG. CONTE

PIER FRANCESCO PASSERINI

PRESIDENTE DELL'ECCELSO DUCAL CONSEGLIO DI PIACENZA.

SONETTO.

DEL SIG. MARCHESE

GIULIO CESARE ARCELLI

PIACENTINO.

ECco o Pietà sù queſti fogli impreſſe
 Le Sacre leggi, onde l'ingegno impari,
 Come far rifiorir ſopra gli Altari
 Quell' alto onor, che un Sacrilegio oppreſſe.

Mente ſenil, che col ſaper già reſſe
 D' Aſtrea la Spada, e co' i conſigli rari
 Reſe i Fiori Farneſi ogn' or più chiari,
 Le addita, e à i TEMPII il ſuo ſplendor riteſſe.

Fù già d'un Pietro e privilegio, e vanto
 Della Chieſa primiera oprà d'amore
 Servir di baſe all' edificio Santo.

Or d'un PIETRO novello al dotto core
 Di bella gloria il Ciel concede tanto,
 Ch' ei sà del TEMPIO riſtorar l'onore.

ALL'

ALL'ILLUSTRISSIMO, ED ECCELLENTISSIMO

AUTORE

DELL' OPRA INTITOLATA

DE RECONCILIATIONE ECCLESIARUM

SONETTO DEL SIG. LUIGI SUZANI.

DUnque egl' è ver, che di Tua Penna il corſo
Stia ſempre in moto à imbalſamar Volumi,
E dove il Tempo à ogni gran ſpirto è morſo,
Alla Regia d' un Capo accreſca i lumi?

Ne paghi ancor di promulgar ſoccorſo
A Togate Provincie i tuoi coſtumi
Coll' eccelſo ſplendor d' alto diſcorſo
Quaſi lampade d' or i Tempii allumi?

Ah che ſcorgo il bel fin; vuole il tuo eſempio
Ornar cò gl' Altri della Fama il Coro,
S' ancor quello oggidì trova il ſuo ſcempio.

Mà giurerei sù la ſua Tromba d' oro,
Ch' ella brama la guerra entro al gran Tempio,
Perche adora la Pace entro al tuo Alloro.

LAURETUM ALPHABETICUM AUTHORUM,

ET OPERUM, A QUIBUS, ET IN QUIBUS HUJUS OPERIS ASSERTA COMPROBANTUR.

A

1 Nicolaus de Tudeſchis *Abbas Panormitanus* in lectura.
2 Petrus *Alagona* in compendio Juris Canonici.
3 Joannes Hieronymus Cardinalis *Albanus* de Poteſtate Papæ.
4 *Albericus de Roſate* in lectura.
5 Arnaldus *Albertinus* de agnoſcendis aſſertionibus Catholicis. In Repetit. ad Rubric. de Hæreticis.
6 Andreas *Alciatus* in Conſiliis. Ad Rubric. de novi operis nunciatione.
7 *Alexander Tartagnus* in Conſiliis.
8 Joannes de *Alloza* in Floribus ſummarum.
9 Joannes *Alteſtaing* in Lexico Theologico.
10 Virginius *Aluiſet* de Privilegiis Regularium.
11 *Amicus* in curſu Theologico.
12 Petrus *Ancharanus* in Decretales.
13 Joannes *Andreas* in Jus Canonicum.
14 *Angelus de Ubaldis Peruſinus* in Lectura.
15 Joannes Carolus *Antonellus* de loco Legali. De tempore Legali.
16 Divus *Antoninus* in Summa.
17 Marius *Antoninus* in Variis Reſolutionibus.
18 Guidus *à Bayſio Archidiaconus* Bononienſis in lectura.
19 Joannes Baptiſta *Aſinius* in l. at ſi quis impediat, ff. de Religioſis, & ſumptibus funerum.
20 Raphael Averſa de Sacrificio Miſſæ. De Euchariſtiæ Sacramento.
21 Stephanus *Aufrerius* in Repetitione Clementinæ ut Clericorum, de officio Ordinarii.
22 Divus *Auguſtinus* in Triumpho de Poteſtate Eccleſiæ.
23 Stephanus de *Avila* de Cenſuris Eccleſiaſticis.
24 Dominicus *Azo* Bononienſis in Summa Rubric. de Sacroſanctis Eccleſiis.
25 Joannes *Azorius* in Inſtitutionibus Moralibus.

B

26 *Baldus de Ubaldis* in lectura.
27 Andreas *Barbatia* in Conſiliis. Auguſtinus *Barboſa* de officio, & Poteſtate Epiſcopi. In Summa Apoſtolicarum deciſionum. In collectanei Doctorum. De Jure Eccleſiaſtico univerſo. De officio, & Poteſtate Parochi. De Appellativa verborum ſignificatione.
28 *Bartolus à Saxoferrato* in lectura.
29 Eligius *Baſſæus* in Floribus Theologiæ Practicæ.
30 Carolus *de Baucid* in caſibus ſingularibus.
31 Martinus *Becanus* de Sacramentis.
32 Ægidius *Bellamera* in conſiliis.
33 Robertus *Bellarminus* de controverſiis fidei.
34 Joannes Maria *Bellettus* in diſquiſitionibus Clericalibus.
35 Nicolaus *Bellonus* in Repetitione Rubricæ C. de edendo.
36 Oliverius *Beltraminus* in additionibus ad Deciſiones Alexandri Ludoviſii.

37 Thomas *del Bene* de Immunitate, & Juriſdictione Eccleſiæ. De radice reſtitutionis.
38 Gulielmus *de Benedictis* in repetitione cap. Raynutius de Teſtamentis.
39 Auguſtinus *Bernal* de Sacramentis.
40 Auguſtinus *Berous* in Conſiliis.
41 Joannes *Bertachinus* in Repertorio.
42 Stephanus *Bertrandus* in Conſiliis.
43 Joannes Fabricius *Beleynianus* in Inſtitutionibus, ſeu rudimentis Juris Canonici.
44 Martinus *Bonacina* de Irregularitate. De Matrimonio.
45 Franciſcus *Bordonus* in variis Reſolutionibus. De privilegiis Clericorum.
46 Paulus *Borgaſius* de Irregularitatibus, & de Impedimentis ordinum.
47 *Borgninus Cavalcanus* in Deciſionibus.
48 Angelus *Boſſius* de triplici privilegio Jubilei.
49 Barnabas *Briſſonius* de formulis.
50 Claudius *Brognolus* in ſpeculo Clericorum.
51 Joannes *Brunnemanus* in Conſiliis.
52 Antonius *de Butrio* in Jus Canonicum.

C

53 GEorgius *de Cabedo* in Practicis obſervationibus, ſive deciſionibus.
54 Joannes Hieronymus *Campanilis* in diverſorio Juris Canonici.
55 Joannes Franciſcus *Capiblanc.* de Auctoritate Baronum.
56 Beatus Joannes *de Capiſtrano* in rubric. de pœnis, & remiſſionibus.
57 Joannes *Caramuel* in Theologia Regulari. In Dialexi de non certitudine. In Apologemmate pro doctrina de probabilitate. In Critica Philoſophica. In Theologia fundamentali. In Theologia morali. In Triſmegiſto.
58 Ludovicus *Carbonus* de omnium rerum reſtitutione.
59 Cæſar *Carena* in Reſolutionibus Practicis.
60 Thomas *Carlevalius* de Judiciis.
61 Bartholomæus *Cartagena* in Expoſitione Titulorum Juris Canonici.
62 Alphonſus *de Caſarubios* in Compendio Privilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium.
63 Ludovicus *Caſpenſis* in Curſu Theologico.
64 Raymundus *Caſſinq* de Præfecto Eccleſiæ.
65 Alphonſus *à Caſtro* de Lege pœnali.
66 Ferdinandus *Caſtropalao* in operibus Moralibus.
67 Rolandus *Cavagnolus* ad Decreta Montisferrati.
68 Petrus *Cened.* in Collectaneis ad Jus Canonicum.
69 Franciſcus *de Ceſpedes* de exemptione Regularium.
70 Julivs *Chartarus* in Deciſionibus Criminalibus.
71 Bruno *Chaſſaingius* de Privilegiis Regularium.
72 Joannes Baptiſta *Ciarlinius* in controverſiis forenſibus.
73 Marcus Tullius *Cicero* de Amicitia. De Officiis. De Finibus.
74 Innocentius *Cironius* in Jus Canonicum.
75 Paulus *de Citradinis* de Jure Patronatus.
76 Paulus *Comitolus* in Reſponſis Moralibus. De Contractibus univerſe.
77 Joannes Baptiſta *Confetius* in Collectione Privilegiorum Mendicantium, & in Compendio Privilegiorum Societatis Jeſu.
78 Ægidius *ConincK.* de Sacramentis.
79 Franciſcus *Connanus* in Commentar. Juris Civilis.
80 Antonius *Corduba de Lara* in Commentariis Codicis.
81 Tobias *Corona* de Sacris Templis.
82 Pyrrus *Corradus* in Praxi diſpenſationum Apoſtolicarum. In Praxi beneficiaria.
83 Michael *Cortiada* in Deciſionibus Cathaloniæ.
84 Joannes Dominicus *Coſcia* in Diſſertationibus Juris.
85 Joannes Baptiſta *Coſta* de Remediis ſubſidiariis.
86 Stephanus *Coſta* in Repetit. cap. is, cui, de Sententiis Excommunic.
87 Antonius *Cotonius* in controverſiis.
88 Didacus *Covarruvias* in variis reſolutionibus.
89 Rodulphus *Cupers* in can. oportebat.
90 Rochus *Curtius* in Rubric. de Jure Patronatus.
91 Divvs *Cyprianus* in Epiſtolis.

92 Fran-

Digitized by Google

92 Franciſcus Nigrus *Cyriacus* in controverſiis forenſibus.

D

93 HIeronymus *Dandinus* in Ethica Sacra.
94 Antonius *Diana* in Reſolutionibus Moralibus.
95 Joannes Bernardinus *Diaz* in Practica Criminali Canonica.
96 Joannes *de Dicaſtillo* de Cenſuris.
97 Leonardus *Duardus* in Commentar. Bullæ Pauli V. lectæ in die Cœnæ Domini.
98 Gulielmus *Durandus* in Rationali Divinorum officiorum.

E

99 ANtonius *de Eſcobar* in Summa Theologiæ Moralis.
100 Marcus Antonius *Eugenius* in Conſiliis.

F

101 HOnoratus *Faber* in Apologetico de opinione probabili.
102 Proſper *Fagnanus* in quinque libros Decretalium.
103 Stephanus *Fagundez* in Decalogum.
104 Proſper *Farinaccius* de Hæreſi.
105 Stephanus *de Federicis* de interpretatione legum.
106 Nicolaus Rodriquez *Fermoſinus* de officiis, & ſacris Eccleſiæ. Ad cap. miniſterium, de officio Archipræsbyteri.
107 Franciſcus *Ferrarius* de Myſteriis Conſecrat. Eccleſ. Altar. & Cœmeter.
108 Michael *Ferro Manrique* in Quæſtionibus Moralibus, & Vicarialibus.
109 Vincentius *Filliuccius* in Moralibus quæſtionibus.
110 Lactantius *Finelin* in Methodica collectione caſuum Ordinario reſervatorum.
111 Baptiſta *Fragoſus* de Regimine Reipublicæ Chriſtianæ.
112 Bartholomæus *Fumus* in Summa.
113 Paulus *Fuſcus* de Viſitatione, & Regimine Eccleſiarum.

G

114 STephanus *de Gaeta* in Repetit. cap. ad limina 30. q. 1.
115 Lancellottus *Gallia* in conſuetudinem Alexandrinam.
116 Camillus *Gallinius* de Verbor. & rerum ſignificatione.
117 Fortunius *Garcia* in Repetit. l. Gallus, ff. de liberis, & poſthumis.
118 Nicolaus *Garcia* de beneficiis Eccleſiaſticis.
119 Joannes *Garſia* de expenſis, & meliorationibus.
120 Dominicus *à S. Geminiano* in cap. unic. de conſecrat. Eccleſ.
121 Marcus Antonius Genuenſis in tractatu de Eccleſia, ſive de Practicabilibus Eccleſiaſticis.
122 Anaſtaſius *Germonius* de Sacrorum Immunitate, & libertate. De Indultis Apoſtolicis.
123 Joſeph *Gibalinus* de Irregularitate. De Uſuris. De Scientia Canonica. De Univerſa rerum humanarum negotiatione.
124 Hieronymus *Gigas* de penſionibus Eccleſiaſticis.
125 Nicolaus Antonius *Gizzarellus* in Deciſionibus.
126 Franciſcus Antonius *Glianes* in Summa cenſurarum, & Irregularitatum.
127 Joannes *Goeddeus* in Commentario de verbor. & rerum ſignificatione.
128 Emanuel *Gonzalez* in tit. Decretal. de conſecratione Eccleſiæ, vel Altar. Ad regulam 8. cancellariæ.
129 Jacobus *Graffius* in Deciſionibus aureis. In conſiliis.
130 Hyppolitus *Graſſetus* in Anatome necis proditoriæ.
131 Carolus *de Graſſis* de effectibus Clericatus.
132 Joannes *de Graſſis* in Jus Canonicum.
133 Stephanus *Gratianus* in Diſceptationibus forenſibus.

H

134 HEnricus *Habnnius* in obſervatis ad Vveſembeccium.
135 Chriſtophorus *Haunoldus* de Juſtitia, & Jure.

136 Henricus *Henriquez* in Summa Theologiæ Moralis.
137 Joannes Baptiſta *Hodierna* in obſervationibus ad deciſiones Joannis Petri Surdi.
138 Alphonſus *Hoieda* de Beneficiorum compatibilitate, & incompatibilitate.
139 Henricus *Hoſtienſis Cardinalis* in Summa. In lectur.
140 *Homobonus* de Bonis de examine Eccleſiaſtico. De humanæ Vitæ ſtatibus.
141 Helfricus Ulricus *Hunnius* in Encyclopedia Juris univerſi.
142 Thomas *Hurtadus* in Reſolutionibus Moralibus.

I

143 JOſeph *de Januario* de Caſibus reſervatis.
144 *Jaſon Maynus* in lectura.
145 *Innocentius* in Rubric. de conſecrat. Eccleſ. In cap. poſtulaſti, de Jure Patronatus.
146 Pax *Jordanus* in Elucubrationibus.
147 *Iſidorus* de Eccleſiaſticis officiis.
148 Marius *Italia* de Immunitate Eccleſiæ.
149 Sebaſtianus *Izquierdo* in Pharo Scientiarum.

L

150 CÆſar *Lambertinus* de Jure Patronatus.
151 Joannes Paulus *Lancellottus* in Inſtitutionibus Juris Canonici.
152 *Lap. de Caſtiglionibus* in Allegationibus.
153 Julius *Lavorius* in variis Lucubrationibus.
154 Paulus *Layman* in Summa Theologiæ Moralis.
155 *Leander à Sanctiſſimo Sacramento* in quæſtionibus Moralibus.
156 Franciſcus *Leo* in Theſauro fori Eccleſiaſtici.
157 Leonardus *Leſſius* de Juſtitia, & Jure.
158 Joannes Baptiſta *de Lezana* in Summa quæſtionum Regularium.
159 Titus *Livius* in Hiſtoriis.
160 Melchior *Lotterius* de re beneficiaria.
161 Joannes *de Lugo Cardinalis* de Sacramento Euchariſtiæ.
162 Franciſcus *de Lugo* de Sacramentis.
163 Joannes Baptiſta *de Luca Cardinalis* in Miſcellaneis de Beneficiis. De Decimis.
164 Ignatius *Lupus* de Edictis Sanctæ Inquiſitionis.

M

165 FRanciſcus *à S. Auguſtino Macedus* de Clavibus Petri.
166 Franciſcus *de Magiſtris* in Sylva Eccleſiaſtica.
167 Carolus *Mallettus* de Hierarchia, & Jure Eccleſiæ militantis.
168 Lælius *Mancinus* in Diſquiſitionibus genialibus. In Diſſertationibus Juris controverſi.
169 Horatius *Mandoſius* in additionibus.
170 Aloyſius *Manſi* in Conſultationibus.
171 Franciſcus *Mantica* de tacitis, & ambiguis.
172 Carolus *Maranta* in Medulla decreti.
173 Philibertus *Marchinus* de Sacramento Ordinis.
174 Marcus Antonius *Mareſcottus* in Repetit. cap. licet Romanus Pontifex, de Conſtitutionibus.
175 Marcus Antonius *Marſilius Archiepiſcopus Salernitanus* in Hydragiologia, ſive de aqua benedicta.
176 Matthias *Martinius* in Lexico Philologico.
177 Angelus *Matthæaccius* in Epitome legatorum, & fideicommiſſorum.
178 Sebaſtianus *Medices* de Fortuitis caſibus.
179 Andreas *Mendo* in Epitome opinionum moralium.
180 Ferdinandus *de Mendoza* in Diſputationibus Juris Civilis.
181 Joannes *Milis* in Repertorio.
182 Ludovicus *Miranda* in Manuali Prælatorum.
183 Ludovicus *Molina* de Juſtitia, & Jure.
184 Alexander *Moneta* de Diſtributionibus quotidianis.
185 Joannes Petrus *Moneta* de Decimis.
186 Illuminatus *Moronus* in reſponſis.
187 Iſidorus *Moſconius* de Majeſtate Militantis Eccleſiæ.
188 Marius *Muta* in Conſuetudines Panormitanas.

189 An-

N

189 ANtonius *Naldus* in Summa.
190 Martinus *ab Azpilcveta Navarrus* in Conſiliis. De redditibus Eccleſiaſticorum Beneficiorum.
191 Hieronymus *Nicolius* in Praxi Theorica, ſive lucubrationibus Juris utriuſque. In Floſculis, ſive Notabilibus practicis.
192 Raymundus *Nidus* de Regulis Juris.

O

193 FElicianus *de Oliva* de Foro Eccleſiæ.
194 Lanfrancus *de Oriano* in Repetit. cap. Quoniam contra, de probationibus.
195 Iſidorus *Origenes* in Elucubrationibus.

P

196 PEtrus *Paludanus*, ſeu *de Palude* in 4. Sententiarum.
197 Cæſar *Pannmollus* in Deciſionibus Fori Eccleſiaſtici.
198 Siricius *Papa* in Epiſtolis.
199 Zaccharias *Paſqualigus* de Sacrificio novæ legis. In Sacra Morali Doctrina. In quæſtionibus moralibus. In Deciſionibus. In Obſervationibus ad Lauretum de Franchis.
200 Joannes *Paſſeratius* in Additionibus ad Ambroſij Calepini Dictionarium.
201 Petrus Maria *Paſſerinus* in Decretales.
202 Petrus Franciſcus *Paſſerinus* de Pollutione Eccleſiarum.
203 Petrus *PecKius* de Reparandis Eccleſiis.
204 Carolus *Pellegrinus* in Praxi Vicariorum.
205 Franciſcus *Pellizzarius* in Manuali Regularium.
206 Franciſcus *Penia* in Deciſionibus.
207 Marcus Antonius *Peregrinus* de fideicommiſſis.
208 Benedictus *Pereyra* in Elucidario Morali, & Legali.
209 Petrus Anellus *Perſicus* de primo Sacerdotis officio.
210 Petrus Antonius *de Petra* de Poteſtate Principis.
211 Coſmus *Philiarcus* de Sacerdotum officio.
212 Paulus *Piaſecius* in Praxi Epiſcopali.
213 Jacobus *Pignatellus* in Canonicis quæſtionibus, & Conſultationibus.
214 Joſeph *Pilaja* in Inſtitutionibus Canonicis.
215 Arius *Pinellus* ad Rubricam Codicis de reſcindenda venditione.
216 Henricus *Pirbing* in Jus Canonicum.
217 M. Attius *Plautus* in Perſa.
218 *Plinius* in Hiſtoriis.
219 Georgius *Polaccus* in Aphoriſmis ſupra Sacras cæremonias.
220 Lancellottus *Politus* de Subſtitutionibus.
221 Feſtus *Pompeus* in Elucubrationibus.
222 Joannes Franciſcus *de Ponte* in Conſiliis.
223 Baſilius *Pontius* de Matrimonio.
224 Laurentius *de Portel* in Dubiis regularibus.
225 Joannes Baptiſta Bernardinus *Poſſevinus* de Officio Curati.
226 Joannes *Præpoſitus* de Sacramento Euchariſtiæ.
227 Joannes Antonius *à S. Georgio Præpoſitus Mediolanenſis* in lectura.

Q

228 STephanus *Quaranta* in Summa Bullarii.
229 Bartholomæus *Quartus* in Rubric. Miſſal. Roman.
230 Marcus Fabius *Quintilianus* in Declarationibus.

R

131 PEtrus *Rebuffus* in Conſtitutiones Gallicas.
232 Valerius *Reginaldus* in Praxi fori Pœnitentialis.
233 Antonius *Ricciullus* de Jure Perſonarum.
234 Joannes Aloyſius *Riccius* in Praxi reſolutionum quotidianarum fori Eccleſiaſtici.
235 Hyppolitus *Riminaldus* in Conſiliis.
236 Joannes Franciſcus *Ripa* de Jure Patronatus.
237 Ludovicus *Rodolphinus* in Tractatu de

Suprema Principis poteſtate.
238 Franciſcus *Romaguerra* in Gloſſis ad Conſtitutiones Synodales Gerundenſes.
239 Rota *Romana* in Deciſionibus.
240 Rituale *Romanum* Pauli V. Pontificis Maximi juſſu editum.
241 Joſeph *Roſſell.* in Tractatu, ſeu Praxi deponendi conſcientiam dubiam.
242 Hermenegildus *de Roxas* de Incompatibilitate Regnorum, & Majoratuum.
243 Paulus *Rubeus* in Deciſiones Sacræ Rotæ Romanæ. De Validitate Legali.
244 Joannes Baptiſta *Rubeus* de Divinis officiis.

S

245 EManuel *Sà* in Aphoriſmis.
246 Marcus Antonius *Sabellus* in Summa diverſorum Tractatuum.
247 Sebaſtianus *Succus* in Faſciculo florum Theologiæ Moralis.
248 Joannes Franciſcus Maria *Samuellius* de Sepulturis.
249 Thomas *Sanchez* in Conſiliis Moralibus, In Decalogum. De Matrimonio.
250 Joannes *Sancius*, ſive *Sanchez* in Selectis diſputationibus.
251 Antonius *Sanctarellus* in variis Reſolutionibus.
252 Benedictus Canophilus *Sangrinus* in Repetit. cap. Canonum ſtatuta de Conſt.
253 Franciſcus *Sarmientus* in Interpretationibus Selectis.
254 Gregorius *Sayrus* in Theſauro caſuum conſcientiæ.
255 Jacobus *Sbrozzius* de Officio, & Poteſtate Vicarii Epiſcopi.
256 Fortunatus *Sacchus* in Arcanis Sacræ Scripturæ. De cultu Servorum Dei.
257 Sigiſmundus *Scaccia* de Sententia, & re judicata.
258 Joannes Baptiſta *Scortia* de Sacrificio Miſſæ.
259 Joannes de *Selva* de Beneficiis.
260 Federicus *de Senis* in Conſiliis.
261 *Seraphinus Olivarius Razzalius* in Deciſionibus.
262 Dominicus *Soto* in quartum Sententiarum.
263 Alexander *Sperellus* in Deciſionibus.
264 Paulus *Squillantes* de obligationibus, & privilegiis Epiſcoporum.
265 Franciſcus *Suarez* de Religione. In Divum Thomam. In Regem Angliæ. De Sacramentis.
266 Joannes Petrus *Sardus* in Deciſionibus. In Conſiliis.
267 Joannes *Symmachus* in Epiſtolis.

T

268 THomas *Tamburinus* de Sacrificio Miſſæ. De Irregularitate.
269 Aſcanius *Tamburinus* de Jure Abbatum, Abbatiſſarum, & Monialium.
270 Adamus *Tannerks* in Theologia Scholaſtica.
271 Carolus *Tapia* in Rubricam de Conſtitutionibus.
272 Gonzalez *Tellez* in Commentariis ſuper Decretales.
273 Henricus *Temmen* de litium expenſis.
274 Antonius *Theſaurus* in Deciſionibus Sacri Senatus Pedemontani.
275 Carolus Antonius *Theſaurus* de pœnis Eccleſiaſticis.
276 Petrus Gregorius *Tholoſanus* de Beneficiis Eccleſiaſticis.
277 Divus *Thomas Aquinas* in 4. Libros Sententiarum.
278 Marcus Antonius *Thomatus* in Deciſionibus.
279 Sacrum Concilium *Tridentinum*.
280 Joannes Ægidius *Trullench* in Praxi Sacramentorum.
281 Joannes de *Turrecremata* in Jus Canonicum.
282 Dominicus *Tuſcus* in Practicis concluſionibus.

V

283 FRanciſcus *Valente* in Concordia Juris Pontificii cum Cæſareo.
284 Melchior *de Valentia* in illuſtribus Juris tractatibus.
285 Rolandus *à Valle* in Conſiliis.
286 Joannes Honorius *Van-axel* in Summa Juris Canonici.
287 Hieronymus *Vanerus* in examine Epiſcoporum.
288 Publius *Varro* de lingua latina.
289 Fernandus *Vaſquius* in Controverſiis illuſtribus.

290 Pe-

Digitized by Google

290 Petrus *de Ubaldis* in Tractatu de Canonica, Epiſcopali, & Parochiali.
291 Gabriel Alvarez *de Velaſco* in tractatu de Judice perfecto.
292 Joannes Baptiſta *Ventriglia* in Praxi Fori Eccleſiaſtici.
293 Paulus Æmilius *Verallus Caputaquenſ.* in Deciſionibus aureis.
294 Joannes Maria *Vermigliolus de Vermigliolis* in Conſiliis Criminalibus.
295 Bartholomæus *Ugolinus* de officio, & poteſtate Epiſcopi. De cenſuris.
296 Andreas *Victorellus* in notis ad Poſſevinum de officio Curati.
297 Franciſcus *à Victoria* in Summa.
298 Marcus *Vidal* in Arca Vitali. De Juriſdictione Inquiſitorum.
299 Alphonſus *Villagut.* in tractatu de extenſione Immunitatis Eccleſiæ.
300 Gabriel *à S. Vincentio* de Remediis Ignorantiæ.
301 Domitius *Ulpianus* in l. 1. ff. de Juſtitia, & Jure.
302 Antonius *Volpi* in Reſolutionibus Moralibus.
303 Joſeph *Urceolus* in Conſultationibns Forenſibus.
304 Laurentius *Urſellius* in Concluſionibus Legalibus.

Z

305 Michael *Zanardus* in Diſputatione de Triplici Univerſo.
306 Thomas *Zerola* in Praxi Epiſcopali.
307 Jacobus *de Zochis* in Repetit. cap. Omnis utriuſque ſexus, de pænit. & remiſſione.

Imprimatur

Fr. Io: Carolus Falconi Inqu. S. Off. Parmæ.

Imprimatur Iulius dalla Roſa Vic. Gen.

V. Alexander Clapinius Præſes S. D. C. Parmæ &c. in obſequium tanti Viri Patroni ſui, cui totum ſe debet, & cujus eximia merita ſemper veneratus eſt.

INDEX DISPUTATIONUM, ET CAPITUM.

DISPUTATIO PRIMA

DE RECONCILIATIONE ECCLESIARUM IN GENERE.

CAPUT PRIMUM.
Quid Reconciliationis Nomen hic ſignificet.

CAPUT SECUNDUM.
An Eccleſiæ conſecratæ Reconciliatio differat ab illius Reconſecratione.

CAPUT TERTIUM.
An Reconciliatio Eccleſiæ non conſecratæ differat ab ejus Rebenedictione.

CAPUT QUARTUM.
An Reconciliatio Eccleſiæ differat ab illius Lotione.

CAPUT QUINTUM.
Eccleſia polluta cuinam per Reconciliationem reconcilietur.

CAPUT SEXTUM.
Quænam dicatur propria, & poſitiva Eccleſiæ Reconciliatio.

CAPUT SEPTIMUM.
An in dubio pro Eccleſiæ Reconciliatione ſtandum ſit.

CAPUT OCTAVUM.
Quotuplex ſit ea loci ſacri Reconciliatio, de qua hic loquimur.

CA-

CAPUT NONUM.

An loci ſacri Reconciliatio inſtituta fuerit antiquæ, vel novæ legis tempore.

CAPUT DECIMUM.

Ad quem finem ſacra Templorum Reconciliatio proprie, ac principaliter inſtituta fuerit.

DISPUTATIO SECUNDA

DE LOCORUM SACRORUM RECONCILIATORIBUS.

CAPUT PRIMUM.

An ſimplex Sacerdos de Jure ſine alia Pontificis, aut Epiſcopi licentia Eccleſiam non conſecratam Reconciliare poſſit.

CAPUT SECUNDUM.

Conſuetudo alicujus Diœceſis non Reconciliandi, niſi cum Epiſcopi licentia, Eccleſiam non conſecratam, an etiam à Regularibus ſervari debeat.

CAPUT TERTIUM.

An Diaconus, vel alius Clericus inferior Eccleſiam non conſecratam quandoque Reconciliare poſſit.

CAPUT QUARTUM.

An quilibet non Sacerdos, ſi Reconciliet Eccleſiam, Irregularis fiat.

CAPUT QUINTUM.

An ex Papæ conceſſione quivis Eccleſiam non conſecratam valide Reconciliare poſſit.

CAPUT SEXTUM.

An non Epiſcopus abſque Papæ Privilegio Eccleſiam conſecratam Reconciliare valeat.

CA-

Digitized by Google

CAPUT SEPTIMUM.

Eccleſiam pollutam, de qua dubium eſt, an conſecrata, vel tantum benedicta fuerit, quiſnam Reconciliare poſſit.

DISPUTATIO TERTIA.

QUOMODO ECCLESIA RECONCILIARI POSSIT.

CAPUT PRIMUM.

An aliquando Eccleſia ſolius temporis decurſu reconcilietur.

CAPUT SECUNDUM.

An Eccleſia polluta Miſſæ ſacrificio ibi poſtea celebrato Reconcilietur.

CAPUT TERTIUM.

An aliquando Eccleſia, non ſervata Reconciliandi forma in libro Pontificali, ſeu Rituali Romano præſcripta, valide Reconciliari poſſit.

CAPUT QUARTUM.

An tam occulta, quam publica Reconciliatio Eccleſiam pollutam reconciliet.

CAPUT QUINTUM.

An Eccleſia polluta, ſi poſtea valide conſecretur, inde Reconciliata maneat.

CAPUT SEXTUM.

An ex Reconciliatione Eccleſiæ Reconcilietur etiam Cœmeterium.

CAPUT SEPTIMUM.

An ex longo temporis ſpatio inter actionem pollutivam, & ejus Publicitatem elapſo fiat, ut Eccleſia deinde nulla indigeat Reconciliatione.

DIS-

DISPUTATIO QUARTA.

ECCLESIÆ, VEL COEMETERII RECONCILIATIO CUJUS EXPENSIS FACIENDA SIT.

CAPUT PRIMUM.
Expenſarum nomine quid hic intelligatur.

CAPUT SECUNDUM.
An aliquando Eccleſia reconcilianda ſit expenſis ejus, à quo polluta fuit.

CAPUT TERTIUM.
Quandonam Eccleſia ejuſdem expenſis reconcilianda ſit.

CAPUT QUARTUM.
Eccleſia Cathedralis cujus expenſis reconcilianda ſit.

CAPUT QUINTUM.
Eccleſia Collegiata cujus expenſis reconciliari debeat.

CAPUT SEXTUM.
Eccleſia non Collegiata, ſed ſolum Parochialis, cujus expenſis reconciliari debeat.

CAPUT SEPTIMUM, ET ULTIMUM.
Eccleſia non Collegiata, neque Parochialis cujus expenſis Reconciliari debeat.

Digitized by Google

DISPUTATIO PRIMA.

DE RECONCILIATIONE ECCLESIARUM IN GENERE.

Quæ viam quodammodo ſternunt, & viatorem inſtruunt, in principio præmittenda, nec non in primis perpendenda eſſe nemo non ignorat: quare, prout in alio noſtro tractatu *De Pollutione Eccleſiarum* factum eſt, in hoc etiam de ipſarum *Reconciliatione* idipſum obſervabimus, ut Reconciliationis hujus naturam in communi prius examinemus, poſtea vero ad ſingulas, & individuas quaſi partes, vel Tractationis membra peculiariter deſcendamus.

CAPUT PRIMUM.

Quid Reconciliationis nomen hic ſignificet.

SUMMARIUM.

Reconciliatio *quid ſupponat*, *num.* 1.
Conciliatio *unde dicatur*. *ibid.*
Concilii *quam variæ ſint Etymologiæ*. *num.* 2.
Eccleſia corporalis, ſeu materialis, cur olim vocaretur Concilium. *ibid.*
Conciliare, & Conciliatio *quid ſint*. *ibid.*
Reconciliatio *quid ſit in genere*. *ibid.*
Reconciliatio *prædicta quotupliciter fiat*. *ibid.*
Quo in ſenſu verum ſit, quod Conciliantur *novi*, Reconciliantur *autem antiqui*. *ibid.*
Reconciliatio *an aliquando dicatur etiam de rebus inanimatis*. *num.* 3.
Matrimonium quandonam reconciliari dicatur. *ibid.*
Mutuum quandonam reconciliatum appelletur. *ibid.*

Publica Pœnitentium introductio in Eccleſiam ſæpe Reconciliationis *nomine vocatur. Quando autem, quomodo, & à quibus ea fiat. ibid.*

Hæreticorum, ac Apoſtatarum ad Sanctæ Matris Eccleſiæ gremium reductio quandoque dicitur Reconciliatio. *ibid.*

Ab Hæreticis baptizatorum unio cum Sancta Eccleſia quadam Reconciliatio *dicebatur. ibid.*

Reditus ad Deum per pœnitentiam poſt peccatum Reconciliatio *quoque nominatur. ibib.*

Reductio Eccleſiæ pollutæ ad priſtinum ſtatum, in quo erat, antequam pollueretur, Reconciliatio *appellatur. ibid.*

Reconciliationis *nomen quo in ſenſu hic ſumatur. num.* 4.

Eccleſia cur pollui dicatur, cum pollutionis incapax ſit. nu. 5.

Per publicam loci Sacri polluti expurgationem Chriſtus Eccleſiæ Sponſæ ſuæ quaſi Reconciliatur. *ibid.*

An etiam inter homines Coniugum reconciliatio datur? ibid.

1 ADverto primo, quod, cum *Reconciliationis* nomen *Conciliationem* ſupponere, & *Conciliatio* à *Concilio* deſumi videatur, idcirco *Reconciliationis* ſignificationes à prædictorum expoſitione quodāmodo pendent, nec niſi poſt earum explicationem à nobis hic enucleate tradi poteſt, quid hic ſibi velit *Reconciliationis* vox, qua tam frequenter per totam hanc tractationem, quam aggredimur, uſuri ſumus. Hinc

Adverto ſecundo, quod, 2 ſive *Concilii* vocabulum ſumptum ſit à *Concalando*, ideſt *convocando*, ſive à *conciendo*, vel *concione*, ſive à Populi *conſenſu*, ſive à *conſilio*, ſive à *coactione*, ſive à *cogitatione*, ſive à *communi intentione*, ſive à *Con*, & *Cilio*, quaſi à coniunctione *cilii* cum *oculo*, vel eo quod in unum dirigant omnem mentis obtutum, ut videre eſt apud *Feſtum lib.* 3. *Varron. de lingua latina lib.* 5. *Iſidor. Orig. lib.* 6. *cap.* 16. & recentiores *Onomaſticorum*, *Elucidariorum*, & *Lexicorum Philologicorum Auctores*; certe, quia in *Concilio* plures in unum conveniunt, & communi intentione ad aliquid ſimul tractandum ſociantur, unde ipſum etiam ædificium pro Dei cultu, ac Sacrificiorum religione conſtructum olim Concilii nomine appellabatur, ut patet ex *Gonzalez in tit. Decretal. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. ſub num.* 6. quia ibi

Fide-

Fidelium convocatio fit, inde factum eſt, ut verbum *Conciliare* pro eo uſurpemus, quod eſt Amorem, & Benevolentiam comparare, & *Conciliatio* fit ipſemet actus conciliandi, ſeu ipſamet gratiæ comparatio, quo in ſenſu *Tullius de Amicitia*, Virtutis opinionem vocat *Amicitiæ Conciliatricem*, & *lib. 1. de natura Deorum*, Naturam ipſam *blandam conciliatricem* appellat. Cum ergo Reconciliare ſit ex *Divo Thoma in 4. Sententiarum diſt. 15. q. 1. art. 1.* in gratiam reſtituere, ſeu amicitiam reparare, quod fit, quoties amici, qui ob præcedentem inter eos offenſam aliquam aliquandiù inimici fuerunt, in priſtinam poſtea benevolentiam, ac familiaritatem redeunt (ſive id fiat offendentem reponendo in gratiam offenſi, ſive offenſum offendenti propitium reddendo) prout bene advertit *Martin. in Lexic. Philologic. V. Reconcilio, in princip.* proinde *Reconciliatio* idem erit, ac amicitiæ reparatio, ſeu in gratiam reditio, vel certe in priſtinum gratiæ ſtatum reductio: conciliantur enim, inquit *Feſtus*, novi; reconciliantur autem antiqui. Unde *Reconciliatio* accipitur etiam aliquando pro valetudinis reſtitutione, quo in ſenſu *Symmachus lib. 8. epiſt. 18.* dixit *Spero me valetudinis reconciliatione ſanandum*. Sed, ſi ab hac generica reconciliationis acceptione ad ſpecificas deſcendere velimus,

3 Adverto tertio, quod præter amicitiæ reconciliationem mox explicatam aliæ quoque reconciliationes vel in Jure expreſsæ, vel in ipſo fundatæ ab auctoribus adducuntur, quæ, licet à prædicta, & propria Reconciliationis ſignificatione deduci videantur, ab ea tamen valde diſtinguuntur. In primis enim aliquando *Reconciliatio* dicitur de rebus ipſis inanimatis, & propterea de Matrimonio, quod tunc reconciliari dicitur, cum antea diſlociatum fuit, textus eſt *in l. neque ab initio* 14. *C. de nupt.* pariterque de mutuo, quod tunc *reconciliari* dicitur, quando illud à principio non ſubſiſtebat, cum ſubſtantialia in eo deficerent, ſed poſtea juris Civilis auxilio convaleſcit: unde mutuum etiam in re aliena reconciliatur conſumptione: ſecuta enim mutuatę rei conſumptione, mutui contractus, qui ab initio nullius erat valoris (cum ad mutui ſubſtantiam inter alia requiratur, ut res mutuo data mutuantis ſit, ejuſque dominium in recipientem tranſ-

ſferatur) ex fictione legis validus intelligitur, non quidem naturaliter, ſed civiliter; prædictus enim mutuatarius, cum prædictam rem mutuatam conſumit, fit quodammodo rei prædictæ dominus, ideoque mutuanti debitor, prout etiam mutuans ipſe fit proinde creditor, vel certe creditoris ſpeciem gerit, & conſequenter mutuum, vel mutui ſimulacrum antea fictum, tunc per mutuatæ rei conſumptionem prædictam ex ſingulari jure, quod per fictionem legis inducitur, tamquam valide factum civiliter cenſetur, eaque mutui quaſi validatio, & confirmatio per prædictam juris fictionem, æquitate ſuadente, facta *Reconciliatio* paſſim à Doctoribus appellatur, ut fuſe videre eſt apud *Bart. Bald. Alberic. & alios in l. non omnis* 19. §. *ſi pupillus ff. ſi certum petat. Connan. Commentar. Jur. civil. lib.* 7. *c.* 1. *num.* 15. *Tuſc. tom.* 6. *concluſ.* 55. *& Mantic. de tacit. & ambig. lib.* 8. *tit.* 2. *&* 3. *ibi num.* 4. *& ſeqq. hic autem nu.* 28. Secundo *Reconciliatio* ſumitur aliquando pro publica Pœnitentium introductione in Eccleſiam: hæc enim ſæpe *Reconciliationis* nomine vocatur, immo, & à Jure ipſo canonico, ut patet ex *can. de pœnitentibus, diſt.* 3. ubi *Gloſſa* verbum *Remittendum* interpretatur per *Abſolvendum Reconciliando*; & clarius *Can. Illud quoque, diſt.* 50. ubi textus ipſe prædictam ſolemniter pœnitentium introductionem in Eccleſiam *Reconciliationem* expreſſe nominat: quæ quidem Reconciliatio quotuplex ſit, quomodo, à quibuſnam, & quo tempore potiſſimum fiat, enucleate tradit *Durand. in Rational. divinor. officior. lib.* 6. *cap.* 73. *Capiſtran. in cap. Manifeſta, de Pœnit. & Remiſſ. nu.* 63. & *Turrecremat. in can. de pœnitentib. diſt.* 50. ubi fuſe diſcutit hæc tria, primo, quare prædicta pœnitentium Reconciliatio reſervetur Feriæ quintæ, ſcilicet in die Cœnæ Dominicæ, magis quam alteri diei. Secundo, quæ ſit forma tales pœnitentes in Eccleſiam recipiendi. Tertio autem, an hæc pœnitentium Reconciliatio ſoli Epiſcopo debeatur. Huc etiam ſpectare mihi videtur ea pariter Hæreticorum, & Apoſtatarum reductio ad gremium Sanctæ Matris Eccleſiæ, quæ *Reconciliatio* quoque dicitur à *Siricio Papa epiſt.* 1. *cap.* 3. & communiter à *Doctoribus* cum *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 43. *num.* 9. *Ignat. Lup. in Edict. Sanctæ Inquiſitionis, part.* 2. *lib.* 10. *diſt.* 8. *art.* 2. *diſ-*

difficult. 2. *& Farinac. cum quamplurimis de hæreſi, q.* 192. *num.* 4. prout ob eandem quoque rationem ſolemnis illa manvum impoſitio, per quam, qui ab Hæreticis baptizati fuerant, Sanctæ, ac uiverſalis Eccleſiæ viſceribus uniebantur, *Reconciliatio* vocabatur, de quamentio fit in *Can. Hi, de quibus, & Can. Ab antiqua*, *de conſecrat. diſt.* 4. ubi *gloſſa* expreſſe illam vocat Reconciliationē, ibidemque tradit, qualiter ea fieret, quod fuſius etiam explicat *Turrecremat. in dd. Can. Hi de quibus, & Can. Ab antiqua*. Tertio *Reconciliatio* ſpecialius aliquando pars eſt pœnitentiæ poſt admiſſum peccatum: cum ſcilicet, qui à Deo averſi fueramus, ad eum per fugam impietatis, & ſtudium bonorum operum redimus, ut clare conſtat ex *Iſidor. in fin. lib.* 6. ubi ait, *Reconciliatio eſt, quæ poſt complementum pœnitentiæ adhibetur*: nam, ſicut conciliamur Deo, quando primum à Gentilitate convertimur, ita Reconciliamur, quando poſt peccatum pœnitendo regredimur. Quarto denique *Reconciliatio* aliquando accipitur pro ablatione pollutionis ab Eccleſia polluta, itaut Eccleſia tunc reſtituatur, ſeu reducatur ad priſtinum ſtatum, in quo erat antequam pollueretur; prædicta ſiquidem amotio pollutionis ab Eccleſia polluta paſſim à Doctoribus, nec non à Sacris Canonibus, *Reconciliationis* nomine vocatur, ut patet ex *cap. propoſuiſti*, *de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* & ex *gloſ. ibi V. Reconciliari*, *cap. conſulviſti*, *& cap. Aqua*, *eodem tit.* nec non *cap. ſi Eccleſiam*, *eodem tit. in* 6.

4 Dico *Reconciliationis* nomen hic accipi juxta quartam, & mox allatam ejus ſignificationem; licet enim Eccleſia vere per quoſcumque actus non lædatur, neque polluatur ſecundum ſe in ſua ſanctitate; læditur tamen, ac polluitur in opinione hominum, ut ſuperius dictum fuit, ac proinde, ut ſuo priſtino reſtituatur honori, ac celebrationis Divinorum Officiorum capax fiat, prædicta *Reconciliatione* indiget, ut homines videant, quod per tales actus in Eccleſia factos eadem quaſi contaminatur, ita ut expurgatione, ut loquitur *Suarez de Religione, tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 4. ſeu purificatione, ut eam vocat *Fagundez in ſecundum Eccleſiæ præceptum, lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 25. opus ſit, quam *Reconciliatio* ipſa ſecum affert, ut ex jam dictis, & mox dicendis abunde conſtabit. Hincque

Colligo

5 Colligo, quod expurgatio prædicta Eccleſię pollutę ideo *Reconciliationis* nomen congruenter aſſumpſit, quia, quamvis Eccleſia nec peccare, nec à peccatis hominum pollui poſſit; Deus tamen ob peccatum ibi commiſſum, & pollutivarum actionum indecentiam, quæ publicam ipſimet Eccleſiæ ſanctitatem, ac reverentiæ ab omnibus debitæ injuriam inferunt, ita loco etiam ſibi ſacro quodammodo iraſcitur, ac ab eo avertitur, ut, per Divinorum in eo ſuſpenſionem, ab eo recedere videatur; attamen, quando prædicta Divinorum ſuſpenſio per publicam ejuſdem loci emundationem rectè, ac ritè tollitur, tunc apte Deus Eccleſiæ, nec non Eccleſia Sponſo ſuo quaſi *Reconciliatur*; quo in ſenſu inter ipſos etiam homines aliquando Sponſus Sponſæ, ac Sponſa Sponſo Reconciliari dicitur, ut patet ex *Can. Licite dimittetur* 32. *q.* 7. & ex *Joſepho de Januar. de caſib. reſervat. Reſolut.* 7. *num.* 3.

CAPUT SECUNDUM.

An Eccleſiæ conſecratæ *Reconciliatio* differat ab illius *Reconſecratione.*

SUMMARIUM.

Cur Eccleſiæ conſecratæ Reconciliatio *non differre videatur ab ejus* Reconſecratione. *num.* 1.

An aliquando in Jure *Conſecratio* ſumatur pro *Reconciliatione. ibid. & nu.* 5.

Reconciliationis *cauſæ, ſeu caſus ſex ab antiquis Doctoribus afferebantur. nu.* 2.

Vocabula Sacrum, *&* Conſecratum *an in malam quandoque partem accipiantur. n.* 3.

Quis antiquitus diis conſecratus diceretur. ibid.

Conſecrare, generaliter, ac late loquendo, quid ſignificet. ibid.

Conſecratio *aliquando uſurpatur pro* Benedictione, *& è contra* Benedictio *pro* Conſecratione. *ibid.*

Conſecratio *propriè ſumpta in quo differat à* Benedictione. *ibid.*

Chriſma ex quibus conficiatur. *ibid.*

Reconciliatio *Eccleſiæ Conſecratę in quibus differat ab ejuſdem* Reconſecratione. *n.* 4.

Eccle-

Digitized by Google

Eccleſiæ diſconſecratio, ſeu execratio valde ab ejuſdem pollutione differt. *ibid.*

Reconſecratio eſt nova conſecratio, & fit eodem modo, quo conſecratio. *ibid.*

Eccleſia, quæ fuit conſecrata, nonnunquam indiget reconſecratione, non autem Reconciliatione, aliquando vero indiget Reconciliatione, non autem reconſecratione. *ibid.*

Reconciliatio *Eccleſiam pollutam*, Reconſecratio *vero eam execratam eſſe ſupponit. ibid.*

Conſecratio, niſi res conſecrata deſtruatur, irreiterabilis eſt. ibid.

Quomodo baptiſmus parvulorum, & conſecratio Eccleſiæ pariſicentur. ibid.

Reconciliatio *tam differt à* Reconſecratione, *quam à prima Eccleſiæ* Conſecratione. *ibid.*

Ut Eccleſiæ pollutio differt ab ejuſdem execratione, ita proportionabiliter Eccleſiæ Reconciliatio *differt ab ejuſdem* Reconſecratione. *ibid.*

Non omnes, qui Eccleſias conſecratas pollutas Reconciliare poſſunt, poſſunt etiam eas reconſecrare. ibid.

Cur Reconciliatio *Eccleſiæ pollutæ, large loquendo, dici poſſit* Reconſecratio. *num.* 5.

An Reconciliatio *Eccleſiæ conſecratæ differat à* Reconciliatione *Eccleſiæ non conſecratæ. ibid. remiſſive.*

ADverto primo rationem dubitandi fundatam videri tum in *Can. ſi motum, de conſecrat. diſt.* 1. in quo *Iginius Papa* dicit, *ſi homicidio, vel Adulterio Eccleſia violata fuerit, diligentiſſime expurgetur, & denuo conſecretur*, tum *in Can. Eccleſiis ſemel, eod. tit. diſt.* 68. ubi *Nicænum Concilium* ait, *Eccleſiis ſemel Deo conſecratis non debet iterum conſecratio adhiberi, niſi aut ab igne exuſtæ, aut ſanguinis effuſione, aut cujuſcumque ſemine pollutæ fuerint*: in prædictis enim locis ſub conſecrationis nomine Reconciliatio quoque contineri videtur, ut per ſe notum videtur, ac expreſsè tradit *Italia de Immunit. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 4. *§.* 3. *num.* 11. ubi dicit, quod ibi conſecratio ſumitur pro Reconciliatione. 1

2 Adverto ſecundo, quod prædicta dubitandi ratio confirmatur etiam ex eo, quod antiquiorum Doctorum aliqui ſex Reconciliationis Eccleſiaſticæ cauſas, ſeu caſus enumerare,

rare, ac binis hiſce verſibus comprehendere ſolebant, quos refert *Turrecremat. in Can. Eccleſiæ, de conſecrat. diſt.* 1.

Ignis, adulterium, deſtructio, menſa remota,
Mors, dubium, faciunt iterato templa ſacrari.

ubi cum cauſis Reconſecrationis ſimul etiam referebantur cauſæ Reconciliationis, non ſecus ac ſi nullum omnino inter Reconſecrationem, & Reconciliationem diſcrimen eſset, ut bene advertit *Franc. Ferrarius de Myſteriis Conſecrationum Eccleſ. Altar. & Cœmeter. cap. 36. in princip. & Tobias Corona de Sacris Templis, part. 1. cap. 36. initio.*

3 Adverto tertio, quod, quamvis vocabula *Sacrum*, itemque *Conſecratum* aliquando in malam partem accipiantur, juxta rationem ſubiecti, quod conſecratur, ideoque Diis conſecratus dicatur, qui adeo ſceleſtus eſt, ut, ne ſuis criminibus alios commaculet, ab ejſdem ſegregandus ſit, & Diis devovendus, ut de illo vindictam ſumant, & pro ſceleribus, atque criminibus, Divino juſſu, exilio, vel morte à reliquis ſegregetur, aut igne abſumatur, prout clare docuit *Scacchus Sacrorum Eleochriſmaton Myrothecio* 2. *cap.* 34. *pag. mihi* 328. & quamvis, generaliter, ac late loquendo, conſecrare nihil aliud ſignificet, quam ſimul ſacrare, & ſacratis per ſacratos coniungere, ut colligitur ex *Can. Pudenda* 24. *q.* 1. & clarè traditur à *Lauor. Elucubrat. variar. tom.* 1. *tit.* 4. *cap.* 25. *num.* 79. Unde aliquando, ſicuti conſecratio uſurpatur pro Benedictione, & conſecrare pro benedicere, ſic etiam Benedictio, & Benedicere pro Conſecratione, & conſecrare, pro ut bene advertit idem *Lavor. ibid. cap.* 24. *num.* 61. attamen cōſecratio proprie ſumpta differt à Benedictione; illa enim fit cum Sacra Unctione; hæc autem ſine illa, ideoque in Conſecrationibus ſemper intervenit Sacrum Chriſma, quod ex Oleo, & Balſamo conficitur, *Rubeus de Divinis Officiis, lib.* 1. *cap.* 8. nunquam vero in Benedictionibus, quarum ſingulæ Oratione tantum, & Crucis ſigno perficiuntur, nec non quamplurimæ aſperſione aquæ benedictæ conſummantur, ut aperte conſtat ex *Azor. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 2. *Lezan. in Summa, V. Conſecratio, num.* 1. & ex *Bordon. var. reſol. tom.* 1. *reſolut.* 17. *nu.* 18.

Dico Eccleſiæ conſecratæ Reconciliationem multum, ac multipliciter differre ab 4

ejuſ-

ejuſdem Eccleſiæ Reconſecratione. Primo enim inter ſe differunt quo ad diverſam univſcujuſque formam: nam ritus, ac cæremoniæ in Reconciliatione adhiberi ſolitę valde differunt à ritibus, ac cæremoniis, quæ in Reconſecratione adhibentur, cũ inter alia Chriſmatis unctio nunquam in Reconciliatione, ſemper autem in Reconſecratione adhibeatur, ut jam innuimus, & clare patet ex *Pontificali, ac Rituali Romano*; ibi enim modus, ac forma conſecrandi Eccleſiam (idemque dici debet de Reconſecrandi modo, ac forma, cum Reconſecratio ſit nova conſecratio) plurimum differt à modo, ac forma Reconciliandi Eccleſiam conſecratam, & pollutam; prout etiam plurimum diſcriminis eſt inter Eccleſiam execratam, quæ ſcilicet Conſecrationem amiſit, quam antea habebat, ideoque nova indiget conſecratione, & inter Eccleſiam conſecratam, ſed poſtea pollutam, quæ, cum adhuc conſecrationem retineat, nova conſecratione non indiget, ſed ſola Reconciliatione ad moralem pollutionis maculam abſtergendam, ut jam vidimus, & expreſſe haberi poteſt ex *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. allegat. 27. & 28.* ubi plures alios ad id allegat, nec non ex *Franc. de Magiſtris Silva Eccleſiaſticæ lib. 1. cap. 2. num. 91.* ubi advertit, quod, licet reconſecratio, & Reconciliatio quandoq; confundantur, tamen vere differunt inter ſe: ſiquidem Reconciliatio fit aqua exorcizata, & benedicta; Reconſecratio vero fit eadem forma, & modo, quo fit conſecratio. Secundo differunt quoad cauſas, propter quas Eccleſia conſecrata nonnunquam indiget Reconciliatione, non autem Reconſecratione; aliquando vero indiget Reconſecratione, non autem Reconciliatione, ut clare tradit *Abb. in cap. Propoſuiſti, not. ult. nu. 4. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. Innocent. in Rubric. de Conſecrat. Eccleſiæ, nu. 1. Steph. Coſta in repetit. cap. Is, cui, num. 18. de Sentent. excommunic. in 6.* Tertio quoad effectus diverſos utriuſque, nam Reconciliatio non reſtituit Eccleſiæ, quæ antea conſecrata fuerat, amiſſam poſtea Conſecrationem, ſed ab ea, ſi polluta fuit, moralem pollutionis tantum maculam, ſimulque Eccleſiaſticum Divinorum Officiorum impedimentum removet; Reconſecratio vero novam execratæ antea Eccleſiæ conſecra-

ſecrationem reddit, quamvis enim Conſecratio Eccleſiæ non ſit reiterabilis, niſi res conſecrata deſtruatur, ut expreſſe ſtatuitur de Eccleſiis conſecratis in *Can. Eccleſiis, de Conſecrat. Eccleſ. diſt.* 1. ubi quoad hunc irreiterationis effectum, baptiſmus parvulorum, & Conſecratio Eccleſiæ parificantur; nihilominus, quia Eccleſia conſecrata conſecrationem amittere poteſt, ſi eam amittit, rurſus eadem Eccleſia conſecrari poteſt, & hæc nova conſecratio, proinde reconſecratio dicitur, ideoque tam differt Reconciliatio Eccleſiæ ab ejuſdem reconſecratione, quam ab ipſa prima conſecratione, ut conſideranti liquido conſtabit, prout etiam proportionaliter idem hic dicendum eſt de differentia inter Eccleſiæ Reconciliationē, & Reconſecrationem, quod de illius Pollutione, ac execratione dixi in *prædicto tractatu, diſp.* 1. *cap.* 4. *num.* 4. Quarto denique Reconciliatio differt à Reconſecratione, quoad Reconciliatorem, & Reconſecratorem; cum non omnes, qui Eccleſias conſecratas, ſed pollutas reconciliare poſſunt, poſſint etiam Eccleſias execratas Reconſecrare, ut infra clare conſtabit, cum de iis, qui Eccleſias pollutas Reconciliare poſſunt, fuſe agemus.

Colligo, quod per *cap. propoſuiſti*, & *cap. aqua de Conſecrat. Eccleſiæ*, vel derogatum fuit Canonibus *Iginii*, & *Concilii Nicæni* ſuperius allatis *num.* 1. prout dixit *Jo. Præpoſit. de Sacram. Euchariſt. q.* 83. *art.* 3. *dub.* 2. *num.* 162. vel certe dicti Canones intelligendi ſunt de Reconciliatione late ſumpta, ſic enim eos exponit *Archidiac. ad Turrecremat. in cap. Eccleſiæ, vel Altaria, de conſecrat. diſt.* 1. *& Lancellot. Inſtit. Jur. Canon. lib.* 2. *tit.* 18. *in Gloſſ. V. Reconcilianda*, ubi teſtatur duo iſta, nempè *Reconſecrare*, & *Reconciliare*, licet valde inter ſe differant, nihilominus aliquando confundi: idemque poſtea dixerunt etiam *Ferrarius*, & *Corona loc. cit.* nec non *Perſicus de primo Sacerdotis officio, lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 1. *num.* 1. Ideo vero Reconciliatio largo modo dici poteſt Reconſecratio quædam, quia, ſicuti Reconſecratio addit, nec non quaſi perficit loci Sanctitatem, ita Reconciliatio, dum removet ab Eccleſia Pollutionis maculam, ei reddit, nec non quaſi perficit Eccleſiæ puritatem. An autem Eccleſiæ non conſecratæ, ſed tantum benedictæ Reconciliatio differat

ab

ab Eccleſiæ conſecratæ reconciliatione, ex inferius dicendis *cap.* 8. abunde conſtare poterit.

CAPUT TERTIUM.

An *Reconciliatio* Eccleſiæ non conſecratæ differat ab ejus *Rebenedictione.*

SUMMARIUM.

An Eccleſiæ tantum Benedictæ Reconciliatio *ab aliquibus dicta ſit* Rebenedictio *n.* 1.

Undenam colligi videatur, quod Reconciliatio *Eccleſiæ non conſecratæ, ſed tantum benedictæ ſit vere nova ejuſdem benedictio. num.* 2.

Cur Benedictionum Eccleſiaſticarum aliæ conſtitutivæ; aliæ autem invocativæ dicantur. num. 3.

Propria Eccleſiæ, ſeu Templi benedictio cur inter conſtitutivas benedictiones recenſeatur. ibid.

Eccleſia ſemel benedicta, manente illius forma, & materia, ſemper benedicta manet. ibid.

Benedictiones invocativæ cur iterari poſſint, non vero conſtitutivæ. ibid.

Propria Eccleſiæ Rebenedictio ſupponit priorem ejus Benedictionem non amplius, Reconciliatio *vero ſupponit priorem Eccleſiæ Benedictionem adhuc durare. ibid.*

Locus, ubi fuit Eccleſia, licet vulgo adhuc dicatur Eccleſia; non eſt tamen amplius vere Eccleſia. ibid.

Benedictio, quæ in Reconciliatione *adhibetur, non eſt conſtitutiva, ſed tantum Invocativa. num.* 4.

Benedictio Dei, cum qua bona opera omnia fieri dicuntur, idem eſt atque fauſta Apprecatio. num. 5.

ADverto primo dubitandi rationem inde natam videri, quia Reconciliatio Eccleſiæ tantum Benedictæ, non autem conſecratæ, nihil aliud eſſe videtur, quam nova ejuſdem Eccleſiæ Benedictio: prout ejuſmodi Reconciliationem Rebenedictionis nomine vocatam fuiſſe videmus à *Marchin. de Sacramento ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 10. num.* 13. 1

Adverto ſecundo, quod tam in ritu, ſeu in ordine benedicendi novam Eccleſiam, quam in ritu, ſeu ordine Reconciliandi Eccleſiam pollutam, ſemper adhibetur Oratio illa, in qua dicitur, *Quæſumus* 2

immenſam clementiam tuam, *ut*, *quod modo viſitaturi ſumus*, *viſites*, *& quicquid benedicturi ſumus*, *benedicas*, *&c.* ut videre eſt in *Pontificali*, *& Rituali Romano*, ex quibus verbis colligi videtur, quod Reconciliatio ipſa ſit nova Benedictio; quibus etiam accedit, quod Reconciliator ipſe prædicta verba dicens, manu crucis ſignum facere debet, ut figura ✠ ibi poſita innuit, & expreſsè tradit inter alios *Portel in dubiis Regularibus*, *V. Eccleſia*, *in addit. poſt. num. 5. in forma Reconciliandæ Eccleſiæ*, immo, cum *Hieronymus Venerus in Examine Epiſcoporum*, *lib. 9. cap. 36. nu. 1.* aſſerat, quod polluere Eccleſiam nihil aliud eſt, quam committere aliquod delictum, propter quod Eccleſia perdit ſuam conſecrationem, & benedictionem, fateri videtur Reconciliationem Eccleſię eſſe novam Eccleſiæ Benedictionem, ac proinde Reconciliationem vere non differre ab Eccleſiæ Rebenedictione. Sed

Advertò tertio Benedictionum Eccleſiaſticarum duo eſſe genera, prout etiam innui *de Pollut. Eccleſ. diſp. 9. cap. 38. num. 3.* & expreſſe traditur ab *Ugolino de Officio*, *& Poteſtate Epiſcopi cap. 32. num. 2.* & à *Baſſæo in Florib. Theolog. Practic. V. Benedictio num. 3.* cum pluribus *aliis Doctoribus*, quos *ibid.* affert; alterum eſt earum Benedictionum, per quas res, quæ benedicuntur, Deo dedicantur, & inde Sacræ conſtituuntur, ideoqne Benedictiones iſtæ, quia reddunt res Sacras, Sacri-conſtitutivæ dicuntur, 3 inter quas propria Eccleſiæ, ſeu Templi Benedictio recenſetur à *Baſſæo loc. cit.* & à *Pereyra in Elucidario lib. 3. elucidat. 3. ſect. 3. num.* 574. prædictæque Benedictiones ita rem Benedictam ſacrant, ut, ſtante eadem forma, & materia, iterum ea benedici nequeat, nec ad uſum profanum poſtea ſine irreverentia applicari poſſit, cum ſemper benedicta maneat, donec verè res ipſa durat; alterum vero genus eſt earum benedictionum, quæ invocativæ tantum dicuntur, quia invocatione Dei, & Sanctorum fiunt, ſed res, quæ per eas benedicitur, non proinde Sacra conſtituitur, ut videre eſt in Benedictionibus *menſæ*, *domus*, *navis*, *& hujuſmodi*, quę proinde iterari poſſunt, ut patet ex *Ugolin. ibid.* ideoque.

Dico, quod etiam Reconciliatio Eccleſiæ non conſecratæ, ſed tantum benedictæ differt ab ejus Rebenedictione,

ſicuti

ſicuti enim Eccleſia conſecrata, ſi polluatur, non ideo Conſecrationem amittit, ſed remanet adhuc conſecrata, ut ex præcedenti capite liquet, ſic etiam Eccleſia tantum Benedicta, ſi polluatur, non ideo propriam Eccleſiæ Benedictionem amittit, ſed remanet adhuc proprie Benedicta, nec propterea indiget alia propria Eccleſiæ Benedictione, ſed ſola Reconciliatione ad Moralem maculam Eccleſiæ illatam rite auferendam; unde prædicta Reconciliatio non eſt nova, & propria ejuſdem Eccleſiæ Benedictio, ſeu Rebenedictio, cum una multum ab alia differat; Primo quoad formam, quæ in Reconciliatione Eccleſiæ benedictæ in multis differt à forma propriæ benedictionis Eccleſiæ, ut patet ex *Rituali Romano*, ubi ritus benedicendi novam Eccleſiam à ritu Reconciliandi Eccleſiam violatam, ſeu pollutam in multis, ſed in eo maxime diverſus eſt, quod in Benedictione novæ Eccleſiæ aperte dicitur *Benedic Domine Domum iſtam nomini tuo ædificatam*, & ibi exoratur Dominus, ut eam *purgare*, *& benedicere dignetur*; in Reconciliatione autem Eccleſiæ antea benedictæ dicitur, *ut hanc Eccleſiam purgare*, *& Reconciliare dignetur*, nec dicitur denuo *Benedicere dignetur*, quia Eccleſiæ benedictio adhuc in illa durat, nec rurſus alia nova, & propria Eccleſiæ Benedictione indiget; quibus non obſtat, quod etiam in Eccleſię Benedictæ Reconciliatione, ſignum ✠ manu ſuper Eccleſiam à Reconciliante fiat, nam ejuſmodi Benedictio non eſt ſacri conſtitutiva, cum jam ſacer ſit Eccleſiæ locus ex propria ejuſdem Eccleſiæ Benedictione, & ob pollutionem non deſierit ſacer eſſe; ſed eſt tantum Benedictio invocativa Divinæ clementiæ ad fugam Dæmonum, Angelique pacis ingreſſum impetrandum, prout ex verbis etiã ipſis primæ Orationis, quæ in Reconciliatione ad *prædicti Ritualis* formam adhibetur, clare conſtat. Secundo autem quoad cauſas, propter quas aliquando nova, & propria Eccleſiæ Benedictione; non autem Reconciliatione, aliquando vero ſola Reconciliatione; non autem prædicta Benedictione, opus eſt: Reconciliationis cauſas, & caſus jam explicuimus *de Pollut. Eccleſ.* maxime autem *diſp.* 5. *& ſeqq.* novæ autem Benedictionis, ſeu Rebenedictionis cauſa,

cauſa, & caſus eſſe poteſt; quando Eccleſia, quæ antea benedicta fuerat, poſtea ex ſuperioris auctoritate deſtrueretur, ut alibi ædificaretur, ita ut primus Eccleſiæ locus non eſſet amplius ſacer, ſed profanus; poſtea vero, qui Eccleſiam alibi ædificaturi erant, mutato conſilio, ipſam Eccleſiam eodem in loco, ubi jam antea fuerat, iterum ædificarent, tunc enim primus ille locus, ubi de novo Eccleſia iterum ædificaretur, vere alia, nova indigeret Benedictione, ut denuo ſacer fieret, & eſſet iterum Eccleſia: nam per dictam deſtructionem amiſſa eſſet prior ejuſdem loci benedictio, & proprium Eccleſiæ nomen, quamvis fortaſſe vulgo locus ille, ubi olim Eccleſia fuit, adhuc Eccleſiæ nomine vocaretur, ut aperte habetur ex *Perſico de præcipuo Sacerdotis Officio, lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 9. *num.* 92. ubi concludit, quod, quando Eccleſia ſuperioris auctoritate deſtructa eſt, & nulla eſt ſpes reædificationis, tunc nulla ratione poteſt appellari Eccleſia.

Colligo, quod Benedictio
4 illa, de qua *nu.* 2. locuti ſumus, non eſt vere propria, & conſtitutiva Eccleſiæ Benedictio; ſed eſt generalis quædam, & invocativa tantum Benedictio, per quam à Deo petitur, ut ſubſequentem Reconciliationis actionem ſua Benedictione, hoc eſt, ſuo favore, atque auxilio proſequi, & confirmare
dignetur: quo certe in ſenſu 5
bona etiam opera omnia cum Dei Benedictione fieri dicuntur, ut per ſe notum eſt, tuncq; Benedictio illa idem eſt, atque fauſta apprecatio, ut bene dixit *Pereyra ibid.*

CAPUT QUARTUM.

An Reconciliatio Eccleſiæ differat ab illius Lotione.

SUMMARIUM.

Cur aliqui Reconciliationem *non Eccleſiis tantum Benedictis, & pollutis, ſed ſolis Eccleſiis conſecratis, & pollutis competere dicant. nu.* 1.

Undenam ſignificatio verbis impoſita ſit. num. 2.

Quomodo ſæpe tum unum verbum plures habeat ſignificationes, tum plura verba unam, & eandem. ibid.

Eccleſiæ Reconciliatio multis, ac variis nominibus appellari ſolet. num. 3.

Nomina Reconciliationis, Lotionis, Expurgationis, *&*

& alia ejuſmodi quandonam Synonyma ſint. num. 4.

Reconciliari dicitur Eccleſia, quando eſt polluta, ſive ſit ſolum benedicta, ſive conſecrata; quamvis diverſimode reconcilientur. num. 5.

Eccleſiæ violatio, & pollutio, quandonam ſynonymice accipiantur. ibid.

1 ADverto primo, quod dubitandi ratio inde colligi poteſt, quia *in cap. ſi Eccleſia de Conſecrationib. Eccleſiæ, vel Altar.* ubi Summus Pontifex loquitur de Reconciliatione Eccleſiæ non conſecratæ, uſus eſt nomine *Lotionis* per aquam exorcizatam; non autem nomine *Reconciliationis; in cap. vero Aqua, eod. tit.* ubi ſermo eſt de Reconciliatione Eccleſiæ conſecratæ, Sacri Canones utuntur nomine *Reconciliationis*. Ex qua nominum diverſitate, quam approbat etiam *Honorius Vanaxel. in ſumma Juris Canonici lib.* 3. *tit.* 40. *nu.* 15. aliqui putarunt, quod Eccleſiæ tantum conſecratæ, ac pollutæ dici poſſint Reconciliari; aliæ vero non conſecratæ, ac pollutæ, nequaquam dici poſſint Reconciliari, ſed Lavari, vel Benedici, aut aſpergi, ſive mundari aqua Benedicta.

Adverto ſecundo, quod cum verborum ſignificatio tum ex Inſtitutione majorum noſtrorum, tum ex uſu communi hominum, ac ſecundum multiplicem rationem impoſita ſit, aliquando ſcilicet ſecundum cauſam efficientem, aliquando ſecundum cauſam finalem, aliquando ſecundum materialem, aliquando ſecundum effectum, aliquando ſecundum qualitatem rei, & aliquando ſecundum alia ejuſdem rei accidentia, ut bene tradit *Steph. de Federicis de Interpretatione legum part.* 3. *num.* 64. proinde factum eſt, ut, quemadmodum ſępe unum verbum plura ſignificat vel proprie, vel figurate, prout videre eſt in dictione ipſa *Verbum*, quæ tria ſignificat juxta *Cartagenam in Expoſitione titulor. Jur. Can. lib.* 5. *tit.* 40. *obſervat.* 2. & plura etiam, juxta *Altenſtaig. in Lexico Theologico, V. Verbum*, ſic etiam plura verba ſæpe unam, & eandem rem ſignificent; quando, ſcilicet, res una plura habet nomina, quæ proinde *plurinomina*, & Græce *Polyonyma*, nec non *Synonyma*, vulgo autem *Univoca* dicuntur, cujuſmodi ſunt Enſis, gladius, mucro, eo quod in pluribus nomi- 2

nominibus ſignificatio ſit una, ut bene docuit *Martinius in Lexic. Philologic. V. Synonymus, & V. ſignificatio*, ubi *nu.* 5. ſubdit, quod ſignificatio vocis eſt ſive propria, ſive impropria, immediata, vel mediata. Hinc propius ad rem noſtram accedendo.

3 Adverto tertio, quod, ſicuti ſuperius obſervavimus *Reconciliationis*, & *Reconſecrationis*, ſeu *Rebenedictionis* nomina quandoque confundi, & unum pro alio poni; quamvis eorum unum ab alio longe, multumque diſtet, ſic etiam videndum hic eſt, num illa nomina, quibus Eccleſiæ Reconciliatio, maxime apud Sacros Canones, appellari ſolet, vere inter ſe differant; ac res diverſas ſignificent, vel potius Synonyma ſint. Nam *in Can. ſi motum, de conſecrat. diſt.* 1. Reconciliatio Eccleſiæ vocatur *expurgatio Eccleſiæ*: in *Can. autem Eccleſiam* 1. *eod. tit.* nec non à *gloſ. in d. Can. ſi motum* appellatur *mundatio Eccleſiæ per aſperſionem*, quamobrem.

4 Dico, quod, quando agitur de Eccleſia polluta, ſive illa conſecrata ſit, ſive non conſecrata, ſed tantum benedicta, per prædictas expurgationis, mundationis, lotionis, & alias ejuſmodi appellationes, ſeu nominum diverſitates unum id indicatur, quod per ipſum Reconciliationis verbum ſignificatur, ideoque varios illos dicendi modos non niſi ſynonymice, juxta communem ipſum Doctorum uſum, accipere debemus; licet diverſimode unam, & eandem rem, nempe Reconciliationem ipſam, ſignificent, eamque vel à forma, vel ab effectu ejuſdem Reconciliationis quodammodo deſcribant, prout rem hanc bene conſideranti plane conſtabit. Dixi vero, *Quando agitur de Eccleſia polluta*, quia, ſi agatur de aliis iniuriis Eccleſiæ illatis, tunc prædicta nomina Synonymice accipi non debent, cum tunc diverſas habeant ſignificationes; unde mirum non eſt, quod aliquando Eccleſia violetur per furtum ſacrilegum cum violenta illius effractione, nec tamen inde Eccleſia Reconciliatione indigeat: licet enim Eccleſiæ pollutio, & violatio ſynonyma ſint, quando agitur de pollutione, vel Reconciliatione; nihilominus, cum agitur de alia Eccleſiæ violatione, tunc illa, cum Eccleſiam non polluat, non ſignificat idipſum, quod Eccleſiæ pollutio, neque tunc illius Eccleſiæ ſic violatæ Reconciliatione opus eſt, ut

fuſius

fuſius explicui in *tract. de Pollut. Eccleſ. diſp.* 1. *cap.* 3. ubi multos retuli, quibus nunc addo *Pereyram*, qui coherenter *in Elucidario lib.* 2. *Elucidat.* 21. *ſect.* 2. *num.* 1405. aſſerit violationem Eccleſiæ idem eſſe, atque pollutionem, ſeu contaminationem, quando ſcilicet Eccleſia indiget Reconciliatione, juxta Sacros Canones.

5 Colligo, quod, quamvis Eccleſia polluta Reconcilietur, ſi eſt conſecrata, uno modo; alio autem, ſi non eſt conſecrata, ſed tantum benedicta, prout dixit *Pirbing. in Jus Canonicum, tom.* 3. *lib.* 3. *tit.* 40. §. 3. *num.* 18. & fuſe infra ſuo loco videbimus; ſemper tamen tam non conſecrata, quam conſecrata Reconciliari dicitur, ut paſſim videre eſt apud eos, qui de Reconciliatione prædicta loquuntur, ac præcipue apud *Trullencb. in Praxi Sacramentorum lib.* 3. *cap.* 8. *dub.* 15. *num.* 7. *& ſeqq.* ac *Pirbing. loc. cit.*

CAPUT QUINTUM.

Eccleſia polluta cuinam per Reconciliationem Reconcilietur.

SUMMARIUM.

Reconciliare proprie quid ſit. num. 1.

Reconciliatio non lapidum, ſed hominum eſt. ibid.

Eccleſia materialis Reconciliationis incapax eſſe videtur. ibid.

Eccleſiæ Reconciliatio an eam Reconciliet habentibus jus aliquod in ipſa, vel iis, qui eam polluerunt. num. 2.

Num Eccleſia per fictionem Juris Reconciliari dicatur. ibid.

Eccleſia materialis polluta cur per Reconciliationem Eccleſiæ Catholicę Reconciliari videatur. num. 3.

Eccleſia materialis non niſi ſecundum hominum opinionem polluitur, & Reconciliatur. num. 4.

Cur tam Eccleſiæ pollutio, quam ejus Reconciliatio eſſe debeant publicæ. num. 5.

1 ADverto primo, quod, cum *Reconciliare* proprie ſit *in gratiam Reſtituere*: quoties nẽpe amici, qui, interpoſita offenſa, fuerant inimici, in priſtinam benevolentiam redeunt, ut patet ex *Pereyra Elucidarii lib.* 2. *elucidat.* 21. *n.* 1405. *verſ. Reconciliatio eſt*, cumque proinde Reconciliatio non lapidum, ſed hominum ſit, idcirco Eccleſia materialis ut amicitiæ, ac inimicitiæ, ita Reconciliationis incapax eſſe videtur.

2 Adverto ſecundo, quod, etiamſi Eccleſia materialis capax eſſet Reconciliationis, adhuc incertum apparet, cuinam Eccleſia polluta Reconcilianda ſit: aliqui enim putaverunt eos per Eccleſiæ reconciliationem reconciliari, ad quos ipſius Eccleſię materialis aliquale Jus, & Dominium, aut uſus pertinet; alii vero cenſuerunt, quod per dictam Reconciliationem reconcilientur cum Eccleſia ii, qui eam polluerunt, & quod Eccleſia ipſa materialis eatenus Reconciliari dicatur, quatenus eadem per fictionem Juris hac in re conſideratur tamquam perſona quædam amicitiæ, inimicitiæ, ac Reconciliationis capax.

Adverto tertio, quod, 3 cum Sacri Canones, & cum eis Sancta Eccleſia ſancte prohibuerit, ne in Templis, ſeu Eccleſiis materialibus eæ fiant actiones, quæ ſunt contra reverentiam locis Sacris debitam, ac Templi ſanctitatem quodammodo polluunt, ſimulque prohibuerit, ne in dictis locis, ſi ejuſmodi actiones ibi factæ fuerint, ac populo innotuerint, Miſſæ ſacrificium, aut alia Divina officia celebrentur, priuſquam dicta loca per Eccleſiaſticam Reconciliationẽ in priſtinam eorum puritatem, ac ſanctitatem, quam in hominum opinione ob prædictas actiones ibi factas amiſerant, publice reducantur, itaut *Polac. in Aphoriſmis, part.* 1. *aphoriſm.* 7. *in addition. num.* 17. dixerit, quod ex actione in Templo turpiter, ac injurioſe facta remanere videatur ibidem aliqua Dæmonis operatio, proinde Templa ſic ut ſupra polluta per Reconciliationem reconciliari videntur, ſecundum aliquos, ipſimet Eccleſiæ Catholicæ, quæ idcirco ab ejuſmodi Templis, mediante illorum reconciliatione, aufert prædictam prohibitionem ibi celebrandi diuina officia, & priſtinam quodammodo

modo cum illis pacem renovat, ſeu inſtaurat.

4 Dico, quod, ſicuti Eccleſia materialis, ſeu Templum non niſi ſecundum hominum opinionem polluitur, ſic etiam non niſi ad hominum opinionem, ac terrorem reconciliari dicitur, quamvis nemini proprie reconcilietur, cum nemini antea proprie inimica fuerit, nec inimicitiæ capax ſit: unde tam Eccleſiæ pollutio, quam ejuſdem pollutæ reconciliatio inſtituta cenſetur (qua de re fuſius infra *cap.* 10. agetur) ut inde homines majorem reverentiam locis Deo dicatis exhibere diſcant, prout egregie docuit *Hoſtienſ. in ſumma de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar. ſ. an ſit iteranda*, *verſ. & ut magis revereatur*. Hincque cum prædictis Doctoribus

5 Colligo, quod prædictæ noſtræ concluſionis veritas ex eo quoque clarius eluceſcit, ac evidentius patet, quod Eccleſiæ Reconciliatio non adhibetur, niſi actio ipſa Eccleſiæ pollutiva publice antea innotuerit, & conſequenter, niſi Eccleſia prius in hominum opinione evaſerit polluta, itaut in hominum quoque opinione indigeat Reconciliatione; ſecluſa enim prædicta publicatione, pollutus non manet locus Deo, diviniſque officiis dicatus, ut cum pluribus aliis tradit *Caſtropal. operis Moral. part.* 2. *tract.* 11. *diſp.* 1. *punct.* 1. *num.* 2. ubi concludit rationem eſſe manifeſtam, quia benedictio, & conſecratio Eccleſiæ publica eſt, publico ergo delicto tolli debet, nec non *Fuſcus de Viſitat. & Regim. Eccleſiar. lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 18. ubi dicit advertendum eſſe, quod, cum divina per ſe nunquam polluantur, & quoad ſe non indigeant Reconciliatione, propterea Eccleſia non niſi quoad opinionem hominum, & ad exemplum, nec non ad terrorem reconciliari dicitur, quod ipſum docuit etiam *Paſqualig. de Sacrific. novæ legis tom.* 1. *q.* 596. ſicuti enim Eccleſia non polluitur quoad ſe, ſed in hominum opinione, ut jam dixi, ſic etiam non niſi quoad hominum opinionem reconciliatione indiget.

CAPUT SEXTUM.

Quænam dicatur propria, & poſitiva Eccleſiæ Reconciliatio.

SUMMARIUM.

Impropria Eccleſiæ Reconciliatio quid ſit. num. 1.

Cur aliquando impropria Eccleſiæ Reconciliatio fiat. ibid.

Ubi propria Eccleſiæ pollutio non præceſſit, ibi nec propria Eccleſiæ reconciliatio ſubſequi debet. ibid.

Oratoria privata cur nunquam reconcilientur. ibid.

Cur Eccleſia nunquam ex facto nondum publico ita polluatur, ut reconciliatione indigeat. num. 2.

An, & quandonam Eccleſia vere polluta, etiam abſque reconciliatione, deſinat eſſe polluta. ibid.

Reconciliatio Eccleſiæ an alia poſitiva, alia vero negativa, ſeu privativa dici poſſit. ibid.

Reconciliationis nomine quomodo tria venire poſſint, actus reconcilians, res reconciliata, & formula reconciliandi. nu. 3.

Reconciliatio tum active, tum paſſive ſic accipitur, ut à Juriſperitis ejuſmodi nomina ſumuntur. ibid.

Reconciliatio hic active potiſſimum accipitur. ibid.

Propria, & poſitiva Eccleſiæ recõciliatio eſt actio humana, externa, & publica, pollutam Ecclesiam Canonice mundans. *num. 4.*

Cur Reconciliationis actio debeat eſſe humana, externa, publica, & Canonice facta. num. 5.

ADverto primo, quod, cum aliquando ab aliquibus Eccleſia reconciliari dicatur, quando propter aliquam turpem quidem, ac indecentem, non tamen Eccleſiæ pollutivam actionem in Eccleſia factam, verbi gratia ob aliquod hæreticæ pravitatis exercitium, vel ob ſacrilegam rei, qui ad Eccleſiam confugerat, extractionem, vel ſimilem aliam ob cauſam, ſimplici benedictione Sacerdotali, vel luſtralis aquæ aſperſione ad cautelam, ut aliqui dicunt, vel certe ad majorem Eccleſiæ cultum, ac reverentiam, ut alii malunt, ipſamet Eccleſia purgatur, vel mundatur, prout videre eſt apud *Abb. in cap. Propoſuiſti num. 4. de Conſecrat. Eccleſ. Durand. in Rational, lib.* 1

lib. 1. *cap.* 6. *num.* 41. *Layman. in Summa, lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 4. *Thom. del Bene de Immunit. & Juriſdict. Eccleſ. cap.* 2. *dubit.* 2. *ſect.* 15. *per totam*, proinde videndum eſt, an tunc Eccleſia proprie, vel improprie reconciliari dicatur; ubi enim propria Eccleſiæ pollutio non præceſſit, ibi nec propria Eccleſiæ pollutæ Reconciliatio ſubſequi videtur, cum hæc illam neceſſario prærequirat: prout ob eandem rationem neque loca pollutionis incapacia, licet in eis fiant actus Eccleſiæ pollutivi, reconciliationem requirunt, ut de privatis Oratoriis expreſſe tradit *Durand. in Rational. divinor. officior. lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 38. *in fin. Selva de Benefic. part.* 1. *q.* 5. *nu.* 192. *in fin.* & nos generaliter diximus de *pollut. Eccleſ. diſp.* 2. *cap.* 1. *num.* 10.

2 Adverto ſecundo, quod, ſicuti factum Eccleſiæ pollutivum eam non ita polluit, ut Eccleſiaſtica Reconciliatione opus ſit, niſi prædicti facti publicitas accedat: licet enim irreverentia, quæ Deo fit, à publicitate non dependeat; nihilominus canonica Eccleſiæ pollutio, quæ officia Divina ſuſpendit, donec Eccleſia reconcilietur, neceſſario ſecum habere debet prædictam facti Eccleſiæ pollutivi publicitatem, ut clare tradit *Fagundez cum Svario*, & multis aliis *in* 2. *Eccleſ. præcept. lib.* 4. *cap.* 4. *nu.* 24. *Filliuc. Moral. tom.* 1. *tract.* 5. *cap.* 4. *num.* 117. *verſ. violatur Marchin. de Ordine tr.* 3. *part.* 3. *cap.* 10. *num.* 10. *Caſtropal. oper. moral. part.* 2. *tract.* 11. *diſp.* 1. *num.* 2. ubi dicit, ac bene probat, quod locus ſacer, ſecluſa prædicti facti pollutivi publicitate, non manet pollutus taliter, quod reconciliatione indigeat, *Del Bene de Immunit. & Juriſdict. Eccleſ. tom.* 1. *cap.* 2. *dubit.* 2. *ſect.* 2. *num.* 24. ubi aſſerit, quod locus ſacer non dicitur pollutus, ſecluſa publicitate, ſeu notorietate facti: neque ſufficit qualiſcumque notitia, nec non, me citato, docuit etiam *Caramuel Theologiæ Regularis tom.* 2. *part.* 10. *epiſtola* 8. *not.* 2. *num.* 3355. ſic etiam poſtquam prædicti facti Eccleſiæ pollutivi publicitas actu eſſe deſiit, ſtatim pollutio quoque ipſa Eccleſiæ deſinit ejuſmodi eſſe, ut reconciliationem Eccleſiæ requirat; quod etiam aperte dixi *de Pollut. Eccleſ. diſp.* 4. *cap.* 7. *num.* 4. *& ſeqq.* Cum igitur Eccleſiæ pollutio aliquando, adhibita Reconciliatione, tollatur, aliquando autem, non adhibita reconciliatione, ſed ceſſante præ-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

prædicta publicitate, ſeu notorietate, quæ eſt conditio, prout eam ſic appellat *Franciſc. de Lugo de Sacrament. lib.5. cap.6. q. 12. num. 86. verſ. Quare* ad propriam Eccleſiæ pollutionem neceſſaria , non minus ceſſet, quam, ſi Eccleſiæ Reconciliatio adhibita fuiſſet , inde factum eſt, ut quævis Eccleſiæ pollutæ Reconciliatio quodammodo dici poſſit vel poſitiva, vel negativa, ſeu privativa: poſitiva enim dici poteſt ea, quæ fit per aliquid poſitivum, nimirum per eam ablutionem, & preces, quibus actu reconciliator utitur, juxta ritum rite à Sancta Eccleſia inſtitutum ad publicum illud populi ſcandalum publice tollendum, quod ex irreverenti , ac pollutivo Eccleſiæ facto exortum eſt ; negativa vero , ſeu privativa dici poteſt ea , quæ, nullo prædictæ Reconciliationis Ecclesiaſticæ actu adhibito, ideo Eccleſiam pollutam quodammodo reconciliare dicitur, quia tunc Eccleſiæ pollutio nō amplius durat, prout fit, quando Eccleſia rite reconciliata fuit : hoc ipſum autem vere tunc accidit, quando, ut ſuperius dicebamus , ceſſante pollutivi facti notorietate, quæ prius aderat, ceſſat etiam ſimul ipſamet Eccleſiæ pollutio, ideoque fit, ut aliud ſit Eccleſiaſticæ pollutionis ſola ceſſatio, ſeu mera, & nuda prædictæ pollutionis deſinentia ; aliud autem ſit ipſiuſmet Eccleſiæ pollutæ vera , propria, & poſitiva reconciliatio , per quam Eccleſiæ pollutio , adhibito Sacro cæremoniarum ad id inſtitutarum ritu, ab illa aufertur: hęc enim plura exterius exigit, ut pollutionem tollat; illa vero quodammodo à ſe ipſa oritur: ſtatim enim ac pollutionis publicitas deficit , ſimul etiam pollutio ipſa deficit, ac proinde tunc ideo Eccleſia reconciliari dicitur, quia tunc ex polluta fit non polluta, æque ac ſi vere , ac proprie tunc reconciliata fuiſſet.

Adverto tertio, quod, ſicut in *tract. de Pollut. Eccleſ. diſp.1. cap.2. nu. 1.* pollutionis nomen tripliciter accipi poſſe diximus, ſic etiam Reconciliationis nomine tria venire poſſunt: 3
primo enim ſignificari poteſt ipſemet actus reconciliandi Eccleſiam, prout ille à reconciliante fit , ac proinde tunc active ſumitur, quaſi *Actus reconcilians* quo modo *Plaut. in Perſa* dixit, *Tua Indicatio eſt*, ideſt, *Tuum eſt indicare* , & *Liv. lib.* 34. dixit, *Veſtra exiſtimatio eſt*, ideſt, *Veſtrum eſt exiſtimare* . Secundo ſignificari poteſt

poteſt paſſivitas ipſa reconciliationis, prout, ſcilicet, reconciliatio paſſive accipitur, & ab Eccleſia ſuſcipitur, cui Reconciliatio insiſtit, ideoque ipſamet Eccleſia paſſive reconciliata vocatur, quo modo *Cic. de offic. lib.* 1. dixit *Res cognitione dignas*, ideſt, *quæ cognoſcantur*, prædictamque activam, & paſſivam ſimilium nominum ſignificationem agnoſcunt etiam Juriſperiti, ut fuſe tradit *Nicol. Bellon. in Repetit. rubric. C. de edendo, nu.* 110. *ac ſeqq.* Tertio denique ſignificari poteſt formula ipſa reconciliandi, ſeu ritus, ac modus canonice inſtitutus, juxta quem reconciliationis actio rite fit: quo modo antiquitus, teſte *Briſſon. de formul. lib.* 3. *pag. mihi* 386. uſque adeo formularum cancellis actiones omnes incluſæ erant, ut formularum nomine ſæpenumero appellentur. Unde legis Aquiliæ actio, formula damni dati dicitur à *Plin. lib.* 9. *natur. hiſtor. cap.* 59. & actio de dolo, vocatur formula de dolo malo à *Cic. lib.* 2. *de finib.* & *lib.* 3. *de offic.* paſſimque in *Ritualib. ſeu Cæremonialib.* & formulariis libris ipſis, quibus ad ſacras actiones rite peragendas Præſules, vel Parochi utuntur, Formulæ ipſæ, verbi gratia Benedicendi domos, veſtes, &c. appellantur Benedictiones domorum, veſtium, &c. ſeu Conſecrationes Eccleſiarum, Altarium, &c. Si ergo Reconciliationis nomine hic intelligamus eam, quæ eſt vera, propria, nec non poſitiva Reconciliatio Eccleſiæ, & quatenus eadem à Reconciliante active procedit, juxta primam, & uſu frequentiorem acceptionem,

4 Dico Reconciliationem prædictam nihil aliud eſſe, quam *actionem humanam externam, & publicam, per quam Eccleſia, ſeu locus ſacer à præcedenti Pollutione Canonice mundatur*, ex quibus, ut ſingula melius innoteſcant,

5 Colligo Reconciliationem poſitivam, & propriam, de qua hic agitur, ideo dici *Actionem humanam, externam, & publicam*, quia ſacri loci publica pollutio rite, ac recte, nec non directe tolli non poteſt per actum aliquem mere internum; ſed requiritur ſignum aliquod externum, ſenſibile, ac publice notum, per quod loci ſacri polluti expurgatio inde populo pateſiat. Dixi autem *Per quam locus ſacer à præcedenti pollutione canonice mundatur*, quia, ſicuti locus ſacer non polluitur, niſi per

eas

eas actiones, quas eſſe pollutivas Sacri Canones ſanxerunt, ita non emundatur, ſeu reconciliatur, niſi hoc ipſum ex ſacrorum Canonum præſcripto, & Eccleſiaſtici Juris auctoritate fiat. De quibus omnibus inferius ſingillatim agemus.

CAPUT SEPTIMUM.

An in dubio pro Eccleſiæ Reconciliatione ſtandum ſit.

SUMMARIUM.

Dubium apud Grammaticos idem eſt, ac incertum. num. 1.

Dubium a Philoſophis quid vocetur. ibid.

Dubium negativum quid ſit, & quid poſitivum. ibid.

Probabiliter opinari quid ſit. ibid.

Opinio probabilis an ſit vere dubia, vel moraliter certa, & realiter incerta. ibid.

Quælibet opinionis incertitudo an ſemper formidinem aliquam ſecum habeat. ibid.

Quandonam intellectus habere dicatur realem, vel moralem certitudinem. ibid.

Subdubium, & ſuperdubium quid ſint remiſſive. ibid.

Contradictionis pars una probabilis, altera vero improbabilis eſſe nequit. ibid.

Formido in opinione probabili an cadat ſupra rem aſſertam, vel ſupra formalem aſſertionis actum. ibid.

Probabilitas an alia ſit ab intrinſeco; alia vero ab extrinſeco. ibid.

In probabilibus an locum habeat, dictum illud, In dubiis tutior pars eſt eligenda. *ibid.*

Dubium aliud ſpeculativum, aliud practicum, aliud facti, aliud Juris eſt. ibid.

Operationes Morales cur ſint gravis momenti. num. 2.

Operans in dubio cur imprudenter operetur. ibid.

Multa inutiliter ſciuntur, & multa utiliter neſciuntur. ibid.

Qui eſt in dubio, quid agere debeat. ibid.

Dubium de Reconciliatione verſari poteſt vel circa Reconciliationis ipſius factum, vel circa facti prædicti validitatem. num. 3.

In dubio de Reconciliatione Eccleſiæ antea certo pollutæ, ſtandum eſt pro certa Eccleſiæ pollutione, non autem pro incerta ejuſdem Reconciliatione. num. 4.

Incerta, ſi cum certis comparentur, moraliter pro nullis habentur. ibid.

An in dubio ſtandum ſit pro poſ- ſeſſione

ſeſſione, nedum in materia Juſtitiæ; ſed etiam aliarum virtutum. ibid.

Regula, quod in dubiis tutior pars ſit eligenda, *quandonam, vel ſolummodo conſilium, vel præceptum in ſe contineat. ibid.*

In dubio, an quis votum, vel Juramentum fecerit, pro qua parte ſtandum ſit. ibid.

Si dubitans magis inclinet in unam partem, quam in aliam, an pro illa parte ſtare debeat. ibid.

An ſemper in dubio pro Eccleſia ſtandum, eique favendum ſit. num. 5.

Eccleſia eſſe vult juſtitiæ diſpenſatrix, non autem diſſipatrix. ibid.

An Eccleſia Jure communi utatur, quando non apparet eam eſſe in ſpecie privilegiatam. ibid.

1 ADverto primo, quod, quamvis Grammatici, qui pingui minervarem conſiderant, aliique non pauci dubium appellent, quicquid realiter incertum eſt, ideoque *dubium* apud eos idem ſit, ac *incertum*, ut videre eſt apud *Caramuelem in Dialexi De non certitudine, epiſtola* 14. *quæ eſt de Poſſeſſionis regula q.* 8. Philoſophi tamen id tantummodo *dubium* vocant, quod neque certum, neque probabile eſt. Quando enim intellectus vel nullum, vel non niſi leve fundamentum habet, ut alterutri, vel utrique contradictionis parti aſſentiatur, vel diſſentiatur, tunc ſemper in dubio eſt, ſive negativo, ſi nullum habet fundamentum, ſive poſitivo, ſi non niſi leve habet fundamentum ad aſſentiendum, vel diſſentiendum; quando vero intellectus fortibus innititur rationibus, ſeu grave fundamentum habet ad aſſenſum, vel diſſenſum alterutri contradictionis parti præſtandum, tunc intellectus non eſt proprie, ac vere in dubio, ſed eſt in probabili opinione, cui certo moraliter adhærere poteſt, licet ejus opinionis veritas realis adhuc incerta ſit, ac proinde non ſine aliqua formidine; ſemper enim cum qualibet incertitudine formido aliqua de oppoſito coniungitur: nam ſicut incertitudini, ſic etiam formidini opponitur certitudo, quam tunc realiter intellectus habet, quando in demonſtrativa ratione fundatur; moraliter vero, quando probabilem opinionem pro fundamento habet, ideoque illam

amplectitur, ut fuſe tradit non modo *Caramuel tum in prædicta Dialexis Prodromo artic. 7.* ubi etiam ſubdit, quid ſit ſubdubium, & ſuperdubium, ſtatuitque repugnare, ut altera pars contradictionis ſit probabilis, & altera improbabilis; *tum in Apologemate pro doctrina de Probabilitate*, *Epiſtol. 2. ubi num.* 82. concludit, quod formido, quæ in omni probabilitate reperitur, cadit ſupra obiectum, & rem aſſertam, non autem ſupra formalem actum, quo res aſſeritur, ibidemque diſtinguit probabilitatem, quæ eſt ab intrinſeco, ab ea, quæ eſt ab extrinſeco, nec non utramque mirabiliter exponit: tum etiam *in Critica philoſophica, Diſſertation. 3. art. 2. num.* 217. *& ſeqq.* ſed *Paſqualigus* quoque cum multis aliis, quos allegat *deciſ. 5. nu. 6.* ubi propterea recte infert, quod in probabilibus locum non habet dictum illud *In dubiis tutior pars eſt eligenda*, quia probabilia non ſunt dubia: nec non cum pluribus ſecum adductis *Velaſc. in Judice Perfecto, rubric.* 14. *annot. 6. ubi nu.* 5. dubium ſpeculativum à dubio practico, ſimulque dubium Juris à dubio facti diſtinguit, &, quid unumquodque ſit, bene declarat, quæ pariter cum pluribus aliis diſtinctionibus ad dubium ſpectantibus fuſius explicata videri poſſunt in meo tractatu de *Pollut. Eccleſ. diſp. 1. cap.* 20. *per totum*, ubi quæſtio valde huic ſimilis excutitur.

Adverto ſecundo, quod, 2 cum operationes morales ſint gravis momenti, iis enim homo Deum ipſum tum perdere, tum lucrari ſolet, cumque idcirco ex gravi, ac prudenti regula dirigi debeant, ne quis in dubio imprudenter operetur, propterea, qui dubitat, ut prudenter e dubio exeat, ac prudenter alterutram partem eligat, prudentem regulam extra dubium quærere tenetur, ne ſponte ſe male operandi periculo exponat, ac merito in eo pereat: quamvis enim multa inutiliter ſciantur, ac utiliter neſciantur; attamen, qui aliqua notitia indiget, debitas ad eam habendam diligentias adhibere debet, ac propterea, qui in dubio eſt, ea diligenter inquirere tenetur, quibus utatur ad illud e mente ſua removendum, itaut vel alterutram contradictionis partem prudenter amplecti, ac licite juxta eam operari valeat, vel certe, ſi adhuc, factis prædictis diligentiis debitis, dubium perſeverat, non minus ab eo dubio

mentem

mentem abſtrahat, ac ſi dubiũ ipſum nunquam in rerum natura fuiſſet, adeout omnia poſt prædictum dubium talia remaneant, qualia vere ante dubium illud erant. Unde tunc in quacumque materia ſtandum eſt pro poſſeſſione, quæ ante dubium erat, cum potior ſit conditio poſſidentis, ut optime inter alios dixit *Caram. Theologię Moral.lib.3.cap.1.diſp. 1.à num.* 1325.*ad* 1330.

3 Adverto tertio, quod, cum dubium de Reconciliatione Eccleſiæ, vel loci ſacri verſari poſſit vel circa factum Reconciliationis, an ſcilicet Eccleſia Reconciliata fuerit, nec ne; vel circa Reconciliationis validitatem, an ſcilicet valide Reconciliata fuerit, hic ſermo tantum eſt de dubio circa Reconciliationis factum: nam de Reconciliationis ipſius validitate, vel invaliditate fuſe inferius agetur, cum de Reconciliatoribus ipſis ſermo erit. Cum autem Reconciliatione non indigeat locus ſacer, niſi antea pollutus fuerit, proinde, cum hic de Reconciliationis dubio quæſtio ſit, abſque dubio locum ſacrum antea pollutum fuiſſe neceſſario infertur, prout hic ſupponitur, & clare patet ex dictis de *Pollut. Eccleſ. diſp.* 1. *cap.* 20. ubi de dubio Pollutionis prædictæ diſſeruimus. His ergo præcognitis,

Dico, quod in dubio adhuc poſt debitas ad certitudinem indagandam diligentias factas permanente, num Eccleſia, quæ certo antea polluta erat, poſtea reconciliata fuerit, ſtandum eſt pro Eccleſiæ pollutione; non autem pro dubia ejuſdem Reconciliatione: in prædicto namque dubio poſſeſſio ſtat pro ipſa Pollutione præcedente dubium; in ejuſmodi autem dubiis ſtandum eſt pro ea dubii parte, quæ ante dubium in poſſeſſione certa erat, & conſequenter pro parte pollutionis, pro qua ſtat certa poſſeſſio, quæ per dubiam Reconciliationem non tollitur; Certa enim, ut prævalent incertis, ſic etiam dubiis, quæ non modo realiter incerta ſunt, ſed moraliter etiam pro nullis habentur, ſi dubia cum certis conferantur; unde clare apparet, quod prædicta poſſeſſio eſt juſta cauſa, cur in dubio pro poſſeſſore judicetur, prout abſque dubio ſic judicandum eſſe tradit *Caramuel tum Theologiæ fundamental. lib. 1. fundam.* 45. *regul.* 122. *num.* 1253. ubi propterea infert, quod, ſi captivitas ſit dubia, ſtandum eſt pro libertate certa 4

præcedente; ſi vero captivitatem certam ſequatur dubia manumiſſio, ſtandum eſt pro captivitate, tum *in Triſmegiſto Theologic. tom. 4. art. 22. V. præterea, & ſeqq.* quæ videri poſſunt apud ipſum *Caramuel. in dicta Dialexi de non certitudine, Eſcobar. in ſumma Moral. Theol. exam. 2. cap. 4. verſ. Quonã modo, Lezan. Quæſt. Regular. tom. 3. V. Dubia Regular. n.* 5. ubi ſubdit, quod titulus certę poſſeſſionis, pro quo ſtandũ eſt pro poſſeſſore, nõ ſolũ procedit, ac valet in materia Juſtitiæ, ſed etiam in materia aliarum virtutum, & multos idipſum aſſerentes allegat, immo *num.* 6. cum pluribus ibi citatis aperte ſubdit, quod regula illa *In dubiis tutior pars eſt eligenda* conſilium potius continet, quam præceptum; iis tamen caſibus exceptis, in quibus ſpeciatim, ac expreſſe jus ipſum tutiorem partem exprimit, ac eam ſequendam eſſe præcipit: tunc enim poſſeſſio ſtat pro præcepto legis, *Roſſel. in tract. ſeu Praxi deponendi conſcientiam dubiam, cap.* 40. *num.* 3. *& ſeqq.* ubi juxta prædictam regulam plures caſus decidit, ac *num.* 17. recte aſſerit, quod in dubio, an quis emiſerit votum, vel juramentum, ſtandum eſt pro præcedenti libertate voluntatis, cum pro illa ſtet poſſeſſio; non autem pro voto, ſeu juramento, ſubditque hoc ipſum valere, licet dubitans tunc magis inclinaret in favorem voti, ſeu juramenti: certa enim libertatis poſſeſſio inæqualitati prædictæ præponderat, ad quod plures allegat, multoque plures videri poſſunt tum apud *Caramuel. in dicta Dialexi, epiſtol.* 14. *q.* 7. tum apud *Baſſæum in Floribus Theologiæ Moral. V. dubium*: quibus etiam addi poſſunt *Sanctarel. variar. reſolution. part.* 1. *q.* 44. *num.* 9. nec non *Mendo in Epitome opinionum Moral. V. Conſcientia*, ubi proinde *num.* 13. breviter concludit, quod, quamvis dubitans, ſi non fecit ſufficientem diligentiam, ut exiret e dubio, tutiorem partem ſequi debeat; poſtquam tamen dictam diligentiam fecit, tunc in quavis materia partem illam ſequi debet, pro qua ſtat poſſeſſio libertatis rei, aut legis, ſive præcepti; nam cum poſſeſſione non manet res incerta, & jus poſſeſſionis, utpotè certum, alterum vincit.

Colligo, quod, licet in dubio pro Eccleſia ſtandum, eiq; 5
favendum ſit, ac inde arguant aliqui ſtandum eſſe in dubio pro Eccleſię Reconciliatione, potius quam pro illius pollutione;

tione; prędictus tamen Eccleſiæ favor ſic intelligendus eſt, ut ibi locum habeat, ac ſervari debeat, ubi neutra pars poſſidet, ac utrinque pari paſſu proceditur: non vero, quando contraria pars pro ſe Jus certum habet ex poſſeſſione, in qua eſt; Eccleſia vero non niſi dubiam probationem habet: tunc enim pars, quæ certo poſſidet, inique, quamvis in favorem Eccleſiæ, jure ſuo privaretur, ideoque nec ipſimet Eccleſiæ id placere poſſet, cum ſemper Eccleſia juſtitiæ diſpenſatrix, non vero diſſipatrix eſſe velit; ad quod *Coſcia in diſſertationib. Jur. lib. 2. reſolut. 5. num.* 40. bene infert, quod, licet in dubio favendum ſit Eccleſiæ; non tamen per hoc à tramite juris licitum eſt deviare, ac ſubdit, quod in dubio Eccleſia jure communi utitur, quando non apparet eſſe in ſpecie privilegiatam. Unde patet, quod certa unius partis poſſeſſio in omni materia quibuſcumque alterius partis rationibus, dummodo eæ convincentes non ſint, ſemper præponderat, ut optime tradit *Sanchez in Decalog. lib. 1. cap. 10. num.* 9. & *ſeqq.* nec non latiſſime probat *Caramuel. in d. Apologem. de Probabilitate*, ubi etiam fortiſſime reprobat omnia, quæ in contrarium à *Fagnan. in cap. Ne innitaris, de Conſtitut.* fuſiſſime congeruntur.

CAPUT OCTAVUM.

Quotuplex ſit ea loci ſacri Reconciliatio, de qua hic loquimur.

SUMMARIUM.

Reconciliationis diverſitas undenam oriatur. num. 1.

Reconciliatio Epiſcopalis, & Sacerdotalis, major, & minor, ſolemnis, & ſimplex quid ſint, & quomodo differant. num. 2.

Polluens Eccleſiam Conſecratam an plus peccet, quam polluens non conſecratam. ibid.

Reconciliationes cur diverſimode fiant. ibid.

Exorcizatio an idem ſignificet, quod Adjuratio. num. 3.

Aqua Benedicta, ſeu luſtralis, & aqua exorcizata cur paſſim pro eadem accipiantur. ibid.

Quælibet Reconciliationis diverſitas reduci poteſt ad hanc unam diſtinctionem, ut ea ſit vel loci conſecrati, vel non conſecrati, ac tantum Benedicti. num. 4.

Eccleſia

Eccleſia non conſecrata an eodem gaudeat privilegio, quo conſecrata. ibid.

Quænam Reconciliationis diſtinctiones, ſeu denominationes paſſim confundantur. num.5.

Quælibet Reconciliatio loci ſacri ab aliquibus ſolemnis dicitur; ſed una magis, alia vero minus ſolemnis. ibid.

1 ADverto primo, quod tria præcipue ad multiplicem loci Sacri Reconciliationē inveſtigandam cōſiderari poſſunt, nimirum primo Perſona reconcilians, ſecundo locus reconciliandus, & tertio forma, ſeu modus reconciliandi: ex his enim maxime fit, út multiplex etiam Reconciliationis denominatio ſuboriatur, de quibus inferius agetur, & quænam uſitatior, ac principalior mihi videatur, inde ſubnectam.

2 Adverto ſecundo, quod proinde Reconciliatio quoad diverſitatem reconciliantis, diſtinguitur in Epiſcopalem, quæ ad ſolum Epiſcopum, tamquam ad proprium, ac ordinarium miniſtrum jure communi ſpectat, & in Sacerdotalem, ſeu Presbyteralem, quæ ad Sacerdotem etiam, ſeu Presbyterum jure communi pertinet; de quibus poſtea ſuo loco agendum erit; quoad diverſitatem loci reconciliandi, reconciliatio diſtinguitur in Majorem, & in minorem; ſicuti enim magis delinquit, qui Eccleſiam conſecratam polluit, quam, qui nō conſecratā, ut bene probat *gloſſ. magna in cap.fin.de Conſecrat.Eccleſiæ,vel Altar.V. non conſecrata*, & poſt eam *Jo. Andr. ibi nu.6.* nec non *Butr. Hoſtienſ. Abbas, ac alii ibid.* ſic etiam non male ipſamet Eccleſiæ conſecratæ Reconciliatio dici poteſt Major; Reconciliatio vero Eccleſiæ non conſecratæ minor; ad quod etiam facit, ut inter alios bene advertit *Jordan. Elucubrat. diverſ. tom. 1. lib. 5. tit. 12. num. 160.* quod prædictæ Reconciliationes ſingillatim ad majorem, vel minorem tum eorum, qui polluerunt, tum aliorum terrorem fiunt: quo autem ad diverſitatem formæ, ſeu modi, quo Eccleſia polluta reconciliatur, Reconciliatio in ſimplicem, & in ſolemnem diſtinguitur: ſimplex enim ea dicitur, in qua ſimplex aqua luſtralis, & à ſimplici etiam Sacerdote more communi benedicta ſimpliciter adhibetur; ſolemnis vero reconciliatio ea dicitur, in qua non adhibetur

ſimplex

ſimplex aqua, & à ſimplici Sacerdote benedicta; ſed aqua ſolemniter Benedicta, cujus ſcilicet benedictio jure communi per Epiſcopum fit, & vinum, ac cinis cum aqua miſcetur, ut fuſius poſtea ſuo loco dicemus.

3 Adverto tertio, quod, cum in prædictis omnibus aquæ benedictionibus, ſive Epiſcopales, ſive Sacerdotales, ſive Majores, ſive Minores, ſive ſolemnes, ſive ſimplices ſint, ſemper Exorciſmus, ſeu prædictę aquę exorcizatio, hoc eſt, ſi ex Gręco in latinum vertatur, Adjuratio adhibeatur, idcirco apud Sacros Canones, ut patet ex *cap. aqua, & cap. fin. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* aqua benedicta, & aqua exorcizata pro eadem accipiuntur, & in hac materia tam Benedictionis, quam Exorcizationis vocabula ſine diſcrimine paſſim uſurpantur.

4 Dico prædictas omnes loci ſacri Reconciliationes, licet multiplex earum diſtinctio vera ſit, ac re ipſa valde ad rem præſentem medullitus examinandam faciant; nihilominus breviter, ac facile ad hanc duplicem Reconciliationem reduci poſſe, ut nimirum altera ſit loci conſecrati; altera vero loci non conſecrati, ſed tantum benedicti. Quamvis enim Eccleſia non conſecrata eodem gaudeat privilegio, quo Eccleſia conſecrata, ut cum multis aliis tradit *Hunnius Encyclopædiæ Juris univerſ. art. 5. tit. 1. num.* 97. illa tamen aliter reconciliatur, quam conſecrata, ut cum *gloſſ. in cap. ult. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* bene docuit *Pirbing. in Juris Canonici Methodo nova, tom. 3. lib. 3. num.* 18. Hinc

Colligo, quod, cum loci ſacrati, ſeu conſecrati reconciliatio re vera ſit ſolemnis, major, & Jure communi Pontificia, vel Epiſcopalis; reconciliatio autem loci non conſecrati, ſed tantum benedicti re vera ſit ſimplex, Minor, & communiter Sacerdotalis, ſeu Presbyteralis, ut jam dictũ fuit, idcirco communiſſime à Doctoribus Reconciliatio Solemnis, Major, & Epiſcopalis ſimul confunduntur, & pro una, eademque Reconciliatione ſumuntur. Reconciliatio vero ſimplex, Minor, & Sacerdotalis pro una, eademque ſub diverſis nominibus, ſeu appellationibus accipiuntur. Immo non defuerunt, qui omnem Reconciliationem eſſe ſolemnem, ſed unam magis, aliam vero minus ſolemnem eſſe voluerunt, ſed hæc mihi de 5

nomine

nomine potius, quam de re, quæſtio eſſe videtur.

CAPUT NONUM.

An loci Sacri Reconciliatio inſtituta fuerit antiquæ, vel novæ legis tempore.

ſUMMARIUM.

An aliqua loci ſacri pollutio inſtitui potuerit, quæ nunquam Reconciliatione tolli queat. num. 1.

Reconciliatio an ſimul cum loci ſacri pollutione, vel poſt illam inſtituta fuerit. ibid.

In ſacris Canonibus loci ſacri pollutio non inſtituitur, ſed antea inſtituta ſupponitur, & reconciliatio pro remedio ſtatuitur. ibid.

Aliqui putant, quod in veteri quoque lege reconciliatio in uſu fuerit. num. 2.

Reconciliationem non niſi novæ legis tempore inſtitutam fuiſſe quidam aſſerunt. num. 3.

Valde probabile videtur, quod propria, & perfecta loci ſacri Reconciliatio non niſi Evangelii tempore inſtituta fuerit, ac moraliter ſimul cum ipſa Pollutione. num. 4.

Quandonam tam Pollutio, quam Reconciliatio tum principium, tum incrementum, tum etiam complementum habuerint. ibid.

Cur eodem moraliter tempore Pollutio, & Reconciliatio inſtitui debuerint. ibid.

Templi Jeroſolymitani renovatio non fuit proprie Reconciliatio. num. 5.

ADverto primo, quod, quamvis loci ſacri Reconciliatio inſtitui nequiverit, antequam ejuſdem loci pollutio inſtitueretur, cum hæc illam ſupponat, ut jam diximus, & ex ſe clare patet; ſtatui tamen potuit, ut prædicta reconciliatio in aliquo caſu nunquam fieri deberet, prout eadem inſtitui potuit vel ſimul cum ipſa pollutione, vel poſt illam; quod colligi poteſt ex *ſuarez de Religion. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 2. num.* 9. ubi ex verbis *cap. ſi motum, de conſecrat. d.* 1. & ex pluribus aliis infert, quod ibi loci ſacri pollutio non inſtituitur, ſed ſupponitur antea inſtituta, & ex illius ſuppoſitione à Sacris Canonibus Reconciliatio pro remedio, & proviſione ordinatur. 1

Adverto

2 Adverto ſecundo, quod aliqui locorum ſacrorum reconciliationem in veteri etiam lege in uſu fuiſſe, ac proinde tunc inſtitutam eſſe putaverunt, cum quibus ſtat *Paul. Fuſcus de Viſitat. lib. 2. cap. 25. num.* 19. ubi de prædicta Reconciliatione agens ait, *Nec novum hoc quid eſt, cum etiã in veteri lege inveniamus Templa reconciliata, &c.* ad quod probandum utitur exemplo Judæ Machabæi, qui zelo domus Dei reconciliavit Templum Domini in Hieruſalem profanatum, ut patet *ex 1. Machabæor. cap. 3. & 4.*

3 Adverto tertio, quod ex adverſo alii tam pollutionem, quam Reconciliationem prædictam non niſi novæ legis tempore inſtitutam fuiſſe aſſerunt, cum quibus expreſſe ſtat *Paſqualigus de Sacrific. novæ legis, tom. 1. tract. 1. in Præfatione ad q.* 539. ubi ait, quod pollutio Eccleſiarum eſt introducta de Jure Canonico, & conſequenter idipſum etiam aſſerit de illarum Reconciliatione, quæ neceſſario prærequirit earundem pollutionem, & non niſi poſt illam ſequitur, ut ex ſe patet.

4 Dico valde mihi probabile videri, quod loci ſacri propria, & perfecta Reconciliatio, de qua hic agitur, non niſi novæ legis, ac Evangelii tempore inſtituta fuerit, nec non eodem tempore, moraliter loquendo, quo ipſamet loci ſacri pollutio plene, perfecteque inſtituta fuit. Dixi autem *propria*, & *perfecta Reconciliatio*, quia, ut fuſius dixi *de Pollutione Eccleſiar. diſp. 1. cap.6.* Eccleſiaſticæ Pollutionis quoddam quaſi principium fuiſſe videtur in ſtatu quoque naturæ: incrementum in ſtatu legis antiquę: complementum vero in ſtatu Evangelii. Dixi vero *nec non eodem tempore, moraliter loquendo, &c.* qui enim Pollutionis Eccleſiaſticæ impedimentum ſtatuerunt, iidem etiam valde probabiliter providere voluerunt de remedio, ſeu modo tale impedimentum removendi, ne vel pollutionis lex ob diuturnitatem impedimenti violaretur, vel divinæ laudis organa ſemper, vel nimis diù ſuſpenſa manerent.

Colligo, quod, quamvis *Fuſcus loc. cit.* dicat Judam Machabæum reconciliaſſe templum Domini in Hieruſalem; nihilominus memorabilis illa Templi Jeroſolymitani reſtauratio, & nova ejus dedicatio non fuit vere, ac proprie Reconciliatio; ſed potius reparatio, ſeu renovatio Templi, 5

ut clare conſtat *ex d. lib.* 1. *Machabæor. cap.* 4. ubi habetur, quod Judas *Cogitavit de Altari holocauſtorum quid faceret, & incidit illis conſilium bonum, ut deſtruerent illud, ne forte illis eſſet in opprobrium, quia contaminaverunt illud gentes, & demoliti ſunt illud, & ædificaverunt Altare novum ſecundum illud, quod fuerat prius, & obtulerunt ſacrificium ſecundum legem ſuper Altare holocauſtorum novum, quod fecerunt, &c.*

CAPUT DECIMUM.

Ad quem finem Sacra Templorum Reconciliatio proprie, ac principaliter inſtituta fuerit.

SUMMARIUM.

Cur loci ſacri Reconciliatio inſtituta ſit, & cur ſic inſtituta ſit, valde differunt. num. 1.

Eccleſia, quæ non peccavit, cur in ejus Reconciliatione lavetur. ibid.

Præceptum colendi loca ſacra num affirmativum, vel negativum ſit. num. 2.

Cultus ſacris locis debitus non male ab aliquibus dicitur Honoraria adoratio. ibid.

Reconciliatio in Pollutionis remedium inſtitui quodammodo debuit. num. 3.

Cur Reconciliatio proprie, ac principaliter inſtituta ſit. nu. 4.

Loci ſacri Reconciliatio cur per fide ac hæreticis impugnetur. num. 5.

ADverto primo, quod, cum aliud ſit quærere, cur loci ſacri Reconciliatio inſtituta fuerit, aliud autem, cur ſic inſtituta ſit: cumque hic de primo tantum quæſito agatur, non autem de ſecundo, de quo inferius agetur, proinde hic non male aliqui cum *Gloſſ. in cap. unic. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. in 6. V. Polluit, Abb. in cap. Propoſuiſti de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar. num. 5. & in cap. ſignificaſti de Adulter. nu. 2. Finel. de caſib. reſervat. caſ. 5. part. 2. num. 9. in princip.* dicunt Reconciliationem ideo inſtitutam fuiſſe, ut videntes Eccleſiam, quæ non peccavit, ſic ablui, intra ſe cogitent, quantum laborandum ſit pro peccatorum vere commiſſorum ablutione. 1

Adverto ſecundo, quod, cum Religioſus honor, ſeu cultus, ac reverentia rebus ſacris, inter quas Templa, ſeu Eccleſię merito computantur, maxi- 2

maxime debeatur, cumque reverentia prædicta Eccleſiæ, ac locis omnibus ſacris debita explicari poſſit vel per obligationem poſitivam, ſeu affirmativam, faciendi aliquid in honorem, & ad cultum ejuſmodi loci, vel per obligationem privativam, ſeu negativam, vel prohibitivam, ne ſcilicet ibi aliquid fiat, quod in aliquam loci talis injuriam cedat, propterea pro certo ſupponendum hic eſt, quod obligatio colendi loca ſacra, licet oriatur ex præcepto, quod affirmativi formam habet; negativum tamen eſt, ſeu in negativum reſolvitur, cum ſatis impleatur per abſtinentiam, ſeu fugam, & ceſſationem ab omni actu, & opere, quod locis ſacris iniurioſum ſit, aut contra reverentiam loco ſacro debitam, quam aliqui non male honorariam adorationem appellant. Hæc autem omnia paſſim à Doctoribus traduntur, præcipue vero, ac fuſe à *Suarez De Religion. tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 1. Hinc ulterius

3 Adverto tertio, quod, ſicuti Eccleſia ob rationem mox allatam eos omnes actus prohibuit, per quos locus ſacer polluitur, ſic etiam conſequenter ad debitum ſacris locis cultum reſtituendum inſtituere debuit modum, quo dicta loci ſacri pollutio tolli poſſet; ut, ſi quis ex prædictis actibus in loco ſacro quandoque fieret, ſtatim Reconciliationis remedium adhiberetur: prout inter alios aperte tradit *Tobias Corona de Sacris Templis part.* 1. *cap.* 36. *in princip.* quibus adhærendo

Dico, quod loci ſacri Reconciliatio proprie, ac principaliter eum ad finem inſtituita fuit, ut, quemadmodum locus ſacer ex actu pollutivo ibi facto maculatus quoad hominum opinionem remanſit, ſic etiam poſtea ex actu Reconciliationis ibi adhibito emaculatus quoad eandem hominum opinionem evaderet, & ſic, ceſſante per Reconciliationem pollutione prædicta, quilibet etiam pollutionis effectus ceſſaret, ac priſtinus loco ſacro cultus omnino reſtitueretur 4

Colligo cum *Coninch. De Sacramentis q.* 83. *art.* 3. *dub.* 2. *num.* 137. quod, cum prædicta Reconciliatio valeat ad conciliandam quandam reverentiam locis ſacris, & ad excitandam hominum devotionem, merito jam ab antiquiſsimis temporibus pium Reconciliationis uſum obſervavit, ac obſervat Eccle- 5

ſia, cujus auctoritas ad omnem hæreticorum contra illum inſurgentium inſolentiam retundendam ſufficit.

Quomodo autem Reconciliatio ipſa fieri ſoleat, ac debeat, ex aliis infra ſuo loco dicendis apparebit.

DIS-

DISPUTATIO SECUNDA.

DE LOCORUM SACRORUM RECONCILIATORIBUS.

Cognita prædictæ Reconciliationis Inſtitutione, ac illius natura, nunc ad Reconciliatores ipſos, utpote ad efficientem Reconciliationis ipſius cauſam progrediamur: quando enim cauſa efficiens eſt inhabilis, tunc nullus inde ſequitur effectus, ut optime tradit *Bald. in l. 2. prope finem, C. ut in poſſeſſ. legat. nec non Lancellot. Gallia in Conſuetud. Alexandr. in V. non poſſit in princip. num.* 21. In primis autem de non Conſecratæ, poſtea vero de Conſecratæ Eccleſiæ, vel etiam Cœmeterii Reconciliatoribus agemus.

CAPUT PRIMUM.

An ſimplex Sacerdos de Jure ſine alia Pontificis, aut Epiſcopi licentia Eccleſiam non conſecratam Reconciliare poſſit.

SUMMARIUM.

Eccleſia, priuſquam conſecretur, non Eccleſia, ſed Baſilica vocari debet, ſecundum aliquos. num. 1.

Locus Deo dicatus, ſive conſecratus, ſive non conſecratus ſit, tum Baſilica, tum Eccleſia dici poteſt. ibid.

Canones loquentes de Conſecratione Baſilicarum, quomodo intelligendi ſint. ibid.

Eccleſiæ quænam, & cur Baſilicæ vocentur. ibid.

Regis domus olim Baſilica dicebatur. ibid.

Cur aliqui aſſerant Eccleſiam non

non conſecratam, & pollutam reconciliari non poſſe à ſimplici Sacerdote, niſi cum licentia Epiſcopi. num. 2.

Vicarius Epiſcopalis an abſque ſpeciali Epiſcopi mandato Eccleſiam non conſecratam reconciliare poſſit. ibid.

In prædicta Epiſcopi licentia petenda, vel non petenda num locorum conſuetudini ſtandum ſit. num. 3.

Num unam opinionem ante factum, aliam vero poſt factum quandoque amplecti liceat. ibid.

Simplex Sacerdos de Jure ſine alia Pontificis, vel Epiſcopi licentia Eccleſiam non conſecratam reconciliare poteſt; de convenientia vero non debet. num. 4.

Eccleſia polluta cur protinus reconcilianda ſit. ibid.

Eccleſia dicitur eſſe Epiſcopi quoad diſpoſitionem, non quoad Dominium. ibid.

Si Eccleſiæ pollutio contingat, dum Sacerdos in ea celebrat, quid ipſe tunc facere debeat. ibid.

Cap. Aqua, de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar. *an ſolum de conſecratis, verum etiam de non conſecratis Eccleſiis loqui cenſeatur. num. 5.*

De Jure antiquo in Eccleſiis tantum conſecratis Sacrificium offerre licebat. ibid.

Epiſcopi licentia cur ad Eccleſiæ benedictionem, non autem ad illius reconciliationem neceſſaria ſit. ibid.

Rituale Romanum ad Eccleſiæ non conſecratæ Reconciliationem à ſimplici Sacerdote faciendam cur Epiſcopi delegationem requirat. ibid.

Sacræ Congregationis declarationes, quæ prædictis adverſari videntur, quomodo intelligendæ ſint. ibid.

Cur aliqui Sacerdotes petierint à Pontifice facultatem reconciliandi Eccleſias non conſecratas. ibid.

Sacra Congregatio cur etiam Eccleſiæ non conſecratæ Reconciliationem non niſi perſonis in dignitate conſtitutis committere ſoleat. ibid.

1 ADverto primo, quod, licet aliqui Eccleſiam non conſecratam, non Eccleſiæ, ſed Baſilicæ tantum nomine proprie appellandam eſſe dixerint, ut patet ex *Abbat. Panormit. in Rubrica de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar. nu. 2. & 3. Jo. Andr. in cap. nobis de Jure Patronat. num. 4. Villagut. de extenſion. Immunit. Eccleſ. num. 21. Januar. de caſibus reſervat. reſolution. 64.*

num. 32. *verſ. Inſuper, Jo Honor. Van Axel. in Summa Decretal. lib.* 3. *tit.* 40. *num.* 1. *& Fagnan. in cap. Eccleſiæ num.* 3. *de Immunit. Eccleſiæ:* hoc tamen fuſe reprobat *Marius Italia de Immunit. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 5. *§.* 3. *num.* 31. *ac ſeqq.* ubi *num.* 44. *in fin.* bene concludit, quod locus Deo dicatus, ſive conſecratus fuerit, ſive non, recte utroque modo vocari poteſt, nimirum vel Baſilica, vel Eccleſia. Canones autem tractantes de conſecratione Majorum Eccleſiarum, quæ tam ante conſecrationem, quam poſt illam ideo Baſilicæ vocantur, quia, ut Latini *Regium*, ita Græci *Baſilicon* vocant, quicquid ſplendidum, magnificum, & imperioſum eſt: unde, quemadmodum olim Regis domus Baſilica vocabatur, ſic etiam poſtea templa cœperunt dici Baſilicæ vel propter regiam ſtructuræ Magnificentiam, vel quia Deo Regi Regum ibi cultus exhibetur, ut recte tradit *Bleynian. in Inſtitutionib. ſeu Rudimentis Juris Canonici lib.* 3. *tit.* 5. *verſ. Imprimis*, nec non *Martinius in Lexico Philologico, V. Baſilica*.

2 Adverto ſecundo, quod, ſicuti novam Eccleſiam benedicere proprium Epiſcopi munus eſt, nec ſimplex Sacerdos id, niſi cum Epiſcopi licentia, præſtare poteſt, ſic etiam quamplures putant idipſum ſervandum eſſe in Reconciliatione Eccleſiæ pollutæ, quamvis non conſecratæ, ſed tantum benedictæ, ac propterea firmiter aſſerunt Epiſcopi licentiam requiri, ut ſimplex Sacerdos Eccleſiam non conſecratam, & pollutam reconciliare valeat, prout videre eſt apud *Petrum Anellum Perſicum de præcipuo Sacerdotis officio lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 13. *num.* 115. quibus addi poſſunt *Bellamer. conſ.* 20. *ſub num.* 19. *Verſ. Quinto*, *Sbrozz. de offic. Vicarii, lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 7. ubi dicit, quod neque Vicarius Epiſcopalis, niſi habeat ſpeciale mandatum, non poteſt reconciliare Oratoria, Cœmeteria, & quaſcumque Eccleſias pollutas, cum hæc ſint Ordinis Epiſcopalis, juxta *cap. Aqua de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* ubi expreſſe quidem, ac generaliter prohibetur, ne Eccleſiæ polluttæ reconcilientur per ſimplices Sacerdotes; ſed nec ibi, nec alibi conceſſum apparet, ut, ſi Eccleſiæ non fuerint conſecratæ, ac pollutæ ſint, eæ per ſimplices Sacerdotes reconciliari valeant, *Barboſ. in ſumma Apoſtolicar. deciſ. V. Epiſcopus, Collectan.* 282. *num.* 17. *& Pax Jor-*

Jordan. Elucubrat. diverſ. tom. 1. lib. 3. tit. 12. num. 157. ubi plures allegat, & communem opinionem eſſe teſtatur; cui etiam valde favere videtur *Rituale Romanum Pauli V. Pontificis Maximi juſſu editum*; nam in Ritu Reconciliandi Eccleſiam non conſecratam, vult id fieri per Sacerdotem ab Epiſcopo delegatum, prout etiam ex dicto Rituali hoc ipſum elicit, ac tenet *Bordon. variar. reſolution. tom. 1. reſolut.* 17. *num.* 7. *in fin.* prædictam autem Sententiam ſequitur etiam *Franciſcus de Magiſtris in Sylva Eccleſiaſtica, part.* 1. *lib.* 1. *tit.* 9. *cap.* 2. *num.* 98. *in fin.* nec non *Mendo in Epitome Opinion. Moral. V. Eccleſia, num.* 15.

3 Adverto tertio, quod aliqui mediam quodammodo viam amplectentes putant prædictam Epiſcopi licentiam non eſſe quidem neceſſariam, ſed expedire tamen, ac decens eſſe, ut ſimplex Sacerdos illam habeat ab ordinario, vel ejus Generali Vicario, (ſi facile id ſit) antequam dictam Eccleſiam Reconciliet: ita enim ſentit *Henriquez in Summa Theologiæ Moral. lib.* 9. *cap.* 27. *num.* 6. quem ſequitur *Tanner. Theologiæ Scholaſticæ tom.* 4. *diſp.* 5. *num.* 10. *dub.* 2. *num.* 37. *Layman Theologiæ Moral. lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 5. *num.* 12. ubi ſubdit ita etiam conſultum eſſe, ut prius res Epiſcopo ſignificetur, quam Presbyter Eccleſiam reconciliet, ſi ea extra Miſſæ Sacrificium violetur. *Brognol. in Speculo Clericor. tract.* 10. *cap.* 19. *num.* 20. Alii autem aliter id diſtinguunt; *Franciſcus vero De Lugo de Sacramentis lib.* 5. *cap.* 6. *num.* 92. concludit monendo praxim in unaquaque Diœceſi receptam, ſervandam eſſe. Nonnulli autem tenent tunc ſtandum eſſe pro Sententia dictam Epiſcopi licentiam requirente, quando Eccleſia nondum reconciliata fuit; ſtandum vero pro Sententia contraria, quando jam Eccleſia reconciliata fuit à ſimplici Sacerdote abſque prædicta Epiſcopi licentia: & hæc diſtinctio placuit *Butrio in cap. Si Eccleſia num.* 12. *de Conſecrat. Eccleſ.* quibus attentis.

Dico, quod quilibet ſimplex Sacerdos de Jure quidem poteſt, abſque Pontificis, vel Epiſcopi licentia, Eccleſiam non conſecratam reconciliare; de convenientia tamen ſine juſta cauſa non debet, ita *Paſqualig. de Sacrific. novæ legis, tom.* 1. *q.* 104. *num.* 2. 3. & 4. ubi pro prima concluſionis parte plurimos allegat, quibus 4

etiam

etiam addi poſſunt quamplurimi alii, quos refert, ac ſequitur *Cened. ad Decretal. collectan.* 135. *num.* 1. *Barboſ. de Epiſcopo, part.* 2. *allegat.* 28. *num.* 57. *& in cap. fin. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. num.* 2. *Perſicus loco cit. num.* 116. *Leander quæſtion. Moral. part.* 5. *tract.* 5. *diſputat.* 3. *q.* 5. *&* 6. nec non *Averſa de Sacrific. Miſſæ q.* 11. *Sect.* 14. *verſ. Eccleſia*, ubi hanc Sententiam dicunt eſſe communem, & veram, nec non juxta *d. cap. ſi Eccleſia, de Conſecrat. Eccleſ.* ubi dicitur, quod Eccleſia polluta, & non conſecrata protinus lavetur; hoc autem fieri nō poſſet, ſi quęrēdus, & expectandus eſſet Epiſcopus, vel ejus licentia: qua de cauſa, ut aliqui dicunt, conſulto Eccleſiæ non conſecrari, ſed ſolum benedici ſolent, ne, dū eæ violantur, quęrendus, & expectandus ſit Epiſcopus, & interim in eis Divinę laudis organa ſuſpenſa maneant. Pro ſecunda vero dictæ cōcluſionis parte ſtat etiā præter alias ea potiſſimum ratio, quæ à *Paſqualig. ibid. q.* 604. *num.* 4. affertur: ſubdit enim, quod, cum cauſa pollutionis Eccleſiæ, tamquam Eccleſiaſtica, & Spiritualis ad Epiſcopum pertineat, cujus eſſe dicitur Eccleſia, non quoad Dominium, ſed quantum ad adminiſtrationem, ut bene advertit *Petrus Maria Paſſerinus in cap. cum in Eccleſia* 25. *nu.* 3. *de Præbend. & dignitatibus*, ideoque ipſi notificari debeat, ut decernere poſſit, quid ſibi agendum ſit, cumque Reconciliatio ſit tamquam quid contrarium ad pollutionem, idcirco ad eandem quoque pollutionis cauſam, & conſequenter ad Epiſcopi tribunal reconciliatio ipſa pertinere videtur. Unde *Virginius Aluiſet. de privilegiis Regularium, ſect.* 3. *cap.* 2. *nu.* 7. *in fine* dicit, quod Epiſcopi licentia, de qua hic agitur, haberi debet non ex obligatione, ſed ex decentia; cum dubium non ſit Eccleſias, & alia pia loca ad diſpoſitionem Epiſcoporum pertinere, intra quorum Diœceſim ſunt, ut ex *Can. Omnes Baſilicæ* 16. *q.* 7. dixit *Jacob. de Zocbis in Repetition. cap. Omnis utriuſque ſexus, De pœnit. & remiſſ. num.* 333. ac proinde conveniens etiam eſſe, ut ex Epiſcopi diſpoſitione fiant, quæ in illis fiunt. Dixi vero, *non ſine juſta cauſa*, vel cum *Leandro*, ubi ſupra, *ſi facile ſit*, quia dari aliquando poteſt caſus, in quo locum non habeat obligatio, vel decentia obtinendi ab Epiſcopo licentiam reconciliandi Eccleſiam pollutam, ac proinde tunc ſimpli-

ci Sacerdoti eam ſtatim reconciliare liceat, cum tunc id magis deceat, ac expediat, quam ob prædictæ licentiæ carentiam reconciliationem ipſam differre: ejuſmodi autem caſus tunc potiſſimum dari cenſetur, quando Eccleſiæ pollutio contigit, dum Sacerdos actu ibi celebrat: tunc enim, ſi Eccleſia illa non eſt conſecrata, & ſimplex Sacerdos ibi celebrans nondum Miſſæ Canonẽ inchoavit, ſicuti à celebratione ceſſare debet, ne poſtea in Eccleſia polluta Miſſam celebret (antea enim Sacrificium nondum erat ſubſtantialiter inchoatum, nec proinde illud vere per dictam ceſſationẽ interrumpitur, prout illud illicite, cœpto jam Canone, interũperetur) ſic etiã Sacerdos ipſe ſtatim Eccleſiam prędictã recõciliare, ac deinde Miſſæ celebrationem proſequi poteſt, prout expreſsè habetur ex traditis à *Suarez in tertiam partem D.Thom. diſput.* 81. *ſect.* 4. *verſ. ſecundo quæret. Coninch. de Sacramentis*, *q.* 83. *art.* 3. *dub.* 1. *num.* 236. *Layman. Theologiæ Moral. lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 5. *nu.* 12. *verſ. addendum*, *Becan. de Sacramentis*, *cap.* 25. *part.* 2. *q.* 6. *num.* 4. *Scortia de Miſſæ Sacrificio lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 7. *in fin. Perſic. loc. cit. nu.* 113. *Mazucbel. de Caſibus reſervat. diſp.* 2. *cap.* 6. *difficult.* 2. *num.* 83. *Lezana quæſtion. Regular. tom.* 3. *V. Eccleſia*, *num.* 16. *in fin. Brognol. in Speculo Clericorum tract.* 10. *cap.* 19. *num.* 14. *Trullencb. de Sacramentis*, *lib.* 3. *cap.* 8. *dub.* 15. *nu.* 6. *Barboſ. de Epiſcopo*, *alleg.* 28. *num.* 63. *Filliuc. Moral. tom.* 1. *tract.* 5. *cap.* 4. *num.* 18. *Franc. de Lugo de Sacrament. lib.* 5. *cap.* 6. *q.* 12. *num.* 97. *Diana part.* 11. *tract.* 8. *reſolut.* 23. *V. Nota bic etiam*, *Tamburin. de Sacrific. Miſſæ*, *lib.* 2. *cap.* 7. *§.* 5. *num.* 1. & *Caſſina de Præfecto Eccleſiæ*, *tit.* 7. *num.* 25. ubi cum *Grapbio*, *Zanardo*, & *Poſsevino* ibi adductis concludit, quod, ſi cœptus Canon, & Eccleſia eſt tantum Benedicta, ſimplex ipſe Sacerdos celebrans, tunc aqua benedicta Eccleſiam reconciliare, & Miſſam proſequi poteſt. Unde

Colligo, quod prędictis non obſtat *cap. aqua de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* neque Sacræ Congregationis Declarationes aliquæ à *Barboſa* allatæ in *Summa Apoſtolicar. Deciſ. V. Eccleſia num.* 13. 18. & 19. nec etiam Pontificiæ facultates reconciliandi Eccleſias ſolum benedictas ab aliquibus religioſis, & ab aliis obtentæ, quia *d. cap. aqua*, dictæque declarationes ſic intelligi debent, ut 5

non

non niſi de conſecratis Eccleſiis loquantur ; maxime cum de Jure antiquo non liceret offerre Sacrificium , niſi in Eccleſia conſecrata , ut habetur ex *cap. nullus de Conſecrat. diſt.* 1. & expreſsè dixit *Paſqualig. ubi ſupra, q.* 440. *num.* 1. Quando vero Sacra Congregatio Reconciliationem Eccleſiæ non conſecratæ commiſit tum cuidam Archidiacono , tum Vicario Capitulari , id (*ex Legana in Summa V. Eccleſia nu.* 17.) factum eſt , non ideo , quod competere non poſſit dicta Reconciliatio ſimplici Sacerdoti ſive Sæculari , ſive Regulari , ſed quia decet , quod Reconciliationem prædictam non faciant , niſi Prælati , aut perſonæ in dignitate conſtitutæ. Quamvis autem Epiſcopi licentia neceſſaria ſit pro Benedicenda Eccleſia , ut locus ille Divino cultui deputari poſſit , ideoque per Benedictionem Deo , diviniſque obſequiis dedicetur ; id tamen locum non habet in Reconciliatione , quia tunc Eccleſia jam eſt dedicata , & , cum polluitur , ejuſdem Reconciliatio debita eſt , *cap. fin. de Conſecrat. Eccleſ.* prout egregie docuit *Paſqualigus d. q.* 604. *nu.* 5. ubi etiam ſubdit , quod Rituale Romanum requirens Epiſcopi delegationem in ſimplici Sacerdote pro Reconcilianda Eccleſia non conſecrata , non inducit obligationem , & neceſſitatem prædictæ delegationis , cum hoc non pertineat ad Sacros ritus præſcribendos , ac proinde ſit extra Ritualis ſcopum ; ſed tantum habuit rationem convenientiæ , quę prædictam Epiſcopi delegationem , vel conſenſum requirere videtur , ut jam diximus . Dictæ vero Pontificiæ facultates ideo forſitan à Religioſis , & alijs petitæ , ac obtentæ fuerunt , ut aliquorum ſcrupuli tollerentur , qui contrariam ſententiam ſequebantur , ut dixit *Tamburin. de Sacrific. Miſſæ lib.* 3. *cap.* 6. *§.* 3. *nu* 2.

CAPUT SECUNDUM

Conſuetudo alicujus Diœceſis non Reconciliandi , niſi cum Epiſcopi licentia Eccleſiam non conſecratam , an etiam à Regularibus ſervari debeat .

SUMMARIUM.

Simplex Sacerdos , quamvis Regularis , Eccleſiam non Conſecratam reconciliare poteſt . *num.* 1.

F 2 Regu-

Regulares an conformare ſe debeant cum Clero ſæculari quoad obſervationem Interdictorum, Feſtorum, & ſimilium . *num.* 2.

Epiſcopus in Regulares Sæcularium Parochos an eandem habeat auctoritatem, quam habet in Parochos ſæculares . *ibid.*

Cur Regulares nec Sæcularium, neque Clericorum conſuetudine ligentur . *num.* 3.

Praxis, vel conſuetudo Cleri Sæcularis petendi ab Epiſcopo licentiam reconciliandi Eccleſias non conſecratas, an aliquando Regulares ad id obliget . *num.* 4.

Regularium Eccleſiæ Parochiales in quibuſnam Epiſcopo ſubſint . *num.* 5.

Eccleſiæ pollutio, Reconciliatio, & reparatio an curam animarum reſpiciant . *ibid.*

Animarum cura Regularium Eccleſiis annexa non facit, quin eæ adhuc ſint Regulares . *ibid.*

Regulares an ſaltem ex decentia, priuſquam Eccleſiam reconcilient, id Epiſcopo ſignificare debeant . *ibid.*

ADverto primo, quod, ſicuti ſuperius generaliter diximus Eccleſiam non conſecratam reconciliari poſſe à ſimplici Sacerdote, ſic etiam idipſum indiſtincte cuivis Sacerdoti ſive Sæculari, ſive Regulari competere dicendum eſt cum *Portello in dubiis Regularibus, V. Eccleſia, num.* 1. *& V. Benedicere in addit. num.* 1. *Pellizar. in Manual. Regular. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 5. *ſect.* 2. *num.* 69. *Thom. del Bene de Immunit. & Juriſdict. Eccleſ. tom.* 1. *cap.* 2. *dub.* 2. *ſect.* 10. *num.* 16. *Levan. in Summa V. Eccleſia, num.* 16. Unde hic tantum quæritur, num Regularis prædictam Epiſcopi licentiam, priuſquam dictam Eccleſiam reconciliet, tunc obtinere debeat, quando in aliqua Diœceſi ſæculares Sacerdotes ſemper ante Reconciliationem licentiam prædictam obtinere conſueverunt; quamobrem 1

Adverto ſecundo, quod, cum Regulares conformare ſe debeant cum Clero ſæculari, quoad alia plura, nempe quoad obſervantiam Feſtorum dierum in unaquaque Diœceſi per Epiſcopos indictorum, & publicationem cenſurarum, ac 2

inter-

interdictorum, quæ ab Ordinariis promulgantur, nec non quoad conciones, & lectiones ad populum habendas, juxta Evangelia, & Epiſtolas, quibus Clerus ſæcularis tali die feſto utitur, prout habetur ex *Tridentino ſeſſ. 25. cap. 12. de Regularibus*, ex *Barboſ. in d. cap. 12. nu. 3. & ſeqq.* ubi plurimos alios allegat, ex *Quaranta in Summa Bullarii, V. Privilegia Regularium*, ubi refert verba Sacræ Congregationis Concilii, quæ idipſum præcipit, & ex aliis paſſim, maxime vero ex *Ugolin. de Officio, & poteſtate Epiſcopi, cap. 20. §. 3. nu. 2. & ſeqq.* ubi etiam quoad alia multa idipſum tradit, proinde in dubium quoque verti poteſt, an etiam quoad conſuetudinem prædictam Regulares cum Clero Sæculari ſe conformare teneantur vel ſemper, vel ſaltem, quando Eccleſia Regularis, quæ reconcilianda eſt, annexam habet animarum curam: cum tunc Epiſcopus in Regulares dictam perſonarum ſæcularium curam exercentes eadem auctoritate uti poſſit, qua in Parochos Sæculares, juxta diſpoſitionem *Sacri Concilii Tridentini d. ſeſſ. 25. cap. 11. Barboſ. Apoſtolicarum deciſ. collectan. 297. num. 10. & ſeq. Squillant. de obligation. & privileg. Epiſcopor. part. 1. cap. 3. num. 13. & ſeqq.* ſed ex adverſo

Adverto tertio, quod, ſicuti Clerici non ligantur laicorum, aut Religioſorum conſuetudine, nec Laici Clericorum, aut Regularium conſuetudine, ſic etiam Regulares ligari non videntur Clericorum, aut Sæcularium conſuetudine, cum ſint diverſæ communitates ſub diverſis Superioribus, & diverſo Jure utantur, prout generaliter docent *Sanchez Conſilior. Moral. lib. 5. cap. 1. dub. 3. Boſſ. de triplici Jubileo ſect. 4. caſ. 18. num. 32. Dian. part. 5. tract. 14. reſol. 13. Pellizzar. in Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. cap. 5. num. 22.* Unde 3

Dico, quod prædicta Diœceſis alicujus conſuetudo, ſeu Praxis non reconciliandi Eccleſiam non conſecratam, niſi cum Epiſcopi licentia, non præjudicat Regularibus, eoſque ad illam ſervandam non obligat, ſi ſcandali periculum abſit, nec ipſimet Regulares talem conſuetudinem induxerint, vel acceptarint, ita in terminis noſtræ quæſtionis, *Bordon. variar. reſolution. tom. 2. reſolut. 89. num. 35.* Regulares enim, cum ſint exempti, non ligantur Cleri Sæcularis, vel Laicorum peculiaribus conſue- 4

ſue-

ſuetudinibus, quamvis à Diœceſis Epiſcopo acceptatis, niſi quando Jure communi, vel alias à Summo Pontifice ſancitum eſt, ut etiam Regulares id obſervent, *Azor. Inſtitut. Moral. part. 1. lib. 7. cap. 19. q. 2. Brun. Chaſſaing. privilegior. Regular. tract. 2. cap. 3. propoſition. 5. verſ. Sequitur ſecundo*; nihil autem de prædicta conſuetudine, ſeu Praxi à Regularibus ſervanda ſancitum eſt, Immo ex prędictis

5 Colligo, quod Regulares neque in ipſis eorum Eccleſiis, quibus annexa eſt Parochialis animarum cura, prædictam Cleri Sæcularis conſuetudinem, ſeu praxim ſervare tenentur, quia eorum Eccleſiæ adhuc ſunt exemptæ, nec Epiſcopo ſubſunt, niſi tantum in concernentibus animarum curam, à qua valde remota eſt Eccleſiæ pollutio, & reconciliatio; non ſecus ac ejuſdem Eccleſiæ reparatio, ad quam prædicta Epiſcopi Juriſdictio, quę animarum curam reſpicit, ſe nequaquam extendit, ut clare colligi poteſt ex *Leon. in Theſaur. for. Eccleſiaſt. part. 2. cap. 31. nu. 3. Ceſped. ubi ſupra cap. 14. dub. 22. 4. Squillant. ibid. part. 1. cap. 3. num. 13. & ſeqq. Pellizzar. ibid. tract. 8. cap. 5. num. 73.* maxime cum facultas viſitandi perſonas exercentes prædictam animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem Ordinariis data intelligatur cumulative data, non autem privative, quoad eam ipſam facultatem, quæ Superioribus Regularibus cōpetit, *Rota coram Penia, part. 1. deciſ. 336. num. 2. & 3.* ubi dicit, quod antea quoque idipſum reſolutum fuerat coram *Plato 15. Junii 1590.* itaut Regularium Superiores procedere poſſint, ſicut poterant, antequam juriſdictio aliis Judicibus delegaretur: quas etiam deciſiones refert, ac ſequitur *Barboſ. in Collectan. ad d. Concil. Trident. ſeſſ. 25. de Regular. cap. 11. num. 25.* Cura enim animarum Regularium Eccleſiis annexa non facit, quin eæ adhuc Regulares, ipſiſque Regularibus ſubditæ ſint; Decens tamen eſt, ut etiam Regulares ipſi, priuſquam Eccleſiam reconcilient, id Epiſcopo ſignificent, prout videre eſt apud *Pellizzar. d. cap. 5. num. 69.* & prout plerumque fieri ſolet.

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

An Diaconus, vel alius Clericus inferior Eccleſiam non conſecratam quandoque Reconciliare poſſit.

SUMMARIUM.

Sacerdotis nomine an aliquando veniant etiam Clerici Sacerdote inferiores. num. 1.

Diaconus cur aliquando in Sacris Canonibus Sacerdotis nomine vocetur. num. 2.

Cur aliquando Diaconi nomen Epiſcopis, & Epiſcopi nomen Diaconis tributum ſit. ibid.

Græcum Diaconi nomen quid latine ſignificet. num. 3.

Diaconi officium quodnam antonomaſtice ſit. ibid.

Diaconi cur Levitæ appellentur. ibid.

Miniſtri nomen diverſimode accipi poteſt, prout etiam diverſimode quis miniſtrat. ibid.

Probabilius videtur, quod nemo non Sacerdos reconciliare queat Eccleſiam, nec id à Sacerdote, vel Epiſcopo ei committi valeat. num. 4.

An, ſicuti à Chriſto Domino Sacramenta, ſic etiam ab Eccleſia Romana inſtituta fuerint Sacramentalia. ibid.

In Reconciliatione Eccleſiæ cur. fiat ſolemnis Benedictio ibid.

An ſolemnis Benedictio ſit actus Ordinis Sacerdotalis. ibid.

Diaconi Eccleſiam nec ſolemniter Benedicere, nec etiam Reconciliare valent. ibid.

Cur, quæ ſunt Juriſdictionis, cuilibet, quæ vero ſunt Ordinis, non niſi Ordinem habenti delegari poſſint. ibid.

Clericus miniſtrans in Ordine, quem non habet, an fiat Irregularis. ibid.

Cur aliquando Diaconus Euchariſtiæ Sacramentum diſpenſare valeat. num. 5.

Rem Sacram facere, & rem Sacram diſtribuere, quantum inter ſe differant. ibid.

A conceſſione rei minoris non recte arguitur conceſſio rei majoris. ibid.

Euchariſtiæ diſtributio cur à Laicis etiam quandoque fieri poſſit. ibid.

Rem ſacram facere altioris ordinis eſt, quam rem ſacram diſtribuere. ibid.

Cur Eccleſia quædam ſolis Sacerdotibus; quædam vero aliis etiam conceſſerit. ibid.

An aquæ Benedictio, quæ ſolemniter à Diacono, jubente quoque Sacerdote, facta eſt, irrita ſit. ibid.

An Eccleſiæ Reconciliatio Diacono

cono à Summo Pontifice committi poſſit. ibid.

Cur Diaconus olim publicos pœnitentes à fidelium cœtu ſeparatos Eccleſiæ reconciliare potuerit. ibid.

Sacerdotis, nec non Epiſcopi nomine cur aliquando veniat etiam Diaconus. ibid.

Judices, & Advocati cur Sacerdotes, nec non Juris Antiſtites appellentur.

Abbatiſſa num Monialibus ſuis dare valeat publicam, & Eccleſiaſticam Benedictionem. ibid.

Quomodo Parentes filiis ſuis benedicere ſoleant. ibid.

1 ADverto primo, quod, cum ex jam dictis Eccleſia polluta, niſi conſecrata fuerit, à quolibet Sacerdote reconciliari poſſit, cumque in Jure Canonico ſub Sacerdotis nomine aliquando veniant etiam Clerici Sacerdote inferiores, ut patet *ex cap. ſi quiſquam, de cohabitatione Clericorum, & gloſ. ibi V. Sacerdotum*, idcirco ab aliquibus in dubium revocari poteſt, num etiam Clerici prædicti, ut Sacerdotis nomine quandoque veniunt, ſic etiam Eccleſiam prædictam, tamquam Sacerdotes, reconciliare valeant.

2 Adverto ſecundo, quod prædicta dubitandi ratio præcipue in Diacono locum habere videtur: cũ enim Diaconalis Ordo Sacerdotali proximus ſit, de Sacerdotis etiã officio aliquid participare dicitur, ut patet *ex D. Thom. in 4. Sent. diſtinct. 13. quæſt. 1. art. 3. verſ. ad ſecundam quæſtionem*, & in *Summa, part. 3. q. 82. art. 3.* nec non ex *Averſa De Eucharistia Sacramento, q. 10. ſect. 3. verſ. quarto.* Ideoque Diaconus ſpecialiter Sacerdotis nomine quandoque in Sacris Canonibus continetur, ut habetur *ex Can. de Crimine 15. q. 5.* & ex *Gloſ. ibi V. ne Sacerdotem*, quibus adhærent *Jo. Andr. in Addit. Marginal. ad d. gloſ. Ne Sacerdotem, Jo. de Graſſis in repetition. Can. Cleros 21. diſt. nu. 33. Lancellot. Inſtit. Jur. Canonic. lib. 1. cap. 22. verſ. diximus autem Barboſ. Juris Eccleſiaſtici lib. 1. cap. 34. num. 6.* & plures alii. Inſuper Diaconi tempore S. Hieronymi Presbyteris ipſis præponebantur, *Bellarmin. controverſ. tom. 1. lib. 2. cap. 16. verſ. ad ſecundum dico.* Quin etiam aliqui ob aſſiſtentiam, & miniſterium, quod Epiſcopo celebranti olim à Diaconis præſtabatur, tantam ii cum eodem ſocietatem habere videbantur, ut

Digitized by Google

ut Diaconi nomen Epiſcopis, & Epiſcopi nomen Diaconis interdum tribueretur, prout expreſſe tradunt *Henriquez Theologiæ Moral. lib. 10. cap. 8. num. 2. in fin. & Marchin. de Sacramento Ordinis tract. 2. part. 7. cap. 1. num. 11.* ſed ex adverſo.

3 Adverto tertio verum quidem eſſe, quod, ſicuti *Diaconus* Græcum nomen eſt, ac latine idem eſt, ac *Miniſter*, ſic etiam ejus officium, veluti Antonomaſtice, ut dixit *Pereyra in Elucidario Sacræ Theologiæ Moralis lib. 8. Elucidat. 5. ſect. 2. num.* 1654. eſt miniſtrare Sacerdoti, Clericis miniſteria diſpenſare, ac populo res Sacras adminiſtrare, *Mallet. de Hierarchia, & Jure Eccleſiæ militantis lib. 3. tit. 36. num. 1.* Diaconi enim ſucceſſerunt in locum Levitarum antiqui Teſtamenti, à quibus originem, nomen, ac Inſtitutionem acceperunt, cum ad Levitarum ſimilitudinem Chriſtus in novo Teſtamento Diaconos inſtituerit, *Marchin. ibid num. 5. & 6.* Ex quibus omnibus quodammodo inferri poteſt, quod, cum Diaconus ſit Miniſter Sacerdotis, & Sacerdos Eccleſiam non conſecratam, & pollutam Reconciliare valeat, idcirco Reconciliationem ipſam cum Sacerdos Diacono, tamquam principali Sacerdotis miniſtro committere, tum Diaconus eam exequi poſſit; ſed æque verum pariter eſt, quod Miniſtri nomen diverſimode accipi poteſt, prout etiam diverſimode quis miniſtrat: Miniſter enim alius eſt proprius, vel ordinarius; alius autem acceſſorius, vel extraordinarius, nec ſemper in quovis Miniſterio una, & eadem eſt cujuſvis Miniſtri tam principaliter operantis, quam ſubiective cooperantis, ſeu ſubminiſtrantis facultas, ut videre eſt apud *Borgaſium de Irregularit. part. 6. §. de differentia Majoris Excommunicationis à ſuſpenſ. & interdict. nu. 1. Trullench. de Sacrament. lib. 3. cap. 7. dub. 1. Cardin. de Lugo de Sacram. Euchariſtiæ diſp. 18. ſect. 1. num. 3. Bernal. de Sacramentis diſp. 45. ſect. 2. §. 1.* Ideoque videndum hic eſt an Diacono, tamquam proximo Sacerdotis Miniſtro, competat etiam eadem facultas, quæ ipſi Sacerdoti competit quoad reconciliandum Eccleſiam non conſecratam, vel ſaltem aliquo in caſu prædicta facultas, ac reconciliationis miniſterium valide, ac licite ab Epiſcopo, vel à Sacerdote committi poſſit Diacono; quamvis autem

nemo, quem viderim, de duobus hiſce dubiis mentionem ullam fecerit, ne tamen illa omnino intacta prætercam, breviter

4 Dico probabilius mihi videri, quod facultas reconciliandi Eccleſiam nemini non Sacerdoti competat, nec à Sacerdote, vel Epiſcopo ea non Sacerdoti concedi poſſit. Prior enim prædictæ concluſionis pars conſtare videtur ex recepto, & approbato Eccleſiæ Catholicæ ritu, quem etiam *Paulus V.* inviolate obſervari mandavit, ideoque Rituale Romanum, ubi Ritus reconciliandi Eccleſiam habetur, non ſolum in Rubrica dicit, quod dicta Reconciliatio per Sacerdotem fiat, ſed in prima quoque Reconciliationis Oratione Reconciliator ipſe aperte Sacerdotem ſe nominat, quod in non Sacerdote falſum eſſet, ac propterea bene inferri poteſt, quod ex ipſa Eccleſiæ Inſtitutione munus reconciliandi Eccleſiam pollutam proprie ad Sacerdotem ſpectet, eique vere commiſſum fuerit. Benedictio enim ex *Maranta in Medulla Decreti, lit. B. verſ. Benedictio*, Sanctificationis traditio eſt, prout habetur etiam ex *Can. Presbyterum* 16. *diſt.* 28. Quemadmodum enim, ut optime tradit *Caramuel. Theologiæ Fundamental. lib. 3. fundament.* 71. *nu.* 3864. Sacramenta omnia inſtituta fuerunt à Chriſto Domino, ſic etiam ejus Sacramentalia Eccleſia inſtituit, quorum in numero cum ſint Benedictiones, quæ publica Eccleſiæ auctoritate fiunt, cujuſmodi eſt Benedictio in Eccleſiæ pollutæ Reconciliatione adhiberi ſolita, juxta præſcriptam à Rituali Romano formam, unde *Gavant. in Manuali Epiſcoporum ꝟ. Benedictio num.* 16. dum agit de Benedictionibus, ſimul etiam agit de prædicta Reconciliatione: cumque prædictæ Benedictiones, tamquam actus ordinis Sacerdotalis, juxta opinionem *Caſſinæ de Præfecto Eccleſiæ tit.* 4. *num.* 5. non niſi à Sacerdotibus fieri poſſint, *Tamburin. de Jure Abbat. tom.* 1. *diſp.* 5. *q.* 13 *num.* 5. proinde clarum eſſe videtur, quod Diaconi, ut Eccleſiam Benedicere nequeunt, ita nec illam pollutam reconciliare valeant, ut ad rem noſtram bene infert *Jo. Baptiſta Rubeus de Divinis Officiis lib.* 2. *cap.* 11. *verſ. Aqua benedicta eſt duplex*. Altera vero dictæ concluſionis noſtræ pars ex jam dictis inferri videtur. Cum enim Benedictio, & Recon-

conciliatio Eccleſiæ non niſi Sacerdotibus commiſſa ſit in Rituali Romano, inde Sacerdotalis ordinis eam eſſe non male arguere poſſumus, ideoque nec à Sacerdote, nec ab Epiſcopo eam alteri non Sacerdoti committi poſſe. Quamvis enim ea, quæ ſunt Juriſdictionis, cuilibet alteri delegari queant; ea tamen, quæ ſunt Ordinis Sacerdotalis, alteri non Sacerdoti delegari nequeunt, ut in ipſa Benedictionum materia recte tradit *Gavant. in Theſaur. Sacror. Rituum part. 4. tit. 19. num. 23.* Hinc *Baſſæus in floribus Theologiæ Practicæ V. Benedictio num. 9.* generaliter concludit, quod Benedictiones, quæ ſolemni ritu ex Inſtitutione Eccleſiæ fiunt, à Sacerdotibus, nunquam autem à Diaconis fieri poſſunt, ut conſtat ex Praxi Eccleſiæ. Prædictum autem verbum *Nunquam* tacite infert, quod Diaconus nec ullo in caſu, nec ob ullam Sacerdotis, aut Epiſcopi commiſſionem id facere poſſit: ad quod facit tum *Lezanæ* aſſertio in *Summa Quæſtion. Regular. tom. 3. V. Benedictio, nu. 20.* ubi dicit Aquæ Benedictionem eſſe actum Ordinis Sacerdotalis, itaut nec Diacono competere poſſit, tum *Fragoſus de Regimine Chriſtianæ Reipublicæ, part. 2. lib. 10. diſp. 21. §. 9. num. 5.* ubi cum *Reginaldo*, & aliis irregularem dicit Clericum, qui miniſtrat in ſpectantibus ad ordinem, quem non habet: de qua tamen Irregularitate in caſu noſtro fuſe agemus capite ſequenti. Ex prædictis autem omnibus

Colligo concluſioni noſtræ 5
non obſtare, quod Diaconus ex commiſſione Sacerdotis, & cauſa neceſſitatis Euchariſtiã diſpenſare, nec non Sacramentalia quædam miniſtrare poſſit: aliud enim eſt Sacramentum Euchariſtiæ conficere, quod non niſi Sacerdotibus conceſſum eſt; aliud autem eſt ipſum Euchariſtiæ Sacramentum jam confectum diſtribuere; prout etiam aliud eſt rem conſecrare, ſeu rem ſacram facere, cujuſmodi eſt aquam benedicere; aliud autem eſt aquam benedictam diſpenſare. Unde, cum rem Sacram facere altioris ſit ordinis, ac poteſtatis, quam miniſterialiter tantum rem Sacratam diſtribuere, idcirco recte à Domino, & ab Eccleſia non omnia omnibus, ſed Majora quædam ſolis Sacerdotibus; quædam vero minora nedum Sacerdotibus; verum etiam non Sacerdotibus conceſſa

G 2 fue-

fuerunt;ideoque à conceſſione minorum argui, ac inferri nequit conceſſio majorum; nec proinde ex eo, quod Diaconus aliquando diſtribuere poſſit Euchariſtiam, inferendum eſt, quod Diaconus aliquando etiam Eccleſiam pollutam reconciliare valeat; hoc enim, cum ſolemnem Eccleſiæ benedictionem ad illius purificationem in ſe contineat, Sacerdotalis Ordinis eſt, itaut Diacono competere nequeat; illud autem nedum à Diaconis, ſed à Laicis etiam licitè quandoque fieri poteſt, prout clarius hæc haberi poſſunt ex fuſe traditis *à Perſico de præcipuo Sacerdotis officio, lib. 3. cap. 6. dub. 1. per totum*, ubi varias refert opiniones, & plures earum Auctores adducit: clariſſime vero *à Layman lib. 3. tract. 9. cap. 13. num. 11.* ubi concludit, quod Benedictiones, quæ ſolemni ritu ex Inſtitutione Eccleſiæ fiunt, & Epiſcopo neque Jure, neque conſuetudine reſervatæ ſunt, à Presbyteris, non autē à Diaconis fieri poſſunt, ut conſtat ex Praxi Eccleſiæ, & ſubdit, quod, ſi Diaconus, quamvis, jubente Sacerdote, aquam, verbi gratia, benedicat, irrita eſt Benedictio, quia non facta ab habente poteſtatem. Quibus addi poſſunt *Bellet. Diſquiſit. Clerical. part. 1. §. 1. num. 19. Jo. Baptiſta Rubeus de Divinis officiis lib. 2. cap. 11. Homobon. de exam. Eccleſ. part. 2. tract. 12. cap. 3. q. 6. aſſert. 2. Mar. Antonin. variar. Reſolut. lib. 3. reſol. 16. num. 1.* Nec etiam prædictis obſtat, quod dicta Reconciliatio à Pontifice Diaconis committi poſſit; Pontifex enim eſt ſupra totum Jus Eccleſiaſticum, ideoque ab illo Diaconis ea committi poteſt, ut bene docuit *Pignatel. conſultat. Canonic. tom. 1. conſultat. 155. nu. 7.* & fuſius dicemus infra *cap. 5.* prout multo minus eiſdem obſtat, quod Diaconus olim publicos peccatores à cœtu fidelium ſeparatos reconciliare poterat Eccleſiæ, ut colligitur ex *D. Cyprian. lib. 3. epiſtol. 16.* & aperte traditur à *Marchin. ubi ſupra, tract. 2. part. 7. cap. 3. num. 11.* ex quibus inferri quodammodo videtur, quod Diaconus aliquando etiam reconciliare poſſit Eccleſiam pollutam: cum reconciliatio perſonarum majoris videatur eſſe momenti, quam reconciliatio rerum inanimatarum. Sciendum enim eſt, quod in prædicta Fidelium Reconciliatione cum Eccleſia eorum matre, nullus actus ordinis Sacerdotalis à Diacono fiebat;

ac

ac proinde nulla Benedictio ſolemnis tunc adhibebatur, ideoque talis reconciliatio licite à Diacono fieri poterat, cum nihil aliud ex eodem *Marchin. ibid.* in dicta Reconciliatione à Diacono fieret, niſi manus ſuper publicos peccatores impoſitio, per quam publice ſatisfactoriis pœnis eos abſolvebat; in Reconciliatione vero Eccleſiæ ſemper adhibetur à Reconciliante ſolemnis Benedictio, quæ à non Sacerdote nunquam adhiberi poteſt, ut jam vidimus. Nihil autem penitus obſtare videntur, quæ ſuperius dicta ſunt de Sacerdotis nomine, ſub quo Diaconus aliquando in Jure Canonico venit, nec non de ipſomet Epiſcopi nomine, quod etiam Diacono quandoque tributum fuiſſe dicitur. Certum enim eſt, quod Miniſter, cum agat nomine alterius, & aliquo modo eum repræſentet, idcirco ejus etiam nomine aliquando appellatur. Unde Sacerdotis nomen nonnunquam in Jure Civili non ſolum Eccleſiaſticis Sacrorum Miniſtris; ſed iis etiam omnibus, qui aliquo modo ſacra miniſtrant, ac propterea Judicibus, & Advocatis ipſis tribuitur. Sicuti enim Sacra miniſtrant, atque conficiunt, ſic illi æquitatem, ac Juſtitiam, res Sacratiſſimas, cuſtodiunt, atque interpretantur, dum legum Myſteriis præſunt, ac juxta legum Sanctiones operantur, ut apertiſſime traditur ab *Ulpian. in l. 1. ff. de Juſt. et Jure*, nec nõ à *gloſ. ibid. in V. Sacerdotes.* Immo alibi, nimirum *in l. 1. C. de decret. decur. lib.* 10. iidem Juris Antiſtites appellantur. Unde mirum non eſt, quod ob eandem rationem Diaconi quoque Sacerdotum, nec non Epiſcoporum nomine aliquando vocati fuerint; cum vere ipſi prædictarum quoque perſonarum, ac rerum Sacrarum miniſtri ſint, licet non eodem modo, nec in omnibus rebus illis ſacris, quæ à Sacerdotibus, & ab Epiſcopis miniſtrantur, hincque fit, ut aliquando ab una re ſacra ad aliam argui nequeat, cum in Eccleſiaſtica graduum, & officiorum aſſignatione munera miniſtris alia aliis diſtributa fuerint, ut decentiſſime ſuo quæque diſtinguantur ordine, & quemadmodum in Cœleſtium Spirituum, ſic etiam in Eccleſiaſticorum Miniſtrorum Hierarchia eam in omnibus admirabilem Dei ſapientiam veneremur, quæ omnia numero, pondere, ac menſura creavit, prout fuſe, ac docte

probat

probat *Marſil. Archiepiſcop. Salernitan. Hydragiologiæ ſect.* 2. *cap.* 5. ubi propterea negat licere Diaconis luſtralis aquę, quam vulgo Benedictam appellamus, benedictionem, quamvis Diaconi quoque ſint Epiſcoporum Miniſtri, ſed Presbyteris minores; prout etiam *Tamburin. de Jur. Abbatiſs. & Monial.* idcirco *diſput.* 32. *quæſit.* 11. bene infert, quod Abbatiſſa non poteſt ſuas Moniales publice benedicere, ſed tantum private ad eum modum, quo parentes filiis ſuis benedicere ſolent.

CAPUT QUARTUM.

An quilibet non Sacerdos, ſi Reconciliet Eccleſiam, Irregularis fiat.

SUMMARIUM.

An Laicus, ſi Eccleſiam reconciliet, Irregularis fiat. num. 1.

Laicus Eccleſiam reconcilians, an gravius peccet, quam Clericus non Sacerdos. ibid.

An Laicus, ſi Eccleſiam reconciliet, pœna falſi puniri poſſit. ibid.

In materia irregularitatis argumentum à paritate, vel majoritate rationis an ſit efficax. ibid.

Irregularitas cur in Clericos potius, quam in Laicos Eccleſiam reconciliantes decreta ſit. ibid.

An prima tonſura, ſeu Pſalmiſtatus ſit Ordo, vel tantum diſpoſitio ad Ordines. nu. 2.

Prima tonſura initiatus an in Laicorum, vel in Clericorum numero habendus ſit. ibid.

Quibuſnam privilegiis gaudeat, qui prima tonſura initiatus eſt. ibid.

Num prima tonſura dici poſſit nuda adoptio Laici in Clerum. ibid.

An etiam conſtituti in minoribus ordinibus aliquando pro Laicis habeantur. ibid. & nu. 4.

Ordines cur à Canoniſtis dicantur eſſe novem; à Theologis vero ſeptem. ibid.

Ordinis nomen an aliter à Canoniſtis, quam à Theologis accipiatur. ibid.

Tonſura quid ſignificet. ibid.

Cur Prima tonſura dicatur ab aliquibus Ordo, nec non character. ibid.

Irregularis utrum prima tonſuræ incapax ſit. ibid.

In prima tonſura num character imprimatur. ibid.

Prima tonſura cur dari poſſit extra Miſſam. ibid.

An prima Tonſura Tonſuratum efficiat perſonam Eccleſiaſticam.

ſticam . ibid.

Cur primam Tonſuram habentibus Eccleſia multa privilegia conceſſerit . num. 3.

In rebus favorabilibus prima tonſura virtualiter ordo dici poteſt . ibid.

Ordinis nomen abſolute poſitum in rebus odioſis an intelligendum ſit de majoribus tantum ordinibus . ibid.

Irregularitas eſt odioſum impedimentum . ibid.

An in materia pœnali ſub Clerici nomine veniat etiam prima tonſura tantum initiatus. ibid. & num. 4.

Quilibet Clericus non Sacerdos, exceptis prima ſolum tonſura initiatis, ſcienter, ſerio, ac ſolemniter Eccleſiam reconciliando irregularis fit. num. 4.

Prima tonſura tantum inſignitus, eſt medius quidam inter Laicum, & Clericum. ibid.

Novitius an Sæcularis, vel Religioſus dicendus ſit. ibid.

Quænam ignorantia excuſet ab Irregularitate Clericum non Sacerdotem miniſtrantem in ordine ſacro, quo caret. ibid.

Ad contrahendam prædictam Irregularitatem an requiratur culpa mortalis, externa, & conſummata. ibid.

Non Sacerdos exercens joco, vel per repræſentationem actum reconciliandi Eccleſiam an fiat Irregularis, vel ſaltem peccet . ibid.

Quandonam aliquis Ordinis actum ſolemniter, ex Ordine, & Officio exercere dicatur. ibid.

Actus Ordinis, quoad ſubſtantiam, an diſtinguatur ab actu, quoad modum ejuſdem ordinis proprium . ibid.

Irregularitas, quæ à Clerico non Sacerdote Eccleſiam Reconciliante contrahitur, an totalis, vel partialis tantum ſit . ibid.

Clericus non Sacerdos invincibiliter ignorans Eccleſiaſticam probibitionem miniſtrandi in ordine Sacro, quo quis caret, ſub Irregularitatis pœna, num idcirco ab irregularitatis incurſu excuſetur . num 5.

Quandonam dubitans an in tali caſu Irregularitas incurratur, eam non incurrat . ibid.

An probabile ſit, quod neque in dubio facti homicidii quiſquam cenſendus ſit irregularis . ibid.

Adverto

1 ADverto primo, quod, etiamſi tam Laicus, quam Clericus Sacerdote inferior vere dici poſſit, ac ſit *Non Sacerdos*, nec deſint permulti, atque præclari Doctores aſſerentes irregularitatem à Laicis etiam incurri, quando exercent actum Ordinis Sacri, quem non habent, ut videre eſt apud *Juliu.Charſar. deciſ.criminal.* 14.*ubi n.*4.fuſe illos refert,nec refellit:quibus etiam addi poſſunt *Filliuc. Moral. tom.*1 *tract.*20.*cap.* 7. *nu.* 208. *Coninch. diſp.* 18. *dub.*6.*nu.* 45. ubi hoc probabilius, ac verius eſſe putat, *Valentia tom.* 4. *diſp.* 4. *q.* 2. *punct.*1. *Diana part.* 4. *reſolut.*56.*verſ. Notandum eſt, Caſpenſ. curſ. Theologic. tom.* 2. *tract.* 25. *de cenſur. diſp.* 5. *Sect.* 5. *num.* 36. nec non *Volpi reſol. Moral.* 103. *num.* 14. & 15. nihilominus prædictam Irregularitatem à Laicis non incurri ſentiunt quamplurimi Doctiſſimi Auctores, quos citat, ac ſequitur *Barboſa in cap. ſi quis baptizaverit, num.* 5. *de Clerico non ordinato miniſtrante, Reginald. lib.* 30. *tract.* 2. *num.* 191. *Layman. Theolog. Moral. lib.* 1. *tract.* 5. *part.* 5. *cap.*3. *num.*3.ubi dicit Laicum tunc graviter quidem peccare; ſed nequaquam Irregularem fieri, & hanc ſententiam ſequendam eſſe, tamquam benigniorem in materia odioſa: maxime autem, cum hæc Irregularitas in Jure nullibi expreſſa ſit: *De Dicaſtillo de Cenſur. dub.* 20.*nu.* 486. ubi recte ſubdit, quod verba generalia *in textu d. cap. Si quis baptizaverit* intelligi debent juxta titulum, ſub quo ponuntur, qui noſtro in caſu non eſt, niſi *de Clerico*, ſub quo proinde non comprehenditur Laicus: *Lezana in Summa quæſtion. Regular. V. Irregularitas, num.* 59. *Alloza in florib. Summar. V. Irregularitas, ſect.* 5. *num.* 18. *in fin. Gibalin. de Irregularit. cap.* 5. *part.* 2. *num.*25. ubi fuſe, ac docte quæſtionem hanc pertractat, concluditque poſteriorem hanc ſententiam omnino probandam eſſe, *Tamburin. part.* 3. *tract.* 4. *cap.*14.§. 2. *nu.* 2. quia, inquit, Jus Canonicum, cujus eſt Irregularitatem imponere, in propoſito caſu de ſolo Clerico meminit: ac noviſſime *Pirbing. Juris Canonici tom.*4. *lib.* 5 *tit.*28. *nu.* 4. ubi egregie, re diſcuſſa, concludit, quod, quamvis Laicus magis delinquat uſurpando aliquem Ordinem, cum nullum omnino habeat, quam Clericus, qui ſaltem in Cleri-

cali

cali ſtatu eſt conſtitutus, ac propterea Laicus ſic delinquens, Clericorum actibus ſe ingerendo, aliquando, ut falſarius pœna falſi puniri poſſit, ut dixit *Diaz. in Pract. Canon. Crimin. part.* 12. *num.* 2. *& Pirhing. ubi ſupra*; nihilominus in materia Irregularitatis argumentum à paritate, vel majoritate rationis non eſt efficax, ideoque huic Sententiæ non obſtat: Ratio enim, cur Irregularitas prædicta in Clericos potius, quam in Laicos decreta ſit, eſſe poteſt, quia talis uſurpatio frequentior in Clericis, quam in Laicis eſſe ſolet.

Adverto ſecundo, quod,
2 cum prima tonſura tantum initiati nullum poteſtatis Eccleſiaſticæ gradum obtineant, per quem ex officio ſervire poſſint Eccleſiæ, ſed ſolum præparationem, ſeu introductionem quandam ad ordines obtinendos conſequantur, ut bene docent *Cuperſ. in Repetit. Can. oportebat*, *diſt.* 79. *in tit. Tonſuram, ſeu Pſalmiſtam, art.* 1. ubi multa ſcitu digna de Tonſura tradit, atque *num.* 5. concludit eam non ordinem Clericalem; ſed Clericatus ſignum eſſe, *Layman. lib.* 5. *tract.* 9. *cap.* 1. *verſ. Porro inter*, *Barboſ. de Epiſcopo, part.* 2. *Allegat.* 2. *nu.* 16. *& ſeqq. Paſqualig. quæſtion. Moral. Canonicar. centur.* 1. *q.* 87. propterea in dubium quodammodo verti poteſt, num, qui prima ſolum tonſura inſigniti ſunt, Laicorum potius, quam Clericorum in numero haberi debeant, prout videre eſt apud *Genuenſem in Practicabilib. Eccleſiaſt. q.* 7. *nu.* 1. ubi dicit, quod multi conſtituti in minoribus, niſi ſerviant in Divinis, & habeant beneficium, habentur pro Laicis. Prædicti autem dubii ratio deſumi quoque poteſt ex gravi dubio illo, quod eſt inter Theologos, & Canoniſtas: illi enim aſſerunt primam tonſuram non eſſe Ordinem; Canoniſtæ vero exiſtimant illam Ordinem eſſe, prout innumeros utriuſque opinionis ſectatores, pluraque illorum fundamenta videre eſt apud *Campanil. in diverſorio Juris Canonici*, *Rubric.* 2. *num.* 5. *& ſeq.* ubi propterea dicit Ordines, juxta Canoniſtarum opinionem, eſſe novem, quia tum primam tonſuram, quam Pſalmiſtatum vocant, tum Epiſcopatum in Ordinum numero ponunt, *Duard. in Bullam Cœnæ Domini lib.* 2. *in Canon.* 15. *q.* 3. *num.* 7. ubi dicit primam tonſuram ſecundum Theologos eſſe mediam inter Laicos, & Ec-

cleſiæ Miniſtros; apud Canoniſtas vero eſſe Ordinem Eccleſiaſticum, & per eam imprimi characterem, *Paſqualig. quæſtion. Moral. Canonicar. q.* 86. *ubi num.* 3. pro Canoniſtarum opinione hanc præcipue rationem affert, quia prima tonſura, licet non ſit proprie ordo; eſt tamen character Clericalis, & tonſuratum conſtituit in ſtatu Clericali, ideoque apud Sacros Canones, & ſpecialiter *in cap. cum contingat, de ætate, & qualitate ordinand.* Ordo nominatur, & *num.* 7. affirmat *Rotam Romanam* procedere in judicando, ex ſuppoſitione, quod prima tonſura ſit Ordo, *Barboſ. de Epiſcopo, part.* 2. *Allegat.* 2. *num.* 16. *& ſeqq.* ubi *num.* 19. Canoniſtarum, ac Theologorũ opiniones fœderediſtinctionis ita componit, ut prima tonſura ſtricte, ac proprie Ordo non ſit; late vero ac improprie Ordo dici poſſit; aliquando enim, & quoad aliquos effectus appellatione Ordinis venit; aliquando vero, & quoad alios non venit, *Garcia de Beneficiis, part.* 7. *cap.* 1. *num.* 2. *& ſeqq.* ubi ſubdit *num.* 6. quod, quicquid ſit, an prima tonſura ſit Ordo, vel non ſit, illud certum videtur, quod verbum *Ordo* generaliter prolatum comprehendat etiam primam tonſuram ſecundum communem uſum Canonum, & communem uſum loquendi, *Marchin. de Sacramento Ordinis, tract.* 1. *part.* 1. *cap.* 7. ubi dicit hanc eſſe antiquiſſimam inter Canoniſtas, ac Theologos controverſiam, de illa fuſiſſime agit, ac *num.* 11. Ordinis nomen in ipſa dupliciter ſumi putat, primo, prout cum Theologis ſignificat poteſtatem quandam exercendi certum miniſterium Sacrificio Divino exhibendum; Secundo prout cum Canoniſtis ſignificat ſtatum quendam perſonarum Divino cultui deſtinatum, & ab aliis diſtinctum; itemque *num.* 13. ſubdit, quod etiam character non ſolum ſignificat qualitatem indelebilem animæ impreſſam, juxta Theologos; ſed etiam deſtinationem perpetuam ad Clericalem ſtatum, juxta Canoniſtas, *Sanchez Conſilior. Moral. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 6. *ubi num.* 6. aſſerit prædictam Theologorum opinionem, tamquam certiſſimam tenendam eſſe; quia prima tonſura vere non eſt ordo, cum Sacramentum non ſit, nec characterem imprimat, neque gratiam conferat, ſed ſit quædam ad Ordines introductio, & diſpoſitio, ſicut

H

Ca-

Catechiſmus ad Baptiſmum, & veluti Novitiatus ad Profeſſionem, licet large dici poſſit Ordo, quia Laicus per eam ad Ordines recipiendos diſponitur, ad Chorum deputatur, unde pſalmiſta etiam dicitur, & dum per eam à Populo Laico ſegregatur; per eandem Clero aggregatur, *Reginald. in Praxi Fori Pœnitentialis lib.* 29. *cap.* 1. *num.* 5. ubi Canoniſtarum rationibus reſpondendo, ait verum eſſe, quod initiatus prima tonſura habet ex Eccleſiæ inſtituto, & privilegio inter Clericos gradum quendam, ſecundum quem capax eſt Juriſdictionis Eccleſiaſticæ, ac beneficiorum, quo Laici carent; ſed nihilominus, cum nullum habeat officium circa Altaris Miniſterium, & ſervitium, dici quidem poteſt ad Ordines deputatus; non tamen ordinatus, *Carol. de Graſſis de effect. Clericat. in Prælud. num.* 298. *& ſeqq.* ubi ait, quod prima tonſura non eſt re vera Ordo, ſed potius janua, præambulum, & gradus ad Ordines, quia oſtendit animum, & intentionem tonſurati eſſe Clericandi, ideoque ſtatim gaudet omnibus privilegiis Clericalibus, & Clericus dicitur, *Baſſæu. in floribus totius Theologiæ Practicæ, V. Ordo* 1. *num.* 3. *verſ. item magna*, ubi fatetur hanc eſſe magnam controverſiam inter Canoniſtas, & Theologos, quam neque Concilium Tridentinum aperte dirimere voluit, licet Theologorum opinioni valde favere videatur, cum nullibi primam tonſuram Ordinem vocet, *Dian. Reſolut. Moral. part.* 10. *tract.* 14. *&* 4. *Miſcellan. Reſolution.* 14. ubi non ſolum dicit, quod Concilium Tridentinum numquam primam Tonſuram ordinem vocat; ſed etiam ſubdit, quod illud eam ſemper ab Ordinibus ſegregat; unde ipſe Theologorum opinionem, ut veriorem, & probabiliorem dicit, ſic etiam eam amplectitur; *Filiuc. Moral. tom.* 1. *tract.* 9. *cap.* 1. *num.* 13. ubi aſſerit, quod Canoniſtarum argumenta nõ probant primam tonſuram eſſe ordinem, ſed tantum eſſe præparationem quandam, & initium ad Ordines, *Layman. Theologiæ Moral. lib.* 1. 5. *tract.* 9. *cap.* 3. *num.* 3. ubi tenet primam tonſuram nequaquam Ordinem eſſe, ſed fundamentum ordinationis, ſeu nudam adoptionem Laici in Clerum ſine ullius functionis, ſeu miniſterii poteſtate, per quam in ordine aliquo conſtituatur, *Pandin. Ethicæ Sacræ lib.* 44.

cap. 13. ubi habetur, quod; cum tonſura fuerit ſemper ſervorum inſigne, inde Monachi, & Clerici tonſura ſe Dei ſervos profitentur, ac quaſi voto ſe ad ſuſcipiendum Monachi habitum, Ordineſve adſtringunt; ex quo infertur, quod prima tonſura non eſt certus Ordo, ſed velut præludium, & promiſſio ſuſcipiendorum Ordinum, *Tanner. tom.* 4. *diſp.* 7. *q.* 2. *dub.* 2. *num.* 10. ubi dicit à Canoniſtis ideo primam tonſuram ordinem vocari, quia prima tonſura eſt Nota Clericalis, *Glianes in Summa Cenſurar. & Irregularit. V. Prima Tonſura*, ubi docet primam tonſuram non eſſe ordinem, & conſequenter tonſuratum dici non poſſe ordinatum; ſed ad ordines deputatum; unde, quod Irregularis Ordinum incapax ſit, certum eſt, ſed num etiam primæ tonſuræ incapax ſit, dubium videtur, *Fragoſ. de Regimine Chriſtianæ Reipublicæ, part.* 2. *lib.* 10. *§.* 10. *num.* 8. & 9. ubi tradit multo probabilius eſſe, quod prima tonſura non ſit Ordo, nec in ea imprimatur character, nec etiam ſemper veniat appellatione Ordinum, *Tamburin. lib.* 10. *tract.* 4. *cap.* 6. *§.* 1. *num.* 4. ubi aſſerit communem, & veram ſententiam eſſe, quod prima tonſura non ſit ordo: ideoque ſubdit eam valide, ac licite ſuſcipi poſſe ab Irregulari, quia is per Sacros Canones ſolum arcetur ab Ordinibus, inter quos non eſt prima tonſura, *Franc. de Magiſtr. Silvæ Eccleſiaſticæ part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 50. & *part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 6. ubi fuſe de prima tonſura, ejuſque origine, requiſitis, & effectibus agit, concluditque illam non eſſe ordinem, ideoque poſſe dari etiam extra Miſſam; ſed eſſe Signaculum quoddam deputationis in ſortem Domini, hoc eſt, ad aliquem effectum ſpiritualem, indeque à multis ea lato modo, & æquivoce Ordo dicta eſt: Fuſiſſime autem *Cortiada Deciſion. Cathalon. part.* 3. *deciſ.* 126. *num.* 3. & *ſeqq.* ubi pro utraque Theologorum, & Canoniſtarum opinione infinitos allegat, & *num.* 3. fatetur magis communem opinionem eſſe, quod prima tonſura non ſit proprie Ordo; licet improprie, & reſpectu quarundam actionum ſit Ordo, ideſt janua, præambulum, gradus, præparatio, ſeu diſpoſitio ad ordines, cum oſtendat animum, & intentionem ejus, qui eam recipit, eſſe Clericandi, eumque perſonam Eccleſiaſticam efficiat; quod mihi

etiam

etiam verius videtur.

3 Adverto tertio, quod, cum Eccleſiæ favore multa privilegia primam tonſuram habentibus conceſſa ſint, ut piorum animi quodammodo iis allecti propius ad Eccleſiam accedant, itaut prima tonſura, quæ vere Ordo non eſt, ut jam vidimus, in rebus favorabilibus virtualiter Ordo dici poſſit, quia virtualiter ita ſe habet, ac ſi Ordo veraciter eſſet, ut optime docuit *Caramuel Theologiæ Fundamental. lib. 3. fundament. 71. num. 3873.* ubi tamen expreſſe quoque ſubdit, quod in rebus odioſis, quando nomen Ordinis abſolute ponitur, intelligendum eſt de majoribus Ordinibus, proinde in caſu noſtro dubitari poteſt, num ſub Clerici nomine, cum agatur de Irregularitatis incurſu, & ſic de re odioſa, ac ſtricte interpretanda, comprehendatur etiam is, qui primam ſolummodo tonſuram habet; Irregularitas enim eſt odioſum impedimentum, & in materia Irregularitatis non valet argumentum à ſimili, vel à fortiori, ſed ea debet eſſe expreſſa in ipſo Jure, ut optime dixit *Nidus de Regul. Jur. regul. 15. num. 29.* quo in dubio aliqui putant, quod nomine Clerici proprie veniat etiam prima Tonſura tantum initiatus, quamvis materia ſit pœnalis, ut aperte docet *Abbas Panormit. ſuper Clementin. in cap. Quoniam 2. num. 1. de vit. & honeſt. Clericor. Carol. de Graſſis de effectib. Clericat. in Præludnum. 252.* ubi tradit, quod appellatione Clericorum veniunt tam exiſtentes in majoribus, quam in minoribus ordinibus, & etiam in prima tonſura tantum, & hoc tam in materia odioſa, quam favorabili, ad quod plures allegat, quibus adhæret etiam *Bordon. de Privilegiis Clericor. cap. 1. num. 20.* ubi dicit hoc certum eſſe in materia favorabili, & etiam odioſa. Alii vero dicunt, quod prima tonſura inſigniti veniunt quidem nomine Clericorum in favorabilibus; non tamen in odioſis: Ad quod facit *Aufrer. in Repetition. Clementin. 1. ut Clericorum, de officio ordinarii num. 1. verſ. Privilegium ergo*, & clare idipſum traditur à *Sà V. Clericus num. 1. Nald. in Summa V. Clericus num. 1.* ubi ſtatuit, quod lex Clericis aliquid indulgens comprehendit generaliter omnes Clericos; prohibens vero Beneficiatos tantum, vel in ordine ſacro conſtitutos, *Allozа in Floribus Summar. V. Clericus, ſect. 2. num. 4.* ubi

etiam

etiam ſubdit, quod, cum aliquid prohibetur, vel præcipitur à Jure Clericis, ſolum comprehenduntur, qui ſunt in ſacris, aut habent beneficium, *Lezana Quæſtionum Regular. tom.* 3. *V. Clericus num.* 1. *Maranta in Medulla Decreti, lit. C. V. Clericus*, *verſ. Clericorum appellatione*, *Gavant. in Manual. Epiſcopor. tit. Clericus nu.* 92. ubi cum prædictis ipſe quoque generaliter concludit, quod, cum Clericis in jure aliquid præcipitur, aut prohibetur, intelligitur de iis, qui ſunt in ſacris, aut beneficiati, prout etiam idipſum noviſſime tradit *Mendo in Epitom. opinion. Moral. V. Clericus nu.* 5. ad quod allegat *Fumum in Summa V. Clericus, num.* 2. eidemque Sententiæ valde favet *Barboſ. de Jure Eccleſiaſtic. univerſ. lib.* 1. *cap.* 39. *nu.* 2. & *ſeqq.* nec non eam pluribus firmat *Caramuel. loc. cit.* ex quibus omnibus bene perſpectis, atque perpenſis.

4 Dico multo probabilius mihi videri, quod quilibet Clericus non Sacerdos, exceptis tamen prima ſolum tonſura initiatis, dum ſcienter, ſerio, ac ſolemniter, tamquam Sacerdos, Eccleſiam reconciliat, Irregularis fiat. Dixi ergo *quilibet Clericus non Sacerdos*, quia, licet aliquando, ut jam dictum eſt, minoribus tantum ordinibus inſigniti, quaſi laici cenſeri poſſint, ita ut ſecundum aliquos non ſecus ac laici, ac fœminæ tunc nullam irregularitatem contrahere poſſe videantur, prout videre eſt apud *Fagnan. in cap. ſi quis Presbyter, num.* 6. *de Cleric. Excommunic. miniſtr.* nihilominus in caſu noſtro quilibet Clericus Ordine aliquo Eccleſiaſtico initiatus, qui Eccleſiam modo jam dicto reconciliat, Irregularitatem incurrit, prout conſtare videtur, tum ex *Ugolin. de cenſur. tab.* 1. *cap.* 14. *§. Irregularis quoque num.* 1. quia, inquit, verbum *Clericus* ad inferiores etiam Clericos pertinet, tum ex *Barboſ. in d. cap. ſi quis Baptizaverit num.* 4. & *ſeqq. de Cleric. non ordinat. miniſtr.* ubi alios refert, inter quos id clarius exprimitur à *Bonacin. tom.* 1. *diſp.* 7. *q.* 3. *punct.* 6. *num.* 9. *verſ. Clericus vero*, ubi expreſſe loquitur de Clerico nondum ſacris Ordinibus initiato, & eos exercente, cum quibus ſtat etiam *Homobon. de humanæ vitæ ſtatibus part.* 1. *cap.* 20. *num.* 3. *verſ. porro caveat*, ubi expreſſe loquitur de Clerico in Minoribus, & infert, quod Irregularitatis labem contrahit, quando miniſtrat in ordine ſacro, quo

caret;

caret, ad quod plures affert, quibus addi quoque poteſt *Leander Quæſtion. Moral. part. 5. tract. 2. diſp. 20. q. 26.* nec non *Fagnan. ibid. num.* 13. *&* 14. Dixi deinde *exceptis tamen prima ſolum tonſura initiatis*, quia in odioſis non eſt facienda extenſio, ideoque in iis nomine Clerici non venit is, qui prima ſolum tonſura initiatus eſt: nam iſte non eſt omnino Clericus; ſed medius quidam inter Clericum, & Laicum; ſicuti etiam Catechumenus eſt medius quidam inter baptizatum, & volentem baptizari, nec non Novitius inter omnino ſæcularem, & religioſum profeſſum, prout optime dixit *Soto in 4. ſententiar. diſt. 24. q. 2. art. 1. verſ. Ad quartum*, quem ſequitur *Navar. Conſilior. lib. 1. conſ. 12. num. 2.* Dixi autem *dum ſcienter, &c. Eccleſiam reconciliat*; miniſtrans enim ex ignorantia non affectata in ordine Sacro, quo caret, credens ſe tali ordine non carere, vel credens tale miniſterium competere quoque ordini, quem habet, tunc ex tali ignorantia, quamvis eſſet craſſa, excuſatur à peccato mortali, & conſequenter etiam à prædictæ irregularitatis incurſu; cum tunc non dicatur *ſcienter* miniſtrare in Ordine ſacro, quem non habet, ut patet ex traditis à *Bonacin.* & aliis ab eo relatis, *de Irregularitate q. 3. punct. 6. num. 1. verſ. Dixi in propoſitione*, *Gibalin. de Irregularit. cap. 2. q. 2. num. 2. & ſeqq.* ubi docet ad contrahendam Irregularitatem punitivam, prout ejuſmodi eſt ea, de qua hic agitur, requiri culpam mortalem, externam, & conſumatam, *Alloza ubi ſupra V. Irregularitas num.* 33. ubi teſtatur de communi Doctorum opinione; immo *Baucius in caſibus ſingular. caſ. 38. quæſit. 4.* nec non *Moron. reſponſ. 40. nu. 17. & ſeqq.* dicunt eam eſſe communiſſimam Doctorum ſententiam; quia, inquiunt, Irregularitas eſt graviſſima pœna, nec debet infligi, niſi ob grave delictum, ut ea ſit proportionata delicto, unde *Paſqualig. in Sacra Morali doctrina diſp. 56. ſect. 15. num.* 76. bene infert, quod Irregularitas ex delicto eſt ſignum obligationis ad mortale. Dixi etiam *ſerio*, quia non Sacerdos exercens joco, vel per repræſentationem actum reconciliandi Eccleſiam, & ſi peccet; non tamen fit Irregularis, ut cum communiore ſententia docent *Coninch. de Sacramentis, ac cenſur. tom. 2. diſp. 18. dub. 6. num. 46. verſ. Nota ſecundo*,

Bonacin.

Bonacin. ibid. & alii ab eis allegati, quos etiam ſequitur *Barboſ. in d. cap. Si quis baptizaverit, num. 4. de Cleric. non ordinat. miniſtran.* nec non *Pirbing. d. tit. de Cleric. non ordinat. miniſtr. nu. 6.* quia, inquit, talis tunc vere non miniſtrat in Ordine, quem non habet. Dixi denique *ſolemniter tamquam Sacerdos*; ſi enim ſine ſolemnitate id faciat, vel non tamquam ex officio ad tale miniſterium deputatus, & conſtitutus, non fiet irregularis. Ita *Pirbing. ibid. num. 7.* tunc autem aliquis dicitur actum ordinis ſolemniter ex ordine, & ex officio exercere, quando actus ipſe talis eſt, talique apparatu, & eo modo fit, ut non niſi ab eo, qui eodem ordine initiatus fuit, exerceri valeat, *Reginald. in Prax. fori pœnitential. lib. 30. tract. 2. cap. 14. nu. 183. & 191. verſ. Sexta propoſitio eſt, Mallet. de Sacramentis, malleat. 24. tract. 5. verſ. Sciendum ſecundo.* Non enim ſufficit interior intentio miniſtrandi ex officio, niſi actus etiam exterior concurrat: cenſetur autem quis habere intentionem exercendi actum Ordinis eo ipſo, quod ille ſcit talem actum ſic exercitum proprium eſſe talis ordinis, ut optime docet *Dicaſtill. de cenſur. & pœn. Eccleſiaſtic. diſput. 7. dub. 20. num. 491.* quia, inquit, intendere facere ſolemniter, nihil aliud eſt, quam velle hunc actum externum cum tali ſolemnitate ſerio facere, *Tamburin. de Irregularit. cap. 14. §. 2. num. 4.* ubi propterea bene diſtinguit actum Ordinis quoad ſubſtantiam, ab actu, quoad talem, vel talem modum ejuſdem Ordinis proprium, & *num. 6.* ſubdit, quod prædicta Irregularitas ſecundum aliquos eſt totalis, ideſt, prohibet aſcenſum ad altiores ordines, & vetat uſum ſuſceptorum; ſed ſecundum alios prohibet ſolummodo dictum aſcenſum, & concludit, quod utraque ſententia eſt probabilis, quia Textus prædictus nequaquam clare loquitur.

Colligo, quod non Sacerdos Eccleſiam reconcilians 5
non ſolum excuſatur ab Irregularitatis incurſu, quando invicibiliter ignorat Eccleſiaſticam prohibitionem, quæ dictam Reconciliationem ſub Irregularitatis pœna vetat, prout cum multis aliis recte docet *Caſpenſ. tract. 25. diſp. 5. ſect. 1. num. 5.* nec non *Mendo in Epitome Opinion. Moral. V. Irregularitas num. 23.* ſed etiam quando poſt adhibitam moralem diligentiam ad rei verita-

tem

tem habendam, vere adhuc dubitat, num in tali caſu Irregularitas incurſa erit; cum tunc reſpectu dubitantis dicta irregularitas non ſit in Jure expreſſa: prout bene ſubdit idem *Caſpenſ. ibid. ſect.* 2. *nu.* 9. ubi plures etiam pro hac opinione refert, quam inter Doctores communem eſſe dicit; quando enim dubium debita diligentia tolli non poteſt, tunc ignorantia dicitur invincibilis; & ab Irregularitatis pœna excuſat, ut recte tradit *Moron. d. reſponſ.* 40. *num.* 20. ideoque *Sperel. deciſ.* 118. *num.* 48. generaliter aſſerit, quod nemo in dubio etiam facti cenſendus eſt Irregularis; niſi tantum in caſu homicidii. Immo *Eſcobar. Moralis Theologiæ tract.* 4. *exam.* 6. *cap.* 5. *verſ. An in dubio facti*, non modo aſſerit nullam Irregularitatem in dubio facti, niſi in ſolo homicidio, incurri; verum etiam ſubdit, quod hoc ultimum probabiliter abnegari poteſt, itaut ſemper in dubio facti probabiliter ſtari poſſit contra Irregularitatem, prout hanc ſententiam non improbabilem eſſe conſtat ex allatis à *Diana part.* 4. *reſolut.* 52. *verſ. Non reticeam*, *Suarez de cenſur. diſp.* 40. *ſect.* 6. *nu.* 70. *Caſtropalao de cenſur. diſp.* 6. *punct.* 3. *num.* 4. *& ſeqq.* ubi *num.* 7. quæſtionem dicit hanc eſſe graviſſimam, & *Gibalin. de Irregularit. cap.* 4. *num.* 66. *& ſeqq.*

CAPUT QUINTUM.

An ex Papæ conceſſione quivis Eccleſiam non conſecratam valide Reconciliare poſſit.

SUMMARIUM.

Papa num unum cum Deo Conſiſtorium, & unum cum Chriſto Tribunal faciat. num. 1.

Quomodo Papa in ſpiritualibus omnia poſſe dicatur. ibid.

An Papæ poteſtas dici poſſit infinita. ibid.

In quibuſnam Papa poteſtatis plenitudinem habeat, & an eam aliis etiam communicare valeat. ibid.

An Papa ſit ſupra jus, contra jus, & extra jus, eique omnia permiſſa ſint. ibid.

Papa num fœminæ committere poſſit, ut Clericum judicet. ibid.

An Papa Laico Spiritualium capacitatem concedere valeat. ibid.

An ex Pontificio privilegio fœmina jus conferendi beneficia,

 nec

nec non curam animarum per Vicarium exercendam habere poſſit. ibid.

An Papa diſpenſare poſſit, ut fœmina primæ tonſuræ, ac minorum ordinum capax ſit. ibid.

Num ex Papæ conceſſione Subdiaconus Subdiaconum, quin etiam Diaconus Diaconum, Diaconus Præsbyterum, & Præsbyter Epiſcopum conſecrare valeat. ibid.

An quilibet Clericus, & etiam Laicus ex conceſſione Papæ miniſtrare valeat confirmationis Sacramentum. ibid.

An Papa unico verbo facere Sacerdotem, vel Epiſcopum poſſit. ibid.

Princeps an unico verbo poſſit facere quem Doctorem, & de Servo liberum. ibid.

Licet quidpiam Papa nunquam fecerit, inde argui nequit in eodem poteſtatis defectus, ſed facti duntaxat negatio. ibid.

Papa plura poteſt, quam nobis compertum eſt. ibid.

Id proprie poſſe dicimur, quod juſte, ac honeſte poſſumus. num. 2.

In quolibet libero agente an poteſtas alia ſit facti, ſeu de facto; alia juris, ſeu de jure, & an una ſine alia eſſe poſſit. ibid.

Poteſtas quænam dicatur ordinata, ſeu ordinaria, & quænam abſoluta, ſeu libera. ibid.

Poteſtas Summi Pontificis an ſemper, & in omnibus ſit undique libera, omnino plena, & vere ampliſſima. nu. 3.

Poteſtas Papæ an ſit æqualis poteſtati Chriſti. ibid.

Quo in ſenſu vere dicatur Papam eſſe cauſam cauſarum, & nihil ei eſſe impoſſibile. ibid.

Poteſtas Papæ quomodo vere dici poſſit tum abſoluta, tum ordinata. ibid.

Uſus poteſtatis cur aliquando validus, & licitus, aliquando validus, & non licitus, aliquando nec validus, nec licitus eſſe poſſit. ibid.

Quod invalide fit, an ſemper illicite quoque fiat. ibid.

An Princeps, licet legibus ſolutus ſit, tamen ſecundum leges vivere debeat. ibid.

In quibuſnam Papa valide, ac licite, vel valide, ſed non licite, vel non valide, nec licite diſpenſare poſſit. ibid.

Cur Papa Jus Divinum declarare; non autem in eo proprie diſpenſare poſſit. ibid.

Probabile eſt, quod ex Papæ conceſſione quivis Eccleſiam non conſecratam reconciliare poſſit. num. 4.

Reconciliatio Eccleſiæ an ſit de Jure tantum Eccleſiaſtico. ib.

An

Digitized by Google

An Laicus de commiſſione Papæ baptiſmi Sacramentum ſolemniter miniſtrare valeat. ibid.

Papa quandonam valide, ſed non licite operetur. ibid.

Pontificiæ poteſtatis plenitudo quomodo accipienda ſit. ibid.

Quo in ſenſu aliquando dicatur, quod Summus Pontifex facere poſſit, vel non poſſit. ibid.

Quomodo functio Reconciliandi Eccleſiam ſit Ordinis Sacerdotalis, & quomodo valide à Papa committi poſſit non Sacerdoti. ibid.

An Papa ſolo verbo Eccleſiam Reconciliare valeat. ibid.

Papa ſine juſta cauſa diſpenſans an, & quandonam venialiter, vel mortaliter peccet. ibid.

An in Papa diſpenſante ſemper juſta cauſa præſumi debeat. ibid.

Poteſtas, quæ ſine ratione regulatur, an tyrannidis potius, quam poteſtatis nomine dici debeat. ibid.

Abſoluta poteſtas, ſuprema poteſtas, & plenitudo poteſtatis an ſint unum, & idem. num. 5.

An in plenitudine poteſtatis contineantur etiam, quæ illicita ſunt. ibid.

Poteſtas, quæ rectæ rationis limites excedit, an non poteſtas, ſed tempeſtas, non abſoluta, ſed diſſoluta vocanda ſit. ibid.

Diſtinctio poteſtatis in Ordinariam, & Abſolutam cur à tam multis, & tam doctis viris tam acriter impugnetur. ibid.

ADVERTO primo, quod affirmativã opinionẽ plura ſuadere videntur. 1 Cum enim Summus Pontifex Petri ſucceſſor, & Chriſti Vicarius ſit, hinc aliqui dicunt, quod Papa unum cum Deo Conſiſtorium facit, unumque cum Jeſu Chriſto Tribunal, ut patet ex *Homobon. de Humanæ Vitæ Statibus part. 1. cap. 4. verſ. Dicitur autem Pontifex. Bellet. Diſquiſition. Clerical. part. 1. de favor. Clerical. perſonal. §. 3. n. 28.* ubi plures ab eis citantur. Immo Papa ea omnia poſſe dicitur, quæ Chriſtus poteſt, ut dixit *Abbas in cap. Venerabilem, de Electaion.* ubi ad hoc allegat, *Hoſtien. & Innocent.* quibus etiam adhæret *Alban. de poteſtate Papæ, & Concilii part. 1. ſub num. 56.* ideo-

Digitized by Google

ideoque multi cum *Germon. de Sacror. Immunit. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 24. *&* *Ciarlin. controverſ. forenſ. cap.* 219. *num.* 54. generaliter aſſerunt, quod Papa in Spiritualibus omnia poteſt; modo contra fidem non ſentiat, & quod omnia diſponit, ac judicat, prout ſibi placet, cum ipſe ſuperiorem non habeat, ſed omnes ei ſubſint, & ejus poteſtas ſit infinita, nec ſit, qui ei dicat, cur ita facis, ut videre eſt apud *Petr. Ant. de Petra, de poteſtate Princip. cap.* 3. *q.* 4. *num.* 8. *&* *Jo. Franciſcum de Ponte Conſilior. vol.* 1. *conſ.* 42. *nu.* 79. eſt enim Papa ſupra totum jus, ac totam Eccleſiam, ut cum *Paludano in* 4. *diſtinct.* 19. *q.* 1. *concluſ.* 3. *artic.* 1. &, me citato, docet *Graſſet. Anatom. necis proditoriæ* §. 29. *num.* 23. *&* *Pilaja Inſtitut. Canonic. tom.* 1. *deciſ.* 4. *num.* 2. *&* 10. ubi ait, quod Papa omnimodam habet poteſtatem ſuper Jure poſitivo, ac in eo diſpenſandi, adeout *Rodolfin. in tract. de Suprema Principis poteſtate, cap.* 2. *num.* 1. *&* 15. dixerit, quod Papa prædictam poteſtatis amplitudinem, quam habet, aliis etiam communicare poteſt; ad quod affert *Peregrin. de fideicommiſſ. art.* 52. *ſub num.* 124. ac propterea *Marc. Anton. Mareſcot. in Repetit. cap. licet Romanus Pontifex, de Conſtitut. num.* 177. cum *Jaſon. ibid. relato*, paucis multa concludens dicit, quod Papa ex certa ſcientia eſt ſupra Jus, & contra Jus, & extra Jus, ac omnia poteſt; prout etiam *Pyrrhus Conradus in Praxi diſpenſation. Apoſtolicar. lib.* 9. *cap.* 2. *num.* 14. aſſerit, quod Papæ omnia permiſſa ſunt, cum ille ſit ſupra Jus, contra Jus, & extra Jus. Alii vero multa quoque ſpecialiter enarrant, quæ clarius Pontificiam ejuſmodi facultatem oſtendere, nec non propius ad caſum noſtrum accedere videntur; ideoque *Gloſſ. pen. in cap. pervenit* 7. *q.* 1. quam ſequitur *Alexand. conſ.* 74. *num.* 9. & *Roland. conſ.* 23. *num.* 19. *vol.* 2. expreſſe affirmat, quod Papa etiam fœminæ committere poteſt, ut Clericum judicet. Nec deſunt, qui generaliter aſſerant, quod Papa Laico ſpiritualium capacitatem concedere poteſt, prout cum *Archidiacono*, *Præpoſito, Turrecremata*, & aliis dixit *Bellet. ubi ſupra num.* 18. *&* *ſeqq.* ubi etiam ſubdit cum multis ab ipſo *ibid.* allegatis, quod fœmina quoque habere poteſt ex privilegio Apoſtolico Jus conferendi beneficia Eccleſiaſtica, nec non habere Curam animarum, quam per

Vica-

Vicarium exercebit. Immo quamplures cum *Paludan. Hurtad. Caſpenſ. Diana*, *&* *Cotonio controverſiarum lib. 3. controverſ. 9. cap. 5. num. 161. & ſeqq.* tradunt improbabile non eſſe, quod Papa diſpenſare poſſit, ut fœmina nedum primæ Tonſuræ, ſed etiam Minorum Ordinum capax ſit, attenta ſcilicet eorum ſententia, qui putant ordines minores eſſe ex Inſtitutione tantum Eccleſiæ. Prout multi quoque ſentiunt, quod Papa concedere poſſit, ut Subdiaconus Subdiaconum, Diaconus Diaconũ, Præsbyter Presbyterũ, nec non Subdiaconus Diaconũ, Diaconus Præsbyterũ, & Præsbyter Epiſcopũ conſecret, ac ut ſimplex Sacerdos, quin immo inferior Clericus, & etiã Laicus Confirmationis Sacramentum miniſtret, licet prædicta cæteroquin non niſi ab Epiſcopo fieri valide poſſint, ut patet ex *Mallet. de Hierarchia Eccleſiæ Militantis, lib. 3. par. 1. tit. 1. §. 3. n. 2. & ſeqq. Macedo de Clavib. Petri lib. 4. cap. 5. Cotonio ibid. n. 163 & ſeq. Aluiſet. de privilegiis Regular. ſect. 3. cap. 20. Franciſco De Lugo de Sacramentis, vol. 1. lib. 3. cap. 2. q. 1. nu. 6. Fermoſino de Officiis, & Sacris Eccleſiæ, tract. 2. tom. 1. ad cap. Cum contingat 6. de ætat. & qualit. Ord. q. 4. & Fagnan. in cap. Canonis ſtatuta nu. 102. & ſeq. de Conſtit.* ubi ſubdit plures Doctores inſuper affirmare, quod Papa poſſit etiam unico verbo facere Sacerdotem, vel Epiſcopum; ad quod allegant inter alios *Angelum* hoc dicentem de Sacerdote *in l. 2. in princip. C. de Crimin. Sacrileg.* & de Epiſcopo *in l. 1. num. 2. in fin. C. de ſentent. paſſ.* & in adducunt Imperatoris exemplum, qui unico verbo, etiam procedendo, & extra ordinem prolato, poteſt facere quem Doctorem, & de Servo liberum, quam tamen *Angeli* opinionem *Franciſcus Valente in ſua Concordia Juris Pontificii, Proœmialis proviſionis cap. 8. Notat. 7. num. 17.* valide impugnat, & contrariam opinionem tamquam omnino certiſſimam amplectitur, licet *Angelum* plures alii ſequantur, quos videre eſt apud *Canophyl. Sangrin. in Repetit. cap. Canonum ſtatuta num. 54. de Conſtitution. Gigant. de penſionibus q. 8. num. 3. Philiarcum de Officio Sacerdotis tom. 1. part. 2. lib. 1. cap. 14.* ubi fuſe, ac docte quæſtionem hanc utrinque diſcutit, *Barboſ. de Jure Eccleſiaſtic. univerſ. lib. 1. cap. 34. nu. 21. Dian. part. 8. tract. 1. Reſolut. 28. & Coton. d. cap. 5. num. 144.* Ex omnibus autem hucuſque pro

præ-

prædicta opinione affirmativa recenſitis, & ex ejuſmodi aliis brevitatis cauſa hic omiſſis; inferri quodammodo videtur, quod Papa concedere quoque poſſit, ut non Sacerdos Eccleſiam non conſecratam reconciliare valeat, *Canophyl. Sangrin. in Repetit. cap. Canonum ſtatuta, num. 34. de Conſtitut. Gigant. de penſionib. q. 8. num. 3.* licet enim Papa fortaſſe nunquam id fecerit; inde tamen argui nequit poteſtatis defectus, ſed facti duntaxat negatio, quæ contrarium evincere non poteſt, ut in ſimili bene adverţit *Diana part. 8. tract. 1. Reſolut. 12. verſ. ſed exceſſit in fin.* maxime cum Papa plura poſſit, quam nobis compertum eſt, ut optime dixit *Alloza in Floribus Summarum V. Papa num. 14.* ſed [illegible]

2 Adverto ſecundo, quod, quamvis id proprie poſſe dicamur, quod jure, ac honeſte poſſumus, *Sarmient. Selectarum Interpretat. lib. 1. cap. 8. nu. 20. Gallin. de verbor. ſignif. lib. 10. cap. 33. num. 47. Caren. reſolution. 44. num. 7. Roxas de Incompatibilitate in Appendic. ad part. 88. cap. 10. num. 1.* nihilominus, ut hoc ipſum ab omnibus clarius percipi valeat, duplex Poteſtas, ſeu potentia in quolibet libero agente, atque idcirco etiam in ipſomet Papa quidpiam faciente conſiderari poteſt; una facti, ſeu de facto; altera Juris, ſeu de Jure, *Altenſtaig. in Lexic. Theologic. V. Potentia Dei, Comitol. reſponſ. Moral. lib. 1. q. 84. verſ. duplex, Arnald. Albertin. de agnoſcendis aſſertion. Catholic. & hæretic. q. 20. num. 2.* ex quibus etiam habetur, quod prædictarum poteſtatum prima, quando coniuncta eſt cum ſecunda, tunc paſſim dici ſolet poteſtas ordinata, ſeu ordinaria; quia tunc ſecundum Juris ordinem procedit; quando vero coniuncta non eſt cum ſecunda, tunc dici ſolet abſoluta, ſeu libera, quia tunc ſe Juris vinculo non adſtringit, nec ſecundum Juris ordinem procedit. Cum autem multiplex ſit Jus, dividitur enim in Divinum, & Humanum; Sicuti autem Divinum aliud eſt naturale, aliud poſitivum, ſic etiam humanum diſtinguitur in Canonicum, & in Civile, *Pereyra in Elucidario Theologiæ Moralis, & Juris utriuſque lib. 2. Elucidation. 5. ſect. 2. num. 678.* propterea videndum eſt, an ſuprema, & ſumma Summi Pontificis poteſtas vere à cujuslibet Juris vinculo ita libera ſit, ut ſemper, ac in omnibus omnem poteſtatis plenitudinem habeat,

ideoque

ideoque in eis ſemper ei ſit pro ratione voluntas; quamobrem

3 Adverto tertio, quod, licet Summus Pontifex, tamquam Chriſti Vicarius, ampliſſimam habeat poteſtatis plenitudinem, quæ major eſt omnibus aliis, itaut nullam ſibi æqualem habeat, & nullum, niſi Deum recognoſcat in Dominum, prout cum aliis, quos affert, expreſſe tradit *Moſconius de Majeſtate militantis Eccleſiæ, lib. 1. part. 1. cap. 4. verſ. concludendum ergo, & Cotonius controverſiar. lib. 3. controverſ. 9. cap. 3. num. 69.* prædicta tamen Pontificiæ poteſtatis plenitudo, quam Chriſtus Petro, & ſucceſſoribus ejus donavit, ſi conferatur cum plenitudine poteſtatis Chriſti, ut optime dixit *Bellarmin. de controverſiis Fidei tom. 1. lib. 1. cap. 9. verſ. Ad illud de plenitudine, & verſ. ſeq.* non eſt plenitudo poteſtatis, ſed portio quædam poteſtatis Chriſti, ſecundum menſuram donationis prædictæ; Chriſtus enim Eccleſiam omnem regit, quæ eſt in Cœlo, in Purgatorio, in Terris, & quæ fuit ab initio Mundi, ac erit uſque ad finem; inſuperque pro arbitrio poteſt Sacramenta inſtituere, gratiam tribuere etiam ſine Sacramentis, & leges ſuas mutare; at Papa eam ſolum Eccleſiæ partem regit, quæ eſt in terris, dum ipſe vivit, neque Chriſti leges mutare, peccata ſine Sacramento remittere, vel Sacramenta inſtituere poteſt; Si vero Papa cum cæteris Epiſcopis conferatur, merito poteſtatis plenitudinem habere dicitur: cæteri enim definitas habent regiones, quibus præſunt, nec non definitam poteſtatem in eis; Papa vero toti Orbi Chriſtiano præeſt, eamque totam, ac plenam habet poteſtatem, quam Chriſtus ad Eccleſiæ utilitatem in terris reliquit; prout etiam idipſum egregie tradit *Pirbing. in Jus Canonicum tom. 1. lib. 1. tit. 31. ſect. 1. §. 2. num. 4. verſ. Porro Judex*. Licet ergo paſſim à Doctoribus aſſeratur, quod Papa de abſolutæ poteſtatis ſuæ plenitudine facere poteſt de quadrato rotundum, & quicquid ei libet; adeout nihil ei ſit impoſſibile, cum ſit cauſa cauſarum, omnia, & ſuper omnia, nec legibus ullis, niſi divinis, ſubiiciatur, prout ex jam dictis, nec non ex *Gizzarel. deciſ. 17. num. 16. Muta in conſuetudin. Panormitan. cap. 66. num. 4.* & aliis apud ipſos ſatis apparet; id omne tamen ſic intelligi debet, ut Papa ea omnia

nia valide, ac licite facere poſſit, quæ Juri naturali, ac Divino non repugnant, cui vere is ſubiectus eſt; licet Juri humano, ac poſitivo ſubiectus non ſit, ut egregie, ac expreſſe docent *Suarez de Religione tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 8. ubi dicit, quod Pontificis poteſtas, quo ad Eccleſiſticam adminiſtrationem dupliciter ſpectari poteſt. Primo ſecundum ſe, ſeu nude ſumpta, quomodo dici poteſt potentia quædam abſoluta: ſecundo prout ſubeſt directioni, & regimini Spiritus Sancti, quomodo dici poteſt potentia quædam ordinata. Unde rurſus in uſu hujus poteſtatis diſtinguendum eſt inter licitum, & validum; multa enim per Juriſdictionis Poteſtatem fiunt, quæ, licet illicite fiant, facta tenent; quamvis e converſo nihil invalide fiat, quin illicite quoque fiat, niſi forte facientem ignorantia excuſet: ibi enim ſemper intervenit uſurpatio illicita juriſdictionis, ſeu poteſtatis, quæ ad id non habetur; optimus autem poteſtatis uſus tunc eſt, quando is & validus, & licitus eſt, *Fagnan. in cap. conſultationibus de Clerico ægrotan. nu.* 67. 72. *& ſeqq.* ubi ait, quod poteſtas Papæ intelligitur, ut omnia poſſit, clave non errante; licet enim Princeps ſit ſolutus legibus; tamen ſecundum leges vivere debet, *Paſqualig. in obſervationib. ad Lauret. de Franch. controverſiar. inter Epiſcop. & Regular. part.* 2. *q.* 61. *num.* 4. ubi concludit, quod omnis poteſtas eſt tantum circa rationabilia: cum debeat eſſe regulata ſecundum regulas rectæ rationis, *Oliva de Foro Eccleſiæ part.* 1. *q.* 13. *num.* 8. 48. *ſeq.* nec non *part.* 3. *q.* 41. *num.* 2. ubi probat, quod Papæ poteſtas, licet abſoluta dicatur; vera tamen poteſtas tunc dici non poteſt; ſed potius infirmitas, ſeu potentiæ defectus, cum per eam poteſtatem ſine cauſa receditur ab eis, quæ juſte ordinata fuerunt, tunc enim ejuſmodi poteſtas operari quidem poteſt quoad ipſius facti validitatem; non tamen quoad ejuſdem facti rectitudinem, unde tale factum eſſe poteſt validum; ſed non licitum, *Barboſ. de Jure Eccleſiaſtico, lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 103. *& ſeqq.* omnium autem clariſſime, idipſum exponit *Fagundez in quinque Eccleſiæ præcepta lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 11. *&* 12. ubi dicit, quod Papa in lege humana Eccleſiaſtica diſpenſare poteſt, data juſta cauſa, valide, ac licite; non data vero juſta cauſa, valide, ſed non licite:

In

In lege autem ſuperioris, prout eſt lex naturalis, & divina, nec valide, nec licite diſpenſare poteſt; licet enim quandoque Papa auctoritate divina ſibi à Chriſto conceſſa ejus nomine declaret jus ipſum divinum, ſtantibus præexiſtentibus cauſis, iiſque diligenter examinatis, tunc non obligare; attamen hæc declaratio, ſeu interpretatio vere non eſt abrogatio Juris divini, nec proprie diſpenſatio à prædicto Jure divino; hæc enim proprie ſumpta eſt actus Juriſdictionis, quam Papa non habet in Jure divino, & naturali, ut patet ex jam dictis, & ex *Baſſæo in Florib. Theologiæ practic. V. Diſpenſatio num.* 9. nec non *ex Moneta de Decimis cap.* 5. *q.* 1. *num.* 48. *& ſeqq.* & ex eodem *Fagundez ibid. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 5. *& ſeqq.* ubi propterea dictam Papæ declarationem dicit eſſe quandam diſpenſationem, nec eam proprie diſpenſationem vocat; Papa enim, cum Jus naturæ, vel Dei revocare non poſſit, dum illud interpretatur, ac declarat, ideo illud quodammodo relaxare, ac in illo diſpenſare dicitur, quia illa declaratio talis eſt, ut ea obligatio, quæ prius inerat, tunc quadam ratione relaxetur, ac eſſe deſinat: prout optime cum *Scoto* advertit *Comitol. de contractu univerſ. part.* 2. *cap.* 26. *num.* 10. Quibus attentis,

Dico probabile mihi eſſe, 4
quod ex Papæ conceſſione quivis Eccleſiam non conſecratam valide reconciliare poſſit. Reconciliatio enim Eccleſiæ, cum originem habeat à ſola inſtitutione Eccleſiæ, de Jure tantum Eccleſiaſtico eſſe videtur, ut aperte docet *Pignatel. Conſultation. Canonicar. tom.* 1. *conſultat.* 155. *num.* 7. Cum autem Papa ſit ſupra totum jus Eccleſiaſticum, ut jam dictum fuit, ac ad libitum tollere valeat ea, quæ Juris ſunt poſitivi, *Sperel.* cum pluribus aliis, quos allegat *in deciſionib. fori Eccleſiaſtic. tom.* 1. *deciſ.* 45. *num.* 47. *Fagnan. in cap. Super eo, de bigam. non ordinan. num.* 14. ad quod allegat *cap. Propoſuit, §. licet, De conceſſ. præben. & cap. Ad honorem, De uſu pallii*; Inde recte inferri poteſt, quod Papa dictam quoque reconciliationem valide cuilibet committere poſſit, prout Papa ob eandem rationem ſupremæ poteſtatis, quam habet ſupra totum Jus Eccleſiaſticum, poteſt etiam præter ea, de quibus jam mentionem fecimus, Laico committere, ut

ſolemniter baptiſmi Sacramentum miniſtret, *Amic. in curſu Theologic. tom. 7. diſp. 11. ſect. 3. num. 52. Hurtad. de Sacram. Baptiſm. diſp. 2. diffic. 1. cum Diana Reſolution. Moral. part. 8. reſolution. 57.* Dixi verò *valide reconciliare poteſt, &c.* quia, licet Papa liberam habeat rerum Eccleſiaſticarum adminiſtrationem, neque Canonibus, & legibus humanis adſtrictus ſit, ideoque valide contra Juris Canonici conſtitutiones diſponere poſſit; nihilominus tamen Juris naturalis, vel Divini legibus alligatus eſt, contra quas quicquam ſine juſta cauſa nunquam facere licite poteſt, ſed eas ſemper ſervare tenetur, ut licite operetur, prout ex ſuperius adductis abunde conſtat, quibus etiam addo *Azorium Inſtitution. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 12. verſ. Septimo quæritur, & Fagnan. in d. cap. Conſultationib. de Cleric. ægrotan. num. 77. & ſeqq.* ubi proinde Pontificiæ poteſtatis plenitudinem ſic accipiendam eſſe tradit, ut, ſi Papa ea utatur ſine cauſa, tunc vere peccet in foro poli, quo ad Deum, & illicite agat in foro conſcientiæ; licet in foro fori, quoad iſtam Eccleſiam militantem valeat, ac teneat, quod ipſe facit, quia non eſt, qui de illius factis, eodem adhuc ſuperſtite, judicare valeat, aut primæ ſedis retractare Judicium. Unde mirum non eſt, quod, ſicuti aliquando Papa dicitur non poſſe facere, quia non decet eum facere, nec tale factum Pontificiæ poteſtati congruit, ut optime cum *Hoſtienſ. advertit Fagnan. in cap. ſuper eo, de bigam. non ordin. num.* 18. ſic etiam aliquando dicatur facere poſſe, quia tunc valide fit, quod is facit; licet id illicite fiat: ad quod, præter jam dicta, valde faciunt etiam, quæ affert *Diana d. part. 8. tum tract. 1. reſol. 6.* ubi dicitur, quod, etſi diſpenſatio ſine cauſa in lege divina ſemper invalide fiat, etiam ab ipſo Papa; attamen, ſi fiat in lege Canonica, etiam ſine cauſa, valide fiet, ſed illicite: tum *tract. 3. reſolut. 4. verſ. Probatur ſecundo,* ubi propterea repetit, quod, ſi Papa diſpenſaret abſque juſta cauſa, tunc diſpenſatio eſſet quidem illicita, ſed tamen valida. Nec prædictis obſtat, quod Eccleſiæ reconciliatio videatur eſſe actus Ordinis Sacerdotalis, ideoque committi nequeat Ordinem non habenti, ut pote functionis illius incapaci: nam facilis eſt reſponſio, ſi con-

conſideretur, quod, quando prædicta reconciliatio à Papa committitur non Sacerdoti, tunc talis functio denudatur qualitate actus Ordinis, quæ de Iure poſitivo ei convenit, & ideo non Sacerdoti committi poteſt; cum tunc ea functio accommodetur etiam capacitati ejus, cui committitur, ut egregie tradit *Pignatel. d. conſultat.* 155.*nu.*8. prout etiam *Theſaur. de pœnis Eccleſiaſtic. part.* 2. *V. Sacrilegium*, *cap.* 5. *verſ. Circa modum*, egregie infert, quod Papa per diſpenſationem, etiam ſolo verbo, abſque conſueta cæremonia exteriori reconciliare poteſt Eccleſiam pollutam, quia ſolo verbo maculam illam moralem ex Eccleſiæ decreto perſeverantem auferre poteſt retractione talis decreti in tali caſu; ad quod allegat *text. in cap. Aqua de conſecrat. Eccleſ.* & idipſum traditur etiam à *Ventriglia in Praxi fori Eccleſiaſtici*, *annotation.* 17. §. 2. *nu.* 27. Num autem Pontifex ſine cauſa diſpenſans peccet venialiter, vel mortaliter, videri poteſt apud eundem *Dianam d. part.* 8. *tract.*3. *reſolut.*6. & *Marantam in Medull.decret.V. Diſpenſatio*, *verſ. Diſpenſans*, ubi dicit, quod peccat mortaliter, vel venialiter pro qualitate ſcandali magni, vel parvi, quod tunc dat, quando ſic diſpenſando contra naturæ legem facit. An autem ſemper in Papa diſpenſante pręſumi debeat juſta diſpenſandi cauſa, videatur *Rodolfin. tract. de ſuprema, ſeu abſoluta Principis poteſtate cap.* 6. *num.* 225. *Fagnan. ad d. cap. Conſultationib. de Cleric. ægrotan. num.* 79. ubi fatetur hanc eſſe arduam quęſtionem, & plures ejuſdem affert declarationes; *Carol. de Graſſis in tract. de effectibus Clericatus, in præludio num.* 331. ubi dicit, quod in dubio, quoad Eccleſiam militantem, in Papa præſumitur juſta cauſa; ſed ſecus eſt quoad Deum, *Capiblanc. de Baronib. lib.*2. *cap.*2. ubi, quamvis diſtinguat diſpenſationem, quæ fit de poteſtate ordinaria, ab ea, quæ fit de poteſtate extraordinaria; ſubdit tamen, quod veriorem opinionem multi Doctores opinati ſunt aſſignari non poſſe abſolutam poteſtatem, quia, ſi ea ſine ratione reguletur, tyrannidis potius, quam poteſtatis nomine dici debet. Unde cum prædictis

Colligo non improbabilem 5
eſſe præfatorum Doctorum opinionem: pręſuppoſito enim tum ex *Petra de poteſtate Principis cap.* 3. *q.* 1. *nu.* 2. & ex aliis

ab ipſo ibi adductis, quod abſoluta poteſtas, ſuprema poteſtas, & plenitudo poteſtatis idem ſint, & pro uno, & eodem capiantur, nec non unum, & idem ſignificent, tum ex *Auguſtin. Triumpho de poteſtate Eccleſiaſtica q. 21. artic. 1. verſ. ad primum*, quod, licet Papa omnia poſſit; is tamen debet velle, ac poſſe id, quod Juſtitia requirit, ac laudabilis conſuetudo; cum in poteſtatis plenitudine à Deo Pontifici conceſſa nequaquam contineantur ea, quæ illicita ſunt, *Petra loc. cit. q. 24. num. 28. Suarez in Regem Angliæ lib. 3. cap. 5. nu. 1.* ubi ait poteſtatem eam dici ſupremam, quæ nullum habet hominem ſuperiorem in terris; licet Divinæ ſubiiciatur poteſtati, *Sanchez Conſilior. Moral. lib. 4. cap. 2. dub. 1. nu. 5. Del Bene de Immunitate, & Juriſdictione Eccleſiaſtica, tom. 1. cap. 8. dubit. 47. ſect. 4. num. 5. & 6.* inde colligi videtur, quod in Papa, prout etiam in quovis alio Supremo Principe, vera poteſtas vere non niſi una tantum ſit, adeout vere dividi non debeat in regulatam à recta ratione, quæ paſſim ordinaria poteſtas dicitur, & in non regulatam ab eadem, quæ vulgo poteſtas abſoluta nuncupatur; Poteſtas enim, quæ rectæ rationis limites excedit, non poteſtas; ſed tempeſtas, nec abſoluta, ſed diſſoluta vocari debet. Poteſtas vero, quæ non ipſius rectæ rationis, ſed ordinarii tantum uſus limites juſta de cauſa excedit, eadem ipſa poteſtas eſt, quæ ab aliis ordinaria tantum vocatur. Ipſamet enim, quando ſecum juſtam cauſam habet, ea ſemper omnia poteſt, quæ non niſi abſolutæ, prout ipſi dicunt, poteſtati tribuuntur; fuſius autem explicata videri hæc poſſunt apud infraſcriptos Doctores, & plures alios ab ipſis allegatos, *Covar. variar. reſolution. lib. 3. cap. 6. num. 8.* ubi prædictam poteſtatis ordinariæ, & abſolutæ diſtinctionem falſiſſimam eſſe dicit, ac miratur omnino viros utriuſque juriſperitiſſimos ea uſos fuiſſe, *Cavagnol. ſuper decret. Montisferrat. in decret. 20. §. 1. q. 10. num. 6. 7. 8. Borgnin. deciſ. 35. num. 98. tit. de ultim. voluntat. Vaſq. Illuſtr. controverſ. cap. 26.* ubi arduam hanc eſſe quæſtionem fatetur, eamque copioſe, ac dilucide pertractat, *Eugen. conſ. 1. num. 38. & ſeq. Riminald. Jun. conſ. 5. num. 229. vol. 1. Pinel. in Rubr. C. de Reſcindend. vendit. part. 1. cap. 2. num. 24. & 25. Matthæac. in tract. de Legat. & Fideicommiſs. lib. 3.*

cap. 22. num. 15. Sarmient. Se-lectar. Interpretat. lib. 1. cap. 8. num. 20. Fortun. Garcia in Re-petition. l. Gallus §. & quid ſi tantum, num. 194. & ſeqq. ff. de liber. & poſth. Ferdinan. Men-doza Diſputation. Jur. Civil. lib. 1. cap. 5. q. 2. num. 35. Car. Tapia in Rubric. de conſtitution. cap. 1. num. 77. & ſeq. Alciat. conſ. 201. nu. 13. Cabedo part. 1. deciſ. 12. num. 9. Theſaur. deciſ. 91. num. 1. Lal. Mancin. Diſ-quiſition. Genial. centur. 2. cap. 173. & de triplici Juris collat. lib. 2. cap. 163. num. 10. Paul. Rubeus in Annotat. ad deciſ. 217. num. 10. & ſeqq. part. 9. recen-tior. tom. 1. nec non *de validit. Legal. cap. 10. num. 28. & ſeqq.* ubi concludit, quod in Princi-pe unica poteſtas datur, & illa regulata à Jure.

CAPUT SEXTUM.

An non Epiſcopus abſque Papæ privilegio Eccleſiam conſecratam reconci-liare valeat.

SUMMARIUM.

Eccleſiæ Conſecratio, & Recon-ciliatio an ſint actus proprii Jurifdictionis, vel Ordinis Epiſcopalis. num. 1.

Quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis; an fieri queant à non Epiſco-pis. ibid.

An Epiſcopus committere poſſit non Epiſcopo tam ea, quæ ſunt Ordinis, quam quæ ſunt Ju-riſdictionis Epiſcopalis. num. 2.

Num Vicarius Generalis Epiſ-copi, quando ipſe quoque Epiſ-copus non eſt, Eccleſiam con-ſecratam reconciliare valeat. ibid.

Epiſcopi an Vicariis non Epiſco-pis dare poſſint auctoritatem committendi alicui Epiſcopo reconciliationem Eccleſiæ con-ſecratæ. ibid.

An Eccleſiæ conſecratæ Reconci-liatio, quæ à ſimplici Sacer-dote invalide facta fuit, per tolerantiam Papæ fiat aliquo modo valida. ibid.

Epiſcopus cur ſimplici Sacerdoti Eccleſiæ conſecratæ Reconci-liationem committere nequeat. ibid.

An Papa nedum ſimplici Sacer-doti, verum etiam Clerico non Sacerdoti Eccleſiæ conſecra-tæ Reconciliationem commit-tere poſſit. num. 3.

Nemo non Epiſcopus abſque Papæ privilegio Eccleſiam conſecratam reconciliare va-let. num. 4.

An Regulares poſſint proprias Eccleſias conſecratas reconci-liare

liare aqua per Epiſcopum ſuo ſpeciali ritu benedicta. num. 5.

Quandonam Regularium Prælatus Eccleſias ſuas conſecratas Reconciliare valeat. ibid.

Quænam aqua dicatur Gregoriana. ibid.

An Prælati Regularium aliquando benedicere poſſint aquam pro Reconciliatione Eccleſiarum ſuarum conſecratarum. ibid.

Dieta quid ſignificet, & quotuplex ſit. ibid.

Epiſcopus quotupliciter abeſſe dicatur ultra duas Dietas. ibid.

An Prælati Regularium vices ſuas alteri committere valeant ad reconciliandum Eccleſias ſuas conſecratas. ibid.

1 ADverto primò, quod, cum Eccleſiæ conſecratio, & Eccleſiæ conſecratæ, ac poſtea pollutę reconciliatio ſint actus proprii Ordinis Epiſcopalis, non Juriſdictionis, *Piaſec. Prax. Epiſcopal. part. 1. cap. 5. num. 2. verſ. Ædificata autem*, *Azor. Inſtitution. Moral. part. 2. lib. 9. cap. 4. verſ. Primo quæritur*, ad quod affert *cap. Quamvis*, *diſt.* 68. *Barboſ. de Officio, & poteſtate Epiſcopi part. 2. Allegat. 27. nu. 1. & Allegat. 28. num. 55. Del Bene de Immunitate, & Juriſdictione Eccleſiaſt. tom. 1. cap. 2. dubit. 2. ſect. 10. num. 3. & ſeqq. Perſic. de præcipuo Sacerdotis officio lib. 1. dub. 13. num. 119. verſ. Ratio eſt, Fagnan. ad cap. Aqua num. 2. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. Pirbing. in Ju. Canonicis tom. 3. tit. 40. §. 3. num. 20.* cumque illa, quæ ratione prædicti Ordinis Epiſcopis conveniunt, fieri nequeant à non Epiſcopis, ut præter mox allatos optime tradit *Vidal. in Arca Vitali, tract. de Juriſdict. Inquiſit. 4. num.* 5. ubi certum id eſſe, ac Doctores omnes in hoc concordes eſſe affirmat, proinde inferendum videtur, quod, qui non eſt Epiſcopus, Eccleſiam conſecratam reconciliare non poſſit, ut patet ex jam allegatis; quibus etiam addi poſſunt *Allagona in compendio Juris Canonic. ad d. cap. aqua de conſecrat. Eccleſ. num 1675. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 25. num. 12. & 13. Cened. collectan. 135. num. 1. Mirand. in Manual. Prælator. tom. 2. q. 39. artic. 8. concluſ. 2. Ugolin. de poteſtate Epiſc. cap. 29. §. 8. nu. 1.* & alii plures relati à *Barboſ. in collectan. ad d. cap. aqua num. 2. & à Ventriglia in Praxi Eccleſiaſt.*

ſiaſt. annotat. 17. §. 2. *num.* 25. ubi pariter habetur, quod hoc ipſum voluit *Sacra Congregatio Rit. in Cameracen. 9. April.* 1608. Immo

2 Adverto ſecundo, quod, quamvis Epiſcopus non Epiſcopo committere poſſit ea, quæ Juriſdictionis Epiſcopalis ſunt; non poteſt tamen ea committere, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, niſi alteri Epiſcopo; unde conſuetudo contraria vere dicitur corruptela. Ad quod plures adducit *Barboſa loco mox citato*, ideoque *Jo. Aloyſ. Riccius in Praxi Reſolution. tom.* 1. *Reſolution.* 479. *nu.* 2. infert, quod nec Vicarius Generalis (etiam cum Aqua per Epiſcopum Benedicta, ut dixit *Pirbing. loco mox citato*) reconciliare poteſt Eccleſiam conſecratam, niſi & ipſe ſit Epiſcopus, habeatque mandatum ſpeciale; & allegat *Didacum variar. reſolution. lib.* 3. *cap.* 20. *num.* 3. *Sbroz. de Vicar. Epiſcop. lib.* 2. *q.* 10. *& Ugolin. de Offic. & poteſtat. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 2. §. 8. *num.* 2. quibus addo *Marchin. de Sacrament. Ordinis tract.* 3. *part.* 3. *cap* 16. *num.* 13. *Baſſæum in florib. Theolog. Practic. V. Sacrilegium* 1. *num.* 8. ubi teſtatur de communi Doctorum ſententia cum *Filliuc. tract.* 5. *num.* 118. *Dian. part.* 11. *tract.* 8. *reſolut.* 32. *verſ. Unde ego, & verſ. Sed ego*, ubi pro prædicta Sententia citat etiam tum *Cardinal. de Lugo de Sacram. Euchariſtiæ diſp.* 20. *ſect.* 12. *num.* 62. tum *Franciſc. Lugo de Sacramentis, lib.* 5. *cap.* 5. *q.* 12. *num.* 95. & ſubdit, quod ipſum quoque Rituale Romanum conſonat cum prædictis, & noviſſime *Carol. Pellegrin. in Praxi Vicarior. part.* 1. *ſect.* 2. *ſubſect.* 2. *num.* 9. ubi plures alios refert, & ſubdit, quod poſſunt tamen Epiſcopi Vicariis non Epiſcopis ſpecialem auctoritatem dare committendi alicui Epiſcopo ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, inter quæ conſecratæ Eccleſiæ Reconciliationem enumerat, nec non *Pirbing. ibid. d. num.* 20. *verſ. Additur*, ubi Eccleſiæ conſecratæ reconciliationem per ſimplicem Sacerdotem ex Epiſcopi mandato nulliter factam, & à Papa toleratam, (de qua loquitur *textus in d. cap. Aqua in fin.*) ſic interpretatur, ut, quamvis dicta Reconciliatio vere ab initio nulla fuerit, ac proinde iterum Eccleſia illa eſſet reconcilianda; nihilominus per dictam ſuam tolerantiam Papa ratam habuit reconciliationem per ſimplicem Sacerdotem factam, itaut tunc valere incipiat,

cum

cum prius nullius valoris fuiſſet, ex quibus *Alagona loc. cit.* infert, quod Reconciliatio, quæ nulla eſt, per tolerantiam Papæ fit inde valida, & quod conſuetudo contra naturam Juris non prodeſt, nec præſcribit contra illud Jus; quibus nequaquam obſtare videtur aliquorum ſententia affirmans prædictam Reconciliationem ab Epiſcopo committi poſſe, nedum ſimplici Sacerdoti, ſed etiam cuicumque Clerico; quia, ut bene dicit *Perſic. de præcipuo Sacerdotis officio lib. 1. cap. 7. d. dub. 13. num. 118.* dicta ſententia eſt communiter reprobata, nulloque Jure, ac nulla ratione probari videtur; licet eam ſequi dicantur *Victoria in Summa q. 99. de Eucharist. & Emanuel Sà V. Eccleſia, verſ. ſi Eccleſia*, eamque non improbabilem appellat *Trullenc. in Praxi Sacramentorum lib. 3. cap. 8. dub. 15. num. 7. in fin.* prout etiam *Franciſcus de Lugo de Sacramentis, lib. 5. cap. 6. q. 12. num.* 96. dicit eandem non eſſe damnandam, ſi contraria Praxis alicubi vigeat, quæ deroget Juri communi ex tacito Papæ conſenſu.

3 Adverto tertio, quod, cum Summus Pontifex in iis, quæ ſunt Juris, ſeu poteſtatis Epiſcopalis, ex diſpoſitione, ſeu ordinatione Eccleſiaſtica, & mere humana, plenitudinem poteſtatis habeat, ideoque alteri etiam delegare illam valeat, *Miranda in Manual. Regular. tom. 2. q. 39. art. 8. concluſ. 2. Pirbing. d. num.* 20. inde fit, ut Papa ſimplici etiam Sacerdoti Eccleſiæ conſecratæ Reconciliationem committere poſſit, *Ugolin. de officio, & poteſtate Epiſcopi cap. 29. §. 8. num. 2. Lezana in Summa V. Eccleſia, nu. 15. & ſeqq.* ubi *num.* 17. refert etiam aliquas Sacræ Congregationis Declarationes, in quibus habetur Reconciliationem Eccleſiæ conſecratæ non poſſe fieri per ſimplicem Sacerdotem ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, *Fagnan. ad d. cap. Aqua, de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar. num. 5. & ſeqq.* ubi *nu.* 6. dicit reconciliationem prædictam non facile committi à Papa ſimplicibus Sacerdotibus, & cum multis aliis *Perſic. loc. cit. num.* 19. Immo *Del Bene de Immunit. Eccleſ. part. 1. cap. 2. dub. 2. ſect. 10. num. 5. & 6.* aſſerit, quod Papa committere poteſt etiam non Sacerdoti facultatem conſecrandi Eccleſiam, eamque reconciliandi, adhibitis materiis ab Epiſcopo benedictis, & hanc communem Doctorum Sententiam eſſe teſtatur cum pluribus

ibid.

ibid. allegatis, quibus inſpectis,

4 Dico, quod, qui non eſt Epiſcopus, Eccleſiam conſecratam reconciliare non valet, niſi à Papa facultatem ad id habeat; prout patet ex prædictis, quibus addo *Averſam de Eucharistiæ Sacramento, & Sacrificio q. 11. ſect. 14. verſ. Eccleſia violata*, ubi alios refert, qui communiter ita ſentiunt; unde cum *eod. ibid.*

5 Colligo, quod ex Privilegio Summi Pontificis inter Privilegia Regularium poſito poteſt ab iis propria Eccleſia conſecrata reconciliari aqua ſuo ſpeciali ritu ab Epiſcopo benedicta, dictuſque *Franciſcus de Lugo d. num.* 96. mox citatus dicit certum eſſe, quod Regulares poſſunt ex Privilegio Pontificis Templum, vel Altare poſt conſecrationem pollutum reconciliare cum aqua (cui cum ſale vinum ſimul, & cinis admiſcetur) per Epiſcopum benedicta, vel per Prælatum Regularium, ſi Epiſcopus diſtet duabus dietis; ad quod plures citat allegantes conceſſionem ad id factam minoribus à *Leon. X.* (quæ videri poteſt apud *Confeſſ. in Collectione Privilegior. Mendicant. & inter Bullas dicti Leonis eſt ſexta*) nec non *compendium Privilegiorum Societ. Jeſu, V. Eccleſia num.* 2. & addit dictum privilegium reconciliandi Eccleſiam intelligendum eſſe de Eccleſia conſecrata, quo modo illud capiunt *Avila, & Cardinal. de Lugo*, quos ibidem refert; prout etiam aliam ejuſmodi conceſſionem à *Benedicto XIII* Monachis Ordinis Sancti Benedicti factam refert *Caſarub. in Compendio Privilegiorum Regulár. §. Eccleſiæ Fratrum, ubi num.* 19. dictus Papa conceſſit, quod eorum Priores ſuas Eccleſias pollutas cum Aqua Gregoriana reconciliare valeant, & ſubdit, quod Aqua Gregoriana eſt aqua benedicta per aliquem Epiſcopum Catholicum; & dicitur Gregoriana, quia ordinata fuit à Gregorio Papa. Cum prædictis autem conſonat quoque *Marchin. de Sacramento Ordinis, tract. 3. part. 3 cap. 11. nu.* 14. ubi dicit, quod ſi Eccleſia polluta Regularis ſit, & Epiſcopus per duas Dietas longe abeſſet, tunc Superiores illius Ordinis, & reliqui communicantes in eorum Privilegiis, prædictam Eccleſiam pollutam Reconciliare poterunt aqua per ipſos benedicta; quod ipſum traditur etiam à

Brognol. in Speculo Clericor. tract. 10. *cap.* 20. *reſolut.* 1. *Diana part.* 6. *tract.* 6. *reſol.* 22. ubi aſſerit prædictam opinionem ſibi videri ſatis probabilem, eamque teneri à *Layman. lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 5. *num.* 12. nec non ſubdit *Dietam* ſignificare iter unius diei, quod Italice dicimus *Una Giornata*, ideoque duas Dietas ſignificare iter bidui, ſeu duorum dierum, indeque addit, quod Dieta vulgaris metienda eſt ſecundum regionis conſuetudinem; Dieta vero legalis viginti milliaria Italica continet, de qua dictum Regularium privilegium loqui putant aliqui *ab eod. Diana ibid. relati*; ſed ipſe pro vulgari Dieta ſtandum eſſe cenſet; qua de re plura videri poſſunt apud *Barboſ. d. Allegat.* 28. *num.* 65. *Lezan. in Summa V. Eccleſia num.* 16. *Perſic. d. lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 13. *num.* 123. & 124. Immo *Raymund. Caſſina de Officio, & poteſtate Præfecti Eccleſiæ Regularis tit.* 7. *num.* 26. putat, quod prædicta conditio, ſi nimirum Epiſcopus diſtet ultra duas Dietas, non ſit neceſſaria, niſi quoad aquam in Reconciliatione adhibendam, & ab Epiſcopo rite benedicendam, ſi Epiſcopus non diſtet ultra duas Dietas. Quin etiam addit, quod dicta conditio neque obſtat, quoad dictam aquam, & idcirco infert, quod Prælati Regulares in quocumque caſu ſuas Eccleſias pollutas reconciliare poterunt aqua per ipſos benedicta; ad quod plures adducit; ſed vere multi hoc ultimum negant, ut jam dictum fuit, & bene advertit *Diana part.* 4. *tract.* 4. *reſolut.* 91. *in fin.* prout etiam *Nicolius in Praxi Theorica Juris utriuſque, part.* 2. *lib.* 5. *tit.* 39. *num.* 257. *verſ. Tale Privilegium*, prædictam Epiſcopi diſtantiam ultra duas Dietas ſic interpretatur, ut dictum Regularium privilegium locum habeat, quacumque de cauſa Epiſcopus abſit, vel impeditus ſit, puta morte, depoſitione, renunciatione, infirmitate, cenſuris, vel ſi Eccleſiam reconciliare recuſet, aut negligat. Quod ſi quæras an Prælati Regulares alteri vices ſuas ad prædicta committere valeant, *Bordonus reſolut.* 17. *q.* 1. & *Caſſina ibid. nu.* 27. affirmative reſpondent, alioſque plures ſecum adducunt: is enim, inquit *Caſſina*, cui ex Officii ſui dignitate competit aliquod privilegium perpetuum, poteſt ſaltem Jure delegationis alteri vices ſuas committere; ad quod etiam facere videtur *Gloſſ. in cap. fin.*

de

de Offic. Judic. Ordinar. ſed de probabilitate hujus ſententiæ judicent alii.

CAPUT SEPTIMUM.

Eccleſiam pollutam, de qua dubium eſt, an conſecrata, vel tantum benedicta fuerit, quiſnam Reconciliare poſſit.

SUMMARIUM.

Dubium aliquando late, ac improprie, aliquando ſtricte, ac proprie ſumitur. num. 1.

Dubium proprie ſumptum an differat à ſcrupulo, & à probabilitate. ibid.

Quandonam poſitive, vel negative quis dubitare dicatur. ibid.

Naturale dubium in quo differat à Morali. ibid.

Cur in probabilium conflictu non dubitemus, quid agere poſſimus, ſed quid velimus. ibid.

Quandonam moralis certitudo ſtare poſſit cum incertitudine naturali. ibid.

Quod in dubio tutior pars ſit eligenda, num præceptum, vel conſilium ſit. ibid.

Regula, quod in dubiis melior ſit conditio poſſidentis, an concordet, vel diſcordet cum illa, quod in dubio tutior pars ſit eligenda. ibid.

Poſſeſſionis titulus locum habet in materia virtutum omnium. ibid.

Dubium eſſe poteſt vel prudens, ac probabile, vel imprudens, ac temerarium. num. 2.

Ignorantia quandonam culpabilis ſit, vel inculpabilis. ibid.

Quid requiratur ad practice dubium deponendum. ibid.

Ad habendam veritatem circa factum in dubio conſecrationis Eccleſiæ reconciliandæ quænam diligenter indaganda ſint. num. 3.

Antiquitus ad Miſſæ Sacrificium celebrandum Eccleſia ab Epiſcopo conſecrata requirebatur. ibid.

Ad quem finem, & effectum Eccleſia conſecretur. ibid.

Cur ad Miſſæ Sacrificium celebrandum nunc ſufficiat Eccleſia tantum benedicta. ibid.

Eccleſia tantum benedicta num eiſdem gaudeat privilegiis, quibus Eccleſia conſecrata. ibid.

Cur Eccleſiæ Cathedrales præſumi poſſint conſecratæ. ibid.

Undenam Eccleſiæ inferiores præſumantur benedictæ. ibid.

Ex quibus nam ſignis, vel ſcripturis Eccleſia præſumatur conſecrata. ibid.

An unicus teſtis de viſu, vel etiam de auditu ad Eccleſiæ conſecrationem probandam ſufficiat. ibid.

Num in iis, quæ ordinarie fieri ſolent, factum quoque præſumi poſſit. num. 4.

An aliquando Eccleſiæ ipſæ Cathedrales præſumi poſſint non conſecratæ. num. 5.

1 ADVERTO primo, quod dubium hic à nobis late, ſeu improprie accipitur, itaut ſub ejus nomine veniat etiam ſcrupulus, & probabilitas; licet dubium ſtricte, ac proprie ſumptum, tum à ſcrupulo, tum à probabilitate toto Cœlo diverſum ſit, prout optime dixit tum *Caramuel Theologiæ Regularis tom. 2. Epiſtola* 40. *num.* 3145. *verſ. At quia*, ubi proinde ſubdit, quomodo dubium, ſcrupulus, & probabilitas inter ſe differant, aſſeritque, quod dubitat negative homo, cum pro neutra parte habet rationem; poſitive, cum ſcrupulizat, hoc eſt, cum gravi ratione deſtitutus agitur levibus; in gravium rationum conflictu, licet naturale dubium manſerit, morale remanere non poteſt; cum enim gravibus utrinque rationibus petimur, tunc quid velimus; non autem quid agere poſſimus, dubitamus. Si enim utraque pars eſt probabilis, utrumque poſſe fieri, neutrum debere, certum eſt; utrum vero malimus facere, aut omittere, incertum; ſed hæc incertitudo non eſt moralis, cum moraliter utraque pars, tamquam probabilis certa ſit, ac proinde licita, tum *Honorat. Faber. in Apologetico part.* 1. *tract.* 1. *De opinione probabili pag. mihi* 43. *verſ. Scio nonnullos eſſe*: tum etiam *Pereyra in Elucidario lib.* 1. *Elucidat.* 5. *ſect.* 4. & 5. ubi fuſe prædicta explicat cum multis, quos ibid. allegat, nec non *Roſſell. in Praxi deponendi dubia, & ſcrupulos, cap.* 37. & 38. ubi egregie quoque docet, quomodo intelligenda ſit regula illa: *In dubio tutior pars eſt eligenda*, quam aliqui cum *D. Antonin. part.* 1 *tit.* 3. *cap.* 10. *§.* 10. putant non præceptum, ſed conſilium continere; alii vero aliter interpretantur, ut videre eſt apud *Caſpenſem in Curſu Theologic. tom.* 1 *tract.* 11. *diſp.* 4. *ſect.* 2. ubi proinde cum *Sancio in Select. diſput.* 42. *num.* 13. acute notavit, quod illæ duæ regulæ, *in dubiis melior*

eſt

eſt conditio poſſidentis, & *in dubiis tutior pars eſt eligenda*, vere non ſunt contrariæ, itaut invicem ſe expellant; ſed potius una eſt explicativa alterius, & mutuo ſe ſe juvant; itaut, ubi militat regula *melior eſt conditio poſſidentis*, militet etiam alia *Tutior pars eſt eligenda*. Unde, ſi, adhibita morali, ac ſufficienti diligẽtia, dubium vinci non poſſit, tutius eſt ſequi eam partem, quæ poſſidenti favet. Cum autem poſſeſſio, ut optime docuit *Sanchez de Matrimonio lib.* 2. *diſp.*41.*num.*32. ſit titulus communis, & univerſalis omnibus virtutibus, ideoque non ſolum in materia juſtitiæ; ſed etiam in materia virtutum omnium locum habeat, propterea in materia cujuſcumque virtutis melior eſt conditio poſſidentis, ſimulque tutius eſt in dubio eam partem ſequi, pro qua ſtat poſſeſſio; quod etiam fuſius traditur à *Baldell. Theologiæ Moral. tom.* 1. *lib.* 4. *diſp.* 8. *num.* 14. *& ſeqq.* nec non à *Sacco in Faſciculo Florum Theologiæ Moral. lib.* 1. *tract.* 4. *cap.* 3. *dub.* 7. *num.* 20. ubi pro prædicta opinione quamplurimos Doctores adducit, eamque multis probat argumentis.

2 Adverto ſecundo cum *Izquierdo in Pharo Scientiarum diſp.* 2. *q.* 2. *num.* 60. quod tam dubium negativum (quando ſcilicet intellectus humanus circa propoſitum obiectum hæret anceps, neque alterutri contradictionis parti aſſentiri poteſt, eo quod neque ad aſſentiendum obiecto, neque ad diſſentiendum apparet ſufficiens fundamentum) quam dubium poſitivum (quando ſcilicet intellectus humanus de obiecto ſibi propoſito judicat eſſe dubium, ideſt, expers idoneo fundamento, ut intellectus ei aſſentiatur, vel diſſentiatur) eſſe poteſt aut prudens, ſeu probabile, aut imprudens, ſeu temerarium; imprudenter enim negative dubitabit, qui ante prudentem diſcuſſionem, & examen eorum omnium, quæ ad judicandum de veritate obiecti conducere poſſunt, nihilominus licet in caſſum, de ea dubitare vult; prudenter vero, qui, tali diſcuſſione præmiſſa, nihil adhuc habet, à quo ad aſſentiendum, vel diſſentiendum obiecto illi determinari poſſit. Poſitive autem prudenter dubitabit, qui probabiliter judicabit obiectum eſſe dubium; imprudenter vero, ac temere dubitabit, qui improbabiliter obiectum eſſe dubium judicabit.

Digitized by Google

bit. Recta namque ratio poſtulat adhibendam eſſe diligentiam, ne homo imprudenter operetur, ſeque ob imprudentiam errandi periculo exponat: quia, quandiu homo non facit, quod in ſe eſt, ut dubium deponat, quicquid periculi eſt in tali opere, ipſi imputatur, & ignorantia ibi interveniens culpabilis eſt: ita *Roſſel. ubi ſupra cap.* 40 *num.* 17. cum dubium deponi non poſſit ad libitum noſtrum, ſed requiratur juſta ratio practice illud deponendi, quæ poſt adhibitam ſufficientem diligentiam habetur, quia tunc ignorantia erit invincibilis, & involuntaria, unde practice nullum erit peccati periculum, ut ibid. ſubdit *Roſſell.* ad quod *Gabriel à S. Vincentio de remediis ignorantiæ diſp.* 1. *dub.* 4. *num.* 34. recte infert, quod confuſa malitiæ notitia, quæ ſub dubio latet, ſufficienter excitat dubitantem ad veritatem diligenter indagandam: quod ſi non fiat, ignorantia tunc cenſebitur vincibilis, ideoque voluntaria, & culpabilis, cum tunc ſic dubitans ſe peccandi periculo exponat ob temerarium operandi modum. Quibus inhærendo,

3 Adverto tertio, quod, cum in noſtro quoque dubio ad habendam veritatem circa factum conſecrationis, vel ſolius benedictionis Eccleſiæ pollutæ, & inde determinandum, à quo illa reconcilianda ſit, diligenter indaganda ea ſint, quæ ad prædictum dubium deponendum, & prudenter inde operandum ſufficere videantur, idcirco, & in primis, prout obiter etiam dixi *de Pollut. Eccleſ. diſp.* 2. *cap.* 4. *num.* 2. *& ſeq.* conſiderandum eſt, num Eccleſia, de cujus reconciliatione agitur, antiquitus, vel noviter ædificata fuerit; antiquitus enim, & ſecundum jura antiqua, ad Miſſæ Sacrificium celebrandum requirebatur Eccleſia ab Epiſcopo conſecrata, ut fuſe, ac docte tradit, ac probat *Perſicus de præcipuo Sacerdotis officio lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 2. *num.* 5. *&* 6. nec non *Gonzalez Tellez in lib.* 3. *Decretal. tit.* 40. *cap.* 1. *num.* 13. ubi aſſerit, quod olim omnes Eccleſiæ conſecrabantur, ſed hodie conſecrationis loco ſucceſſit benedictio; quia facilius Eccleſiæ benedicuntur, quam conſecrantur, &, ſi fuerint pollutæ, facilius etiam reconciliantur; Eccleſiæ namque conſecratio Sacris precibus, & moralibus cæremoniis fit ad expreſſius ſignificandam Divinæ Majeſtatis, cui Templa ſacrantur, excel-

excellentiam, & ad majorem hominum erga Deum reverentiam, & devotionem excitandam; poſtea tamen, quia Eccleſiarum conſecratio rara, & difficilis eſſe ſolet, uſus obtinuit, ut nunc ad Sacrificium Miſſæ celebrandum jure communi, & ordinario ſufficiat Eccleſia benedicta, & hæc eiſdem, quibus Eccleſia conſecrata, privilegiis gaudeat. Deinde advertendum videtur, num Eccleſia polluta Cathedralis ſit, vel inferior; Cathedrales enim, ob earum honorificentiam, & Epiſcoporum in propinquo degentium commoditatem, præſumi poſſunt conſecratæ; cum regulariter ſemper conſecrari ſoleant, ut cum multis bene adnotavit *Antonel. de Locò Legali lib. 1. cap. 3. q. 3. num. 52.* prout inferiores Eccleſiæ præſumi poſſunt Benedictæ, ſi in eis Divina officia publice celebrentur. Tandem inquiri etiam debet, num in Eccleſia, quæ reconcilianda eſt, appareant Cruces, quæ, dum Eccleſia conſecratur, pingi ſolent in parietibus; tunc enim ea præſumitur conſecrata, *Barboſ. d. Allegat.* 27. *nu.* 5. vel num appareat aliqua ſcriptura, vel inſtrumentum in libris Eccleſiæ, vel alibi, unde talis Eccleſia præſumi poſſit conſecrata, *Rubeus de Divinis Officiis lib. 1. cap. 7. verſ. Quæ Eccleſia*, vel num adſit unus ſaltem teſtis de viſu, vel etiam de auditu, quia, ſecundum aliquos, cum in hoc noſtro caſu de tertii præjudicio non agatur, unicus teſtis, & hujuſmodi ſemiplenæ probationes ſufficiunt ad Eccleſiæ conſecrationem probandam, ut cum multis aliis tradunt *Sayrus in Theſauro caſuum conſcientiæ tom. 1. lib. 5. cap. 16. num. 33. Rubeus ibid. Barboſ. loc. cit. Homobon. de Examin. Eccleſiaſtic. part. 1. tract. 4. cap. 14. q. 138. verſ. Porro, Riccius in Praxi tom. 1. Reſolution. 479. num. 3. & Antonel. ubi ſupra num. 48.* Quibus habitis,

Dico Eccleſiam Cathedra- 4
lem, & antiquam præſumendam eſſe conſecratam; Eccleſiam vero non Cathedralem præſumendam eſſe non conſecratam, niſi aliud aliquo in caſu in contrarium probetur, ideoque unamquamque illarum reconciliandam eſſe ab iis, qui, ut ſupra diximus Eccleſiam vel ſolum benedictam, vel etiam conſecratam reſpective reconciliare valide poſſunt. Dixi autem *Eccleſiam Cathedralem præſumendam eſſe conſecratam*, quia, niſi adeſſent prædictæ probationes

pro

pro Cathedralis Eccleſiæ conſecratione, ſemper quælibet Eccleſia præſumenda eſt non conſecrata, cum Eccleſiæ conſecratio ſit quid facti, quod non præſumitur, niſi probetur, ut ex *cap. ſolemnitates* 16. *de conſecrat. diſt.* 1. bene advertit *Gloſſ. ibid. Gallinius de verbor. ſignificat. lib.* 5. *cap.* 19. *num.* 81. *& Maranta in Medulla decreti lit. D. Verbo dubium, verſ. dubium ſi ſit, an Eccleſia*; ad quod per multos alios adduxi *de Pollut. Eccleſ. d. diſp.* 2. *cap.* 4. *num.* 3. licet in iis, quæ ordinarie fieri ſolent, factum præſumi poſſit.

5 Colligo prædictis non obſtare; quod etiam Cathedrales, & antiquæ Eccleſiæ nonnunquam ab ipſis earum Præſulibus in dubio præſumptæ fuerint non conſecratæ, & idcirco ab eiſdem quoque conſecratæ fuerint, ut videre eſt apud *Franciſcum Ferrarium de Myſteriis conſecrat. cap.* 36. reſpondetur enim, quod fortaſſe tunc tot, tantæque aderant conjecturæ, atque rationes, tantique erant apud prædictos Epiſcopos momenti, ac ponderis, ut rationabiliter dictam præſumptionem ſtantem pro conſecratione cujusvis Eccleſiæ Cathedralis non curare, dictamque Eccleſiam nunquam conſecratam fuiſſe pro certo habere potuerint, ideoque illam conſecrare voluerint; nam alioquin prædictorum Epiſcoporum opinio, & exemplum alios alibi ad idipſum faciendum neque cogit, neque urget, ut etiam dixi *de Pollutione Eccleſ. d. diſp.* 2. *cap.* 4. *num.* 8.

DIS-

DISPUTATIO TERTIA.

Quomodo Eccleſia Reconciliari poſſit.

CAPUT PRIMUM.

An aliquando Eccleſia polluta ſolius temporis decurſu Reconcilietur.

SUMMARIUM.

Quenam ſit ratio dubitandi, an, ceſſante delicti Eccleſiæ pollutivi publicitate, ceſſet etiam actualis pollutio ipſa. num. 1.

Tam deſunt nobis, quæ nunc non habemus, quam, quæ nunquam babuimus. ibid.

Quomodo delictum publicum fiat occultum. num. 2.

Ad delicti Eccleſiæ pollutivi publicitatem quid requiratur. ibid.

Quandonam aliquid dicatur famoſum. ibid.

Actio Eccleſiæ pollutiva eſſe poteſt vel materialiter tantum, vel formaliter quoque publica. num. 3.

Ad formale delictum quot requirantur. ibid.

Facti nomine quid veniat. ibid.

Factum turpe quidnam ſit. ibid.

Publicum in ratione facti quomodo diſtinguatur à publico in ratione delicti. ibid.

Eccleſia polluta nunquam vere, ac proprie quovis temporis decurſu reconciliatur. num. 4.

Eccleſiaſticæ Pollutionis ceſſatio, & Eccleſiæ Reconciliatio, in quo differant. ibid.

Cur Eccleſia polluta reconciliari nequeat, niſi verbis, & ritibus ab Eccleſia præſcriptis. ibid.

An Actio Eccleſiæ pollutiva debeat eſſe publica nedum ratione facti, ac delicti, ſed etiam ratione pœnæ, hoc eſt, pollutionis prædictæ, quæ, quaſi pœna, tali delicto à Jure annexa eſt. num. 5.

1 ADverto primo dubitandi rationem eſſe, quia, cum actiones, per quas Eccleſia polluitur, debeant eſſe publicæ, vel famoſæ, ut in ea Divinorum Officiorũ, & Sacrum Sepulturæ uſum impediant, & idcirco Eccleſia reconciliatione indigeat, *Steph. de Gaeta in Repetit. cap. ad limina, cauſ. 30. q. 1.* & cõmuniter alii hac de re loquentes, quià *Perſico* longo agmine recenſentur *loc. cit. dub. 6. num.* 56. quibus ipſe adhæſi *de Pollution. Eccleſ. diſp. 3. cap. 12. nu. 4.* & iis addo *Mazuchel. de Caſibus Reſervat. diſp. 2. cap. 6. num. 34. verſ. Reſpondeo cum communi*, *Baſſæum in Florib. Theolog. Moral. §. Sacrilegium 1. num. 8. & Anton. Volpi Reſol. Moral. 30 num. 13. & ſeqq.* idcircò dubitandum videtur, an, ſicuti Eccleſia, in qua facta fuit actio pollutiva, non ita polluitur, ut reconciliatione indigeat, niſi poſtquam publica prædictæ actionis notitia ſupervenerit, ſic etiam Eccleſia, quæ publice antea erat actu polluta, ita deſinat eſſe polluta, ut non amplius reconciliatione indigeat poſtea, ſi prædicta pollutionis notitia deſinat eſſe publica, cum vere tam deſint nobis, quæ nunc non habemus, quam, quæ nunquam habuimus.

Adverto ſecundo videndum nunc etiam eſſe, quomodo prædicta pollutionis notitia, quæ antea erat publica, poſtea fieri poſſit non publica, ſeu occulta, prout erat, antequam publica fieret. Quamobrem videndum eſt, quandonam, & quibus ex indiciis, & probationibus crimen aliquod conſeri poſſit publicum, & famoſum; inde namque colligi etiam poterit, quandonam crimen illud ob prædictorum indiciorum, & probationum deficientiam vel nunquam publicum fuerit, vel poſtea publicum eſſe deſierit. Cum ergo crimen aliquod cenſeatur publicum, & famoſum ad effectum, ut Eccleſia inde actu polluatur, quando criminis notitia, ut dixit *Mazuchel. d. diſput. 2. cap. 6. num. 35.* & cum multis aliis *Fagundez in primum Eccleſiæ præceptum, lib. 3. cap. 14. num. 33.* in plebe, ſeu in parœcia communiter habetur, aut quando juridice probatum eſt per criminoſi confeſſionem, vel aliorum ſufficiens teſtimonium ad publicam fidem faciendam, aut per talia indicia, quæ prædictis te- 2

ſtibus

ſtibus æquivaleant ad moralem certitudinem faciendam, cumque famoſum, ut inquit *Leſſius lib. 2. cap. 11. num 73.* & cum eo *Pereyra in Elucidario lib. 2. Elucidat. 10. ſect. 5. num.* 919. dicatur illud, cujus fama ex ſufficientibus indiciis orta ad multos pervenit, itaut major pars Civitatis, vel Pagi, vel Viciniæ illud norit, propterea generaliter inferendum videtur, quod, deficientibus, ſeu ceſſantibus dictis requiſitis ad delicti Eccleſiæ pollutivi publicitatem neceſſariis, deficiat quoque, ſeu ceſſet ipſius delicti publicitas, & conſequenter etiam ipſamet Eccleſiæ pollutio, prout expreſſe tradit *Sanchez Conſilior. Moral. lib. 6. cap. 3 dub. 3. num.* 14. ubi cum *Corduba ibidem* allegato ait notandum eſſe, quod id, quod fuit aliquando notorium, poteſt effici occultum, ſi videlicet omnes illi, coram quibus erat notorium, moriantur, quod facilius tunc accidere poteſt, quando ſex tantum ſunt major pars populi, vel Viciniæ, quæ ex decem tantum tunc perſonis compoſita ſit, prout idem *Sanchez ibid.* cum pluribus aliis, *num.* 10. optime tradit, necnon *Fagnan.* cum multo pluribus, quos allegat in *cap. Veſtra, de cohabitatione Clericor. & mulier. num.* 114.

3 Adverto tertio, quod actio Eccleſiæ pollutiva eſſe poteſt vel materialiter tantum publica, in quantum ea eſt quid facti, vel etiam formaliter publica, in quantum ea eſt delictum, ideſt, ut publice ſciatur eam eſſe delictum (prout ea ſemper eſt delictum, ſi ſponte fiat, cum ſemper ea, tamquam contra reverentiam Eccleſiæ debitam, ſit conſequenter turpis, & publice, ac formaliter delictum ſacrilegii, ut patet ex *Pereyra Elucidarii lib. 2. Elucidat. 20. ſect. 10. num.* 1389. & ex iis, quæ fuſe dixi *de Pollut. Eccleſ. diſp. 1. cap. 16.* ad quod plures alios adduxi) ſic enim prædictam actionis duplicem publicitatem bene diſtinguit *Fagnan.* loco mox citato *num.* 148. unde ſubdit, quod, licet actio prædicta ſit publica, nec non delictum, fieri tamen poteſt, ut publice neſciatur eam eſſe delictum; proinde *Barboſa de Epiſcopo part. 2. Allegat.* 39. *num.* 25. infert, quod optime aliqui Doctores dicunt ad hoc, ut delictum non ſit occultum, ſed publicum, opus eſſe, quod non tantum actus, qui eſt delictum, ſit publicus; ſed etiam ut publicum ſit eundem actum fuiſſe delictum: actus

M 2 enim

enim eſſe poteſt materialiter publicus; non vero formaliter, in quantum delictum; nam, uti delictum, adhuc dicitur occultum, ut plures à *Barboſa ibid. num.* 26. referuntur, quod etiam clare traditum fuit ab *Habnio in Obſervatis ad Veſembec. in Digeſta lib.* 47. *tit.* 1. *de privatis delictis not.* 3. ubi generaliter aſſerit, quod formale delictum duo requirit, primo factum, ſecundo, ut factum turpe ſit; per facti intelligitur actus hominis externus, hoc eſt, hominis actio, quæ vel poſitive, vel negative ſe extrinſece exerat: ad turpe vero factum requiritur, quod delinquens ſponte contra legem agat; nec non breviter à *Moron. reſponſo* 12. *num.* 32. ubi dicit, quod publicum in ratione facti diſtinguitur à publico in ratione delicti, quando enim publice ſcitur, quod illud factum fuit; ſed publice non ſcitur, quod factum illud fuerit culpabile, ac delictum, tunc illud publicum dicitur in ratione facti; non tamen in ratione delicti; cum quo plures etiam Doctores ab eo ibidem allegati conveniunt; ex quibus omnibus ad rem noſtram facientibus

4 Dico, quod Eccleſia polluta nunquam quovis temporis decurſu vere, ac proprie reconciliatur. Dixi *vere, ac proprie reconciliatur*; Quamvis enim aliquando prædicta tum facti Eccleſiæ pollutivi, tum malitiæ publicitate ceſſante, ceſſet etiam ipſamet actualis ejuſdem Eccleſiæ pollutio, quæ, ſicuti abſque illa publicitate non oritur, ſic etiam abſque tali publicitate non conſervatur, prout patere poteſt ex jam dictis *de Pollut. Eccleſ. diſp.* 4. *cap.* 7. *nu.* 3. *ac ſeqq.* nihilominus prædicta pollutionis Eccleſiaſticæ ceſſatio, quæ ex neceſſariæ publicitatis ceſſatione oritur, non eſt vere, ac proprie Sacra Reconciliatio Eccleſiæ antea pollutæ; cum ad hanc faciendam ſervari debeat modus, & forma reconciliandi, juxta ordinem Pontificalis libri, qui authenticus eſt, ut cum pluribus aliis tradit *Fuſcus de Viſit. & Regim. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 9. *& lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 14. ſicut enim Eccleſia proprie non polluitur, niſi per cauſas à Jure Canonico deſignatas, ita nec proprie reconciliari poteſt, niſi verbis, & ritibus ab Eccleſia præſcriptis, ut optime docuit *Franciſcus de Lugo, de Sacramentis, lib.* 5. *cap.* 6. *q.* 12. *num.* 99. *verſic. Confirmatur.*

Colligo

5 Colligo, quod, quamvis non defuerint aliqui, qui dixerunt delictum aliquando non publicum, ſed occultum dici, quando ſcilicet illud ratione quidem facti, & ratione delicti publicum eſt, ſed ratione pœnæ tali delicto à jure annexæ occultum eſt, prout videre eſt apud *Theſaurum de pœnis Eccleſiaſticis, part. 1. cap. 21. verſ. Advertendum ſecundo, in fin.* nihilominus in prædicto caſu noſtro, quando actio Eccleſiæ pollutiva publica eſt ratione facti, ac delicti; licet ratione pœnæ, hoc eſt, ratione ipſius Eccleſiaſticæ pollutionis, quæ actu talem actionem immediate ſubſequitur, publica non ſit, hujuſmodi publicitatis defectus non impedit, quin prædicta tum facti, tum delicti publicitas actualem Eccleſiæ pollutionem ſecum habeat: prædictum enim pollutionis effectum prædicta pœnæ tali delicto adjunctæ publicitas à jure Canonico non requiritur, ideoque, cum neceſſaria non ſit, prædictæ publicitatis defectus, ſicuti non facit, ut prædicta pollutio non incipiat, ſic etiam non facit, ut ea non ceſſet; licet defectus publicitatis vel facti, vel delicti Eccleſiæ pollutivi utrumque prædictum effectum pariat: prout ex ſuperius dictis ſatis liquet.

CAPUT SECUNDUM.

An Eccleſia polluta Miſſæ Sacrificio ibi poſtea celebrato Reconcilietur.

SUMMARIUM.

Eccleſiam occulte pollutam reconciliari Miſſæ Sacrificio ibidem peracto multi aſſerunt. num. 1.

Miſſæ Sacrificium bona tantum fide in Eccleſia polluta celebratum eam reconciliat ſecundum aliquos. num. 2.

Reconciliatio Eccleſiæ ſemper publicam Eccleſiæ pollutionem præcedentem requirit. num. 3.

Miſſæ virtus, ac efficacia quoad Eccleſiæ Reconciliationem, cur à bona, vel mala celebrantis fide pendere nequeat. ibid.

Eccleſiam pollutam nunquam ſolo Miſſæ Sacrificio ibi celebrato vere reconciliari probabiliſſimum eſt. num. 4.

Ut Eccleſia non polluitur, niſi per cauſas à Jure Canonico deſignatas, ita neque reconciliatur, niſi verbis, & ritibus ab ipſo præſcriptis. ibid.

Nul-

Nullum Jus Canonicum celebrationi Miſſæ tribuit vim reconciliandi Eccleſiam pollutam. ibid.

An, ſi de licentia Epiſcopi, vel ex neceſſitate celebretur Miſſa in Eccleſia polluta, Eccleſia ipſa tunc reconcilietur. ibid.

An Miſſæ Celebratio reconciliet Eccleſiam, quando iſta non erat publice, ſed occulte ſolum polluta. num. 3.

Publicum ſcandalum publica ſatisfactione compenſandum eſt. ibid.

1 ADVERTO primo, quod, ſicuti occulta Eccleſiæ pollutio differt à publica, ut jam vidimus, ſic etiam diverſimode de Miſſæ Sacrificio in Eccleſia vel occulte, vel publice celebrato loquendum videtur: unde multi aſſerunt probabile eſſe, quod Eccleſia occulte polluta, ſi Miſſæ Sacrificium in ea celebretur, ita per illud reconcilietur, ut, quamvis poſtea dicta occulta pollutio evadat publica; nulla tamen alia reconciliatione opus ſit; ita *Sà, V. Eccleſia num.* 19. *Henriquez lib.* 9. *de Miſſa cap.* 27. *num.* 5. *Comment. littera L. &* *num.* 6, *comment. littera I. Caſtro de lege pœnali, lib.* 2. *cap. ult. poſt concluſ.* 3. *verſ. Sed nunquid*, *Avila part.* 5. *diſp.* 7. *dub.* 3. *concluſ.* 1. *verſ. Sed quid*, *Graff. Conſilior. tom.* 1. *lib.* 3. *conſil.* 1. *num.* 10. *Nald. in Summa, V. Eccleſia num.* 24. *Bonacin. de Matrimon. q.* 4. *punct. ultimi num.* 27. *Zerola in Praxi Epiſcop. par.* 1. *V. Pollutio Eccleſiæ, notabil.* 5. *Diana part.* 2. *tract.* 14. *reſolut.* 69. *& part.* 6. *tract.* 6. *reſolut.* 28. quos ſequitur etiam *Volpi in Reſolutionib. Moralib. V. Circunſtantia, reſolut.* 30. *num.* 38. nec non *Mendo in Epitom. Opinion. V. Eccleſia num.* 24. ac noviſſime *Franciſcus de Magiſtris in Sylva Eccleſiaſtica part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 92. *Verſ. & quod dixi.*

Adverto ſecundo, quod aliqui nedum Eccleſiam occulte pollutam diſtinguunt ab Eccleſia publice polluta; ſed Sacrificium quoque ibi celebratum bona fide diſtinguunt à Sacrificio ibidem mala fide celebrato; ideoque ſolummodo aſſerunt dictam Eccleſiam Reconciliari Miſſæ Sacrificio bona fide ibi celebrato, & conſequenter innuunt eam non reconciliari Miſſæ Sacrificio ibidem mala fide celebrato: ita enim loquuntur *Caſtro, & Naldus ubi ſupra*, cum quibus ſtat etiam *Perſicus ubi ſupra nu.* 59. *&* 61. *Lezana in Summa* 2

Quæ-

Quæſtion. Regular. tom. 3. V. Eccleſia num. 13. verſ. Ego vero, & alii, quos refert; ſed refellit *Ventriglia in Prax. Eccleſiaſt. Annotat. 17. §. 2. num. 28.* Quamobrem

3 Adverto tertio, quod quælibet ex prædictis diſtinctionibus, quoad prædictum reconciliationis effectum conſequendum, inutilis omnino viſa eſt multis, quibus idcirco utraque parum placuit, & aliquibus etiam valde diſplicuit. Quomodo enim Miſſæ celebratio Eccleſiam nondum publice pollutam reconciliare poteſt? cum tunc ejuſmodi Eccleſia nulla indigeat reconciliatione, ut jam vidimus; ſemper enim Reconciliatio publicam, ac præcedentem Eccleſiæ pollutionem ſubſequi, non autem ei præcedere debet, prout ex ipſius Eccleſiaſtici Juris præſcripto aperte conſtat; nec etiam quicquam efficit altera bonæ, vel malæ fidei diſtinctio in celebrante adducta, nam eadem ſemper eſt Sacrificii virtus; unde celebrationis efficacia ad Eccleſiam pollutam reconciliandam pendere nequit à celebrantis bona, vel mala fide, quæ ſolum conducit ad excuſandum ejus peccatum, ut egregie inter alios tradunt *Layman. d. lib. 5. cap. 5. num. 13. Cardinal. de Lugo de Sacramento Eucharist. diſp. 20. ſect. 2. num. 62. Theſaur. de pœnis Eccleſiaſt. part. 2. §. Sacrilegium, cap. 5. verſ. Adverte etiam, Franciſcus de Lugo de Sacramentis lib. 5. cap. 6. q. 12. nu. 98. verſ. limitant*, & *Nicolius Lucubrationum utriuſque Juris part. 2. lib. 5. tit. 39. num. 258. verſ. Non tamen placet*, ubi concludit dicendo, quod nihil ad hoc refert bona fides celebrantis, quia præſentia Corporis Chriſti adeſt etiam cum mala fide celebrantis, quibus inhærendo

Dico probabiliſſimum eſſe, 4
quod Eccleſia polluta nunquam ſolo Miſſæ Sacrificio ibi celebrato vere reconcilietur. Sicuti enim Eccleſiæ tam pollutio, quam Reconciliatio à Jure Canonico introducta fuit, ut jam dictum eſt, ſic etiam Eccleſia nec polluitur, niſi per cauſas ab eo deſignatas, nec reconciliari poteſt, niſi verbis, & ritibus ab eodem præſcriptis. Nullum autem Jus Canonicum tribuit Miſſæ celebrationi vim iſtam reconciliandi Templum pollutum, & conſequenter Miſſæ celebratio nullo in caſu dictæ Reconciliationis vim habet, ut expreſſe tradunt *Barboſa de* *Epiſ-*

Epiſcopi Officio, Allegat. 28. *nu.* 37. *in fin.* ubi ait, quod aſſerentes Eccleſiam celebratione Miſſæ reconciliari, loquuntur contra Jura omnia, quæ formam reconciliationis præſcribunt, *Averſa de Euchariſt. & celebrat. Miſſæ q.* 11. *ſect.* 14. *verſ. Addunt aliqui*, ubi ait, quod contrarium aſſerentes nec in jure, nec in Praxi fundamentum habent, & ſubdit idipſum dicendum eſſe, quando ex neceſſitate, & de licentia etiam Epiſcopi in Eccleſia polluta celebratum fuiſſet. *Layman. lib.* 5. *tract. de Sacrificio Miſſæ cap.* 5. *nu.* 13. ubi contrariam ſententiam falſam aſſerit, cum nullo jure fundata ſit, neque ratione fulciri videatur, *Fagundez in primum Eccleſiæ præceptum lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 15. *Cardin. De Lugo de Euchariſt. diſp.* 20. *ſect.* 4. *num.* 62. *Scortia de Sacrificio Miſſæ lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 6. *in fin. Nicolius in Floſcul. V. Eccleſia nu.* 29. *Portel. in Dubiis Regular. V. Eccleſia in Addit. num.* 5. quando enim, inquit, Eccleſia certam formam præſcribit pro re aliqua facienda, prout certam formam reconciliandi præſcripſit, tunc, ea non ſervata, reconciliatio non fit, *Franciſcus de Lugo ibid. num.* 99. *verſ. confirmatur*, ubi ſubdit, quod ipſe contrariam ſententiam; quam intrinſece probabilem non reputat, in praxi amplecti non auderet, *Theſaur. de pœnis Eccleſiaſt. part.* 2. *§. Sacrilegium, cap.* 5. *verſ. Adverte etiam*, ubi hoc verum eſſe affirmat, ac in Praxi Romæ ſervatum fuiſſe teſtatur, *Tamburin. de Sacrific. Miſſæ lib.* 1. *cap.* 1. *§.* 4. *num.* 5. ubi fatetur probabilius eſſe, quod Eccleſia ex Sacrificio ibidem peracto non reconcilietur. Immo *Sayr. in Theſauro de cenſur. lib.* 5. *cap.* 16. *nu.* 51. docet contrariam opinionem non eſſe in Praxi tutam, & contra communem Doctorum conſenſum, & omnino falſam; ex quibus

5 Colligo, quod, licet aliqui dicant Miſſæ vim, ac ſufficientiam ad Eccleſiam reconciliandam valere quidem in caſu pollutionis occultæ; non autem in caſu publicæ pollutionis; tunc enim, inquiunt illi, publicum ſcandalum publica ſatisfactione compenſandum eſt; attamen neque iſta diſtinctio habere videtur ſufficiens fundamentum, ut bene advertit *Franciſcus de Lugo*, *ubi ſupra, num.* 98. *verſ. Limitant ſecundo*, quia, ſi Miſſæ Sacrificium ex ipſius Sacrificii dignitate, ac præſentia Chriſti in Eccleſia polluta publice celebratum

bratum ſufficeret ad occultam pollutionem tollendam, ſufficeret etiam ad publicam Eccleſiæ pollutionem, & ad dictum publicum ſcandalum tollendum, ſi publice de licentia Ordinarii dictum Miſſæ Sacrificium ibi celebratum eſſet; cum ſemper eadem ſit ipſius Sacrificii dignitas, & virtus, ut jam dixi; ideoque vel tam publica, quam privata Eccleſiæ pollutio, vel, quod verius eſſe puto, neutra per illud tollatur, & conſequenter ex ſolo Miſſæ Sacrificio vere nunquam Eccleſia vel occulte, vel publice polluta reconcilietur; quamvis in Eccleſia occulte polluta, non autem in publice polluta Miſſam celebrare liceat, ut patet ex jam dictis *De Pollut. Eccleſ. diſp. 1. cap. 16. num. 13.*

CAPUT TERTIUM.

An aliquando Eccleſia, non ſervata Reconciliandi forma in libro Pontificali, ſeu Rituali Romano præſcripta, valide Reconciliari poſſit.

SUMMARIUM.

An alius præter Papam Eccleſiam pollutam unico verbo reconciliare queat. num. 1.

Papa num aliis quoque communicare valeat poteſtatis amplitudinem, quam ipſe habet. ibid.

Papa non ſubiacet Canonibus, aut formis juris poſitivi. ibid.

Eccleſiæ pollutæ Reconciliatio, quæ unico verbo fit, an propria, ac formalis Reconciliatio ſit. ibid.

Virtualis Reconciliatio quænam dicatur, & quomodo fiat. ibid.

An Papa novam aliquam, & formalem Eccleſiæ pollutæ Reconciliationem inſtituere poſſit. num. 2.

An aliqua conſuetudo Reconciliandi Eccleſiam, non ſervato Ritualis Romani ritu, valide, ac licite ſervari poſſit. ibid.

Digitized by Google

Tacitus Papæ conſenſus an æquivaleat expreſſo. ibid.
Quænam conſuetudo vim privilegii habere dicatur. ibid.
Ritus Reconciliandi Eccleſiam quo in ſenſu forma dicatur. num. 3.
Quænam vocentur Sacramentalia. ibid.
Forma conficiendi Sacramentum an differat à forma illud adminiſtrandi. ibid.
Forma quænam dicatur ſubſtantialis, & quænam accidentalis. ibid.
Unde nam haberi poſſit, quod reconciliationis pars aliqua ſit gravis, vel levis, principalis, vel minoris momenti. ibid.
Non improbabile videtur, quod, ſervato reconciliationis ritu, quoad majorem, & principalem ejus partem, reconciliatio valida ſit, ſecus autem invalida. num. 4.
Quandonam major, ac dignior pars minorem ad ſe trahere dicatur. ibid.
Partis per ſe ſumptæ appellatione, & in dubio, an veniat dimidium totius. num. 5.
Majoris, ac potioris partis nomine quid in reconciliationis ritu intelligi debeat. ibid.
Quænam reconciliationis pars potior ſit, vel non ſit, ac magnam, vel parvam materiam conſtituat, prudentis judicio relinquitur. ibid.

ADVERTO primo, 1
quod, cum jam dixerimus Papam unico verbo abſq; conſueta exteriori cæremonia Eccleſiam pollutam reconciliare poſſe, prout habetur ex *Theſauro de Pœnis Eccleſiaſtic. part. 2. §. Sacrilegium cap. 5. verſ. circa modum, & ex Ventriglia in Praxi fori Eccleſiaſtici annotation.* 17. §. 2. *num.* 27. idcirco dubium eſſe poteſt, an alius etiam idipſum facere poſſit ex ipſius Papæ facultate ſibi ad id conceſſa. Sed, cum Papa nedum omnimodam poteſtatem ſuper jure poſitivo, ac in eo diſpenſandi facultatem habeat; verum etiam prædictam poteſtatis amplitudinem, quam in his habet, aliis quoque communicare poſſit, ut patet ex ſuperius adductis, *diſp.* 2. *cap.* 5. *num.* 1. nec ullis ſubiaceat Canonibus, aut formis Juris poſitivi, ut dixit *Fagnan. in cap. Antigonus num.* 57. *de pactis, & in cap. Si aliquando num.* 12. *de Sentent. excommunic.* propterea dubium prædictum ſatis inde ceſſare videtur. Uerum quidem eſt, quod, ut fuſius dixi *diſp.* 1. *cap.* 6. ejuſmodi reconciliatio, quæ unico verbo,

verbo, aut non ſervato Eccleſiaſticæ reconciliationis ritu à Papa, vel ab aliis ex illius conceſſione fit, licet præcedentem Eccleſiæ pollutionem ceſſare faciat; proprie tamen non eſt actualis, formalis, & poſitiva Eccleſiæ pollutæ Reconciliatio, ſed eſt potius virtualis quędam, & quodammodo negativa reconciliatio, ſeu mera pollutionis extinctio, & moralis maculæ præcedentis ablatio. Sicuti autem prædicta macula ex Eccleſiæ decreto perſeverat, ita etiam ea per retractionem talis decreti à Papa, vel Papæ auctoritate factam in tali caſu non amplius perſeverat, ut hoc bene *Theſaurus*, & *Ventriglia* mox allegati declarant. Hinc etiam

2 Adverto ſecundo, quod, ſi Papa tum per ſe, tum per alium modo prædicto actualem Eccleſiaſticæ pollutionis perſeverantiam impedire, ac tollere poteſt, abſque ulla propria poſitivæ reconciliationis forma, ut jam diximus, multo magis novam aliquam, & poſitivam veræ, ac propriæ reconciliationis formam inſtituere, vel ab aliis inſtitutam expreſſe, vel tacite comprobare poteſt, eoque in caſu Eccleſia polluta, etiam non ſervata reconciliationis forma in prędicto Pontificali, ſeu Rituali jam præſcripta; ſed alia prædicto modo à Papa confirmata, vere, ac proprie reconciliari poſſet; quia tunc nova forma prędicta, omnino æquivaleret antiquæ; cum Papa eā mutare, ac tollere poſſit ad libitum, quæ Juris poſitivi ſunt, ut ex prædictis, & ex *Sperell.* cum multis *deciſ.* 45. *num.* 47. nec non ex *Maced. de Clavibus Petri lib.* 1. *cap.* 3. *verſ. quod autem attinet*, ſatis liquet. Dixi vero *expreſſe, vel tacite comprobare poteſt*, quia exempli cauſa, ſi aliqua in Diœceſi conſuetudo immemorabilis initii, & cum fama conſtanti taciti conſenſus Papæ vigeret reconciliandi Eccleſiam pollutam non juxta formam à Pontificali, ſeu Rituali Romano præſcriptam, ſed juxta diverſam formam aliam ibi conſuetam, tunc prædictus tacitus Papæ conſenſus æquivaleret expreſſo, ideoque talis etiam reconciliationis forma, tamquam à Papa tacite approbata, valide fieret, donec ab eodem reprobaretur, ut recte colligi poteſt ex multis, quos citat, ac ſequitur *Theſaurus de pœnis Eccleſiaſtic. part.* 2. *§. conſuetudo, cap.* 1. *nu.* 2. *verſ. limita*. Talis enim conſuetudo vim privilegii habere dicitur, ut dixit *Fagnan. in cap. Noſti*,

de elect. num. 18.

3 Adverto tertio, quod, ſecluſa quacumque facultate à Papa ſive expreſſe, ſive tacite conceſſa reconciliandi Eccleſiam alia forma, quam ab ipſo Pontificali, ſeu Rituali Romano præſcripta, dubium adhuc remanet, an, ſi non plene, ac perfecte in reconciliatione ſerventur ea, quæ in ipſa dicti Pontificalis, ſeu Ritualis Forma continentur, tunc Eccleſia vere, ac valide reconcilietur. In primis autem forma, licet alibi varie accipi poſſit ex *Alciat. in Rubric. de novi operis nunciatione num.* 4. hic tamen accipi debet, prout ea idipſum ſignificat, quod Formula, ſeu ordinata ſeries, aut norma, vel regula faciendi aliquid, quo in ſenſu, teſte *Paſſeratio in ſuo Calepino, V. Forma*, *Quintilianus* dixit, *Judex, qui nulla certa pronunciandi forma tenetur*, ideſt, *legum formula*; & paſſim dicimus docere formam recte loquendi, habere formam ſuadendi, diſcere formam celebrandi Miſſam, benedicendi aquam luſtralem, Oleum, Sacras veſtes, Templa, Domos, cerea, & ſimilia, quæ Sacramentalia vocantur, ut diſtincte, ac erudite tradit *Pereyra Elucidarii lib.* 3. *Elucidat.* 1 *ſect.* 3. *num.* 1540. *& ſeq.* optime vero idipſum tradit *Cardin. de Lugo De Sacramentis in genere diſp.* 2. *ſect.* 2. *num.* 35. *& ſeqq.* ubi fuſe probat, quod olim Patres per Sacramenti formam intelligebant formulam, ſeu ritum obſervari ſolitum in adminiſtratione Sacramenti. Dixi vero *in adminiſtratione*, non autem *in confectione Sacramenti*, quia Sacramenti forma ſemper eſt ſubſtantialis, & ſine illa nihil fit; ſed forma cæremoniarum, & ſolemnitatum, quæ in adminiſtratione Sacramenti adhiberi ſolet, non eſt forma ſubſtantialis, ſed accidentalis, & ſine iſta valide confici poteſt Sacramentum; unde *Auguſtinus à Lugo ibidem* inter alios adductus formam Baptiſmi appellat totam illam formulam, ſeu ritum Baptiſmi, quatenus comprehendit exorciſmos, renunciationem Diaboli, Symbolum, & fidei profeſſionem, &c. nec non dictam baptiſmi formam quandoque ritum appellat. Immo formula ipſa reconciliandi Eccleſiam violatam in rituali Romano Ritus appellatur. Reliquum igitur nunc tantum eſt, ut videamus, an aliqua, & quænam prædictæ reconciliandi formæ pars vel omiſſa, vel mutata reconciliationem ipſam reddere queat inva-

invalidam. Ad quod videri poſſunt, quæ inter alios tradit *Perſicus de præcipuo Sacerdotis officio lib. 3. cap. 1. dub. 4.* ubi diſtinguit in Ritu, & cæremoniis Miſſæ partem gravem à levi, principalem à minori, & hujuſmodi alia, quæ in ritu quoque reconciliationis conſiderari, ac locum habere poſſunt, *Trullenb. in Praxi Sacramentor. lib. 1. cap. 1. dub. 3. & lib. 2. cap. unic. de confirmat. nu. 17. & Coton. controverſiar. lib. 2. controverſ. 5. cap. 4. ubi nu. 96.* proponit, quænam verborum omiſſiones in celebratione Miſſæ (extra conſecrationis formam) ſint graves, & quænam leves, & varias Doctorum opiniones refert. Quibus ad rem noſtram conſideratis,

4 Dico non improbabile mihi videri, quod Eccleſia polluta, quando reconciliationis forma, ſeu ritus, quoad majorem, ſeu principalem ejus partem ſervatur, tunc valide reconcilietur; ſecus autem, quando reconciliationis formula, quoad dictam partem non ſervatur. Ubi enim agitur non de forma præciſe præſcripta, & eſſentiali; ſed de formula, & ritu tantum cæremoniarum, & ſolemnitatum, quæ ad aliquam ſacram actionem peragendam à jure Canonico inſtitutæ ſunt, tunc dignior, & major pars minori prævalet; & hanc ad ſe trahere dicitur, ita ut prædicta formula, & ritus ſolitum ſuum effectum habere dicatur, etiamſi non omnes omnino partes ſuas integre, ac perfecte habuerit; ſed majorem tantum, ac principalem earum omnium partem, ut ex pluribus exemplis à *Cotonio ibid.* adductis aperte colligi poteſt, ac propterea inde

5 Colligo, quod, cum partis per ſe ſumptæ appellatione, & in dubio contineatur dimidium totius, ut cum *Barboſ. de appellat. verb. appellat.* 58. dixit *Pereyra Elucidarii lib. 2. Elucidat. 15. ſect. 9. num. 1115. verſ. Similiter*, nec non *Lancelot. Polyt. de ſubſtitutionib. particula 3. num. 3. & Gratian.* cum multis ab eo relatis, *diſceptation. forenſ. cap. 946. num.* 21. idcirco majoris, dignioris, ſeu potioris partis nomine hic intelligi debet id, quod in ſe contineat tum pluſquam dimidium totius, inſpecta totius quantitate, tum eam totius partem, quæ, inſpecta etiam totius qualitate, reliquæ parti ſic præcellat, ut omnem quodammodo totius vim, ac imaginem præſeferat; reliqua vero pars pro parva, vel pro nihilo quodammodo haberi poſſit. Quænam autem

autem pars in Reconciliationis Formula, ſeu Ritu potior ſit, vel non ſit, ac proinde materiam magnam, vel parvam conſtituat, licet ipſa Templi ablutio, vel aſperſio, nec non benedictio cum oratione ſibi adnexa potior omnino pars mihi videatur; prudentis tamen Judicio, juxta ſubiectam materiam relinquo, prout etiam *Caramuel. in Theologia Fundamentali lib. 1. fundament. 45. nu. 1128. verſ. Moneo in fin.* prudentum Judicio committit materiæ magnæ, & parvæ differentiam, cum in ea ſtatuenda non conveniant Doctores, ut, de Horis Canonicis loquendo, plures, ac valde diverſas multorum opiniones refert *Coton. controverſiar. lib. 3. controverſ. 3. cap. 2. num. 28 & ſeqq.* ubi recte *num.* 35. ſubdit, quod in publica recitatione conſiderari etiam debet ipſa gravitas, & dignitas partis omiſſæ, ac publica deformitas, quæ inde naſcitur: ideoque infert gravius eſſe omittere in Horis Canonicis publice recitandis verſum *Deus in Adiutorium*, quam quatuor Pſalmi verſus, & Canticum *Magnificat*; quam quemvis longiſſimum Pſalmum, ad quod etiam faciunt, quæ tradit *Perſicus de præcipuo Sacerdotis Officio lib. 3. cap. 1. dub. 4. num. 22. & 23.* quo ad cæremonias Miſſæ, & gravem, aut levem earum omiſſionem.

CAPUT QUARTUM.

An tam occulta, quam publica Reconciliatio Eccleſiam pollutam Reconciliet.

SUMMARIUM.

Defectus publicitatis in Reconciliatone an ſit ſubſtantialis, vel accidentalis. num. 1.

Occulta Reconciliatio an ad publicum pollutionis ſcandalum tollendum ſufficiat. num. 2.

Reconciliationis publicitas an Eccleſiam pollutam reconciliet, vel Reconciliatam oſtendat. ibid.

An Reconciliatio carens publicitate careat etiam effectu. ibid.

Occulta Reconciliatio, ſi poſtea publicetur, an publicæ Reconciliationi æquivaleat. num. 3.

Vera, & valida Reconciliatio ad quid publica omnino eſſe debeat. ibid.

An Reconciliationem occulte factam fieri poſtea publicam ſatis ſit ad ejus effectum. ibid.

Certum

Certum eſſe videtur, quod occulta Eccleſiæ pollutæ Reconciliatio eam vere non Reconciliet. num. 4.

Probabile eſt, quod, ſi occultæ Reconciliationi accedat poſtea illius publica propalatio, Eccleſia tunc vere inde Reconciliata fiat. ibid.

Eccleſia occulte polluta, & occulte reconciliata, ſi ejus pollutio poſtea publicetur, an publica indigeat Reconciliatione. num. 5.

Si Eccleſiæ tam pollutio, quam Reconciliatio antea occultæ, poſtea ſimul publicæ fiant, probabile eſt Eccleſiam illam publice Reconciliatam remanere. ibid.

1 ADVERTO primo, quod, cum Eccleſiæ pollutio, ut actualiter in ea ſacrorum officiorum celebrationem impediat, debeat eſſe publica, ut jam vidimus, proinde dubium eſſe poteſt, an etiam ipſamet Eccleſiæ pollutæ reconciliatio, ut vere illam reconciliet, publica eſſe debeat, itaut, ſi Eccleſia occulte Reconcilietur, adhuc illa polluta remaneat, non ſecus, ac ſi nullo modo antea reconciliata fuiſſet, ideoque nova, & publica Reconciliatione indigeat. Quo in dubio pro reconciliationis occultæ valore, ac ſufficientia ſtare videtur, quod publicitas reconciliationis non eſt defectus in forma ſubſtantiali occultæ reconciliationis; ſed in extrinſeca, & accidentali ejus ſolemnitate, ac propterea prædicta publicitatis omiſſio in Reconciliatione non videtur ſufficienter obſtare, ac impedire, quin reconciliatio Eccleſiæ pollutæ, licet occultæ facta, ſuam integre vim, & ſuum omnino effectum habere debeat; prout in ſimili dixit *Theſaur. de Pœnis Eccleſiaſtic. part. 1. cap. 20. verſ. At autem.*

Adverto ſecundo, quod contra Reconciliationis occultæ vim, ac ſufficientiam facere videtur fortis ea ratio, quam paſſim Doctores afferunt, & à pollutionis ipſius, ſeu criminis pollutionem inducentis publicitate recte inferunt; quod, ſicuti publicitas delicti Eccleſiæ pollutivi eſt conditio neceſſaria, ſine qua Eccleſia non ita polluitur, ut indigeat Reconciliatione, *Bonacin. tom. 1. tract. 2. q. 4. punct. ultim. num. 25.* ubi multos refert, ac de communi opinione teſtatur, ſic etiam Reconciliationis publicitas adeo neceſſaria eſt, ut ſine illa tolli nequeat 2

pu-

publicum populi ſcandalum, & iniuria loco ſacro publice illata, ut inter alios aperte tradit *Perſic. ubi ſupra nu.* 60. licet enim pollutionis, & Reconciliationis publicitas Eccleſiam vere nec polluat, nec reconciliet; ſed eam potius pollutam, & reconciliatam oſtendat, ac talem indicet ad divinorum Officiorum ſuſpenſionem ibidem imponendam, vel impoſitam tollendam, ut optime docet *Barboſ. de Offic. Epiſcop. d. Allegat.* 28. *num.* 40. utraque tamen tam pollutionis, quam reconciliationis publicitas de Iure Canonico ad prædictum earum finem, & effectum omnino requiritur. Unde, ſicuti Eccleſia non dicitur polluta, ſi pollutio ſit occulta, *Scortia* cum aliis *de Sacrific. Miſſæ lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 6. ſic etiam dici non debet reconciliata, ſi reconciliatio ſit occulta.

3 Adverto tertio dubitari adhuc poſſe, an, ſi poſt reconciliationem occulte factam ſuperveniat ejuſdem reconciliationis publicitas, tunc talis reconciliatio publicæ reconciliationi æquivaleat, itaut Eccleſia, quæ antea fuit occulte reconciliata, poſt dictæ Reconciliationis publicitatem alia non indigeat reconciliatione; non ſecus, ac ſi antea publice reconciliata fuiſſet? Quod enim Eccleſia polluta tunc nova indigeat Reconciliatione publice facta, nec ſufficiat reconciliatio antea occulta, & poſtea publicata, ſuaderi videtur ex eo, quod reconciliatio occulte facta non videtur vera, & valida reconciliatio; cum hæc facienda ſit, adhibitis aliquot Sacerdotibus, & Clericis, ideoque publice, juxta Ritum Reconciliandi Eccleſiam pollutam in Rituali Romano præſcriptum, & conſequenter vera reconciliatio ab initio publica eſſe debeat, cum ad publicum ſcandalum, & publicam iniuriam Eccleſiæ factam tollendam fiat, ut diximus cum *Marchin. de Ordinis Sacramento tract.* 3. *part.* 3. *cap.* 10. *num.* 10. Publicum autem ſcandalum debeat publica compenſatione compenſari, ut cum pluribus aliis dixit *Franciſcus de Lugo de Sacramentis lib.* 5. *cap.* 6. *q.* 12. *nu.* 87. ad quod etiam facere videtur *Gloſſa in cap. unic. V. Pollui, De conſecrat. Eccleſ. vel Altar. lib.* 6. ubi dicit Reconciliationem ideo fieri, ut videntes Eccleſiam, quæ non peccavit, ſic lavari, cogitent intra ſe, quantum pro lavatione peccatorum laborandum ſit. Quod autem reconciliatio antea occulta

culta poſtea publicata ſufficiat, probari videtur ex eo, quod ſicuti occulta Eccleſiæ pollutio tunc incipit Divina Officia impedire, cum ejus publicitas ſupervenit, tunc eandem vim, & effectum habere videtur, quod habuiſſet, ſi ea publicè facta fuiſſet, ex quibus omnibus

4 Dico certum mihi videri, quod occulta Eccleſiæ pollutę reconciliatio eam vere non reconciliet; probabile autem, quod, quando occultæ reconciliationi accedit poſtea ejuſdem publicitas, ſeu reconciliationis manifeſtatio, & propalatio, tunc Eccleſia vere inde reconciliata maneat; unde, cum nihil habeam, quod prædictis addam, ex eiſdem etiam

5 Colligo, quod Eccleſia occulte polluta, & occulte quoque reconciliata, ſi poſtea prædicta pollutio evadat publica, tunc, ut jam innuimus, reconciliatione publica indigebit, non obſtante prædicta occulta illius reconciliatione antea facta; ſi vero, nedum pollutio, ſed etiam reconciliatio, quæ antea occultæ fuerunt, poſtea publicæ ſimul evadant, tunc probabile videtur, quod prædicta Eccleſia ob ſupervenientiam utriuſque prędictæ publicitatis tam pollutionis, quam reconciliationis non amplius ulla indigeat reconciliatione; cum tunc ejus reconciliationi nihil amplius deſit, ac proinde vere, ac publice reconciliata maneat, ut ex jam dictis patere cenſeo.

CAPUT QUINTUM.

An Eccleſia polluta, ſi poſtea valide conſecretur, inde Reconciliata maneat.

SUMMARIUM.

Miſſæ celebratio in Eccleſia quomodo Eccleſiæ conſecrationi præponderet. num. 1.

An Eccleſiæ conſecratio abſque Miſſæ Sacrificio valide fiat. ibid.

Conſecrans Eccleſiam ſine Miſſæ celebratione an graviter peccet. ibid.

In ritu, & forma conſecrationis continetur etiam ritus, & forma ſubſtantialis reconciliationis Eccleſiæ. num. 2.

Conſecratio Benedictionem continet; non e contra. ibid.

Ad quid fiat Eccleſiæ conſecratio, & ad quid Eccleſiæ benedictio. ibid.

Invalida Eccleſiæ conſecratio

Eccleſiam valide non reconciliat. ibid.

Quandonam Eccleſiæ conſecratio valide, vel invalide fiat. num. 3.

Poteſtas conſecrandi Eccleſias an ſit de Jure Divino, vel Eccleſiaſtico. ibid.

Eccleſia polluta, dum valide conſecratur, inde reconciliata manet. num. 4.

Cur Eccleſiæ conſecratio ab Epiſcopo nominatim Excommunicato facta eam non polluat. num. 5.

Eccleſiæ conſecratæ ab Epiſcopis, qui fidem Sanctiſſimæ Trinitatis non tenent; an valide conſecratæ ſint. ibid.

1 ADverto primo, quod contra novum hunc reconciliationis modum ex ipſa Eccleſiæ pollutæ valida conſecratione deſumptum, militare videntur ea omnia, quæ ſupra *cap.* 2. de Miſſæ Sacrificio in Eccleſia polluta celebrato dicta ſunt. Si enim Eccleſia polluta non reconciliatur ex Miſſæ Sacrificio ibi peracto, juxta probabiliorem Doctorum Sententiam, cum nullum Jus Canonicum celebrationi Miſſæ tribuat vim reconciliandi Eccleſiam pollutam, licet alioqui dignitas tanti Sacrificii, Sanctitas talis Immolationis, præſentia Dominici Corporis, & Sanguinis cenſeri poſſit ſufficiens reconciliatio Eccleſiæ pollutæ; multo magis idipſum dicendum videtur de ſola ipſius Eccleſiæ pollutæ conſecratione; cui Miſſæ dignitas abſque dubio præponderat, ut indubitanter aſſerit *Franciſcus de Lugo de Sacramentis lib. 5. cap. 6. q. 12. num. 99. verſ. Melius negant in fin.* Dixi autem *ſola conſecratione*, quia, & ſi in fine conſecrationis Eccleſiæ celebretur ibi Miſſa, ut videre eſt apud *Durand. in Rationali Divinor. Officior. lib. 1. cap. 6. ſub num.* 29. ipſa tamen Eccleſia tunc jam conſecrata eſt, *Azor. Inſtit. moral. part. 2. lib. 11. cap. 4. verſ. Secundo quæritur*, ubi plures citat, quos ſequitur etiam *Pirhing. in Jus Canonicum tom. 3. lib. 3. tit. 40. §. 1. nu. 3.* nec non *Perſicus de præcipuo Sacerdotis Officio lib. 1. cap. 6. dub. 8. num. 71.* ubi dicit conſecrationem Eccleſiæ factam ſine Miſſa, validam eſſe, licet ſic Eccleſiam conſecrans graviter peccet. Unde aſſerentes Eccleſiam pollutam reconciliari ex ejuſdem conſecratione poſtea facta, non propterea

O faten-

fatentur, quod Eccleſia tunc reconcilietur ex Miſſæ Sacrificio ibi celebrato; hoc enim tunc ibi celebratum fuit, quando Eccleſia, quæ prius polluta erat, poſtea ex ſua ipſius conſecratione, antequam Miſſa ibi celebraretur, jam re ipſa evaſerat reconciliata, ut clarius mox ex dicendis apparebit. Unde

2 Adverto ſecundo, quod pro dictæ validæ conſecrationis efficacia, & ad Eccleſiam pollutam reconciliandam ſufficientia, de qua hic agitur, in primis ſtare videtur magna illa connexio, & commixtio, quam habet ipſa conſecratio Eccleſiæ cum ejuſdem Eccleſiæ reconciliatione: in conſecrationis enim ritu, ac forma continentur etiam, quæ ad reconciliationis ipſius formulam ſubſtantialem requiruntur: unde fit, ut Eccleſia rite conſecrari nequeat, quin ea quoque ſimul reconcilietur, ſi antea polluta erat; cum vere conſecratio ipſa reconciliationi omnino æquivaleat, illamque in ſe ipſa contineat; prout ex *Barboſ. Juris Eccleſiaſtici lib. 2. cap. 3. num. 53.* conſecratio benedictionem continet; non e contra. Hoc ipſum autem expreſſe conſtare puto ex cauſis ipſis, propter quas Eccleſia conſecratur, & ex benedictionibus, aſperſionibus, & precibus, quæ in conſecratione prædicta publice adhibentur, nam conſecratio præcipue fit tum propter ipſius Eccleſiæ purgationem, & expiationem, ut patet ex *Durand. loc. cit. num. 11. verſ. Secundo*, tum ut ibi Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrentur, prout videre eſt apud *Rubeum de Divinis Officiis lib. 1. cap. 7. verſ. Tertio*, propter quæ fit ipſa quoque reconciliatio, ut alibi diximus.

Adverto tertio, quod, cum Eccleſiæ conſecratio aliquando eſſe poſſit invalida, & proinde hic à nobis non niſi de valida conſecratione agatur, quando enim conſecratio ipſa non eſt valida, abſque dubio tunc nec ipſam Eccleſiam pollutam valide reconciliare poteſt; ac propterea videndum hic etiam eſſet, quandonam Eccleſiæ conſecratio valide, vel invalide fiat; ſed, quia in tractatu *de Pollutione Eccleſiæ diſp. 2. cap. 15. num. 3.* multa cum multis hac de re dixi, ex quibus id, quod ad rem noſtram facit, facile haberi poteſt, propterea nunc ex iis hoc unum tantum breviter infero, quod, quando Epiſcopus fuiſſet invalide ordinatus Sacer- 3

dos, vel invalide conſecratus Epiſcopus, invalide quoque ab eo Eccleſia conſecrata eſſet; quia tunc Epiſcopus careret ea poteſtate conſecrandi Eccleſias, quæ non de Jure Divino, ſed de Jure Canonico, ſeu Eccleſiaſtico ei competit. Quamobrem prædictis adhærendo

4 Dico, quod Eccleſia polluta, ſi ab Epiſcopo valide conſecretur, valide quoque reconciliata manet; cum reconciliatio in ipſa valida conſecratione ſemper contineatur, ut ſuperius dictum eſt.

5 Colligo, quod, etiamſi quamplurimi Doctores, quos adduxi *de Pollut. Eccleſ. diſp. 3. cap. 3. num.* 1. aſſeruerint Eccleſiam pollui, ſi ab Epiſcopo nominatim excommunicato ea conſecretur, quia, inquiunt, ſi ſepultura corporis nominatim excommunicati locum Sacrum polluit, multo magis Eccleſiam polluet conſecratio ab Epiſcopo nominatim excommunicato facta, ideoque juxta predictorum opinionem inferri videatur, quod multo minus Eccleſia polluta, ſi conſecretur ab Epiſcopo nominatim excommunicato, inde reconciliabitur; nihilominus, ſicuti abſolute certum mihi videtur Eccleſiam, ſi ab Epiſcopo nominatim excommunicato conſecretur, non pollui, nec inde ulla poſtea reconciliatione indigere; cum in toto jure Canonico, à quo tantum dicta Eccleſiarum pollutio inducta eſt, nulla ſit ejuſmodi pollutionis mentio, ut optime dixit *Leander. quæſtion. Moral. part. 5. tract. 5. diſp. 1. q. 35. verſ. Sed certe*, ubi plures idipſum ſentientes, ac late probantes allegat, ſic etiam valde probabile mihi eſt, quod Eccleſia polluta, ſi ab Epiſcopo, licet nominatim excommunicato, conſecretur, tunc inde reconciliata romaneat, nec prædictis obſtat *cap. Eccleſiis de Conſecrat. diſtinct.* 1. & *cap. Eccleſias Arianorum ibid.* ex quibus colligi videtur, quod Eccleſia, ſi ab Epiſcopo hæretico conſecrata fuit, ea iterum conſecranda ſit; prædicti enim textus intelligi debent de iis Eccleſiis, quæ conſecratæ fuerunt ab Epiſcopis, qui vel fidem Sanctiſſimæ Trinitatis non tenebant, ac proinde non erant valide conſecrati Epiſcopi, vel de Arianorum Eccleſiis, quæ in forma Eccleſiæ non erant conſecratæ, ideoque valide conſecratæ non erant, ut bene advertit *Gloſſ. in d. cap. Eccleſiis*, & cum ea diximus *in d. tract. de Pollut. Eccleſ. diſp. 3. cap. 3. nu. 6.*

prout etiam idipſum tradunt *Suarez de Sacram.diſp.81.ſect.4.§.Quarto violatur, & Layman.lib.5.tit.de Sacrificio Miſſæ cap.5.num.5.*

CAPUT SEXTUM.

An ex Reconciliatione Eccleſiæ Reconcilietur, etiam Cœmeterium.

SUMMARIUM.

Eccleſiæ Pollutio, ac Reconciliatio an pari paſſu ambulent. num. 1.

Cur plura in Cœmeteriorum, quam in Eccleſiarum Reconciliatione conſiderari debeant. ibid.

Cœmeterium an ſemper ſit acceſſorium Eccleſiæ. ibid.

Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis. ibid.

Eccleſia nunquam eſt proprie acceſſoria cœmeterii, licet ei contigua ſit. num. 2.

An Cœmeterium aliquando veniat nomine Eccleſiæ. ibid.

Cœmeterium contiguum Eccleſiæ conſecratæ à quonam reconciliari poſſit. num. 3.

Cœmeteria num aliquando conſecrentur, vel ſolummodo benedicantur. ibid.

Cur, quando Eccleſia eſt conſecrata, Cœmeterium quoque ei contiguum conſecratum præſumatur. ibid.

An Cœmeterium ſeorſim etiam ab Eccleſia conſecrari, vel benedici ſoleat. ibid.

Quomodo Cœmeterium pluribus modis, quam Eccleſia pollui, vel Reconciliari dicatur. ibid.

Ex Eccleſiæ reconciliatione non reconciliatur Cœmeterium, niſi ſit ei contiguum, & acceſſorium; Ex Cœmeterii vero Reconciliatione nunquam reconciliatur Eccleſia. num. 4.

Quandonam Cœmeterium ex Eccleſiæ reconciliatione reconciliatum adhuc per ſe pollutum remaneat. ibid.

Eccleſiæ pollutionem, ac Reconciliationem extendi ad Cœmeterium an ſit ex natura rei, vel ex Pontificis decreto. ibid.

Cœmeterium ſolemniter benedictum quomodo Reconciliari debeat. num. 5.

Ex Reconciliatione unius Cœmeterii an reconcilietur aliud ei contiguum, cum in pariete illa dividente adeſt porta, per quam tranſitur de uno ad aliud. ibid.

Clauſtra Canonicorum, & Regularium ad fideles ſepeliendos deſtinata num Cœmeterii nomine veniant. ibid.

Ad-

1 ADverto primo, quod, licet *De Pollutione Eccleſ. diſp.* 2. *cap.* 36. *& ſeqq.* multa dixerim non ſolum de Cœmeteriorum initio, multiplici etymologia, variis nominibus, ac multis differentiis à cæteris locis Sacris, prout ibi videri poſſunt; ſed etiam de illorum pollutione, ac reconciliatione, cum pari paſſu earum utraque regulariter ambulet; nihilominus, cum plures ſint cœmeteriorum, quam Eccleſiarum diverſitates, ut videbimus, idcirco plura quoque in cœmeteriorum, quam in Eccleſiarum reconciliatione conſiderare oportet: ſicuti enim regulariter cœmeterium dici ſolet acceſſorium Eccleſiæ, ideoque tunc, polluta Eccleſia, pollutum etiam dicitur Cœmeterium, &, reconciliata Eccleſia, reconciliatum quoque dicitur cœmeterium, ſic etiam, quando cœmeterium non eſt acceſſorium Eccleſiæ, ſed per ſe ſtat, tunc, ut ſeparatim ab Eccleſia polluitur, ita neque ob Eccleſiæ reconciliationem reconciliatur, ut egregie inter alios tradit *Pirhing Juris Canonici tom.* 3. *tit.* 40. §. 5 *nu.* 33. quia, inquit, acceſſoriū ſequitur naturam ſui principalis, juxta *regul.* 42. *in* 6. quod certe locum non habet in cœmeterio, quando Eccleſiæ acceſſorium non eſt, nec proinde ex Eccleſiæ pollutione pollutum fuit. Hinc

2 Adverto ſecundo, quod, cum Eccleſia nunquam ſit proprie acceſſoria cœmeterii, ac proinde, polluto cœmeterio, ea, quamvis cœmeterio contigua non polluatur, nec, eo reconciliato, Eccleſia, quamvis cœmeterio contigua, inde reconcilietur, ut tradit *del Bene de Immunit. Eccleſ. tom.* 1. *cap.* 2. *dub.* 2. *ſect.* 9. *num.* 4. quia Eccleſia nunquam eſt cœmeterii acceſſoria, ideoque iſtud illam ad ſe trahere nequit, propterea fit, ut Eccleſia nunquam polluatur, nec reconcilietur acceſſorie, ſed ſemper principaliter, ac per ſe ſtans; cœmeterium vero aliquando acceſſorie, ac per accidens; aliquando vero per ſe, ac principaliter, ut ex prædictis colligi poteſt. Eccleſia enim eandem ſemper independentiam à cœmeterio retinet; Cœmeterium autem aliquando ab Eccleſia dependet; aliquando vero ab ea non dependet; ideoque, cum tunc tam Eccleſia, quam cœmeterium ſtent æque principaliter quoad ſuam pollutionem, & recon-

Digitized by Google

reconciliationem, & ſic propriam, ac diverſam quodammodo naturam habeant, proprio quoque, ac diverſo Jure cenſentur, prout haberi poteſt ex *Nido de regulis Juris*, *regul.* 42. *ſub nu.* 11. *&* 37. & idcirco aliquando, ut in favorabilibus, cœmeterium venit nomine Eccleſiæ, itaut in Jubileo cenſeatur Eccleſiam viſitare, qui a cœmeterio viſitat, ut habetur ex *Diana part.* 5. *tract.* 12. *reſolut.* 19. & expreſſe tradit *Peteyra in Appendice ad Elucidarium num.* 1981. *verſ. Cœmeterium*, quia tunc cenſetur quodammodo Eccleſiæ pars, & gaudet ejus immunitate, ut tradit *Germon. de Sacra Immunitate lib.* 3. *num.* 30.

3 Adverto tertio, quod, cum ex violatione Cœmeterii ſive contigui, ſive ſeparati ab Eccleſia, hæc non polluatur, ut jam diximus, ideoque in Rituali Romano adſit ordo reconciliandi cœmeterium pollutum, ſive Eccleſiæ contiguum ſit, ſive ſeparatum, ubi Eccleſia non eſt polluta: idcirco dubium eſſe poteſt, à quonam illud Reconciliari poſſit, quando Eccleſiæ conſecratæ contiguum eſt. *Nicolius* enim *in Lucubrationibus utriuſque Juris part.* 2. *lib.* 5. *tit.* 39. *num.* 258. dicit, quod cœmeterium pollutum ſemper indiſtinctè reconciliari poteſt a ſimplici Sacerdote, quia cœmeteria non ſolent conſecrari, ſed ſolum benedici, & ſubdit hoc verum eſſe, ſive cœmeterium ſit Eccleſię conjunctum, ſive ſeparatum ab ea; quando tamen Eccleſia quoque eſt polluta, tunc cœmeterium ei conjunctum, cum ſit Eccleſiæ acceſſorium, reconciliari non poteſt, niſi ab eo, à quo reconciliatur Eccleſia. *Pirbing.* autem ubi ſupra *num.* 30. aſſerit, quod cœmeterium eodem modo conſecratur, vel benedicitur, quo Eccleſia, & quod, Eccleſia conſecrata, etiam cœmeterium ei conjunctum præſumitur conſecratum; quia ſimul cum ipſa Eccleſia eodem ritu conſecratur, ut patet ex Pontificali Romano; quamvis etiam ſeorſim ſoleat conſecrari, vel benedici, non niſi tamen ab Epiſcopo, ut jam dictum fuit; ex quibus dictus *Pirbing. loc. cit. num.* 31. *&* 32. infert, quod cœmeterium non ſolum polluitur, & reconciliatur iiſdem modis, quibus Eccleſia; ſed prætereà ſpeciatim polluitur, & reconciliatur ob ipſius Eccleſiæ pollutionem, & Reconciliationem, quando eſt Eccleſiæ conjunctum, & acceſſorium.

His

His ergo inſpectis,

4 Dico, quod ex Eccleſiæ reconciliatione non reconciliatur cœmeterium, niſi hoc ſit ipſimet Eccleſiæ contiguum, & acceſſorium; ex cœmeterii autem polluti reconciliatione, nunquam reconciliatur Eccleſia; quia, ut jam dictum fuit, acceſſorium ſequitur naturam principalis, & nobilius trahit ad ſe minus nobile, non e contra; quia minus nobile non trahit ad ſe nobilius. Ita cum communi Sententia *Nald. in Summa V. Eccleſia num. 29. Mallet. Hierarch. Eccleſ. tom.2. lib. 6. tit. 22. num. 6. Leander quæſtion. Moral. part. 5. tract. 5. diſp. 3. q. 7.* ubi citat inter alios *Geminian. in cap. unic. de Conſecrat. Eccleſ. in 6. Avil. part. 5. diſp. 7. dub. 4. in fin. & Alter. diſp. 3. de Interdic. pariter in fin.* quibus accedit etiam *Del Bene loc. cit. nu. 7. Quart. in Rubric. Miſſal. Roman. part. 3. tit. 10. num. 2. dub. 9 verſ. Si ſanguinis*, & noviſſime *Petrus Maria Paſſerinus in cap. ſi Eccleſiam de Conſecrat. Eccleſ. in 6.* ubi docte, ac ingenioſe *num. 6.* ſubdit, quod, ſi Eccleſia eſſet polluta, v. g. per illicitam effuſionem ſeminis humani, & cœmeterium jam inde pollutum, tamquam Eccleſiæ contiguum, iterum polluatur, v. g. ex iniuſta ſanguinis humani effuſione in eo facta, tunc, reconciliata Eccleſia, cœmeterium reconciliatum, ac purgatum non eſſet à propria pollutione cauſata in ipſo cœmeterio ex iniuſta ſanguinis humani effuſione. Sed in fine addit, quod melius eſt dicere prædictam extenſionem pollutionis, & reconciliationis ab Eccleſia ad Cœmeterium Eccleſiæ contiguum, & acceſſorium, ac veluti Eccleſiæ partem, ſtatutam eſſe ex decreto Pontificis; licet ex natura rei prędicta extenſio non ſit neceſſaria; ideoque concludit, quod, ſi Pontifex id non ſtatuiſſet, non eſſet neceſſario dicendum, quod, polluta Eccleſia, pollutum ſit etiam cœmeterium: Immo *Paſqualig. de Sacrific. novæ legis tom. 1. q. 615. num. 5.* cum *Pace Jordan. Lucubrat. tom. 1. lib. 5. tit. 12. num. 165.* aſſerit tenendum eſſe, quod cœmeterium non remaneat reconciliatum ad reconciliationem Eccleſiæ; Sed debeat ipſum quoque reconciliari, quando reconciliatur Eccleſia: & ſubdit, quod hoc etiam notat *Gloſſa Marginal. in cap. conſuluiſti de Conſecrat. Eccleſ.* obſervans, quod in Pontificali ponitur Rubrica de Reconciliatione Eccleſię, & cœmeterii

simul,

ſimul, & connexim, deinde Pontificale mandat tam Eccleſiam, quam cœmeterium reconciliari, & ponit formam pro utraque reconciliatione: in hac autem materia Pontificale habet vim legis, cui ſententiæ ſicuti non obſtat *cap. unic. de conſecrat. Eccleſ. in 6.* ut affirmat idem *Paſqualig. ibid. num. 6.* quia Jus ibi decernit quidem prædictam extenſionem pollutionis ab Eccleſia ad cœmeterium; ſed quoad reconciliationem nihil ſtatuit: ſic etiam eandem ego ſententiam nec approbo, nec reprobo, ſed aliorum judicio relinquo; interim autem

5 Colligo, quod Cœmeterium ſolemniter benedictum (quod etiam dicitur conſecratum) ſi polluatur, reconciliandum eſt aſperſione aquæ conſecratæ, ideſt ſolemniter benedictæ, ut etiam ſic vocat *Gonzalez in cap. Aqua de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. num. 1. in fin.* ſicuti in dedicatione Eccleſiarum fieri conſuevit, quæ aqua benedicitur cum vino, & cinere, nec adhibetur, niſi in functionibus Epiſcopalibus: ex quibus infert *Paſqualig. d. q. 615. num. 2.* ejuſmodi cœmeterium reconciliandum eſſe per Epiſcopum; licet, quando non eſt ſolemniter benedictum, reconciliari poſſit per quemlibet Sacerdotem, prout etiam Eccleſia non conſecrata, ut jam diximus, ita reconciliari poteſt. Sicuti autem ex pollutione, vel Reconciliatione unius Eccleſiæ non polluitur, vel reconciliatur alia Eccleſia ei contigua, quia neutra eſt alterius acceſſoria, ſed utraque principalis eſt, ac per ſe, ac independenter ab alia ſtat, ut ex jam dictis patet, ſic etiam, & multo magis idipſum dici debet de duobus cœmeteriis, cum eorum neutrum ſit acceſſorium alterius, ut dixi *de Pollut. Eccleſ. diſp. 2. cap. 48.* optimeque tradit *Quart. ubi ſupra*, *Barboſ.* cum multis ab eo allegatis, *de Epiſcop. part. 2. allegat. 27. num. 33. verſ. Si autem duo Cœmeteria*, ac *num. 34.* quibus etiam adhæret *Leander. d. part. 5. tract. 6. diſp. 1. q. 46.* ubi addit hoc certum ſibi videri; etiam ſi duo cœmeteria ita ſint ſibi unita, ut inter ea ſolus ſit medius paries, in quo ſit porta, per quam tranſeatur de uno in aliud: quia re vera ſemper ſunt duo cœmeteria, nec eſt major ratio unius, quam alterius, ob quam unum trahat aliud. Quod autem diximus de cœmeteriis, idipſum dici poteſt de clauſtris Canonicorum, & Regularium ad fideles ſepeliendos

endos deſtinatis, ut patere poteſt ex dictis *de Pollutione Ecclеſ. diſp.* 2. *cap.* 50. *num.* 2. & videre eſt apud *Ricciul. de jure perſonar. lib.* 4. *cap.* 60. *num.* 20. & 27. *ac ſeqq. Pontium de Matrimonio lib.* 10. *cap.* 10. *num.* 6. *Marium Italiam de Immunit. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 4. §. 7. *num.* 24. & *ſeq. Samuellium de Sepultur. tract.* 1. *diſp.* 1. *controverſ.* 1. *nu.* 5. & 14. *Del Bene de Immunit. Eccleſ. tom.* 1. *cap.* 2. *dub.* 2. *ſect.* 7. *num.* 9. *Quart. in Rubric. Miſſal part.* 3. *tit.* 10. *num.* 2. *dub.* 9. *verſ. Dico ſecundo,* & *Perſic. de præcipuo Sacerdot. Offic. lib.* 1. *dub.* 11. *num.* 103.

CAPUT SEPTIMUM.

An ex longi temporis ſpatio inter actionem pollutivam, & ejus publicitatem elapſo fiat, ut Eccleſia deinde nulla indigeat Reconciliatione.

SUMMARIUM.

Ad actualem Eccleſiæ pollutionem inducendam actio pollutiva, & ejus publicitas ſimul junctæ ſufficere videntur; num. 1.

Actio pollutiva eſt cauſa moralis inducens actualem Eccleſiæ pollutionem, ſi tamen prædictæ actionis publicitas antea præceſſit. num. 2.

An cauſa Moralis effectum ſuum extendere poſſit in quodcumque tempus futurum. ibid.

Niſi cauſa moralis moraliter duret, neque illius effectus ſequi poteſt. ibid.

Actio pollutiva quomodo ſit cauſa moralis potens actualem Eccleſiæ pollutionem inducere. ibid.

Cur actio Eccleſiæ pollutiva ſi poſt longum tempus publicetur, minorem vim habere cenſeatur. ibid.

In civilibus iniuria ſpatio unius anni aboletur. num. 3.

Eccleſia facilis eſt ad iniurias oblivioni tradendas. ibid.

Probabile eſt, quod Eccleſia quando actio illius pollutiva non niſi poſt tres, aut quatuor menſes publicatur, nulla indigeat reconciliatione. num. 4.

Cur aliquando Eccleſia ob publicatam Excommunicati denuntiati Sepulturam reconciliatione indigeat, etiam ſi ejus cadaver ibi ante tres, aut quatuor menſes ſepultum fuerit. num. 5.

Ad-

1 ADverto primo, quod pro reconciliationis indigentia ſtare videntur tum actio ipſa Eccleſiæ pollutiva vere antea facta, tum dictæ actionis publicitas, quæ vere poſtea ſubſecuta eſt, cum hæ ſimul junctæ, ſicut ad ipſam pollutionem, ſic etiam ad reconciliationis indigentiam inducendam plene ſufficiant, nec opus ſit, ut cauſa pollutionis, & pollutionis publicitas ſimul fiant, aut hæc illam immediate ſubſequatur, ut ex ſuperius dictis plene conſtat.

2 Adverto ſecundo, quod contra prædictam reconciliationis indigentiam facit ea ratio, quam affert *Paſqualigus de Sacrificio novæ legis q. 602. num.* 4. quia, ſcilicet, quando eſt tranſactum longum tempus poſt actionem pollutivam (quæ eſt cauſa moralis inducens, non niſi tamen poſt publicitatis adventum, ſuum actualis pollutionis effectum) & ante prædictæ actionis publicitatem, tunc prædicta cauſa moralis, licet dictum effectum ſuum extendere poſſit in aliquod tempus futurum; non tamen in quodcumque tempus; ſed ſolum quamdiu ipſamet cauſa moraliter cenſetur durare: niſi enim cauſa duret, neque inde ſequi poteſt aliquis effectus. Quod autem dicta cauſa pollutiva non duret moraliter poſt longum tempus, ratio eſt, quia pollutionis actus eatenus eſt cauſa moralis actualis prædictæ pollutionis, quæ poſt publicitatem dicti actus ſequi ſolet, quatenus dictus actus indigne tractat Eccleſiæ Sanctitatem, indeque conſurgit hominum opinio, quod Eccleſia ex dicto actu maculata remanſerit, ac proinde polluta de præſenti quoque ſit; hoc autem non contingit, quando dictus actus poſt longum tempus publicatur; quia tunc apprehenditur tamquam præteritus, & non habens amplius vim polluendi.

Adverto tertio, quod, cum hic agatur de longo tempore, dubium pariter videtur, quodnam tempus longum dici debeat ad effectum, ut actio Eccleſiæ pollutiva, utpotè moralis cauſa pollutionis actualis, quæ poſt prædictæ actionis publicitatem ſequi ſolet, non amplius moraliter ſubſiſtere, nec de præſenti moraliter vim habere poſſit inducendi prædictam actualem pollutionem, quamvis poſt dictum tempus acceſſerit etiam præ- 3

dictæ actionis publicitas; ſicuti enim in civilibus iniuria ſpatio unius anni aboletur, itaut ipſemet iniuria affectus poſtea neque agere, neque Judicis officium implorare poſſit, *l. ſed, ſi unius §. ſi ante Judicem, ff. de iniur.* sic etiam unius anni ſpatium omnino ſufficiens eſſe poteſt ad iniuriam abolendam, quæ turpi actione ſanctitati Eccleſiæ illata fuit. Immo, cum Eccleſia facilis ſit ad iniurias oblivioni tradendas, ac proinde iniuriæ apud eam facilius extinguantur, idcirco aliqui cum *Paſqualigo loc. cit. num.* 8. exiſtimant minus etiam temporis ſpacium ſufficere, ac probabile illis videtur, quod cauſa pollutiva inducere nequeat actualem pollutionem, niſi per tres, aut ad ſummum per quatuor menſes poſt ipſius cauſæ pollutivæ exiſtentiam; unde cum iiſdem ego etiam

4 Dico, quod Eccleſia, ſi actio illius pollutiva, non niſi poſt tres, aut quatuor menſes publicetur, nulla indiget Reconciliatione; cum tunc actuali pollutione careat, ut ſatis ex prædictis conſtat, ac fuſius traditur à *Pace Jordan. Lucubrationum tom. 1. lib. 5. tit. 12. num. 70.* quem allegat, & approbat idem *Paſqualigus ibidem eodemque num. 4.* ubi ſubdit, quod hoc multo magis tunc probabile videtur, quando in Eccleſia interim Divina officia celebrata fuiſſent, antequam actio pollutiva publica eſſet.

Colligo, quod, ſicuti ratio iniuriæ, ac irreverentiæ contra Eccleſiæ Sanctitatem per actionem pollutivam commiſſæ moraliter cenſetur non amplius durare, quando poſt dictam actionem tres, aut quatuor menſes lapſi ſunt, ut jam diximus; ſic etiam ex adverſo, quando prædicta iniuriæ, ac irreverentiæ ratio, etiam poſt longum tempus adhuc durat, prout accidit in ſepultura excommunicati vitandi, tunc quandiu illius cadaver durat in Eccleſiæ gremio, tandiu durat etiam iniuria, & irreverentia contra ipſam Eccleſiam, ideoque, licet id poſt longum tempus publicetur; nihilominus tunc actualis pollutio Eccleſiæ, tamquam effectus prædictæ cauſæ pollutivæ adhuc durantis, inde conſurget, indeque ſimul Eccleſia reconciliatione indigebit; non ſecus ac ſi ſtatim poſt dictam Sepulturam publicitas ejus orta fuiſſet; tunc enim cauſa pollutiva ſemper eſt præſens, ac de præſenti operatur. 5

DIS-

DISPUTATIO QUARTA.

Eccleſiæ, vel Cœmeterii Reconciliatio cuius expenſis facienda ſit.

CAPUT PRIMUM.

Expenſarum nomine quid hic intelligatur.

SUMMARIUM.

Expenſæ multipliciter accipiuntur in Jure. num. 1.

Quomodo aliqui diſtinguant expenſas tam ab impenſis, vel impendiis, quam à ſumptibus. ibid.

Expenſarum, Impenſarum, & ſumptuum verbis, tanquam Synonymis, alii utuntur. ibid.

Expenſæ nomine quid antiquitus veniret. num. 2.

Emptio, & venditio antiquitus per æs ad libram appenſum loco pretii fiebat. ibid.

Libripendes antiquitus quinam dicerentur. ibid.

Expenſæ nomen cur ipſi quoque pecuniæ appoſitum fuerit. ibid.

Cur nummis ipſis pecuniæ nomen impoſitum ſit. ibid.

An res omnes tam ſolidæ, quam mobiles, & tam corporaquam Jura ſub pecuniæ nomine contineantur. ibid.

Expenſæ ſtricte acceptæ contradiſtinguuntur à damnis, & lucris ceſſantibus. num. 3.

Abſolutus ab expenſis an ſit abſolutus à damnis. ibid.

Expenſarum nomine quandoque veniunt etiam damna. ibid.

Hic expenſarum nomine id ſolum intelligitur, quod neceſſario expenditur ad hoc, ut Eccleſiæ reconciliatio rite, ac recte perficiatur. num. 4.

Expenſarum aliæ ſunt neceſſariæ, aliæ utiles, aliæ voluptuariæ. n. 5.

De neceſſariis tantum expenſis hic agitur. ibid.

Neceſſariæ expenſæ in genere quænam ſint. ibid.

Expenſæ, ſine quibus Eccleſiæ reconciliatio rite, ac recte perfici nequit, neceſſariæ hic dicuntur. ibid.

AD-

1 ADverto primo, quod, cũ in Jure multiplex ſit expenſarum acceptio, ut habetur ex *Lanfranco de Oriãno in Repetit. cap. Quoniam contra, de probat. num.* 678. proinde hic videndum eſt, quid expenſarum nomine in præſenti materia noſtra intelligamus. Aliqui enim pro diverſitate materiarum, in quibus expenſæ fiunt, expenſas diſtinguunt tam ab impenſis, vel impendiis, quam à ſumptibus in hoc, quod in foro, & praxi magis uſitatum eſt expenſæ nomen, eique inſiſtendum, itaut pecunia, quæ in Judicio Victoriæ obtinendæ cauſa quomodolibet erogatur, expenſæ nomine veniat. Impenſæ vero, & Impendia ea proprie dicuntur, quæ ad rei conſervationem, & meliorationem fiunt. Sumptus denique nomen à legiſlatoribus ad alimenta, & funerum impenſas crebrius applicatum fuit; Alii ex adverſo prædictis expenſarum, impenſarum, vel impendiorum, & ſumptuum verbis, tamquam Synonymis, promiſcue nos uti poſſe arbitrantur, eo quod expenſæ, & impenſæ, vel impendia nihil à ſumptibus diſtent, ut patet ex *Garſia de expenſis, & meliorationibus, cap. 1. num. 7.* & ex *Temmen. de litium expenſis cap. 2. num. 18. & ſeqq.* ubi propterea ſubdit, quod etiam *in l. in fundo 38. ff. de rei vindicat.* litium expenſæ dicuntur tum impenſæ, cum impendere idem ſit, quod ſumptum facere, tum impendia, *l. 46. §. litis ff. de procurat.* tum ſumptus, *l. ubi pure 19. in fin. & l. mulier 22. §. 3. ff. ad S.C.Trebell.* indeque inanibus litis ſumptibus vexare dicitur *in l. 1. ff. de inoffic. teſtam.*

Adverto ſecundo, quod expenſæ appellatione, ſi prædicti nominis originem, ac antiquum ejus uſum inſpiciamus, non venit niſi pecunia, quæ expendendo conſumpta eſt: antiquitus enim, ut cum aliis tradit *Scaccia de ſententia, & re judicata gloſſ. 15. num. 17. & ſeqq.* invento poſt permutationis contractum contractu emptionis, & venditionis, iſtè per æs ad libram pretii loco appenſum fiebat: ideoque Libripendes, quaſi libra pendentes, ſeu ponderantes dicebantur, qui libram tenebant in pendendis, hoc eſt, ponderandis tum militum ſtipendiis, tum aliis, quæ alteri pretii loco ſolve- 2

ſolvebantur, ut patet ex *Plinio lib.* 33. *cap.* 3. poſtea vero pecunia publica nedum ærea, ſed etiam argentea, & aurea in uſu eſſe, ac expendi cœpit, indeque impendii, ac expenſæ nomen ipſi quoque pecuniæ appoſitum fuit; ea enim in ſolutionibus potiſſimum expendebatur, prout erudite tradit *Gibalin. de univerſa rerum humanarum negotiatione tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 4. *art.* 2. *num.* 3. & *ſeqq.* quia vero in antiquis nummis æreis ovis, vel ſuis, aut bovis ſignum imprimi ſolebat, e nota pecudis nummis ipſis pecuniæ nomen impoſitum fuit: immo poſtea factum eſt, ut non modo nummi, hoc eſt, numerata pecunia; ſed omnes res tam ſolidæ, quam mobiles, & tam corpora, quam jura ſub pecuniæ nomine contineantur, ut patet ex *Goedeo ad l. pecuniæ* 4. *ff. de verbor. ſignif.* & *ex Martinio in Lexico Philologico tom.* 2. *V. Pecunia.*

3 Adverto tertio, quod, licet expenſæ, cum ſtricte accipiuntur, vere contradiſtinguantur à damnis, ac proinde regulariter appellatione expenſarum non veniant damna, nec lucra ceſſantia, ut cum multis bene tradit *Surd. deciſ.* 261. quos ſequitur etiam *Cyriac. controverſ.* 61. *num.* 20. *Scaccia loc. cit.* & *Hodierna ad Surdum ubi ſupra num.* 1. unde ſubdit, quod abſolutus ab expenſis non eſt abſolutus à damnis, & *Urceol. Conſultat. Forenſ.* 89. *num.* 59. nihilominus, quia nonnunquam ſub expenſarum nomine veniunt etiam damna, ut patet ex *Rebuff. in Conſt. Gallic. tom.* 3. *in tract. de expenſis, damnis,* & *intereſſe, art.* 3. *n.* 3. & *ſeq.* idcirco dubium eſſe poteſt, an etiam in caſu noſtro ſub expenſarum nomine contineatur omne damnum emergens, & lucrum ceſſans, quod Eccleſia polluta patitur, antequam reconcilietur. Sed, quia inferius de prædicto intereſſe damni emergentis, & lucri ceſſantis ſeparatim agendum erit, nunc de ſolis expenſis à damno, & lucro diſtinctis loquendo

Dico, quod hic expenſarum 4
nomine id ſolum intelligitur, quod neceſſario expenditur ad hoc, ut Eccleſiæ reconciliatio rite, ac recte perficiatur. Dixi autem *rite, ac recte perficiatur*, quia hic loquimur de expenſis omnibus, quæ fieri debent, ut Eccleſia non quomodocumque; ſed ritu debito, conveniente modo, & juxta legem, prout fieri ſolet, ac debet, reconcilietur.

Colligo, quod, cum expen- 5
ſarum

ſarum tria ſint genera, aliæ enim ſunt neceſſariæ, aliæ utiles, aliæ voluptuariæ, ſeu voluntariæ, juxta *l. impenſæ 79. ff. de verbor. ſignific.* quam expenſarum diſtinctionem omnes admittunt, ut dixit *Garſias de expenſis cap.* 1. *num.* 10. Nos hic de neceſſariis tantum expenſis loquimur, quas *Gibalin. de Uſuris part.* 2. *lib.* 4. *cap.* 5. *art.* 17. *num.* 5. ait pluribus modis deſcribi, & ſubdit, quod impenſæ neceſſariæ dicuntur eæ, quæ habent in ſe neceſſitatem impendendi, & in res neceſſarias cedunt; ac alias ejuſmodi deſcriptiones addit; ſed, iis omiſſis, neceſſariarum expenſarum nomine hic eas intelligo, ſine quibus Eccleſiæ Reconciliatio rite, ac recte perfici nequit; prout etiam *Henric. Temmen. de litium expenſis cap.* 2. *num.* 28. dixit, quod eæ ſunt expenſæ neceſſariæ, ſine quibus lis juxta ſolitum, & conſuetum judiciorum morem expediri nequit.

CAPUT SECUNDUM.

An aliquando Eccleſia Reconcilianda ſit expenſis ejus, à quo polluta fuit.

SUMMARIUM.

Expenſæ pro Reconciliatione Eccleſiæ non conſecratæ cur non attendantur. num. 1.

Actio Eccleſiæ pollutiva quotupliciter ei eſſe poſſit iniurioſa. num. 2.

Cur expenſæ pro reconciliatione Eccleſiæ ad eum ſpectare videantur, qui eam polluit. ibid.

Ubi lex aliqua, vel conſuetudo vult reconciliationem Eccleſiæ talibus expenſis fieri, cur ea in primis obſervanda ſit. nu. 3.

Reconciliatio an ſit ſpecies reparationis Eccleſiæ. ibid.

An, ubi nulla eſt conſuetudo, vicinorum locorum conſuetudo in Reconciliationis expenſis ſolvendis ſervanda ſit. ibid.

Eccleſia num ſemper reconcilianda ſit expenſis ejus, à quo per actum graviter ſacrilegum, & Eccleſiæ pollutivum polluta fuit. num. 4.

An omnis actus Eccleſiæ pollutivus in ſe gravis etiam ſacrilegii malitiam contineat. ibid.

An

Digitized by Google

An actus Eccleſiæ pollutivus ideo graviter culpabilis ſit, quia illam polluit, vel ideo illam polluat, quia graviter culpabilis eſt. ibid.

Gravitas culpæ polluentium Eccleſiam undenam patere poſſit. ibid.

Culpabiliter dans cauſam reconciliandi Eccleſiam tenetur ſimul, velut in pœnam, reconciliationis expenſas ſuſtinere. ibid.

Quotupliciter culpabilis eſſe poſſit actus, quo Eccleſia polluitur. num. 5.

Quandonam damni cauſam, vel occaſionem dans teneatur de damno, vel non teneatur. ibid.

Quænam requirantur, ut damni cauſam dans vere damnum dediſſe dicatur. ibid.

An Eccleſiam polluens ei reſarcire teneatur ex æquo lucrum amiſſum, quod ob pollutionem paſſa eſt. ibid.

Lucrum nondum acquiſitum an, ſtricte loquendo, ſub damni appellatione veniat. ibid.

Minus eſt habere aliquid virtute, quam habere actu. ibid.

Damnum evitanti, quam lucrum quærenti favorabiliores ſunt leges. ibid.

1 ADverto primo ſermonem hic eſſe de Reconciliatione ſolius Eccleſiæ conſecratæ, quę non niſi ab Epiſcopo reconciliari poteſt, ut jam dictum fuit, & ad cujus reconciliationem proinde ſæpe non leves expenſæ fieri ſolent; non autem de reconciliatione alicujus Eccleſiæ non conſecratæ, ac tantummodo benedictę, ad cujus reconciliationem non niſi modicæ, quæ non attenduntur, ut dixit *Temmen. de expenſis cap. 7. num. 7.* vel nullæ omnino expenſæ fiunt, cum ejuſmodi Eccleſia protinus à quocumque ſimplici Sacerdote per ſolam aquæ luſtralis aſperſionem reconciliari poſſit, ut cum multis aliis tradit *Barboſa de officio, & poteſtate Epiſcopi Allegat. 28. num. 57. & de Jure Eccleſiaſtic. univerſ. lib. 2. cap. 14. num. 31. Ferr. Manriq. Quæſtion. Moral. part. 1. q. 112. num. 2. & Nicolius Lucubrationum Juris Canonic. lib. 5. tit. 39. num. 257.*

2 Adverto ſecundo, quod, cum quis Eccleſiam aliquando culpabiliter, aliquando autem inculpabiliter polluere poſſit, ut patet ex iis, quæ dixi *De Pollutione Eccleſiæ diſp. 3. cap. 8. num. 5.* cumque duplici-

ter culpabilis eſſe poſſit actio, per quam Eccleſia polluitur; primo, quatenus actio ex ſe ipſa graviter culpabilis eſt, ſive fiat in loco ſacro, ſive extra illum, cujuſmodi eſt homicidium voluntarium, & iniuſtum; ſecundo, quatenus actio (ſive ſit ex ſe ipſa graviter culpabilis, ſive non) iniurioſa eſt vel formaliter, vel ſaltem materialiter ipſi Eccleſiæ, in qua talis actio contra Juris Eccleſiaſtici diſpoſitionem fit, proinde videndum hic eſt, an, & quænam culpa requiratur in faciente actionem Eccleſiæ pollutivam, ad hoc ut ejus expenſis Eccleſia reconcilianda ſit; hujuſmodi enim expenſæ, ut cum *Abbate in cap. fin. de iniur. & in cap. Propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* dixit *Graff. de caſib. reſer. lib.* 2. *cap.* 35. *num.* 59. ſunt ſolvendæ ab iis, qui delictum commiſerunt, ut optime tradit *Fuſcus de viſitat. & regimin. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 25. quod eſt *de Recōciliatione Eccleſiar. num.* 17. ne ex culpa majorum Prælati Eccleſiarum habeant jacturam, & damnum.

3 Adverto tertio, quod, ubi adeſt conſtitutio, vel conſuetudo, quod reconciliationis expenſæ ſemper ſolvi debeant ab eo, à quo Eccleſia polluta fuit, tunc id omnino ſervandum eſt; prout etiam idipſum obſervari debet, quando prædicta conſtitutio, vel conſuetudo vult, ut expenſæ prædictæ ſolvantur ab aliis: licet ii Eccleſiam non polluerint; cum in hac materia reparationis Eccleſiæ, ac reconciliationis ejuſdem (Reconciliatio enim ſpecies quędam eſt reparationis Eccleſiæ, ut patet ex *Campanil. in Diverſorio Jur. Canon. rubric.* 12. *cap.* 13. *num.* 28. & ex *PecKio de reparandis Eccleſiis cap.* 3. *num.* 2. *& ſeq.*) conſuetudo primum ſemper locum obtineat, prout cum multis aliis bene tradit *Card. de Luca tom.* 14. *part.* 4. *Miſcellanear. Eccleſiaſtic. diſc.* 29. *nu.* 2. Quando autem eo in loco, ubi Eccleſia reconcilianda eſt, nulla conſtitutio adeſt, vel conſuetudo prædicta, unde appareat, cujuſnam expenſis Eccleſia reconciliari debeat, tunc aliqui cenſent, quod vicinorum locorum conſuetudo ſervanda ſit, ut colligitur tum ex *Gallia in Conſuetud. Alexandri V. Maritus q.* 1. *num.* 39. *& ſeq.* & *PecKio loc. cit. cap.* 9. *nu.* 7. tum etiam ex *Tuſch. tom.* 2. *V. Conſuetudo, concluſ.* 521. *num.* 4 & *Mendo in Epitom. Moral. opinion. V. Conſuetudo num.* 6. ubi aſſerit, quod, quando non eſt

lex,

lex, aut conſuetudo in aliqua Civitate, ut aliqua lis ſic decidatur, tunc decidenda eſt juxta conſuetudinem vicinarum Civitatum. Quibus attentis,

4 Dico Eccleſiam reconciliandam eſſe expenſis ejus, à quo per actum graviter ſacrilegum, & Eccleſiæ pollutivum ea polluta fuit, niſi forte ibi vigeat aliqua conſtitutio, vel conſuetudo, quæ aliud velit; id enim in primis ſemper obſervandum erit. Dixi autem *per actum graviter ſacrilegum, & Eccleſiæ pollutivum*, qui à omnis actus Eccleſiæ pollutivus, cum ſit graviter Eccleſiæ iniurioſus, & contra gravem Juris Eccleſiaſtici prohibitionem, conſequenter in ſe gravis ſacrilegii malitiam continet, ac tam graviter culpabilis eſt, ut ex ipſius Canonici Juris diſpoſitione per talem actum Eccleſia ita polluatur, ut poſtea reconciliatione indigeat; quod non niſi ob grave ſacrilegium contra loci ſanctitatem commiſſum, ac proinde velut in pœnam, quæ culpam aliquam ſupponit, ſacri Canones induxerunt, ut haberi poteſt tum ex iis, quæ dixi *De Pollutione Eccleſiæ diſp.* 3. *cap.* 7. ubi *nu.* 4. aſſerui prædictam quaſi pœnam pollutivis actionibus impoſitam fuiſſe primo ad prædictarum actionum in locis Sacris indecentiam, ac fæditatem demonſtrandam, ſecundo ad reos etiam quodammodo puniendos, & ad populos ab his actionibus quaſi abſterrendos, tum ex *Mazucbell. de caſib. reſervatis diſp.* 2. *cap.* 6. *q.* 3. *difficult.* 6. ubi gravitatem peccati polluentium Eceleſiam ex eo patere dicit, quod, ſi *Pius V. in Conſtitutione ſua Romæ Calendis Aprilis* 1566. quæ incipit *Cum primum*, pœnas in eos ſtatuit, qui irreverenter in Eccleſia vociferari, ac verſo tergo ad Sanctiſſimum Sacramentum ſedere auſi fuerint, quanto majore dignos ſupplicio eos dicere debemus, qui Eccleſiam ipſam polluunt? nec non ex *Franciſco de Lugo de Sacramentis lib.* 5. *cap.* 6. *q.* 12. *nu.* 86. ubi concludit, quod actus Eccleſiæ pollutivus formaliter non eſt culpabilis, quia ſic Eccleſiam polluit, ut reconciliatione indigeat; ſed potius e contra, quia graviter culpabilis eſt contra legem Eccleſiaſticam, talem effectum, & quaſi pœnam inducit, actualem ſcilicet obligationem abſtinendi à Divinis in ea, donec reconciliata fuerit. Unde planum etiam videtur, teſte

Ugolino de officio, *& poteſtate Epiſcopi cap.* 30. *§.* 8. *num.* 6. quod culpabiliter Eccleſiam polluens, quia Eccleſiæ reconciliationi cauſam, vel occaſionem proximam, & neceſſariam dedit, inde ſimul ad expenſas pro Reconciliatione prædicta neceſſario faciendas teneatur, cum hæ de jure ad eum ſpectent, ut expreſſe traditur à *Graff.* *& Fuſco* mox adductis, necnon à *Leon. in Theſauro fori Eccleſiaſtici part.* 1. *cap.* 5. *num.* 18. *Sperell. deciſ.* 68. *num.* 19. *argum. tex. in l.* 1. *ff. De eo, per quem fact. fuer. Marc Antonin. variar. reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 112. *caſ.* 12. *Ferr. Manriq. Quæſt. Moral. & Vicarial. part.* 1. *q.* 112. *num.* 3. ubi alios plures allegat; ad expenſas enim tenetur is, qui earum fuit cauſa, & occaſio, ut patet ex *Vermigliol. conſ.* 497. *num.* 9.

5 Colligo, quod ſicuti actus Eccleſiæ pollutivus culpabilis aliquando eſt non modo ratione delicti, quod actus ille in ſe continet, cujuſmodi eſt homicidium, necnon ratione ſacrilegii contra reverentiam loco ſacro debitam; ſed etiam ratione illius damni, quod infert ipſi Eccleſiæ, quam polluit; cum ex tali actu Eccleſiæ pollutivo fiat, ut in ea deinde officia Divina celebrari nequeant, niſi prius Eccleſia per Epiſcopum reconcilietur, ideoque non leves expenſę neceſſario fiant; ſic etiam de prędicti damni reparatione dici ea debent, quæ de aliis hujuſmodi damnificationibus tum culpabiliter, tum inculpabiliter factis, eiſque reſpectivè reſarciendis, vel non reſarciendis paſſim tradi ſolent, diſtincteque perpenduntur ab *Arnald. Albertin. in Repetit. ad Rubric. de Hæretic. q.* 8. *num.* 17. ubi explicat, quandonam damni occaſionem dans teneatur de damno, & quando non: *Ludovic. Carbon. de reſtitution. q.* 71. *Molina De Juſtitia*, *& Jure tom.* 3. *diſp.* 697. *& ſeq. Tanner. Theologiæ Scholaſtic. tom.* 3. *diſp.* 4. *q.* 6. *dub.* 2. *Pirbing. in Jus Canonic. lib.* 5. *tit.* 36. *§.* 2. *Thom. Del Bene De radice reſtitution. ſect.* 2. *dubitat.* 5. *& ſeqq. Tuſch. lit. D. concluſ.* 6. in qua explicatur, quandonam, qui damnum cauſat, damnum ipſum dediſſe videatur: ad quod optime faciunt etiam, quæ breviter innuit *Sebaſtian. Medic. de fortuit. caſib. part.* 1. *q.* 11. ubi ſpecialiter advertit *num.* 6. quod ille tunc vere dicitur damnum dediſſe, qui cauſam damni dedit; Primo, quando ibi culpa interceſſit: ſecundo, ſi damnũ dans dabat operam rei

illi-

Digitized by Google

illicitæ: tertio, quando dicta cauſa fuit propinqua; ſecus enim eſt, ſi cauſa fuit remota, cum quo ſtat etiam *Sabell. in Summa Diverſor. Tractat. §. Damnum* 2. *num.* 4. dum aſſerit, quod damnum dediſſe dicitur ille, qui damni dedit occaſionem, intelligendo de cauſa, & occaſione propinqua. Unde in caſu noſtro non improbabiliter inferri videtur, quod, etſi Eccleſia, dum polluta eſt, amittat lucrum, quod alioquin ea ex Divinorum officiorum celebratione, ac Defunctorum exequiis fortaſſe perciperet; is tamen, à quo Eccleſia polluta fuit, Eccleſiæ dictam lucri amiſſionem ex æquo reſarcire non teneatur, cum ipſe non fuerit cauſa, vel occaſio proxima prædictæ lucri amiſſionis, quam veluti per accidens, atque in conſequentiam Eccleſia paſſa fuit, nec lucrum nondum acquiſitum, ſi deperdatur, ſtricte loquendo, ſub damni appellatione veniat; nam proprie damnum pati non dicitur, qui lucri ſpem amittit; prout cum pluribus aliis docuit *Medices ubi ſupra num.* 10. *Maranta in Medulla Decreti tit. D. verſ. Damni vero*, ubi etiam in fine dicit, quod, ut quis teneatur ad reſtitutionem damni, neceſſario præerequiritur, ut is concurrat ad actum, quo damnum infertur, ita ut non tantum ſit cauſa, ſine qua non ſequeretur effectus, ſed ſit cauſa poſitiva, vera, & efficax, juxta ſententiam *D. Thomæ in* 2.2. *q.* 62. *art.* 4. *in corpor.* quem refert, ac ſequitur *Fagnan. in cap. Mandato, de Simonia num.* 32. *Nidus de regulis juris, regul.* 86. *num.* 22. quibus addi poteſt *Brunneman. conſ.* 152. *num.* 9. *Pereyra in Elucidario Theologiæ Moral. & jur. utriuſq; lib.* 2. *Elucidat.* 10. *num.* 887. *verſic. Damni appellatione, nec non Mallet. Theolog. Moral. tom.* 2. *Malleat.* 22. *tract.* 9. Dixi autem *ex æquo*, nam juxta ſententiam *D. Thomæ in* 2. 2. *q.* 62. *art.* 4. *in corpor.* quem refert, ac ſequitur *Fagnan. in cap. Mandato de Simonia num.* 32. damnificans aliquem, impediendo eum iniuſte, ne adipiſcatur, quod erat in via habendi; quamvis non oporteat tale damnum recompenſare ex æquo, tum quia minus eſt habere aliquid virtute, quam habere actu, &, qui eſt in via adipiſcendi aliquid, habet illud ſolum ſecundum virtutem, vel potentiam; tum etiam, quia favorabiliores ſunt leges damnum evitanti, quam lucrum quærenti, ut patet ex traditis ab *Aſinio in l. at ſi quis*

impe-

impediat, §. *ſed ſi adita num.* 3. *ff. de religioſ.* & *ſumptibus funerum*; is tamen, qui ſic aliquem damnificavit, aliquam ſaltem recompenſationem ſecundum conditionem perſonarum, & negotiorum, ad arbitrium Sapientis facere tenetur.

CAPUT TERTIUM.

Quandonam Eccleſia ejuſdem expenſis Reconcilianda ſit.

SUMMARIUM.

Æquum videtur, ut, qui rei commodo potitur, incommodum quoque rei annexum patiatur. num. 1.

Quid ſibi velit adagium Neque Mel, neque Apes. *ibid.*

An Eccleſia, ſi lucrum amplectatur, onus etiam ſuſtinere teneatur. ibid.

Eccleſiæ nomen quam varie à variis accipiatur. num. 2.

Ex ſubiecta materia ſuam recipit ſignificationem. ibid.

Eccleſia *Græcum nomen eſt*, & *quomodo latine dicatur. ibid.*

Eccleſia quo in ſenſu diſtingui poſſit in Materialem, Spiritualem, Militantem, Triumphantem, Univerſalem, Particularem, &c. ibid.

Principales Eccleſiæ acceptiones an principaliter ad duas tantum reducantur. ibid.

Spiritualis Eccleſiæ plura ſunt membra, & quænam ſint. ibid.

Eccleſiarum bona, Paſtores, & Prælati an aliquando Eccleſiæ nomine vocentur. ibid.

An omne beneficium Eccleſiaſticum dici poſſit Eccleſia, ibid.

Eccleſia Materialis cur ſit tantum inter bona Eccleſiæ ſpiritualis. num. 3.

Cum agitur de expenſis Eccleſiæ, cur Eccleſia nomine accipi debeat Eccleſia ſpiritualis. ibid.

Eccleſia reconcilianda eſt, generaliter loquendo, expenſis eorum, qui eidem Eccleſiæ præſunt, ejuſque redditus, vel emolumenta percipiunt. nu. 4.

Si aliqui Eccleſiæ redditus diſtinctim, ac ſeparatim ab aliis ad Eccleſiæ reparationem deputati extant, ex iis deſumi debent expenſæ ad Eccleſiæ reconciliationem neceſſariæ. ibid.

Sub generali reparationis Eccleſiæ nomine continetur etiam Eccleſiæ reconciliatio. ibid.

Reparatio Eccleſiæ quid ſit. ibid.

Qui ad Eccleſiæ reparationem tenentur, cur teneantur etiam ad

adornamenta, ſine quibus Divina celebrari nequeunt. ibid.

Relicta pro Eccleſiæ fabrica num. expendi poſſint etiam pro aliis Divino cultui neceſſariis. ibid.

Quando nulli Eccleſiæ redditus ſpecialiter ad Eccleſiæ reparationem deputati ſunt, vel ii ad id non ſufficiunt, quid agendum ſit. ibid.

An ex diverſitate redditunm Eccleſiaſticorum, ac Perſonarum, quæ illos percipiunt, diverſa etiam ad expenſas pro Eccleſiæ Reconciliatione faciendas oriri poſſit obligatio. num. 5.

1 ADverto primo, quod, cum aliquando vel neſciatur, quis Eccleſiam polluerit, vel is non ſit ſolvendo, ac propterea Eccleſia illius expenſis reconciliari nequeat, nec ibi ullum adſit ſtatutum, vel pactum, ſeu conſuetudo, ex quibus haberi poſſit, ad quem alium expenſæ prædictæ ſpectent, proinde videndum hic eſt, quiſnam eo in caſu ad eas teneatur. Quia vero regulariter æquum omnino videtur, ut, qui rei commodo potitur, incommodum etiam rei annexum patiatur, unde verſus

Commoda, qui ſentis, jungas onus emolumentis.

Et Adagium *Neque Mel, neque Apes*, quod reciprocam commodi cum incommodo connexionem oſtendit, prout videre eſt apud *Nidum de regul. Jur. regul.* 55. ubi *num.* 24. ad rem noſtram ſubdit, quod Eccleſia etiam ipſa lucrum amplecti, & onus recuſare non poteſt, idcirco ipſamet Eccleſia, quæ Reconciliationis commodum percipit, ad ipſius quoque Reconciliationis incommodum, hoc eſt, ad expenſas pro reconciliatione faciendas, in primis teneri videtur. Ut hoc autem clarius explicetur

Adverto ſecundo, quod, quamvis *Eccleſiæ* nomen tam in Sacra Scriptura, quam apud Sacros Canones variis, ac diverſis modis accipiatur, ut videre eſt apud *Gloſſ. in cap. cum Clerici, verſ. Eccleſiæ Placentinæ, de verbor. ſignif. Hoſtienſ. in cap. ſi quem, de ſentent. excommunicat. num. 6. Azon. in Summa rubric. de Sacroſanct. Eccleſ. num. 2. Rubeum de Divinis officiis lib. 1. cap. 1. verſ. Hæc etiam Eccleſia, Tuſch. Practicar. concluſ. tom. 3. lit. E. concl. 3. nu. 14.* ubi propterea cum *Bellamer. conſil.* 2

Digitized by Google

conſil. 20. *num.* 11. infert, quod Eccleſiæ nomen juxta ſubiectam materiam recipit ſuam ſignificationem, *Rodulph. Cuperſ. ad cap. oportebat, Verbo Eccleſia, artic.* 1. *num.* 10. *& ſeqq. diſtinct.* 79. ubi quindecim differentes nominis *Eccleſia* ſignificationes refert, *Turrecremata in Summa de Eccleſia lib.* 1. *cap.* 2. ubi ſexdecim prædicti nominis acceptiones numerat; quarum tamen plures coincidunt, ut bene aſſerit *Valens in Concordia Juris Pontificii cum Cæſareo, & cum Theologica ratione diſp.* 2. *q.* 4. *ſect.* 1. *num.* 1. & *Gibalin. de Scientia Canonica tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *q.* 1. nihilominus eæ omnes prædicti nominis acceptiones principaliter ad duas tantum reduci videntur; itaut *Eccleſia*, quæ Græcum Nomen eſt, ac latine *convocatio* dicitur, alia corporalis, ſeu materialis ſit; alia vero ſpiritualis, ſeu formalis; ſicut enim corporalis, quæ templum, ſeu ædes ſacra appellatur, & in qua Divina officia celebrantur, ex congregatis lapidibus conſtruitur, ſic etiam ſpiritualis ex Fidelium cœtu ad verum Dei cultum divinitus evocato coaleſcit, ut patet ex *Durand. in Rational. divinor. officior. lib.* 1. *cap.* 1. *nu.* 1. *Scacch. de cultu Servorum Dei, volum.* 1. *ſect.* 10. *cap.* 5. *Bordon. de Privileg. Clericor. cap.* 3. *nu.* 1. *& ſeqq. Barboſ. in Collectan. ad tit. Decretal. de Eccleſ. ædificand. verſ. Eccleſia*, & *Franciſcus de Magiſtris in Sylva Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 13. ubi dicit Eccleſiam eſſe duplicem, ſcilicet Spiritualem, & Materialem, ac ſubdit, quod Spiritualis vel eſt triumphans, vel militans; illa eſt in cœlis, hæc in terris, & eſt vel univerſalis, ideſt, cœtus omnium Fidelium, vel particularis. Cum autem Spiritualis Eccleſiæ plura ſint membra, *Tuſch. litt. E. concluſ.* 3. *num.* 7. inter quæ nedum particulares Eccleſiæ, ſed etiam earum Paſtores, & Prælati, per quandam Synecdochen, Eccleſiæ nomine vocantur, ut bene tradit *Tanner. Theologiæ Scholaſticæ tom.* 3. *diſp.* 1. *q.* 3. *dub.* 2. *num.* 47. *verſ. Quo tamen*, proinde quoque fit, ut non modo ipſimet Prælati, penes quos Eccleſiæ bona, quoad legitimam Protectionem, & adminiſtrationem ſunt; verum etiam ipſamet Eccleſiæ bona, & redditus aliſ quando Eccleſia dicantur, ut patet ex *Gloſ. in cap. Querelam, V. Præfatam Eccleſiam, tit. Ne Prælati vices ſuas*, nec non ex *Ripa de Jure Patronatus reſp.* 8. *num.* 1. *&* 5. prout etiam

omne

omne Beneficium Eccleſiaſticum dici poteſt Eccleſia, *Germon. de Indultis Apoſtolic.* §. *Regularia num.* 53. *Lotter. de re Beneficiaria tom.* 1. *lib.* 1. *q.* 13. *num.* 2. ideoque

3 Adverto tertio cum *Filliuc. tract.* 44. *cap.* 4. *num.* 21. quod, licet tam bona Eccleſiæ, quam Eccleſia ipſa materialis dicantur Eccleſia, nihilominus, ſicuti Eccleſia ipſa materialis non eſt inter bona Eccleſiæ, reſpectu ſui ipſius, ſed tantum inter bona Eccleſiæ Spiritualis, penes quam eſt poſſeſſio, uſusfructus, & adminiſtratio bonorum Eccleſiaſticorum, nec non poſſeſſio ipſius Eccleſiæ materialis, cum hæc prædictorum vere incapax ſit, ſic etiam inde colligitur, quod Eccleſiæ nomen, prout Eccleſiam materialem ſignificat, valde differt ab Eccleſiæ nomine, prout illud Eccleſiam Spiritualem ſignificat, quæ materiali Eccleſiæ legitime præſidet, ejuſque bona protegit, ac adminiſtrat; quo in ſenſu accipi debet Eccleſiæ nomen, cum de Eccleſiæ expenſis agitur. Quamobrem

4 Dico generaliter Eccleſiam in prædicto caſu reconciliandam eſſe illorum expenſis, qui eidem Eccleſiæ præſunt, ejuſque redditus, vel emolumenta percipiunt, ut ex prædictis patet. Sed in primis advertendum eſt, quod, quando aliqui Eccleſiæ redditus ab aliis diſtinctim, ac particulariter ad Eccleſiæ reparationem deputati extant, tunc ex iis deſumendæ omnino ſunt expenſæ, quę pro ipſius Eccleſiæ reconciliatione fieri debent, *Genuenſ. practicabilium Eccleſiaſticorum q.* 248. *num.* 3. *verſ. Tertia concluſio*, *Surd. Conſil.* 62. *nu.* 22. *Bellet. Diſquiſition. Clerical. part.* 1. *de Cleric. debitor.* §. 13. *num.* 11. & cum eodem plures alii communiter, ac indubitanter idipſum tradunt. Licet enim ſpecifice, ac nominatim de Reconciliatione ipſa Eccleſiæ non loquantur; ſed generaliter tantum de reparatione Eccleſiæ; nihilominus ſub generali reparationis nomine ipſamet etiam Eccleſiæ Reconciliatio continetur, quæ, ut ſuperius dixi, Reparationis ſpecies eſt; nam Eccleſiæ reparatio nihil aliud eſt, quam Eccleſiæ reſtauratio, & in priſtinum ſtatum reſtitutio, itaut Eccleſiæ uſus, & Sacroſancti Myſterii exercitium in priſtinam ſuam dignitatem, ac formam reponatur, prout optime tradit *PecKius de reparandis Eccleſiis cap.* 1. *num.* 1. & 5. nec non *cap.* 5. *num.* 2. ubi propterea

terea inter eos, qui ad Eccleſię reparationem tenentur, eum pariter enumerat, à quo Eccleſia polluta fuit, cum illius expenſis Eccleſia reconciliari, ac in priſtinum ſtatum reſtitui debeat, ut jam dictum fuit. Unde recte quoque *Bellet. ubi ſupra* §. 14. *num.* 4. idcirco aſſeruit eos, qui ad Eccleſiæ reparationem tenentur, teneri etiam ad ornamenta neceſſaria, ſine quibus Divina celebrari nequeunt, cum Eccleſiæ fabrica, & ornamentorum pręparatio à pari procedant, & à Jure pariſicentur; ad quod affert *Barbatiam conſ.* 26. *num.* 1. *& Surdum d. conſ.* 62. *num.* 5. diſpoſitum enim in uno æquiparatorum (prout ſunt omnia, quæ ipſius Eccleſiæ ornatum, & cultum concernunt) locum etiam habet in alio, juxta *Gloſſ. in cap. Conſtitutionem de regul. Jur. in 6.* ac proinde, ſicuti ad Eccleſiæ cultum neceſſaria eſt ejuſdem reconciliatio, quando illa polluta fuit, ſic etiam dici debet, quod Eccleſiæ reconciliatio à pari procedat cum ipſius Eccleſiæ reparatione, ideoque ea, quæ pro Eccleſiæ reparatione militant, pro Eccleſiæ quoque reconciliatione militare debeant: prout idcirco *Campanil. in Diverſorio Jur. Canon. Rubric.* 12. *cap.* 13. *ſub num.* 28. aſſerit, quod qui tenentur ad Eccleſiæ reparationem, tenentur quoque ad Eccleſiæ reconciliationem, & *Diana part.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 140. *verſ. Nota Secundo*, nec non *Nicolius in Floſculis, §. Eccleſia, num.* 26. expreſſe tradunt, quod relicta pro Eccleſiæ fabrica expendi poſſunt pro Eccleſiæ ipſius ornamentis, aliiſque cultui Divino neceſſariis, abſque eo quod ultima voluntas commutari dicatur. Quando autem prædicti redditus ad Eccleſiæ reparationem ſpecialiter deputati non extant, vel ad reconciliationis expenſas non ſufficiunt, tunc eæ ob rationes jam adductas juxta prædicta, vel integre ſolvi, vel earum inſufficientia ſuppleri debet ab iis, qui aliis Eccleſiæ redditibus, ac bonis fruuntur.

5 Colligo, quod, cum prædictorum reddituum, ac emolumentorum, nec non perſonarum, quæ prædictos redditus, ac emolumenta, ſeu commoda, vel utilitatem aliquam ab eadem Eccleſia percipiunt, qualitas, & conditio tam diverſa eſſe poſſit, ut propterea diverſa quoque concluſio inferri debeat, hinc de iis ſingillatim deinceps agemus.

CA-

Digitized by Google

CAPUT QUARTUM.

Eccleſia Cathedralis cujus expenſis Reconcilianda ſit.

SUMMARIUM.

Quænam Eccleſia dicatur Cathedralis, ſeu Epiſcopalis. num. 1.

Græcum Cathedræ nomen quid ſignificet. ibid.

Cathedralis Civitas quoad Sæcularia quænam dicatur. ibid.

Eccleſiam Cathedralem Papa ſolum erigere poteſt. ibid.

Epiſcopi ſedes cur Cathedræ nomine vocetur. ibid.

Cathedralis Eccleſia cur Major, & Matrix dicatur. ibid.

Eccleſiarum appellatione in odioſis non venit Eccleſia Cathedralis. num. 2.

Reconciliatio Eccleſiarum eis favorabilis eſt. ibid.

Cardinales in favorabilibus Clericorum nomine veniunt. ibid.

Cur aliquando ſub Eccleſiæ nomine veniant Epiſcopus, ac etiam Eccleſiæ Rector. nu. 3.

Clericorum Beneficiatorum bona quot in genere diſtingui ſoleant. ibid.

Quænam bona dicantur patrimonialia, & quænam quaſi patrimonialia. ibid. & nu. 4.

Eccleſia Cathedralis quandonam Epiſcopi ſolius expenſis, ex quarta ſaltem parte redituum beneficialium ipſius Eccleſiæ, reconcilianda ſit. num. 4.

Bona Patrimonialia, vel quaſi Patrimonialia Epiſcopi cur non ſubiaceant oneri expenſarum, quæ pro Cathedralis Eccleſiæ reconciliatione fieri debent. ibid.

De bonis Patrimonialibus, vel quaſi Patrimonialibus an Clericus libere omnino tam in vita, quam in morte diſponere poſſit. ibid.

An diſtributiones quotidianæ, ac bona inde acquiſita connumerentur inter bona quaſi patrimonialia Clericorum. ibid.

Redditus beneficiales quinam dicantur, & an differant ab aliis redditibus Eccleſiaſticis. ibid.

Canonici Eccleſiæ Cathedralis an, quando, & quomodo ad ejus reconciliationis expenſas teneantur. ibid.

An Epiſcopus, vel Canonici aliquid pro Eccleſiæ reconciliatione contribuere teneantur, ſi nondum fructus aliquos beneficiales perceperint. ibid.

Quandonam fructus Beneficiorum vacantium deputari poſſint ab Epiſcopo cum Capitulo

ad expenſas reconciliationis Eccleſiæ. ibid.

Quænam requirantur ad hoc, ut Canonici, ac cæteri Beneficiati ad Eccleſiæ Reparationem, ſeu Reconciliationem cogi poſſint. ibid.

Cur omnes Beneficiati Eccleſiæ quandoque ad illius Reconciliationem concurrere debeant. ibid.

An tam Beneficiati, quam Canonici, quamquam ii dignitate pares iſtis non ſunt, membra Corporis Eccleſiæ ſint, cujus caput Epiſcopus eſt. ibid.

Beneficiatorum nomine an hic veniant etiam habentes Beneficium ſimplex. ibid.

Qui habent Penſiones, Capellanias, ac diſtributiones Eccleſiaſticas, num ad dictæ Reconciliationis expenſas teneantur. ibid.

Juſpatronatûs an haberi poſſit etiam in Eccleſiis Cathedralibus. ibid.

An aliquando Eccleſiarum Patroni, & Commendatarii ad prædictas Reconciliationis expenſas contribuere debeant. ib.

Vicarius in Eccleſia perpetuus an propriè dici poſſit Beneficiarius. ibid.

Quæ ob temporale Miniſterium conceduntur, Beneficia non dicuntur, niſi per ſimilitudinem, vel improprietatem. ibid.

Concilium Tridentinum, cum de Patronis Eccleſiarum reparandarum loquitur, quomodo intelligi poſſit. ibid.

Quando Parochiani ad Eccleſiæ reparandæ onus tenentur, cur tam nobiles, & exempti, quam ignobiles, ſive Clerici, ſive Laici ſint, ad illud teneantur. nu. 5.

An Parochianus, ſi diſcedat à Parochia, poſtquam illius Eccleſia Reconciliatione indigebat, liberetur ab onere contribuendi ad ipſius Eccleſiæ reconciliationem. ibid.

Epiſcopus, vel Beneficiarius an renunciare poſſint Epiſcopatui, vel Beneficio in præjudicium obligationis antea contractæ contribuendi ad expenſas pro Eccleſia ante renunciationem polluta reconciliationes faciendas. ibid.

Collecta pro Eccleſiæ reparatione an per æs, & libram, vel per hominum, ſeu domuum capita imponenda ſit. ibid.

Taxatio Collectæ pro Eccleſiæ reparatione ſolvendæ, nec non compulſio ad eam ſolvendam tam contra Laicos, quam contra Clericos an ad Epiſcopum ſpectet. ibid.

Judices etiam ſæculares, ſi Epiſcopus eos requirat in ſubſidium, quoſcumque collectæ prædictæ debitores ad ipſius ſolutionem cogere poſſunt. ibid.

1 ADverto primo, quod Eccleſia dicitur Cathedralis, ſeu Epiſcopalis, quando Epiſcopus cum Canonicorum Collegio, ſeu Capitulo reſidet, ac præſidet; Græcum enim *Cathedræ* nomen latine *Sedem* ſignificat, cumque tunc Eccleſia ſecum Epiſcopi Cathedram habeat, à digniori nomen recepit, indeque Cathedralis appellatur, *argum. cap. Nec numerus* 10. *q.* 3. *verſ. Cathedraticum*, ut patet ex *Moſcon. de poteſtate Militantis Eccleſiæ lib.* 1. *cap.* 15. ubi etiam tradit, quænam conſideranda ſint in erectione novæ Cathedralis Eccleſiæ, ac ſubdit, quod, quamvis Imperator erigere poſſit etiam Cathedrales Civitates, quoad ſæcularia privilegia, unde Civitatis nomen acquirant, non ſecus ac ſi Epiſcopus ibi Cathedram haberet, ibique reſideret; ſolum tamen Papa, quoad Eccleſiaſticas dignitates concedere poteſt, ut Eccleſia vere fiat Cathedralis, ac Epiſcopalem Sedem erigat, ubi Epiſcopus reſidere valeat; ideo autem Epiſcopi Sedes Cathedræ nomine vocatur, quia, cum *Rex Solium*, *Doctor Cathedram*, *Judexque Tribunal* poſſidere dicantur, & Epiſcopi munus ſit docere per ſe, vel per alios commiſſum ſibi populum, quod in Cathedra olim Epiſcopi faciebant, jure, ac merito Epiſcoporum Sedes dicuntur Cathedrales, ut bene adnotavit *Petrus Antonius Tholoſanus ad tit. de Reſcriptis cap. Sedes Apoſtolica num.* 3. unde merito Cathedralis Eccleſia dicitur etiam Major, & Matrix, tũ quia ea cenſetur eſſe in Epiſcopo, & e converſo Epiſcopus in ea, *Urſell. concl. Legal. in V. Abbas, concl.* 1. *nu.* 71. tum quia ſub ſe alias habet Eccleſias, quarum reſpectu ipſa dicitur Mater, illæ autem filiæ, *Hupnius Encyclopediæ Jur. univerſi part.* 1. *cap.* 1. *num.* 2.

Adverto ſecundo, quod, li- 2
cet Eccleſiarum appellatione in odioſis non veniant Eccleſiæ Cathedrales ob illarum honorem, dignitatem, ac præeminentiam, ſed tantum inferiores Eccleſiæ, ut videre eſt penes *Repertorium Milis*, *lit. E. verb. Eccleſ. verſ. Eccleſiæ appellat. Bertachin. lit. E. ſub num.* 220. *verſ. Eccleſia Cathedralis*, *Azor. Inſtitut. Moral. par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 3. *verſ. Si quæras*, *Bellet. diſquiſition. Clerical. par.* 1. *§.* 2. *num.* 29. & *Fagnan. in*

De-

Digitized by Google

Decretal.cap. Ad audientiam,de Reſcript.num. 68. nihilominus, cum Eccleſiarum Reconciliatio ſit eis utilis, ut ex prædictis clare conſtat, ac propterea ſimus in ipſius Eccleſiæ favorabilibus, idcirco ſub Eccleſiæ nomine quoad illius Reconciliationem venire debet Ecclesia quoque Cathedralis, prout etiam Cardinales in favorabilibus Clericorum appellatione veniunt ex *Bellet. ibid. num.* 8. ubi plures alios allegat.

3 Adverto tertio, quod, cum ſub Ecclesiæ nomine veniat Epiſcopus, ac etiam Ecclesiæ Rector, penes quos eſt bonorum Ecclesiaſticorum adminiſtratio, ut patet ex *Gloſſa in cap. Requiſiti, verſ. exprimat, de Teſtamentis*, & clare tradit *Thomat. deciſ.* 26. *num.* 3. & 37. ideoque prædicti bonorum Eccleſiaſticorum Adminiſtratores, quod pro Ecclesia expendunt, Ecclesiæ nomine id facere cenſeantur, & ex Ecclesiæ bonis, proinde videndum eſt, quot bonorum genera sint, quæ Clerici habere poſſunt, ut inde ſciamus, ex quibuſnam bonis Clerici, qui Ecclesiæ præſunt, ejuſque bona miniſtrant, ad prædictas reconciliationis expenſas obligentur. Generaliter enim bona, quæ Beneficiati Eccleſiæ penes ſe habere poſſunt, quinque in genera diſtingui ſolent, ut notat *Navar. de redditib. Eccleſ. q.* 1. *num.* 19. & optime tradit *Petrus Maria Paſſerinus in cap. Præſenti* 9. *num.* 7. *de offic. ordinar. in ſexto*. Primi namque generis ſunt bona Patrimonialia, quæ, nullo habito reſpectu ad Eccleſiam, ſeu Eccleſiaſticum Beneficium, Clericis competunt jure hæreditario, vel ex contractu, donatione, aut alia ſimili ratione laicis etiam communi. Secundi generis ſunt, quæ Clericis competunt ratione alicujus Miniſterii Eccleſiaſtici, non tamen ratione alicujus tituli Beneficii, & hujuſmodi ſunt, quæ Clericus acquirit concionando, confeſſiones audiendo, Miſſas celebrando, funeribus aſſiſtendo, & OEconomi, Capellani, vel Vicarii temporalis officia exercendo. Tertii generis ſunt, quæ directe ad Eccleſias, aliaque Eccleſiaſtica loca ſpectant, & vel ad fabricam, vel ejus reparationem, vel ad infirmos curandos, vel ad aliud ſimile Miniſterium deputata ſunt. Quarti generis ſunt beneficiorum redditus, qui ad Miniſtrorum ſuſtentationem ratione tituli beneficii directe ordinantur. Quinti

autem

autem generis ſunt, quæ actuali intereſſentiæ deputantur, & quotidianæ deſtributiones dicuntur. Quibus ſtantibus,

4 Dico Eccleſiam Cathedralem, ſi ea nullos, vel non ſufficientes redditus pro illius reparatione, ac per conſequens pro illius etiam reconciliatione ſpecialiter deſtinatos habeat, nec ulla legitima conſuetudo, vel conventio, aut conſtitutio in contrarium ibi vigeat, reconciliandam eſſe ſolius Epiſcopi expenſis; deſumendis tamen non ex ipſius Epiſcopi bonis patrimonialibus, vel quaſi patrimonialibus, ſed ex quarta ſaltem parte redituum beneficialium Cathedralis Eccleſiæ; dummodò dicta quarta pars ſufficiat; ex dictis enim redditibus detrahi prius debent nedum illa onera, quæ ratione Beneficii Epiſcopus ſubire cogitur; verum etiam portio illa, quæ ad congruam Epiſcopi ſuſtentationem neceſſaria eſt, ut latiſſime tradunt quamplurimi, quos citat, ac ſequitur *Cortiada in Deciſionib. Cathaloniæ part. 3. deciſ.* 180. *num.* 1. quibus addi poſſunt *Lotter. de re Beneficiaria lib.* 1. *q.* 13. *num.* 52. *Ventriglia in Praxi Eccleſiaſtica Annotat.* 18. *§. univ. nu.* 7. *Pirhing. in Jus Canonicum tom.* 3. *tit.* 48. §. 3. *num.* 19. *Nicolius in Floſculis, ſeu Notabilibus practicis §. Epiſcopus, num.* 90. & *in Lucubrationibus utriuſque Juris par.* 2. *lib.* 3. *tit.* 48. *num.* 3. *verſ. Si vero*, nec non *Manſi Conſultationum lib.* 3. *conſultat.* 248. *num.* 9. & 10. Dixi ergo, *non ex bonis Patrimonialibus, vel quaſi Patrimonialibus Epiſcopi*, quia ejuſmodi bona cenſentur Epiſcopi propria, & nullum onus annexum habent, ideoque de illis nedum Epiſcopus, ſed quilibet Clericus tam in vita, quam in morte libere diſponere poteſt, ita *Sanchez* cum multis ab eo adductis *Conſilior. Moral. lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 54. *nu.* 1. *Filliuc. Quaſtion. Moral. tom.* 5. *tract. de ſpoliis Clericorum cap.* 3. ubi diſtincte tradit, quænam beneficiatorum bona dicantur patrimonialia, & quænam quaſi patrimonialia, & cur ita dicantur, *Haunold. de Jur. & Juſt. tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 2. *in princip.* ubi concludit, quod bonorum patrimonialium, & quaſi patrimonialium dominium abſque dubitatione ad Clericos in particulari ſpectat, quicquid in contrarium aliqui dixerint, unde *Moneta de diſtributionib. quotidianis part.* 3. *q.* 3. *num.* 6. & *ſeqq.* aſſerit conſanguineos ſuccedere Clericis

in

in bonis quæſitis parſimonia, induſtria, vel labore Clericorum, etſi bona iſta dependentiam habeant à dignitate Clericali; cujuſmodi ſunt diſtributiones quotidianæ, bonaque inde acquiſita, Miſſarum celebrationes, Anniverſaria, & ejuſmodi alia, quæ inter quaſi Patrimonialia numerantur. Dixi autem *ex quarta ſaltem parte redditûum*, &c. quia talium redditûum pars, quæ pro Eccleſiæ reparatione juxta *Sacros Canones* ſervari, ac ſervire debet, modo tertia, modo quarta ibidē appellatur, ut bene advertit *Lancellot. Inſtit. Jur. Canon. lib. 2. tit. 18. verſ. Hæc de ædificandis*, & ibi *Gloſſ. lit. E.* nec non *PecKius de reparandis Eccleſiis cap. 14. num. 3.* ubi aſſerit *Gulielmum Benedictum in cap. Raynutius ad verbum, ſi abſque liberis 2. num. 33. de Teſtament.* teſtari, quod in Galliæ Regno tertia redditûum pars ad Eccleſiæ reparationem plerumque deputari ſolet. Dixi poſtea *redditûum Beneficialium*, quia inter redditus Eccleſiæ, ex quibus dicta quarta pars pro Eccleſiæ reparatione deſumenda eſt, comprehendi non debent, niſi redditus ii, qui ex Beneficii Eccleſiaſtici bonis proveniunt, ac, deductis eorum oneribus, ac impenſis ſuperinde factis, & faciendis, liberi omnino remanent beneficiato, qui eos percipit. Cæteri enim redditus, licet Eccleſiaſtici dici poſſint, non ſunt tamen abſolute redditus Eccleſiæ; ſed potius redditus quaſi Patrimoniales ipſius Beneficiati, ut ſuperius dictum eſt; cumque ſolus Epiſcopus dictis redditibus Beneficialibus Eccleſiæ Cathedralis fruatur, proinde ſolius Epiſcopi onus eſt dictam Eccleſiam reparare, ac pollutam reconciliare ex quarta dictorum beneficialium redditûum parte, ac proinde hanc opinionem veriorem ſibi videri aſſerit *Genuenſis Practicabilium Eccleſiaſticor. q. 248. nu. 3.* ubi propterea infert, quod Canonici ad ejuſmodi onus regulariter non tenentur de Jure; ſed tantum in ſubſidium ex ſtatuto Epiſcopi facto cum conſenſu Majoris partis Capituli, quando dicta quarta pars ab Epiſcopo danda non ſufficit; ad quod plures *Gloſſas*, & *textus Canonicos* affert, à quibus Epiſcopo id particulariter præcipitur, ut quartam redditûum partem in Eccleſiæ reparationem eroget. Hanc autem opinionem, quod Canonici non teneantur, niſi in ſubſidium, late de-

defendunt *Berous volum.* 1 *conſ.* 5. *Bellet. Diſquiſition. Clerical. part.* 1. *tit. de Clerico debitore*, *§.* 13. *num.* 12. ubi dictam opinionem communiter receptam eſſe tradit, *ac num.* 13. *& ſeqq.* ſubdit, quod Epiſcopus dictam quartam redditũum tam præteritorum, quàm futurorum pro tam pio uſu conſervare tenetur, &, cum ſolus habeat commodum redditũum Cathedralis Eccleſiæ, æquum eſt, ut etiam ſolus ejus incommodum patiatur, *Urſell. Concl. Legal. tom.* 2. *concluſ.* 145. *nu.* 22. ubi cum *Rota part.* 1. *recentior. deciſ.* 627. prædicta omnia confirmat, atque concludit, quod, ſi dicta quarta pars ab Epiſcopo danda non ſufficiat, tenentur Canonici, & alii, qui in Cathedrali beneficia poſſident, ac demum Parochiani; immo *concluſ.* 138. *num.* 72. aſſerit, quod, ſi Epiſcopus, ſive Canonici nondum aliquos fructus percepiſſent, nihilominus quandam quantitatem pro Eccleſiæ indigentiis, ac ornamentis contribuere tenentur. Superius autem dictis adhæret etiam *Antonell. de tempore Legali lib.* 1. *cap.* 70. *Pirbing. loc. cit.* ubi quoque ſubdit, quod, quando dicta quarta Epiſcopi, atque dicta Canonicorum portio ſimul non ſufficeret ad dictum effectum, tunc Epiſcopus cum Capitulo poſſet etiam deputare ad eundem effectum fructus Beneficiorum vacantium, ad quod *Abbatem in cap.* 1. *num.* 6. *de Eccleſiis ædificandis, vel reparandis*, & alios affert, *Sperel. deciſ.* 68. *num.* 20. ubi addit, quod, quamvis tria copulative requirantur ad hoc, ut Canonici, & cæteri Beneficiati ad prædictam Eccleſiæ reparationem cogi poſſint: Primum, quod dicta reparatio ſit neceſſaria: ſecundum, quod fiat in ſubſidium: tertium, quod coactio, & taxa fiat ab Epiſcopo cum conſenſu majoris partis Capituli; ſubdit tamen, quod, ſi omnes Canonici renuerent, tunc illos Epiſcopus cogere poſſet, ibidemque plures alios conſentientes Authores affert, *Diana part.* 3. *tract.* 7. *reſolut.* 16. ubi ait, quod Beneficiati ad dictam Eccleſiæ reparationem compelli poſſunt ſecundum id, quod percipiunt, *Penia deciſ.* 146. *num.* 6. *& ſeqq.* ubi expreſſe tradit omnes beneficiatos juxta ratam fructuum, quos percipiunt, debere concurrere ad expenſas concernentes reparationem, & ornatum Eccleſiæ: ſicuti enim Beneficiati omnes de fructibus Eccleſiæ participant, ſic

Digitized by Google

etiam omnes ad Eccleſiæ onera concurrere debent, juxta *Clement. 1. de Cenſib.* licet namque Beneficiati Canonicis dignitate pares non ſint; ſunt tamen membra ipſiuſmet corporis Eccleſiæ, ſicut Canonici, cujus corporis caput eſt Epiſcopus, ut optime tradit, ac probat *Manſi conſultat.* 589. *nu.* 10. Quæ autem dicta ſunt de Beneficiatis, procedunt etiam tum in iis, qui habent beneficia ſimplicia, tum in Clericis, qui habent Penſionem ſuper beneficio Eccleſiaſtico, prout dixit *Cortiada dicta deciſ.* 180. *num.* 11. *& ſeqq.* cum multis ibidem allegatis: ſed quoad Penſiones, nec non Capellanias, ac diſtributiones Eccleſiaſticas *Haunold. de Jur. & Juſt. tom.* 1. *tract.* 4. *cap.* 2. *controverſ.* 2. *num.* 86. *& ſeqq.* probabilius aſſerit, quod omnes eæ ſint bona quaſi Patrimonialia eas habentium, qui proinde liberi ſunt ab onere contribuendi cum Beneficiatis ad Eccleſiæ reparationem; & idipſum de habentibus Juſpatronatus, quod haberi poteſt etiam in Eccleſiis Cathedralibus, ut patet ex *Roch. Curtio in Rubricam de Jurepatronat. V. in Eccleſia num.* 1. & *Sebaſt. Medic. de definition. part.* 2. *q.* 56. *num.* 6. dicendum eſſe putant de Jure communi, *Paul. de Citadinis de Jure patronatus, art.* 5. *num.* 3. *& ſeqq. Lambertin. in ſimili tractatu lib.* 3. *art.* 2. *q.* 7. *princip. num.* 5. & *Leo in Theſauro Fori Eccleſiaſtici lib.* 2. *cap.* 31. *num.* 7. quia Juſpatronatus ex prima fundatione, conſtructione, ac dotatione acquiſitum fuit, ideoque is, qui jam illud habuit, quia fecit, quod debuit, ad nihil aliud teneri videtur, ſed quia *Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.* 21. *cap.* 7. *§. Parochiales de reform.* decrevit Eccleſias, etiam ſi Juriſpatronatus ſint, refici, & inſtaurari ex fructibus, & proventibus quibuſcumque ad eaſdem Eccleſias quomodocumque pertinentibus, qui, ſi ſufficientes non fuerint, Patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Eccleſiis provenientes percipiunt, aut in illorum defectum Parochianos omnibus opportunis remediis cogi mandavit, idcirco ei omnino ſtandum eſt, ut bene advertit *Sperel. deciſ.* 67. *num.* 10. & *Cortiada d. deciſ.* 18. *num.* 8. *ibidemque nu.* 10. idipſum quoque tradit de Commendatariis perpetuis, ad quod allegat inter alios *Riccium*, qui fuſe *in Praxi rerum Fori Eccleſiaſtici tom.* 4. *reſolut.* 347. probat Commenda-

mendatarios perpetuos teneri ad reparationem Eccleſiæ ipſis commendatæ, cum ejuſmodi Commendæ parum, aut nihil diſtent ab aliis proviſionibus Beneficiorum; quamvis hoc in Commendis non perpetuis, ſed temporalibus, verificetur, ideoque iſtarum Commendatarii ad prædictam reparationem contribuere non teneantur, prout etiam prædicta diſtincte, ac docte tradit *Læl. Mancin. Sacri Juris controverſ. tom. 1. diſſertat. 5. cap. 7. num.* 10. additque *nu.* 16. quod Vicarius in Eccleſia perpetuus, ut proprie Beneficiarius eſt, licet alterius Beneficiarii vice fungatur, ſic etiam conſequenter ad dictam Eccleſiæ reparationem tenetur; quamvis Beneficii titulus penes eum ſit, cujus eſt Vicarius; Unde *num.* 17. recte concludit, quod, quæ ob temporale Miniſterium conceduntur, Beneficia non dicuntur, nec ſunt, niſi per ſimilitudinem, vel improprietatem; Immo *Pirbing. in Jus Canonicum tom. 3. tit. 48. ſſ. 3. num.* 20. putat Concilium Tridentinum, cũ de Patronis Eccleſiarum reparandarum loquitur, intelligendum eſſe de illis Patronis, qui aliquos fructus, aut Penſiones in prima fundatione ſibi reſervarunt; non autem de aliis, qui nullos fructus percipiunt.

5 Colligo, quod, ſicuti Parochiani ſive Nobiles, & exempti, ſive ignobiles ſint, ut recte inter alios advertit *PecKius de reparandis Eccleſiis cap. 22. num. 4.* ſive ſint Clerici, ſive Laici, cum illa ratio, quæ obligat Laicos ad dictam Eccleſię reparationem, æque militet in Clericis Parochianis, *Ventriglia in Praxi Eccleſiaſtica, annotat.* 18. §. *unic. num.* 25. etiam ſi diſcedant à Parochia, tenentur ad ejuſdem Eccleſiæ jam antea reparandæ onus, cum hoc ſit de præterito, ſic etiam Epiſcopus, aliique ejuſdem Eccleſiæ Beneficiarii Epiſcopatum, vel Beneficium reſignare nequeunt in præjudicium dicti oneris ob eandem rationem, ideoque, iis decedentibus, eorum hæredes conveniri poſſunt ſecundum aliquorum opinionem, ut dixit *Sperel. deciſ. 67. num.* 51. *& ſeq.* licet ipſe contrarium de Jure verum aſſerat; cum vere bona ipſorum Beneficiorum ſint hypothecata dictæ collectæ pro ejuſmodi onere impoſitæ per æs, & libram; non autem per capita perſonarum, nec per capita domuum, prout dicti oneris diſtributionem per æs, & libram fieri debere

tradit *Leo in Theſauro Fori Eccleſiaſtici part. 2. cap. 31. nu. 73. & ſeqq. Ventriglia in Praxi Eccleſiaſtica §. unic. num. 21. Annotat.* 18. atque cum multis aliis *Cortiada d. deciſ.* 180. *num.* 24. qui etiam *num.* 53. *& ſeqq.* optime concludit, quod ſaltem poſt Concilium Tridentinum non ſolum taxatio collectæ pro Eccleſiæ reparatione ſolvendæ, verum etiam compulſio eorum, qui eam ſolvere debent, ſive Laici, ſive Clerici ſint, ad Epiſcopum ſpectat, ac pluries ſic deciſum fuiſſe teſtatur; in ſubſidium tamen Judices quoque Sæculares, ſi eos requirat Epiſcopus, prædictos collectæ debitores ad illius ſolutionem cogere poſſunt, ut docet *Barboſa de Poteſtate Epiſcopi, part. 3. allegat.* 64. *num.* 9. & *Cortiada ibid. num.* 54. nec non alii ab ipſis allegati.

CAPUT QUINTUM.

Eccleſia Collegiata cujus expenſis Reconciliari debeat.

SUMMARIUM.

An omnes Eccleſiæ Cathedrales ſint etiam de jure communi Collegiatæ, & e converſo. num. 1.

An ſub Parochialis Eccleſiæ, vel Rectoriæ nomine veniat etiam Collegiata, vel e converſo. ibid.

Quænam Eccleſia vere dicatur Collegiata. ibid.

Collegialitatis ſigna, & inſignia quænam ſint. ibid.

Collegium undenam dicatur. ibid.

Quot perſonæ Collegium conſtituant. ibid.

An Collegii Jura in una tantum perſona conſervari poſſint. ibid.

Mortuis omnibus Collegiatis, an jus etiam Collegii mortuum ſit. ibid.

Poſt omnium Collegiatorum mortem quis alios eligere valeat. ibid.

Ut Clericorum alii Sæculares, alii Regulares, ſic etiam Beneficia quædam Sæcularia, quædam Regularia ſunt. num. 2.

Eccleſiæ Collegiatæ aliæ Regulares, aliæ Sæculares ſunt. ibid.

Conventualis Eccleſia num, & quomodo differat, à Capitulari. ibid.

In Eccleſia Regulari an eſſe poſſint Sæcularia beneficia, & e converſo. num. 3.

An unum, & idem Collegium Eccle-

Eccleſiaſticum conſtitui poſſit ex Sæcularibus, & Regularibus perſonis. ibid.

In una, & eadem Eccleſia cur eſſe poſſint duo Collegia, unum Sæculare; aliud autem Regulare. ibid.

Eccleſia Sæcularis non Cathedralis, neque Parochialis, ſed Collegiata, reconciliari debet expenſis ſolius Capituli, non autem aliorum Beneficiatorum ejuſdem Collegiatæ, niſi forte in ſubſidium. nu. 4.

Quænam Regularis Eccleſia in dubio præſumenda ſit Collegiata. ibid.

Cur aliquando Regularis Eccleſiæ Collegium ad prædictas Reconciliationis expenſas non teneatur. ibid.

An alimenta Beneficiarii præferenda ſint reparationi, nec non Reconciliationi Eccleſiæ ipſius. ibid.

Ubi duo ſunt Collegia in una, eademque Eccleſia, quomodo ad prædictas Reconciliationis expenſas contribuere teneantur. num. 5.

Prima charitas incipit à ſe ipſo. ibid.

ADverto primò, quod, licet omnes Eccleſiæ, quę ſunt Cathedrales, ſint etiam Collegiatæ de Jure communi, ut patet ex *Pyrrho Corrado in Praxi Diſpenſationum Apoſtolicarum lib. 2. cap. 6. num.* 34. attamen non omnes Eccleſiæ, quæ ſunt Collegiatæ, ſunt etiam Cathedrales, ut inter alios tradit *Petrus Antonius Tholoſanus de Beneficiis, cap. 11. num.* 14. unde *Azor. Inſtit. Moral. lib. 9. cap. 4.* dicit, quod ea Eccleſia vocatur Collegiata, in qua eſt Clericorum Collegium, & non eſt Cathedralis, nec Regularis, prout nec appellatione Parochialis Eccleſiæ, neque ſub nomine Rectoriæ venit Eccleſia Collegiata, ut habetur ex *Fuſco de Viſitatione, & Regimine Eccleſiæ lib. 2. cap. 1. nu. 9.* & *Mario Antonin. variar. reſolution. lib. 1. reſolution. 31. nu.* 10. Eccleſia enim Collegiata, licet ſit de Jure inferior Cathedrali, nihilominus eſt ex ſe dignior quacumque alia inferiori Eccleſia etiam Parochiali ejuſdem Civitatis, & Diœceſis, ut cum *Panimolle*, ac aliis dixit *Romaguerra in Gloſſis ad Conſtitutiones Synodales Gerundenſes lib. 5. tit. 12. cap.* 1

cap.6.num. 6. dummodo tamen Eccleſia vere habeat omnia, quæ neceſſario ad eam requiruntur, ut videre eſt apud *Moſconium de Majeſtate militantis Eccleſiæ lib. 1. part. 1. cap. 16. Rot. part. 16. recentior. deciſ. 234. Sabell. in Summa diverſ. tract. §. Eccleſia 11. num. 4. Fagnan. in cap. Poſtulaſti de Jure Patronat. num. 5. & ſeqq.* & *Corrad. ubi ſupra num. 33.* nec non in *Praxi beneficiaria lib. 2. cap. 9. num. 24.* ex quibus concludendum videtur, quod Eccleſia, ut vere Collegiata cenſeatur, neceſſario requiritur, ut ea vel legitime in Collegiatam erecta fuerit, vel, ſi de tali erectione, vel Privilegio non conſtat, ſecum habeat ejuſmodi ſigna, & inſignia, ex quibus veriſimiliter, & quaſi per neceſſe argui poſſit eam eſſe Collegiatam, inter quæ primum quodammodo locum obtinere videntur tum communis, ac publica vox, & fama, quod talis Eccleſia fuerit, ac ſit communiter habita, tenta, & nominata Collegiata, tum quod illa ſit in quaſi Poſſeſſione juris Collegii, ad quam concludenter inferendam conſuetudo ipſa Canonicorum ſe capitulariter congregandi pro communibus eorum negotiis, nec non ſigillum, & Arca communis ſufficere dicuntur non ſolum à *Corrado ubi ſupra*, verum etiam à *Veral. Caputaq. deciſ. 142. nu. 1. part. 1. Beltramin. in addition. ad Ludoviſ. deciſ. 482. lit. C.* nec non à *Petro Maria Paſſerino in 6. Decretalium cap. Deliberatione 4. de officio Legati num. 6. & ſeq.* ubi quoque ſubdit, quod, Collegium ſive dicatur à colligando, ſive à colligendo, ſive etiam à collegendo, ut videre eſt apud *Seraphin. deciſ. 716. num. 8.* conſtituitur quidem ex pluribus; ſed tamen unum eſt repræſentatione, juxta *l. Mortuo, de fidejuſſ. & cap. ſicut cum forma, de elect. lib. 6.* & licet de ratione Collegii ſit, ut tres ad minus perſonæ ad illud conſtituendum requirantur; Collegii tamen Jura in una etiam ſola remanent, atque conſervantur: quinimmo *ibid. ab eodem Paſſerino* additur, quod, ſi omnes Collegiati morerentur, non per hoc periret Collegii Jus, ſed dormiret, ac poſtea, inſtitutis aliis, illud reſurgeret; ad quod allegat *Innocent. in cap. poſtulaſti de Jurepatronat. & in cap. cum ex iniuncta, de nov. oper. nunciat.* ideoque *Fagnan. in d. cap. Poſtulaſti num. 8. de Jurepatronatus*, dicit, quod in Eccleſia Collegiata, ſi omnes de Collegio ſint mortui,

mortui, Epiſcopus eliget non nomine ſuo, ſed nomine Eccleſiæ.

2 Adverto ſecundo, quod, quamvis vulgares homines plerumque Religioſorum cōgregationem conventum appellent; Sæcularium vero Capitulum, ut aſſerit *Azor. Inſtit. Moral. part. 2. lib. 9. cap. 3. verſ. Conventualis*; nihilominus, ſicuti Clerici alii Regulares, alii Sæculares ſunt, & Beneficia alia Regularia, alia Sæcularia; judicantur enim ſæcularia, quæ Sæcularibus, Regularia vero, quæ Regularibus conferuntur, ut patet ex *Lotter. de re Beneficiaria lib. 1. q. 34. num. 6. & ſeq.* ſic etiam Eccleſiæ Collegiatæ quędam Regulares, quædam Sæculares ſunt, ut dixit *Tholoſan. de Beneficiis Eccleſiaſticis cap. 11. num. 15.* ideoque Regulares plerunque dicuntur Conventuales; Sæculares vero Capitulares; ſed vere omnes Eccleſiæ, quæ Collegium habent; licet Sæculares ſint, Conventuales dici poſſunt, ut docet *Barboſa in cap. cum Eccleſia Sutrina nu. 8. de cauſa Poſſeſſionis*; in ea enim conveniunt, qui Collegium componunt; unde *Fagnan. in cap. nobis num. 15. de Jurepatronat.* bene infert, quod Eccleſiæ conventualis appellatione comprehenditur omnis Collegiata ſive Regularis, ſive Sæcularis ea ſit. Conventualis enim Eccleſia eſt indifferens ad Sæcularem, & Regularem, proindeque latius patet, quam Collegiata, prout dixit *Pereyra Elucidarii lib. 2. Elucidat. 19. num. 1308. verſ. Collegiatam.*

Adverto tertio, quod, cum aliud ſit Eccleſia, aliud autem ſint beneficia in ea exiſtentia, idcirco in Eccleſia Regulari adeſſe poſſunt Beneficia Sæcularia, & e converſo in Eccleſia Sæculari Beneficia Regularia, ut patet ex *cap. fin. §. præcipimus, de ſtatu Monachor. AnchARAN. ibid. num. 15. & 16. Lotter. d. lib. 1. q. 34. nu. 71. cum ſequent. & Cardinal. de Luca de Beneficiis, diſcurſ. 63. num. 5. & ſeqq.* ubi optime advertit, quod, licet prædicta vera ſint; non tamen inde fit, ut eadem Eccleſia tunc ſit Collegiata Sæcularis, & Regularis, quia non poteſt unum, & idem Collegium conſtitui ex perſonis diſparis profeſſionis, vel ſtatus; ſicuti neque compaginari unum corpus ex partibus, ſeu membris diverſæ, immo contrariæ naturę; non implicat tamen, quod in una, eademque Eccleſia duo adſint Collegia diverſæ naturæ; unum ſcilicet 3

Sæcula-

Sæculare ; alterum vero Regulare : tunc enim nulla ſit mixtura membrorum diverſæ naturæ in eodem corpore, ſeu Collegio, in qua tantum verſatur prædicta implicantia, non autem in diverſitate duorum Collegiorum in eadem Eccleſia, prout videre eſt in Eccleſia S. Ambroſij Mediolani, in qua præter Collegium Canonicorum Sæcularium, adeſt etiam aliud Collegium Regulare; prout optime dixit etiam *Pignatell. Conſultat. Canonicar. tom.* 1. *conſultat.* 88. *nu.* 16. Quibus ſtantibus,

4 Dico, quod Eccleſia Sæcularis Collegiata, & non Parochialis reconciliari debet expenſis ſolius ipſius Capituli, & (in ſubſidium) expenſis etiam aliorum Beneficiatorum ejuſdem Collegiatæ, juxta ea, quæ in pręcedenti *cap.* 4. *ſub num.* 4. jam diximus : ibi enim multa dicta ſunt, quę in ſimilibus quoque ſervari debent, ac proinde hic etiam locum habent; Sicuti multa, quæ diſponuntur in capitulis Cathedralium, locum pariter habere dicuntur in Collegiatis, ut docet *Pellegrin. in Praxi Vicarior. part.* 1. *ſect.* 5. *num.* 2. dixi porro in prædicta concluſione *Eccleſia Sæcularis Collegiata*, quia, licet in dubio quęlibet Eccleſia Regularis, ubi ſunt multi, & dos pro multis conſtituta fuit, præſumatur Collegiata, ut cum *Hoſtienſi*, & *aliis* recte dixit *Germonius de Indultis, &c. §. ac Beneficia nu.* 16. & idcirco in ea quoque militent, quæ de Sæculari Collegiata dicuntur ; nihilominus aliud omnino dicendum eſt de Regulari Eccleſia, in qua multi Collegialiter quidem degunt, ſed ei nulla, vel non ſufficiens dos conſtituta fuit ad prædictas expenſas præter eorum victum faciendas : tunc enim ejuſmodi Eccleſiæ Regularis Capitulum ad eas non tenetur ; cum alimenta Capituli, prout etiam Beneficiarii præferenda ſint reparationi, & conſequenter Reconciliationi Eccleſiæ, ut fuſe, ac bene probat *Sperell. deciſ.* 67. *num.* 4. *&* 5. nec non *Manſi d. conſultat.* 248. *num.* 9. *& ſeq.* Dixi autem, *& non Parochialis*, quia de Parochiali qualibet Eccleſia diſtincte, ac ſeparatim cap. ſequenti agemus.

Colligo, quod, quæ de uno Capitulo, ſeu Collegio Eccleſiæ ſive Sæcularis, ſive Regularis jam diximus, dici etiam debent de pluribus Capitulis, ſeu Collegiis in una, & eadem Eccleſia conſtitutis ; itaut 5

expenſæ

expenſæ pro Eccleſiæ reconciliatione faciendæ fieri debeant vel ab utroque simul capitulo pro rata redditũ uniuſcujuſque eorum, si utrique Capitulo, deductis ad congruam eorum ſuſtentationem neceſſariis, aliquid ex dictis redditibus ſupersit, quod pro Eccleſiæ ſuæ reconciliatione expendere poſſint, vel ab eorũ altero, cui ſoli aliquid, alteri autẽ nihil ad prædictas expenſas faciendas ſupereſt, prout clare conſtat ex *Riccio in Praxi rerum quotidianar. Eccleſiaſtici fori part. 4. reſol. 344. per totam*, ubi cum pluribus aliis id firmat ex eo, quod nemo tenetur ſe privare neceſſariis, ut ad Eccleſiæ reparationem concurrat, vel ea in aliam piam cauſam eroget: prima enim charitas incipit à ſe ipſo, *cap. qui vult 19. de Pœnit. diſt. 3. & ibi Gloſſ. in Verbo ſe ipſo*.

CAPUT SEXTUM.

Eccleſia non Collegiata, ſed ſolum Parochialis, cujus expenſis reconciliari debeat.

SUMMARIUM.

Eccleſiæ non Collegiatæ quotuplices ſint. num. 1.

Parochi apud Ethnicos quinam dicerentur. ibid.

Cur Paſtores animarum Parochi dicantur. ibid.

Parochia, & Parœcia in quo differant. ibid.

Animarum cura dupliciter accipi poteſt. ibid.

Eccleſia Curata proprie, ac ſtricte ſumpta in quo differat ab Eccleſia Parochiali. ibid.

Cur aliqui Archidiaconi, Decani, & alii dici poſſint Curati; non tamen Parochi. ibid.

An Epiſcopus aliquando dici poſſit Curatus, & Rector totius ſuæ Diœceſis. ibid.

Eccleſia in dubio præſumitur non Curata. ibid.

Beneficium Curatum cur latius pateat, quam Beneficium Parochiale. ibid.

Ut quis dici poſſit alicujus Eccleſiæ Parochianus, quid neceſſario requiratur. num. 2.

An, qui habet bona intra Parochiæ fines, inde Parochianus fiat. ibid.

Quam diſcordes ſint Doctores in ſtatuendo, quænam habitatio ad Parochiæ jus acquirendum requiratur. ibid.

Domicilium, & habitatio an, & quomodo inter ſe differant. ibid.

Quænam habitatio vocetur quaſi domicilium. ibid.

An quaſi domicilium ſufficiat ad hoc, ut quis dicatur Parochianus alicujus Eccleſiæ, ſeu Parochiæ. ibid.

Qui habet Domicilium in uno loco, an habere poſſit quaſi domicilium in alio. ibid.

An quis habere poſſit duo domicilia, & duabus Parochiis ſubdi. ibid.

Æqualitas habitationis in duabus Parochiis quomodo accipi debeat. ibid.

Domicilium habitationis in quibuſnam præferatur domicilio originis. ibid.

Collecta, quæ pro Eccleſiæ reconciliatione imponitur, an ſit perſonalis, vel realis. ibid.

An, & quandonam Carceratus fiat Parochianus Eccleſiæ, cui carceres ſubſunt. ibid.

Quid dicendum ſit de mulieribus Sæcularibus habitantibus in Monaſterio Monialium cum animo revertendi ad propriam habitationem, quando eis licebit, ac placebit. ibid.

Qui æqualiter habitat in duabus Parochiis, ad quid erga eas teneatur. ibid.

An Beneficiati, vel Curati unius Eccleſiæ, ſi habitent in alia Parochia, fiant in ea Parochiani. num. 3.

Cur Canonicus, vel Beneficiatus Eccleſiæ Cathedralis, etſi habitet in alia Parochia, probabiliter non niſi Eccleſiæ Cathedralis Parochianus haberi debeat. ibid.

Habitans in confinio duarum Parochiarum, vel in domo habente duas portas in duabus Parochiis, cujus ſit Parochianus. ibid.

Eccleſia non Collegiata, ſed Parochialis tantum reconcilianda eſt (iiſdem prius obſervatis, quæ in præcedentibus capitibus diximus) expenſis Parochi, & in ſubſidium Parochianorum omnium. nu. 4.

Quæ militant in Parochianis Eccleſiæ Sæcularis, an militent etiam in Parochianis Eccleſiæ Regularis. num. 5.

Parochus Regularis cur in his, quæ ad Parochiæ curam ſpectant, pro Sæculari Præsbytero habeatur. ibid.

AD-

Digitized by Google

1 ADverto primo , quod , cum Eccleſiæ non Collegiatæ aliæ ſint Curatæ, vel Parochiales, aliæ non Curatæ, neque Parochiales , cujuſmodi eſſe ſolent ſimplices Confraternitatum Sæcularium Eccleſiæ , nec non alia publica Oratoria , idcirco in Primis de Parochialibus , poſtea vero de aliis omnibus diſtincte agendum . Sicuti ergo Parochi, ut aſſerit *Fragoſ. de Regimine Reip. Chriſtianę lib. 10. diſp. 21. §. 1. num. 1. & ſeq.* olim apud Ethnicos dicebantur illi, qui Principum, & populorum legatis Romam miſſis , & hoſpitio exceptis rerum omnium copiam , & neceſſaria quæque ſubminiſtrabant, ſic etiam in Eccleſia ſimiles iis Parochi cenſentur, quatenus ſunt Sacerdotes Epiſcoporum authoritate ad Eccleſias regendas aſſumpti , ut populis Sacrum Divini Verbi, ac Sacramentorum pabulum ad paſcendos animos adminiſtrent . Quamvis autem *Parochia* , & *Parœcia* paſſim ſine delectu pro eodem uſurpentur, prout dixit *Gibalin. Scientia Canonica lib. 5. cap. 5. q. 7. num. 6.* non eandem tamen originem habent. *Parochia* enim à Græco verbo deducitur, quod latine idem eſt, quod *Præbere*, quia Parochus plebi ſuæ, ſeu populo ſibi commiſſo Sacra Myſteria præbet , ut jam diximus; *Parœcia* vero deducitur à Grȩco verbo, quod idem latine ſignificat , quod *Accolarum conventus*, ſeu habitatio, aut cura, ut videre eſt apud *Barboſam de Parocho par. 1. cap. 1. num. 15. & ſeqq.* quia Parœciæ populus juxta Eccleſiam habitat, ut facilius ad eam conveniat . Unde *Cironius in Paratitlis ad V. libr. Decretal. tit. 29. Parœciam Viciniam*, & *Parœcos vicinos* appellat ; licet ſecundum alios , ut patet ex *Petro Maria Paſſerino in Sextum Decretal. cap. eos, qui, nu. 6. de tempor. ordinat.* Parochia dicatur à verbo Græco *Paros* , quod latine idem eſt , quod *Partitio*, ideoque ſicuti Diœceſis deputata uni Epiſcopo , cum diviſa , & partita ſit à Diœceſi alteri deputata, dicitur Parochia Epiſcopi , ſic etiam inferiores Eccleſiæ, quia partitæ, & diviſæ ſunt una ab alia, Parochiæ dicuntur, quaſi Partitiones curæ, quam uniuſcujuſque Eccleſiæ Rector habere debet animarum totius populi intra Parochiæ ſuæ limites congregati . Quia vero animarum cura prædicta du-

plicitèr accipi poteſt, hoc eſt, vel ſtricte, ac proprie, vel late, ac improprie, proinde, ſi ſtricte, ac proprie accipiatur, ea pertinet ad forum interius, & continet poteſtatem ligandi, & ſolvendi in eo, nec non Sacramenta populo adminiſtrandi, quo in ſenſu Eccleſia, quæ dictam curam habet, nedum curata dicitur, verum etiam vere Parochialis eſt, de qua hic agitur; ſi autem large, ac improprie ſumatur, ea verſatur circa forum externum, & continet Juriſdictionem, ac poteſtatem ſpiritualem in foro contentioſo, ſive judiciali circa correctionem morum; unde aliqui Archidiaconi, & Decani, & alii etiam plures, qui exteriorem animarum curam habent, Curati quidem; non tamen Parochi dici poſſunt, ut fuſe tradunt, ac plene probant *Hojeda de Beneficiorum incompatibilitate part.* 1. *cap.* 13. *num.* 2. *& ſeqq.* ubi multos concordantes refert, *Gonzalez ad Regulam* 8. *Cancellariæ Gloſ.* 6. *nu.* 60. *& ſeqq.* ubi proinde *nu.* 69. tradit, quandonam Epiſcopus vere totius Diœceſis ſuæ Curatus, & Rector dici poſſit, *Nicolaus Garzia de Beneficiis part.* 1. *cap.* 6. *num.* 6. *& ſeqq. ubi num.* 8. bene infert, quod Eccleſia in dubio præſumitur non curata, niſi probetur curatam eſſe, *Azorius Inſtitution. Moral. part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 3. *verſ. Curata Eccleſia*, ubi propterea concludit, quod Eccleſia, quæ curata tantum eſt, non ideo Parochialis etiam eſt, *Barboſa loc. cit. num.* 45. *&* 47. ubi etiam dicit, quod Beneficium curatum latius patet, quam Beneficium Parochiale, & poſt prædictos *Pereyra in Elucidario Theologiæ Moralis, ac Juris utriuſque lib.* 2. *Elucidat.* 19. *ſect.* 1. *num.* 1087. ubi ait, quod dignitates, quæ habent Juriſdictionem in Clericos, & Laicos, ut eos excommunicare, ſuſpendere, ſacris interdicere, viſitare, & incarcerare poſſint, habent quidem aliquam curam animarum; ſed non proinde Parochi ſunt, cum non habeant dictum Jus, & onus Parochiale, nec Populum certis finibus diſtinctum, cui Sacramenta miniſtrare teneantur, prout videre eſt apud eundem *Gonzalez dicta gloſ.* 6. *nu.* 36. *& Barboſam ibid. num.* 28. *& num.* 47. ad quod etiam facit *Gloſſ. V. Impendant, in Clement. dudum, de ſepult.*

Adverto ſecundo, quod cum Parochiani, ut jam dictum fuit, aliquando in ſubſidium teneantur ad expenſas 2

pro

pro Eccleſiæ ſuæ Parochialis reparatione, vel reconciliatione faciendas; proinde hic videndum eſt, quinam hoc Parochianorum nomine veniant, ideoque ad prædictas expenſas teneantur aliquando; & cogi poſſint. In primis autem, quia, ut quis dici poſſit alicujus Eccleſiæ Parochianus, neceſſario requiritur, ut ille habitet in ipſius Eccleſiæ Parochia, hoc eſt, in eo ipſo loco, in quo populus intra certos limites conſtitutus, eidemque Eccleſiæ deputatus degit., *Pirbing. in Juris Canonici Methodo nova lib. 1. tit. 31. ſect. 5. §. 1. num. 139. & lib. 3. tit. 29. §. 1. num.* 1. nec ſufficit, quod quis intra Parochiæ fines habeat bona, ut latiſſime tradit cum aliis ab eo allegatis *Sperell. deciſ.* 87. *num.* 5. quibus adhæret *Carena reſolution.*244. *num.* 3. idcirco, ut ait *Fagnan. in cap. ſignificavit, de Parochiis, & alienis Parochianis num.* 20. maxima eſt diſſenſio inter Doctores, qualis habitatio requiratur ad hoc, ut quis dici poſſit ejus Eccleſiæ Parochianus; ubi hoc late diſcutit à *d. num.* 20. uſque ad *num.*40. Quidam enim putant requiri habitationem cum animo ibi perpetuo habitandi; alii dicunt ad Jus Parochię acquirendum annalem ibi habitationem ſufficere, nec non eam, quæ pro majori parte duret. Multi autem dicunt, quod ſimplex habitator nunquam cenſetur ibi domicilium ſibi conſtituere, ubi per decennium non habitavit. Non deſunt tamen, qui putant habitantem minori etiam ſpatio decem annorum, tunc ſibi domicilium acquirere, quando ibi, ubi habitat, familiam, ſuppellectilem, majoremque fortunarum ſuarum partem conſtituit. Ad prædictarum igitur, aliarumque ſimilium opinionum diſcordiam vel tollendam, vel ſaltem in caſu noſtro conciliandam, prę mittendum puto, quod, cum domicilium, & habitatio longe inter ſe differant, ut bene cum multis tradit *Sanchez de Matrimonio lib. 3. diſp.* 23. *num.* 2. *& ſeqq. Sperel. deciſ.* 87. *num.* 3. *& ſeq. Carleval. de Judiciis lib.* 1. *tit.* 1. *diſp.* 2. *num.* 12. & *Antonel. de loco legali lib.* 2. *cap.* 1. *q.* 13. *nu.* 214. domicilium enim is habet, qui & actu ibi habitat, & animum ibi perpetuo manendi habet; ſimplicem autem habitationem is habet, qui actu ibi commoratur, & animum habet ibi manendi, non quidem perpetuo, neque ut viator, aut hoſpes; ſed per majo-

majorem anni partem, vel per notabile temporis ſpatium; quæ quidem habitatio à multis vocatur etiam quaſi domicilium, ut videre eſt apud *Pereyram Elucidarii lib. 2. Elucidat. 21. ſect. 6. num.* 1431. propterea diligenter perpendi debet, an ad hoc, ut quis Parochianus vere ſit, debeat is intra Parochiæ fines vere domicilium habere, vel ſufficiat, quod is ibi habitationem prædictam habeat, quæ ideo à multis, ut jam dictum fuit, quaſi domicilium dicitur. Quamvis igitur probabilis ſit, ut ait *Victorel. in Notis ad Poſſevinum de Officio Curati cap.* 10. immo probabiliſſima dici poſſit cum *Sanchez de Matrim. tom.* 1. *lib.* 3. *diſp.* 23. *num.* 13. eorum ſententia, qui putant ad hoc, ut quis alicujus Parochiæ Parochianus ſit, requiri domicilium preſſe, ac proprie ſumptum in ea, nec ſufficere quamlibet habitationem aliam, etiamſi ea ſit, quæ quaſi domicilium appellatur: quam ſententiam quamplurimi ſequuntur, qui ab ipſo *Sanch. ibid. nu.* 11. *verſ. Tertio probatur*, fuſe referuntur; nihilominus illorum ſententia, qui dicunt ſufficere habitationem eam, quæ quaſi domicilium vocatur, ut jam dictum fuit, nedum probabilior, & magis communiter recepta dicitur à *Pignatel. Conſultat. Canonicar. tom.* 7. *conſultat.* 86. *num.* 9. ubi plures congerit; verum etiam verior aſſeritur ab eodem *Sanch. ibid. num.* 13. & veriſſima putatur à *Fagnan. ad d. cap. Significavit, num.* 30. & 31. *de Parochis, &c.* quibus innumeros alios pro prædicta ſententia referentibus addi poſſunt *Victorel. ubi ſupra, Sperel. d. deciſ.* 87. *num.* 5. ubi plures cumulat ex Theologis, ac Juriſperitis idipſum approbantibus, *Riccius in Praxi Jurium Parochial. Reſolution.* 292. *num.* 2. & *ſeqq. Antonel. de loco legali lib.* 2. *cap.* 1. *q.* 13. *num.* 215. ubi cum multis expreſſe tradit, quod, ut aliquis dicatur Parochianus alicujus Eccleſiæ, ſeu Parochiæ, non requiritur domicilium proprie ſumptum, ſed ſatis eſt habitatio notabilis temporis, cum ex hujuſmodi habitatione acquiratur Jus Parochiæ, *Haunold. de Jure, & Juſtitia tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 1. *controverſ.* 6. *num.* 73. ubi concludit, quod quaſi domicilium ſufficit, ut quis pertineat ad Parochiam, in qua illud habet, *Fermoſin. ad cap. Miniſterium de Officio Archipresbyt. q.* 1. *num.* 62. ubi ait, *Subiiciuntur Juriſdictioni Parochi non ſolum conſtituentes*

in

in Parochia Domicilium; *ſed etiam quaſi domicilium*, *ſive habitationem ad tempus non admodum breve negotii alicujus cauſa*, *Baſſæus in Floribus V. Confeſſarius 1. num.* 13. ubi proinde infert, quod aliqui, licet habeant domicilium in uno loco, in alio tamen poſſunt habere quaſi domicilium, hoc eſt habitationem diuturnam pro aliquo tempore anni; quamvis non fixam, prout ſunt Scholares, milites, litigantes, & ſimiles alii, qui ob id ſubditi fiunt earum Parochiarum, in quibus pro tempore habitant, & *num.* 14. ſubdit, quod, qui habent duo domicilia, in quibus æque habitant pro diverſa anni parte, inde utrique Parocho ſubduntur, quia tunc duplicem Parochiam habent, *Moronus Reſponſo* 94. *num.* 63. *& ſeqq.* ubi recte advertit, quod æqualitas habitationis in utraque Parochia, ut quis ſit utriuſque Parochianus, non eſt Mathematice menſuranda, nec Mathematice accipienda; ſed ſufficit æqualitas moralis, nec opus eſt, ut habitatio prædicta continua ſit. *Bertrand. Conſilior. vol.* 2. *part.* 2. *conſ.* 201. *num.* 4. ubi addit, quod in habente duo domicilia, unum ratione originis, alterum ratione habitationis, ſemper in his, in quibus perſona eſt in conſideratione (prout eſt in caſu noſtro; in quo agitur de perſonali collecta, pro Eccleſiæ reconciliatione, quæ imponitur perſonis pro modo rerum, ut conſtat ex *Carena reſolut.* 248. *num.* 4. *& ſeqq.* nec non ex *PecKio de reparand. Eccleſ. cap.* 11. *nu.* 4.) potius conſideratur locus habitationis, quam originis; quod etiam placuit *Cardinal. de Luca de decimis, &c. diſcurſ.* 5. *num.* 12. ubi tradit, quod Collectæ, quæ ſolvuntur ratione perſonæ, ideoque perſonales dicuntur, debentur eis, quorum quis eſt ſubditus ratione domicilii; Unde fit, ut, ubi quis habitat, ac ſacra Eccleſiæ munera recipit, ibi etiam ipſius Eccleſiæ onera ſubire debeat, quæ proinde tranſire dicuntur cum perſona, ut dixit *Pontius de Matrimonio, lib.* 5. *cap.* 13. *num.* 19. Si quis autem æqualiter habitet in duabus Parochiis, itaut ſit duarum Eccleſiarum Parochianus, tunc in utraque Eccleſia tenetur ad Collectas, ut dixit *Petrus de Ubald. de Canonica Epiſcop. et Parochial. cap.* 7. *num.* 6. ubi etiam *num.* 5. recte infert, quod Canonica portio Eccleſiæ Parochiali debita, quando Parochianus alibi ſepulturam elegit, æqualiter dividi

dividi debet inter duas prædictas Eccleſias Parochiales, quarum defunctus æqualiter Parochianus erat. An vero, & quandonam carceratus fiat Parochianus Parochiæ, cui carceres ſubſunt, vel remaneat Parochianus Parochiæ, in qua prius propriam habitationem habebat, docte, ac diſtincte tradit *Pignatell. d. tom.* 7. *conſult.* 86. *per totam*, prout etiam *d.lib.*7.*conſult.*63. eodem modo per totam agit de puellis, & mulieribus ſæcularibus, quæ degunt in Monaſterio Monialium cum animo revertendi ad propriam habitationem, quando eis licebit, ac placebit, hinc cum ego ipſe nihil habeam, quod *Pignatello* addam, vel opponam, ad eum lectores, & me ipſum remitto, ne longior fiam.

3 Adverto tertio, quod, licet omnes habitatores infra limites Eccleſiæ Parochialis dicantur Parochiani, *Tuſch. Practicar. Conclusion. Jur. tom.* 6.*lit. P.concluſ.*99. *nu.*1.ideoque Clerici etiam, atque Sacerdotes ipſi, ut jam dictum fuit, nec non Beneficiati, vel Curati Eccleſiæ alienæ, in cujus Parochia reſidere tenentur, fiant Parochiani ejus Eccleſię, intra cujus Parochiam, quamvis iniuſte, continuo habitant, ut patet ex *Federic. de Senis conſil.* 254. *num.* 5. *& ſeq. Lap. allegat.* 62. *num.* 2. & ibi *Mandoſ. in addition. lit. F.* Canonicus tamen, Capellanus, vel etiam Clericus Beneficiatus Cathedralis Eccleſiæ, quamvis fiat habitator alterius Parochiæ, non fit proinde Parochianus illius Parochiæ, juxta valde probabilem plurium opinionem, ut videre eſt apud *Tuſch. d. concluſ.* 99. *num.* 5. & *Lap. loc. cit. num.* 4. nec non *Mandoſium ibid. lit. I. & K.* ſed ſemper remanet tantum Parochianus Eccleſiæ Cathedralis, in qua reſidere tenetur, non ſolum, quia plus attenditur, quod prædicti Cathedralis Eccleſiæ Beneficiati Divina ibi audiunt, ſive dicunt, ac Sacramenta percipiunt, quam quod habitent in aliqua Parochia, ſed etiam, quia Eccleſia Cathedralis nedum eſt Parochia generalis totius Civitatis, ac Diœceſis, verum etiam eſt particularis, & immediata Parochia ſuorum Beneficiatorum. Plura in contrarium affert *Pignatell. tom.* 8. *Conſult.* 5. *per totam*, quæ legenti non inutilis erit, maxime ad ſciendum cujuſnam Parochiæ Parochianus ſit, qui habitat in confinio duarum Parochiarum, vel in domo habente

duas

duas portas in duabus Parochiis. Quibus perpenſis,

4 Dico Eccleſiam non Collegiatam, ſed tantum Parochialem reconciliandam eſſe (ſervatis ſemper iiſdem conditionibus, eoque ordine, quas, & quem in præcedentibus capitibus diximus) expenſis ipſius Parochi, & in ſubſidium ipſorum etiam Parochianorum omnium, tam nobilium, quam ignobilium, juxta modum, & formam, jam ſuperius expoſitam; neque enim ferendus eſt, qui commoditatem amplectitur, & onus recuſat, ut dixit *PecKius de reparandis Eccleſiis cap.* 24. Parochianorum enim intereſt, ut Miniſtris Eccleſiæ juſta alimenta reſerventur, & Divino numini Templa dicata reparentur, cum ibi Sacramenta percipiant, & cæleſti, ſpiritualique cibo paſcantur, ac foveantur, ut patet ex *Honor. Van Axel. in Summa Decretal. lib.* 3. *tit.* 48. *num.* 20. & ex aliis paſſim.

5 Colligo, quod ea, quæ dicta ſunt de Parochianis, locum habent nõ ſolum in Parochianis Eccleſiæ Sæcularium, verum etiam in Parochianis Eccleſiæ Regularium, quia eadem in omnibus militat ratio, cum tam iſti, quam illi vere ſint Subditi Parochiæ ſuæ, quoad Parochialia, ſive illa ſit in Eccleſia Sæcularium, ſive in Eccleſia Regularium, quæ proinde in Parochialibus æque ſubeſt Epiſcopo, ac Parochialis Eccleſia Sæcularium, ut clare conſtat ex *Honor. Van Axel. d. lib.* 3. *tit.* 29. ubi cum *Bartolo*, & *aliis num.* 20. concludit, quod Regularis in his, quæ curam Parochiæ concernunt, habetur pro Præsbytero Sæculari.

CAPUT SEPTIMUM, Et Ultimum.

Eccleſia non Collegiata, neque Parochialis cujus expenſis reconciliari debeat.

SUMMARIUM.

An Eccleſia quandoque ſit Baptiſmalis tantum, non autem Parochialis, & e contrario. *num.* 1.

An ſub una Eccleſia Baptiſmali plures Parochiales eſſe poſſint. ibid.

Quæ de Baptiſmali Eccleſia dicuntur, an de Sepulchrali quoque dici poſſint. ibid.

An antiquitus Eccleſiæ dicerentur Oratoria. num. 2.

Eccleſiæ nomine an nunc veniat omne Oratorium. ibid.

Oratorium ex quibuſnam in dubio publicum præſumatur. ibid.

An Oratorium erectum auctoritate Epiſcopi, & habens dotem, præſumi poſſit Beneficium. ibid.

Cur idipſum dici poſſit de Oratoriis publicis, quod de Eccleſiis. ibid.

Oratorii nomine hodie quid ſignificetur. ibid.

Capella quid ſit, & in quo differat ab Oratorio. ibid.

De multiplicibus Oratoriis tam publicis, quam privatis, ubi nam fuſe actum ſit. ibid.

Oratorium publicum ſine qua Dote conſtrui non debeat. num. 3.

Oratorio ſine debita dote conſtructo, quinam ad illam ei dandam cogi poſſint. ibid.

Oratorium privatum cur dotem nullam requirat. ibid.

Eccleſia non Collegiata, neque Parochialis, ſed Oratorium publicum reconciliari debet vel expenſis eorum, qui de Jure ad id tenentur, vel Eleemoſinis eorum, qui ex æquitate, vel charitate contribuere volunt. num. 4.

Oratorium publicum eſt Eccleſiæ Parochialis veluti membrum. ibid.

An Epiſcopus ſuperfluos unius Eccleſiæ fructus alteri Eccleſiæ aſſignare poſſit. ibid.

Eccleſia cur, quanto citius fieri poteſt, reconciliari debeat. num. 5.

ADverto primo, quod, quamvis regulariter, ac ordinarie eadem Eccleſia eſſe ſoleat baptiſmalis, & Parochialis, cum in eadem tum baptiſmus, tum alia quoque Sacramenta miniſtrari, ac recipi ſoleant, ac debeant; aliquando tamen Eccleſia ſolum baptiſmalis eſt, cui nimirum ſola incumbit cura baptizandi eos, qui degunt ſub alia Eccleſia, quæ Parochialis eſt, ut patet ex *Barboſa de Parochis part. 1. cap. 6. num. 7.* aliquando autem Eccleſia ſolum Parochialis eſt, & non Baptiſmalis; unde fit, ut aliquando etiam ſub una Eccleſia baptiſmali plures erectæ ſint Eccleſiæ Parochiales, quæ Baptiſmales non ſint, ſed pure Parochiales; quia nimirum fideles jam baptizati recipere in eis debent alia Sacramenta; licet in eis non fuerint baptizati, nec in eis alii baptizentur, prout optime advertit *Suarez de Religione tom. 1. lib. 1. cap. 24. num.*

Digitized by Google

num. 1. nec non *Moneta de Decimis cap.* 7. *q.* 2. *num.* 4. ubi cum pluribus aliis ſubdit, quod Eccleſia baptiſmalis regulariter quidem; non tamen neceſſario, nec ſemper, eſt Curata, ſeu Parochialis. Quod autem diximus de Baptiſmali Eccleſia, quæ non proinde neceſſario eſt etiam Parochialis, ut clare patet ex *Card. de Luca lib.* 12. *part.* 3. *quæ eſt de Parochis, diſc.* 38. *num.* 10. idipſum quoque dicendum videtur de Sepulchrali Eccleſia, quæ, licet jus habeat ſepeliendi, prout habent Eccleſiæ Parochiales; non proinde tamen neceſſario Parochialis eſt, niſi ſimul habeat alia requiſita, quæ ad Parochialem Eccleſiam conſtituendam neceſſaria ſunt, ac videri poſſunt apud *Barboſ. tum ibid. num.* 27. *& ſeqq.* ubi recte colligit Eccleſiam non probari Parochialem ex Sepultura, & actu ſepeliendi; ad quod plures idipſum aſſerentes allegat, tum etiam *de Jure Eccleſiaſtico univerſo lib.* 1. *cap.* 20. *nu.* 20. nec non apud *Samuel. de Sepultur. prælud.* 10. *num.* 1. *& ſeqq.* ubi dicit, quod Jus ſepulchri, ſeu ſepeliendi nunc jure Canonico non ſolum competit Eccleſiis Parochialibus, vel populum ſub ſe habentibus; verum etiam aliis, quibus illud ex privilegio conceſſum eſt: prout conceſſum fuiſſe aſſerit Prædicatoribus, Minoribus, & cæteris Regularibus, & *num.* 3. addit hoc ipſum non amplius privilegium, ſed legem communem Canonicam eſſe.

Adverto ſecundo, quod, 2 licet Eccleſiæ antiquitus Oratoriorum nomine dicerentur, ut patet ex jam dictis de *Pollution. Eccleſiar. diſp.* 2. *cap.* 5. nunc tamen Eccleſiæ nomine non venit Oratorium privatum, ſed publicum tantum, quod, ut eſt Pollutionis, ita etiam eſt Reconciliationis capax; non autem Oratorium privatum, ut *ibid.* cum multis aſſeruimus, quibus addo *Pereyram in Elucidario lib.* 2. *Elucidation.* 21. *nu.* 1401. ubi etiam tradit, ex quibuſnam Oratorium præſumatur in dubio publicum, & Epiſcopi auctoritate fundatum, qua de re fuſe quoque nos egimus *d. diſp.* 2. *cap.* 6. *&* 7. dubiumque prædictum clare tollit *Perſic. de præcipuo Sacerdotis officio lib.* 1. *cap.* 7. *dub.* 10. *num.* 97. ubi addit ad prædictum dubium tollendum non ſufficere, quod Oratorium nomine alicujus Sancti appelletur, & in eo Miſſa de licentia Epiſcopi celebretur, nec non *Germon. de*

indultis Cardin. §. *Regularia, num.* 57. *ac ſeq.* ubi etiam ſubdit, quod ex eo ſolo, quod locus erectus eſt auctoritate Epiſcopi, & habet dotem, præſumitur Beneficium; licet enim non conferatur in titulum; tamen ſatis videtur eſſe, quod poſſit conferri, quod etiam placuit *Pilajæ Inſtitut. Canonic. lib.* 2. *deciſ.* 5. *num.* 4. Idipſum ergo de Oratoriis publicis dicendum eſt, quod de Eccleſiis; cum ejuſmodi Oratoria vicem gerant Eccleſiæ, ut ait *Italia de immunitate Eccleſiæ lib.* 1. *cap.* 4. §. 4. *num.* 3. & quandoque Eccleſiæ, quandoque Oratoria vocentur. Etſi hodie, inquit *Scacchus de cultu, & Veneratione Servor. Dei, lib.* 1. *ſect.* 10. *cap.* 5. Oratorii vocabulo minores quædam ædiculæ ſignificentur, in quibus Confratres alicujus Confraternitatis ad Sacrum audiendum, & ad alia Spiritualia exercitia ſtatis diebus Congregantur, aliæque ſimiles; quibus proinde, utpote Oratoriis publicis, omnia Eccleſiæ privilegia conceſſa cenſentur, *Ventriglia in Praxi Eccleſiaſt. Annotat.* 19. §. *unic.num.* 15. & 22. ubi idipſum aſſerit de Capella, quod dixerat de Oratorio publico: dicit enim Capellam eſſe locum privatum in Eccleſia, vel extra Eccleſiam poſitum, ei tamen contiguum Deo ſacratum; prout etiam publica Oratoria dicuntur illa, ut ait *Fagnan. ad cap. Auctoritate, de cenſibus, num.* 25. quæ in locis publicis conſtructa reperiuntur, veluti in Monaſteriis, & Hoſpitalibus Eccleſiaſticis: inde *num.* 26. ſubdit, qualiter Oratoria pro Infirmaria Monialium à Sede Apoſtolica concedantur. Quoniam vero de multiplicibus Oratoriis tam publicis, quam privatis abunde, nedum ſatis ad rem noſtram, à me dictum fuiſſe arbitror, *d. diſp.* 2. per totam, indeque patere poſſe, quænam pollutionis capacia ſint, ideoque, ſi polluantur, reconciliatione indigeant, proinde, ne fruſtra longior fiam, ad ea lectorem, meque ipſum remitto.

Adverto tamen tertio, quod publicum Oratorium, cum cenſeatur Eccleſia, & Beneficium, ut jam diximus, conſtrui non debet ſine dote, non ſolum pro Miſſis, & Miniſtris, ſed etiam pro manutentione, ac ornatu ipſius Oratorii, nec Epiſcopus aliter licentiam illud conſecrandi impertiri debet, ut patet ex *Lambert. Barboſ.* & aliis quos citat, ac ſequitur *Marcus Vital. de Juriſdict.* 3

riſdict. Inquiſit. 5. *num.* 12. nec non ex *Pac. Jordan. Elucubrat. diverſar. tom.* 2. *lib.* 7. *tit.* 8. *nu.* 7. ubi etiam ſubdit, quod, ſi Oratorium abſque tali dote ædificaretur, cogendus eſſet ædificator ad dotandum, &, eo ab humanis ſubtracto, ejus hæres, & in ſubſidium Epiſcopus, qui licentiam conceſſit, prout *ibid. num.* 8. *ac ſeqq.* addit in privato Oratorio ideo nullam dotem requiri, quia illud ex libera conſtruentis voluntate pendet, itaut, quod hodie Oratorium eſt, cras aula privata fieri poſſit; quibus attente conſideratis,

4 Dico, quod Eccleſia, quæ non eſt Collegiata, neque Parochialis, ſed publicum tantum Oratorium, reconciliari debet in primis, ac de Jure expenſis ejus, qui eam polluere auſus fuit; Secundo, ſi is non ſit ſolvendo, expenſis eorum, qui ex conſuetudine, vel ſtatuto, aut pacto illam reconciliare tenentur: Tertio, ſi hæc deficiant, & Eccleſiæ dos pro illius manutentione, ac ornatu adſit, atque ad reconciliationem ſufficiat, ejus expenſis reconcilianda eſt: Quarto, ſi dicta dos non adſit, vel non ſufficiat, tunc ad dictas expenſas ipſemet Oratorii Beneficiarius, ſive Capellanus, nec non Parochus, & Beneficiati Parochiæ, in qua Oratorium eſt, niſi vere pauperes ſint, in ſubſidium concurrere debent, cum Oratorii, & Parochiæ bonis, cujus membrum eſt Oratorium, perfruantur: Quinto, ii omnes, qui ex Oratorio ipſo, vel ex ejus Parochia, quæ veluti Oratorii Mater eſt, commodum aliquod percipiunt, dum Miſſam ibi, aliaque Divina Officia commodius audiunt, ex æquitate ad prædictæ Oratorii reconciliationis expenſas quodammodo teneri videntur. Æquum enim eſt, juxta ſuperius à me dicta cum *PecKio de reparandis Eccleſis*, *cap.* 24. *num.* 2. ut, qui rei commodo fruitur, incommodum etiam rei annexum patiatur. Quod, ſi prædicti quoque omnes ob eorum paupertatem ad prædictas expenſas faciendas inepti, vel inſufficientes ſint, tunc *Sperel. cum pluribus aliis*, quibus etiam adhæret *Cortiada deciſ.* 180. *num.* 28. dicit concedendam eſſe licentiam à Prælatis petendi per Villas, & Caſtra circumvicina Eleemoſinam pro dictis expenſis faciendis. Alii autem cum *Riccio Praxis aureæ part.* 4. *reſolut.* 341. quæ eſt *in Praxi reparationis Eccleſiar.* & in qua plures alios citat, aſſerunt, quod tunc Epiſ-

Epiſcopus ſuperfluos unius Eccleſiæ fructus reparationi alterius Eccleſiæ pauperis aſſignare poteſt, prout etiam de Beneficiorum vacantium fructibus idipſum dictum fuit. Plures vero, ut alias etiam aſſeruimus, abſolute tradunt tunc Epiſcopum in defectum omnium debere in ſubſidium ſuis expenſis Eccleſiam reconciliare, quos citat, ac ſequitur *Coſta de remediis ſubſidiariis, remed.* 106. *num.* 2.

5 Colligo, quod, cum in Eccleſia polluta illicò divina ſuſpendantur, donec reconcilietur, proinde, quanto citius fieri poteſt, ea reconciliari debet, prout expreſſe præcipitur in *cap. ultim. de Conſecrat. Eccleſ.* ubi dicitur, quod *Eccleſia polluta protinus lavetur*. Et hæc de Reconciliatione Eccleſiarum ſatis dicta ſint ad laudem JESU Chriſti, qui nos Reconciliavit cum Patre, ad honorem Immaculatæ VIRGINIS Aſſumptæ, Sanctorumque omnium Advocatorum meorum Gloriam.

FINIS.

INDEX

INDEX RERUM
ET
VERBORUM NOTABILIUM.

A

ABBATISSA.

ABbatiſſa num Monialibus ſuis dare valeat publicam, & Eccleſiaſticam Benedictionem. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.

Abſolutus ab expenſis. V. Expenſæ.

Acceptiones Eccleſiæ. V. Eccleſia.

ACCESSORIUM.

Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis. Diſp. 3. cap. 6. num. 1.

ACTIO.

Actio Eccleſiæ pollutiva eſſe poteſt vel materialiter tantum, vel formaliter quoque publica. Diſp. 3. cap. 1. num. 3.

An Actio Eccleſiæ pollutiva debeat eſſe publica nedum ratione facti, ac delicti, ſed etiam ratione pœnæ, hoc eſt pollutionis, quæ quaſi pœna tali delicto à Jure impoſita eſt. ibid. num. 5.

Actio pollutiva eſt cauſa moralis inducens actualem Eccleſiæ pollutionem, ſi tamen prædictæ actionis publicitas antea præceſſit Diſp. 3. cap. 7. num. 2.

Actio pollutiva quomodo ſit cauſa moralis potens actualem Eccleſiæ pollutionem inducere. ibid.

Cur Actio Eccleſiæ pollutiva, ſi poſt longum tempus publicetur, minorem vim habere cenſeatur. ibid.

Actio Eccleſiæ pollutiva quotupliciter ei eſſe poſſit iniurioſa. Diſp. 4. cap. 2. num. 2.

Actio Reconciliationis. V. Reconciliatio.

ACTUS.

An omnis Actus Eccleſiæ pollutivus in ſe gravis etiam ſacrilegii malitiam contineat. Diſp. 4. cap. 2. num. 4.

An Actus Eccleſiæ pollutivus ideo graviter culpabilis ſit, quia illam polluit, vel ideo illam polluat, quia graviter culpabilis eſt. ibid.

Quotupliciter culpabilis eſſe poſſit Actus, quo Eccleſia polluitur. Diſp. 4. cap. 2. num. 5. V. etiam ſupra Actio.

Actus Ordinis. V. Ordo.

Adiuratio. V. Exorcizatio.

Adoratio. V. Cultus.

Advocatus. V. Judex.

ALIMENTA.

An Alimenta Beneficiarii præferenda ſint Reparationi, nec non Reconciliationi Eccleſiæ ipſius. Diſp. 4. cap. 5. num. 4.

Animarum Cura. V. Cura.

Apoſtata. V. Reconciliatio.

AQUA.

Aqua benedicta, ſeu luſtralis, & Aqua exorcizata cur paſſim pro eadem accipiantur. Diſp. 1. cap. 8. num. 3.

Cap. Aqua de Conſecratione Eccleſiæ, vel Altaris, an ſolum de conſecratis, verum etiam de non conſecratis Eccleſiis loqui cenſeatur. Diſp. 2. cap. 1. nu. 5.

An Aquæ Benedictio, quæ ſolemniter à Diacono, jubente quoque Sacerdote, facta eſt, irrita ſit. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.

Quænam Aqua dicatur Gregoriana. Diſp. 2. cap. 6. num. 5.

ARCHIDIACONUS.

Cur aliqui Archidiaconi, Decani, & alii dici poſſint Curati, non tamen Parochi. Diſp. 4. cap. 6 num. 1.

B

Baptiſmus Parvulorum. V. Conſecratio.

Baſilica. V. Eccleſia.

BENEDICTIO.

Cur Benedictionum Eccleſiaſticarum aliæ Conſtitutivæ, aliæ autem Invocativæ dicantur. Diſp. 1. cap. 3. num. 3.

Propria Eccleſia, ſeu Templi Benedictio cur inter conſtitutivas Benedictiones cenſeatur. ibid.

Benedictiones invocativæ cur iterari poſſint, non vero conſtitutivæ. ibid.

Eccleſiæ Rebenedictio ſuppo-

ponit

ponit priorem ejus Benedictionem non amplius durare, Reconciliatio vero ſupponit priorem Eccleſiæ pollutionem adhuc durare. ibid.

Benedictio, quæ in Reconciliatione adhibetur, non eſt conſtitutiva, ſed tantum invocativa. Diſp. 1. cap. 3. num. 4.

Benedictio Dei, cum qua bona opera omnia fieri dicuntur, idem eſt atque fauſta Apprecatio. Diſp. 1. cap. 3. num. 5.

In Reconciliatione Eccleſiæ cur fiat ſolemnis Benedictio. Diſp. 2. cap. 3. num. 4. V. etiam Conſecratio.

An ſolemnis Benedictio ſit actus ordinis Sacerdotalis. ibid.

Benedictio Aquæ. V. Aqua.

Benedictionis Ritus, & forma. V. Ritus.

Beneficiales Redditus. V. Redditus.

Beneficiarii Alimenta. V. ſupra Alimenta.

Beneficiarius. V. Vicarius, & Epiſcopus.

BENEFICIATUS.

Cur omnes Beneficiati Eccleſiæ quandoque ad illius Reconciliationem concurrere debeant. Diſp. 4. cap. 4. nu. 4.

An tam Beneficiati, quam Canonici, quamquam in dignitate pares iſtis non ſunt, membra corporis Eccleſiæ ſint, cujus caput Epiſcopus eſt. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.

Beneficiatorum nomine an hic veniant etiam habentes Beneficium ſimplex. ibid.

An Beneficiati, vel Curati unius Eccleſiæ, ſi habitent in alia Parochia, fiant in ea Parochiani. Diſp. 4. cap. 6. num. 3.

Beneficiatorum Bona. V. Bona.

Beneficiatus. V. Canonicus.

BENEFICIUM.

An omne Beneficium Eccleſiaſticum dici poſſit Eccleſia. Diſp. 4. cap. 4. num. 3.

Quandonam fructus Beneficiorum vacantium deputari poſſint ab Epiſcopo cum Capitulo ad expenſas Reconciliationis Eccleſiæ. ibid. num. 4.

Quæ ob temporale miniſterium conceduntur, Beneficia non dicuntur, niſi per ſimilitudinem, vel Improprietatem. ibid.

Ut Clericorum alii Sæculares, alii Regulares, ſic etiam Beneficia quædam Sæcularia, quædam Regularia ſunt. Diſp. 4. cap. 5. nu. 2.

In Eccleſia Regulari an eſſe poſſint Sæcularia Beneficia, & e converſo. ibid. nu. 3.
Beneficium Curatum cur latius pateat, quam Beneficium Sæculare. Diſp. 4. cap. 6. num. 1.

BONA.

Clericorum Beneficiatorum Bona quot in genera diſtingui ſoleant. Diſp. 4. cap. 4. num. 3.
Quænam Bona dicantur Patrimonialia, & quænam quaſi Patrimonialia. ibid. num. 3. & 4.
Bona Patrimonialia, vel quaſi Patrimonialia Epiſcopi cur non ſubiaceant oneri expenſarum, quæ pro Cathedralis Eccleſiæ Reconciliatione fieri debent. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.
De Bonis Patrimonialibus, vel quaſi Patrimonialibus an Clericus omnino libere tam in vita, quam in morte diſponere poſſit. ibid.
An diſtributiones quotidianę, ac Bona inde acquiſita connumerentur inter Bona quaſi Patrimonialia Clericorum. ibid.
Bona Eccleſiæ. V. Eccleſia.

C

CANONES.

Canones loquentes de conſecratione Baſilicarum quomodo intelligendi ſint. Diſp. 2. cap. 1. nu. 1.

CANONICUS.

Canonici Eccleſię Cathedralis an, quando, & quomodo ad ejus Reconciliationis expenſas teneantur. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.
An Epiſcopus, vel Canonici aliquid pro Eccleſiæ Reconciliatione contribuere teneantur, ſi nondum fructus aliquos Beneficiales perceperint. ibid.
Quænam requirantur ad hoc, ut Canonici, ac cæteri Beneficiati ad Eccleſiæ Reparationem, ſeu Reconciliationem cogi poſſint. ibid.
Cur Canonicus, vel Beneficiatus Eccleſiæ Cathedralis, & ſi habitet in alia Parochia, probabiliter non niſi Eccleſiæ Cathedralis Parochianus haberi debeat. Diſp. 4. cap. 6. num. 3.
Canonicorum Clauſtra. V. Clauſtrum.

CAPELLA.

Capella quid ſit, & in quo differat

ferat ab Oratorio. Diſp. 4. cap 7. num. 2.

Capellania. V. Penſio.

CARCERATUS.

An, & quandonam Carceratus fiat Parochianus. Diſp. 4. cap. 6. num. 2.

CARDINALIS.

Cardinales in favorabilibus Clericorum nomine veniunt. Diſp. 4. cap. 4. nu. 2.

CATHEDRA.

Græcum Cathedræ nomen quid ſignificet. Diſp. 4. cap. 4. num. 1.

CATHEDRALIS.

An omnes Eccleſiæ Cathedrales ſint etiam de Jure communi Collegiatæ, & e converſo. Diſp. 4. cap. 5. num. 1.

Cathedralis Civitas. V. Civitas.

Cathedralis Eccleſia. V. Eccleſia.

CAUSA.

Cauſæ, ſeu caſus Reconciliationis. V. Reconciliatio.

An cauſa moralis effectum ſuum extendere poſſit in quodcumque tempus futurum. Diſp. 3. cap. 7. num. 2.

Niſi cauſa moralis moraliter duret, neque illius effectus ſequi poteſt. ibid.

Quandonam damni cauſam, vel occaſionem dans teneatur de damno, vel non teneatur. Diſp. 4. cap. 2. nu. 5.

Quænam requirantur, ut damni cauſam dans vere damnum dediſſe dicatur. Diſp. 4. cap. 2. num. 5.

Celebratio Miſſæ. V. Miſſa.

CERTITUDO.

Quandonam moralis Certitudo ſtare poſſit cum incertitudine naturali. Diſp. 2. cap. 7. num. 1.

CHARITAS.

Prima Charitas incipit à ſe ipſo. Diſp. 4. cap. 5. num. 5.

CHRISMA.

Chriſma ex quibus conficiatur. Diſp. 1. cap. 2. num. 3.

Chriſtus Eccleſiæ Sponſæ ſuæ quaſi reconciliatur. V. Reconciliari.

CIVITAS.

Civitas Cathedralis quoad Sæcularia quænam dicatur. Diſp. 4. cap. 4. num. 1.

CLAUSTRUM.

Clauſtra Canonicorum, & Regularium ad fideles ſe-

pellendos deſtinata num cœmeterij nomine veniant. Diſp. 3. cap. 6. num. 5.

CLERICUS.

Clericus miniſtrans in ordine, quem non habet, an fiat Irregularis. Diſp. 2. cap. 3. num. 4.

An in materia pœnali ſub Clerici nomine veniat etiam prima tonſura tantum initiatus. Diſp. 2. cap. 4. num. 3. & 4.

Quilibet Clericus non Sacerdos, exceptis prima ſolum tonſura initiatis, ſcienter, ſerio, ac ſolemniter Eccleſiam reconciliando, Irregularis fit. Diſp. 2. cap. 4. num. 4.

Clericus non Sacerdos invincibiliter ignorans Eccleſiaſticam prohibitionem miniſtrandi in ordine ſacro, quo quis caret ſub Irregularitatis pœna, num idcirco ab Irregularitatis incurſu excuſetur. Diſp. 2. cap. 4. num. 5.

Clericus quandonám dubitans, an in tali caſu Irregularitas incurratur, eam non incurrat. ibid. V. etiam Sacerdos.

An quilibet Clericus, & etiam Laicus ex conceſſione Papæ miniſtrare valeat confirmationis Sacramentum. Diſp. 2. cap. 5. num. 1.

Clericorum Beneficiatorum. Bona. V. Bona.

COEMETERIUM.

Cœmeterium an ſemper ſit acceſſorium Eccleſiæ. Diſp. 3. cap. 6. num. 1.

Cur plura in Cœmeteriorum, quam in Eccleſiarum Reconciliatione conſiderari debeant. ibid.

An Cœmeterium aliquando veniat nomine Eccleſiæ. ibid. num. 2.

Cœmeterium contiguum Eccleſiæ conſecratæ à quonam reconciliari poſſit. ibid. num. 3.

Cœmeteria num aliquando conſecrentur, vel ſolummodo benedicantur. ibid.

Cur quando Eccleſia eſt conſecrata, cœmeterium quoque ei contiguum conſecratum præſumatur. ibid.

An Cœmeterium ſeorſim etiam ab Eccleſia conſecrari, vel benedici ſoleat. Diſp. 3. cap. 6. num. 3.

Quomodo cœmeterium pluribus modis, quam Eccleſia pollui, vel reconciliari dicatur. ibid.

Ex Eccleſiæ reconciliatione non reconciliatur cœmeterium, niſi ſit ei contiguum, &

Digitized by Google

& acceſſorium. Ex Cœmeterij vero reconciliatione nunquam reconciliatur Eccleſia. ibid. num. 4.

Quandonam cœmeterium ex Eccleſiæ reconciliatione reconciliatum, adhuc per ſe pollutum remaneat. ibid.

Eccleſiæ Pollutionem, & Reconciliationem extendi ad Cœmeterium an ſit ex natura rei, vel ex Pontificis decreto. ibid.

Cœmeterium ſolemniter benedictum quomodo reconciliari debeat. Diſp. 3. cap. 6. num. 5.

Ex Reconciliatione vnius Cœmeterij an reconcilietur aliud ei contiguum, cum in Pariete illa diuidente adeſt Porta, per quam tranſitur de uno ad aliud. ibid.

Cœmeterij nomine an veniant Clauſtra. V. Clauſtrum.

COLLECTA.

Collecta pro Eccleſiæ reparatione an per æs, & libram, vel per hominum, ſeu domuum capita imponenda ſit. Diſp. 4. cap. 4. nu. 5.

Taxatio collectæ pro Eccleſiæ reparatione ſolvendæ, nec non compulſio ad eam ſolvendam tam contra Laicos, quam contra Clericos an ad Epiſcopum ſpectet. ibid.

Judices etiam Sæculares, ſi Epiſcopus eos requirat in ſubſidium, quoſcumque collectæ prædictæ debitores ad ipſius ſolutionem cogere poſſunt. ibid.

Collecta, quæ pro Eccleſiæ Reconciliatione imponitur an ſit perſonalis, vel realis. Diſp. 4. cap. 6. nu. 4.

COLLEGIALITAS.

Collegialitatis ſigna, & inſignia quænam ſint. Diſp. 4. cap. 5. num. 1.

COLLEGIATA.

Quænam Eccleſia vere dicatur Collegiata. Diſp. 4. cap. 5. num. 1.

Eccleſiæ Collegiatæ aliæ Regulares, aliæ Sæculares ſunt. Diſp. 4. cap. 5. num. 2.

Quænam Regularis Eccleſia in dubio præſumenda ſit Collegiata. Diſp. 4. cap. 5. num. 4.

COLLEGIATUS.

Mortuis omnibus Collegiatis an Jus etiam Collegii mortuum ſit. Diſp. 4. cap. 5. nu. 1.

Poſt omnium Collegiatorum mortem quis alios eligere valeat. ibid.

COLLEGIUM.

Collegium undenam dicatur. Diſp. 4. cap. 5. num. 1.
Quot perſonę Collegium conſtituant. ibid.
An Collegii Jura in una tantum Perſona conſeruari poſſint. ibid.
An unum, & idem Collegium Eccleſiaſticum conſtitui poſſit ex Sæcularibus, & Regularibus perſonis. Diſp. 4. cap. 5. num. 3.
In una, & eadem Eccleſia cur eſſe poſſint duo Collegia, unum Sæculare, aliud autem Regulare ibid.
Cur aliquando Regularis Eccleſiæ Collegium ad Reconciliationis expenſas non teneatur. ibid. num. 4.
Ubi duo ſunt Collegia in una, eademque Eccleſia, quomodo ad prædictas Reconciliationis expenſas contribuere teneantur. Diſp. 4. cap. 5. num. 5.
Commendatarius. V. Patronus.

COMMODUM.

Æquum videtur, ut qui rei commodo potitur, incommodum quoque rei annexum patiatur. Diſp. 4. cap. 3. num. 1.

CONCILIARI.

Quo in ſenſu verum ſit, quod conciliantur noui, reconciliantur autem antiqui, Diſp. 1. cap. 1. num. 2.

CONCILIATIO, ET CONCILIARE.

Conciliatio unde dicatur. Diſp. 1. cap. 1. num. 1.
Conciliare, & Conciliatio quid ſint. ibid. num. 2.

CONCILIUM.

Concilii quam variæ ſint Ethymologiæ. Diſp. 1. cap. 1. num. 2.
Concilium Tridentinum, cum de Patronis Eccleſiarum reparandarum loquitur, quomodo intelligi poſſit. Diſp. 4. cap. 4. nu. 4.
Sacra Congregatio. V. Reconciliatio.

CONSECRANS.

Conſecrans Eccleſiam ſine Miſſæ celebratione an grauiter peccet. Diſp. 3. cap. 5. num. 1.

CONSECRARE.

Conſecrare generaliter, ac late loquendo quid ſignificet. Diſp. 1. cap. 2. num. 3.

CONSECRATIO.

An aliquando in Jure Conſecratio ſumatur pro Reconciliatione. Diſp. 1. cap. 2. num. 1. & 5.

Conſecratio aliquando uſurpatur pro Benedictione, & econtra Benedictio pro Conſecratione. Diſp. 1. cap. 2. num. 7.

Conſecratio proprie ſumpta in quo differat à Reconciliatione. ibid.

Conſecratio, niſi res conſecrata deſtruatur, irreiterabilis eſt. Diſp. 1. cap. 2. nu. 4.

Quomodo Baptiſmus parvulorum, & Conſecratio Eccleſiæ parificentur. ibid.

Conſecratio Eccleſiæ, & Reconciliatio an ſint actus proprii Juriſdictionis, vel ordinis Epiſcopalis. Diſp. 2. cap. 6. num. 1.

Ad habendam veritatem circa factum in dubio conſecrationis Eccleſiæ reconciliandæ, quænam diligenter indaganda ſint. Diſp. 2. cap. 7. num. 3.

Conſecratio Benedictionem continet, non e contra. Diſp. 3. cap. 5. num. 2.

Invalida Eccleſiæ conſecratio Eccleſiam valide non reconciliat. ibid.

Quandonam Eccleſiæ conſecratio valide, vel invalide fiat. ibid. num. 3.

Cur Eccleſiæ conſecratio ab Epiſcopo nominatim excommunicato facta eam polluat. Diſp. 3. cap. 5. num. 5.

Conſecrationis ritus, & forma. V. Ritus. V. etiam Eccleſia, & Reconſecratio.

Conſecratum. V. Sacrum.

CONSECRATUS.

Quis antiquitus Diis conſecratus diceretur. Diſp. 1. cap. 2. num. 3.

Conſenſus Papæ. V. Papa.

CONSUETUDO.

An aliqua conſuetudo reconciliandi Eccleſiam non ſervato Romani Ritualis Ritu valide, ac licite ſervari poſſit. Diſp. 3. cap. 3. nu. 2

Quænam conſuetudo vim privilegii habere dicatur. ibid.

Ubi lex aliqua, vel conſuetudo vult Reconciliationem Eccleſiæ talibus expenſis fieri, cur ea in primis obſervanda ſit. Diſp. 4. cap. 2. num. 3.

An ubi nulla eſt lex, vel conſuetudo vicinorum locorum, conſuetudo in Reconciliationis expenſis ſolvendis ſervanda ſit. ibid.

CON-

Digitized by Google

CONTRADICTIO.

Contradictionis pars una probabilis, altera vero improbabilis eſſe nequit. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.

Conventualis Eccleſia. V. Eccleſia.

CULPA.

Gravitas culpæ polluentium Eccleſiam unde nam patere poſſit. Diſp. 4. cap. 2. num. 4.

Culpabiliter dans cauſam reconciliandi Eccleſiam. V. Expenſæ.

CULTUS.

Cultus Sacris locis debitus non male ab aliquibus dicitur honoraria adoratio. Diſp. 1. cap. 9. num. 2.

CURA.

Cura animarum Regularium Eccleſiis annexa. V. Regulares.

Animarum cura dupliciter accipi poteſt. Diſp. 4. cap. 6. num. 1.

Curata Eccleſia. V. Eccleſia.

Curatus. V. Beneficiatus.

D

DAMNUM.

Damnum evitanti, quam lucrum quærenti favorabiliores ſunt leges. Diſp. 4. cap. 2. num. 5.

Damni cauſam, vel occaſionem dans. V. Cauſa.

Decani. V. Archidiaconi.

DEEST.

Tam deſunt nobis quæ nunc non habemus, quam quæ nunquam habuimus. Diſp. 3. cap. 1. num. 1.

DELICTUM.

Quomodo delictum occultum fiat publicum. Diſp. 3. cap. 1. num. 2.

Ad delicti Eccleſiæ pollutivi publicitatem quid requiratur. ibid.

Ad formale delictum quot requirantur. Diſp. 3. cap. 1. num. 3.

DIACONUS.

Diaconus cur aliquando in Sacris Canonibus Sacerdotis nomine vocetur. Diſp. 2. cap. 3. num. 1.

Cur aliquando Diaconi nomen Epiſcopis, & Epiſcopi nomen Diaconis tributum ſit. ibid. num. 2.

Græcum Diaconi nomen quid latine ſignificet. Diſp. 2. cap. 3. num. 3.
Diaconi officium quodnam Antonomaſtice ſit. ibid.
Diaconi cur Levitæ appellentur. ibid.
Diaconi, Eccleſiam nec ſolemniter benedicere, nec etiam Reconciliare valent. Diſp. 2. cap. 3. num. 4.
Cur aliquando Diaconus Euchariſtiæ Sacramentum diſpenſare valeat. ibid. nu. 5.
Cur aliquando Diaconus olim publicos pœnitentes à fidelium cœtu ſeparatos Eccleſiæ reconciliare potuerit. ibid.
Sacerdotis, nec non Epiſcopi nomine cur aliquando veniat etiam Diaconus. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.

DIETA.

Dieta quid ſignificet, & quotuplex ſit. Diſp. 2. cap. 6. num. 5.
Diſconſecratio Eccleſiæ. V. Eccleſia.
Diſtributiones quotidianæ. V. Bona.

DOMICILIUM.

An quaſi domicilium ſufficiat ad hoc, ut quis dicatur Parochianus alicuius Eccleſiæ, ſive Parochiæ. Diſp. 4. cap. 6. num. 2.
Qui habet domicilium in uno loco, an habere poſſit quaſi domicilium in alio. ibid.
An quis habere poſſit duo domicilia, & duabus Parochiis ſubdi. ibid.
Domicilium habitationis in quibuſnam præferatur domicilio originis. ibid.
Domicilium, & habitatio an, & quomodo inter ſe differant. ibid.

DOMUS.

Domus Regis olim Baſilica dicebatur. Diſp. 2. cap. 1. num. 1.

DUBITANS.

Si dubitans magis inclinet in unam partem, quam in aliam, an pro illa parte ſtare debeat. Diſp. 1. cap 7. nu. 4.

DUBIUM.

Dubium apud Grammaticos idem eſt, ac incertum. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.
Dubium à Philoſophis quid vocetur. ibid.
Dubium negatiuum quid ſit, & quid poſitiuum. ibid.
In probabilibus an locum habeat dictum illud, in dubiis tutior pars eſt eligenda. ibid.
Dubium aliud ſpeculativum, aliud

aliud Practicum, aliud facti, aliud Juris eſt. ibid.
Qui eſt in dubio, quid agere debeat. Diſp. 1. cap. 7. nu. 2.
Operans in dubio cur imprudenter operetur. ibid.
Dubium de Reconciliatione verſari poteſt, vel circa Reconciliationis ipſius factum, vel circa facti prædicti validitatem. Diſp. 1. cap. 7. num. 3.
In dubio de Reconciliatione Eccleſiæ antea certo pollutæ, ſtandum eſt pro certa Eccleſiæ pollutione, non autem pro incerta ejuſdem Reconciliatione. ibid. nu. 4.
An in dubio ſtandum ſit pro poſſeſſore nedum in materia Juſtitiæ, ſed etiam aliarum Virtutum. ibid.
Regula, quod in dubiis tutior pars ſit eligenda, quandonam vel ſolummodo Conſilium, vel Præceptum in ſe contineat. ibid.
In dubio an quis Votum, vel Juramentum fecerit, pro qua parte ſtandum ſit. ibid.
An ſemper in dubio pro Eccleſia ſtandum ſit, eique favendum. Diſp. 1. cap. 7. num. 5.
Dubium aliquando late, ac improprie, aliquando ſtricte, ac proprie ſumitur. Diſp. 2. cap. 7. num. 1.
Dubium proprie ſumptum an differat à ſcrupulo, & à probabilitate. ibid.
Quandonam poſitive, vel negative quis dubitare dicatur. ibid.
Naturale dubium in quo differat à morali. ibid.
Quod in dubio tutior pars ſit eligenda non præceptum, ſed conſilium eſt. ibid.
Regula, quod in dubiis melior ſit conditio poſſidentis an concordet, vel diſcordet cum illa, quod tutior pars ſit eligenda. ibid.
Dubium eſſe poteſt vel prudens, ac probabile, vel imprudens, ac temerarium. Diſp. 2. cap. 7. num. 2.
Quid requiratur ad practice dubium deponendum. ibid.

E

ECCLESIA.

Eccleſia corporalis, ſeu materialis cur olim vocaretur Concilium. Diſp. 1. cap. 1. num. 2.
Eccleſia cur pollui dicatur, cum Pollutionis incapax ſit. ibid. num. 5.
Cur Eccleſiæ conſecratæ Reconciliatio non differre videatur ab ejus Reconſecratione.

Digitized by Google

tione. Diſp. 1. cap. 2. nu. 1.
Eccleſiæ diſconſecratio, ſeu execratio valde ab ejuſdem Pollutione differt. Diſp. 1. cap. 2. num. 4.
Eccleſia, quæ fuit conſecrata, nonnunquam indiget Reconſecratione, non autem Reconciliatione, aliquando vero indiget Reconciliatione, non autem Reconſecratione. ibid.
Eccleſia ſemel Benedicta, manente illius forma, & materia ſemper benedicta manet. Diſp. 1. cap. 3. nu. 3.
Locus ubi fuit Eccleſia, licet vulgo adhuc dicatur Eccleſia, non eſt tamen amplius vere Eccleſia. ibid.
Reconciliari dicitur Eccleſia, quando eſt polluta, ſive ſit ſolum benedicta, ſive conſecrata, quamvis diverſimode reconcilietur. Diſp. 1. cap. 4. num. 5.
Eccleſiæ Violatio, & Pollutio quandonam Synonymice accipiantur. Diſp. 1. cap. 5. num. 1.
Eccleſia materialis Reconciliationis capax eſſe videtur. ibid.
Num Eccleſia per fictionem Juris Reconciliari dicatur. Diſp. 1. cap. 5. num. 2.
Eccleſia materialis polluta cur per Reconciliationem Eccleſiæ Catholicæ reconciliari videatur. ibid. nu. 3.
Eccleſia materialis non niſi ſecundum hominum opinionem polluitur, & reconciliatur. ibid. num. 4.
Cur tam Eccleſiæ pollutio, quam ejus Reconciliatio eſſe debeant publicæ. ibid. num. 5.
Ubi propria Eccleſiæ pollutio non præceſſit, ibi nec propria Eccleſiæ Reconciliatio ſubſequi debet. Diſp. 1. cap. 6. num. 1.
Cur Eccleſia nunquam ex facto nondum publico ita polluatur, ut Reconciliatione indigeat. ibid. nu. 2.
An, & quandonam Eccleſia vere polluta etiam abſque Reconciliatione deſinat eſſe polluta. ibid.
Eccleſia eſſe vult Juſtitiæ diſpenſatrix, non autem diſſipatrix. Diſp. 1. cap. 7. nu. 5.
An Eccleſia Jure communi utatur quando non apparet eam eſſe in ſpecie privilegiatam. ibid.
Eccleſia non conſecrata an eodem gaudeat privilegio quo conſecrata. Diſp. 1. cap. 8. num. 4.
Eccleſia, quę non peccavit cur in ejus Reconciliatione lavetur. Diſp. 1. cap. 9. nu. 1.
Eccleſia priuſquam conſecretur

tur, non Eccleſia, ſed Baſilica vocari debet ſecundum aliquos. Diſp. 2. cap. 1. nu. 1.
Eccleſiæ quænam, & cur Baſilicæ vocentur. ibid.
Cur aliqui aſſerant Eccleſiam non conſecratam, & Pollutam reconciliari non poſſe à ſimplici Sacerdote, niſi cum licentia Epiſcopi. Diſp. 2. cap. 1. num. 2.
In prædicta Epiſcopi licentia petenda, vel non petenda an locorum conſuetudini ſtandum ſit. ibid. nu. 3.
Eccleſia polluta cur protinus reconcilianda ſit. ibid.
Eccleſia dicitur eſſe Epiſcopi quoad diſpoſitionem, non quoad dominium. Diſp. 2. cap. 1. num. 4.
De Jure antiquo in Eccleſiis tantum conſecratis ſacrificium offerre licebat. ibid. num. 5.
Eccleſiæ pollutio, Reconciliatio, & Reparatio an curam animarum reſpiciant. Diſp. 2. cap. 2. num. 5.
Cur Eccleſia, quædam ſolis Sacerdotibus, quædam vero aliis etiam conceſſerit. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.
Ad quem finem, & effectum Eccleſia conſecretur. Diſp. 2. cap. 7. num. 3.
Ecclesia tantum benedictanum eiſdem gaudeat privilegiis, quibus Ecclesia conſecrata. ibid.
Cur Eccleſiæ Cathedrales præſumi poſſint conſecratæ. ibid.
Undenam Eccleſiæ inferiores præſumantur benedictæ. ibid.
Ex quibuſnam ſignis, vel ſcripturis Eccleſia præſumatur conſecrata. ibid.
An unicus teſtis de viſu, vel etiam de auditu ad Eccleſiæ conſecrationem probandam ſufficiat. ibid.
An aliquando Ecclesiæ ipſæ Cathedrales præſumi poſſint non conſecratæ. Diſp. 2. cap. 7. num. 5.
Ecclesia polluta nunquam vere, ac proprie reconciliatur quovis temporis decurſu. Diſp. 3. cap. 1. num. 4.
Ecclesia occulte polluta, & occulte reconciliata, ſi ejus pollutio poſtea publicetur an publica indigeat reconciliatione. Diſp. 3. cap. 4. num. 5.
Si Eccleſiæ tam pollutio, quam Reconciliatio antea occultæ poſtea ſimul publicæ fiant, probabile eſt illam publice reconciliatam remanere. ibid.
An Eccleſiæ conſecratio abſque Miſſæ ſacrificio valide fiat. Diſp. 3. cap. 5. nu. 1.

Ad

Ad quid fiat Eccleſiæ conſecratio, & ad quid Eccleſiæ Benedictio. Diſp. 3. cap. 5. num. 2.

Eccleſia polluta dum valide conſecratur, inde reconciliata manet. Diſp. 3. cap. 5. num. 4.

Eccleſiæ conſecratæ ab Epiſcopis, qui fidem Sanctiſſimæ Trinitatis non tenent, an valide conſecratæ ſint. ibid. num. 5.

Eccleſiæ pollutio, & Reconciliatio an pari paſſu ambulent. Diſp. 3. cap. 6. nu. 1.

Eccleſia nunquam eſt proprie acceſſoria cœmeterii, licet ei contigua ſit. ibid. num. 2.

Eccleſia facilis eſt ad injurias oblivioni tradendas. Diſp. 3. cap. 7. num. 3.

Probabile eſt, quod Eccleſia, quando actio illius pollutiva non niſi per tres, aut quatuor menſes publicatur, nulla indigeat Reconciliatione. ibid. num. 4.

Cur aliquando Eccleſia ob publicitatem excommunicati denunciati ſepulturam, reconciliatione indigeat, etiamſi ejus cadaver ibi antea tres, aut quatuor menſes ſepultum fuerit. Diſp. 3. cap. 7. num. 5.

Eccleſia num ſemper reconcilianda ſit expenſis ejus, à quo per actum graviter ſacrilegum, & Eccleſiæ pollutivum, polluta fuit. Diſp. 4. cap. 2. num. 4.

An Eccleſia, ſi lucrum amplectatur, onus etiam ſuſtinere teneatur. Diſp. 4. cap. 3. num. 1.

Eccleſiæ nomen quam varie à variis accipiatur. ibid. nu. 2.

Eccleſia Græcum nomen eſt, & quomodo latine dicatur. ibid.

Eccleſia quo in ſenſu diſtingui poſſit in materialem, ſpiritualem, militantem, triumphantem, univerſalem, particularem. Diſp. 4. cap. 3. num. 2.

Principales Eccleſiæ acceptiones an principaliter ad duas tantum reducantur. ibid.

Spiritualis Eccleſiæ plura ſunt membra, & quænam ſint. ibid.

Eccleſiarum Bona, Paſtores, & Prælati an aliquando Eccleſiæ nomine vocentur. ibid.

Eccleſia materialis cur ſit tantum inter bona Eccleſiæ ſpiritualis. Diſp. 4. cap. 3. num. 3.

Eccleſia reconcilianda eſt generaliter loquendo expenſis eorum, qui eidem Eccle-

siæ præſunt, ejuſque redditus, vel emolumenta percipiunt. Diſp. 4. cap. 3. nu. 4.

Quænam Eccleſia dicatur Cathedralis, ſeu Epiſcopalis. Diſp. 4. cap. 4. num. 1.

Eccleſiam Cathedralem Papa ſolum erigere poteſt. ibid.

Eccleſiarum appellatione in odioſis non venit Eccleſia Cathedralis. ibid.

Eccleſia Cathedralis cur major, & matrix dicatur. Diſp. 4. cap. 4. num. 1.

Cur aliquando ſub Eccleſiæ nomine veniat Epiſcopus, ac etiam Eccleſię Rector. Diſp. 4. cap. 4. num. 3.

Eccleſia Cathedralis quandonam Epiſcopi ſolius expenſis, ex quarta ſaltem parte redditũum beneficialium ipſius Eccleſiæ reconciliãda ſit. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.

Conventualis Eccleſia num, & quomodo differat à capitulari. Diſp. 4. cap. 5. nu. 2.

Eccleſia Sęcularis non Cathedralis, neque Parochialis, ſed Collegiata reconciliari debet expenſis ſolius capituli, non autem aliorum beneficiatorum ejuſdem Collegiatæ, niſi forte in ſubſidium. Diſp. 4. cap. 5. num. 4.

Eccleſiæ non Collegiatæ quotuplices ſint. Diſp. 4. cap. 6. num. 1.

Eccleſia curata proprie, ac ſtricte ſumpta in quo differat ab Eccleſia Parochiali. ibid.

Eccleſia in dubio præſumitur non curata. ibid.

Eccleſia non Collegiata, ſed Parochialis tantum, reconcilianda eſt (iiſdem prius obſervatis, quæ in aliis capitibus dictum eſt) expenſis Parochi, & in ſubſidium Parochianorum omnium. Diſp. 4. cap. 6. num. 4.

An Eccleſia quandoque ſit Baptiſmalis tantum, non autem Parochialis, & e contrario. Diſp. 4. cap. 7. num. 1.

An ſub una Eccleſia Baptiſmali plures Parochiales eſſe poſſint. ibid.

Quæ de Baptiſmali Eccleſia dicuntur, an de Sepulchrali quoque dici poſſint. ibid.

An antiquitus Eccleſiæ dicerentur Oratoria. ibid. nu. 2.

Eccleſiæ nomine an nunc veniat omne Oratorium. ibid.

Eccleſia non Collegiata, neque Parochialis, ſed Oratorium publicum reconciliari debet vel expenſis eorum, qui de Jure ad id tenentur, vel Eleemoſinis eorum, qui

ex æquitate, vel charitate contribuere volunt. Diſp.4. cap. 7. num. 4.
Eccleſia cur quanto citius fieri poſſit reconciliari debeat. ibid.
Cur Eccleſia Polluta reconciliari nequeat, nisi verbis, & ritibus ab Ecclesia præſcriptis. Diſp. 3. cap.1.nu.4.
Eccleſiam occulte pollutam reconciliari Miſſæ ſacrificio ibidem peracto multi aſſerunt. Diſp. 3. cap. 2. nu. 2.
Eccleſiam pollutam nunquam ſolo Miſſæ ſacrificio ibi celebrato reconciliari probabiliſſimum eſt. Diſp. 3. cap. 2. num. 4.
Ut Ecclesia non polluitur, nisi per cauſas à Jure Canonico designatas, ita neque reconciliatur, nisi verbis, & ritibus ab ipſo præſcriptis. ibid.
In Ecclesia polluta, si celebretur Miſſa. V. Miſſa.
Ecclesia Collegiata. V. Collegiata.
Eccleſiæ Parochiales Regularium. V. Regulares.
Eccleſiæ Reparatio. V. Reparatio.
Eccleſiæ Reconciliatio. V. Reconciliatio, & Pollutio.
Eccleſia. V. Cœmeterium.
Eccleſiarum Patroni. V. Patronus.
Eccleſiæ Benedictio. V. Benedictio.

EMPTIO.

Emptio, & Venditio antiquitus per æs, & libram appenſum loco pretii fiebat. Diſp. 4. cap. 1. num. 3.

EPISCOPUS.

Epiſcopi licentia cur ad Eccleſiæ Benedictionem, non autem ad illius Reconciliationem neceſſaria ſit. Diſp. 2. cap. 1. num. 5.
Epiſcopus in Regulares Sæcularium Parochos an eandem habeat auctoritatem, quam habet in Parochos Sæculares. Diſp. 2. cap. 2. num. 2.
Epiſcopis cur aliquando Diaconi nomen tributum ſit. V. Diaconus.
An Epiſcopus committere poſſit non Epiſcopo tam ea, quæ ſunt ordinis, quam quę ſunt Juriſdictionis Epiſcopalis. Diſp. 2. cap. 6. nu. 2.
Epiſcopi an Vicariis non Epiſcopis dare poſſint auctoritatem committendi alicui Epiſcopo Reconciliationem Eccleſiæ conſecratæ. ibid.
Epiſcopus cur ſimplici Sacerdoti Eccleſiæ conſecratæ

Recon-

Reconciliationem committere nequeat. ibid.
Epiſcopus quotupliciter abeſſe dicatur ultra duas dietas. ibid.
Epiſcopus conſecrans Eccleſiam. V. Conſecratio, & Eccleſia.
Epiſcopi Sedes cur Cathedrę nomine vocetur. Diſp. 4. cap. 4. num. 1.
Epiſcopi Bona. V. Bona.
Epiſcopus. V. etiam Canonicus.
Epiſcopus, vel Beneficiarius an renuntiare poſſint Epiſcopatui, vel Beneficio in præjudicium obligationis antea contractæ contribuendi ad expenſas pro Eccleſiæ ante renunciationem pollutæ reconcilia tione faciendas. Diſp. 4. cap. 4. num. 5.
An Epiſcopus aliquando dici poſſit Curator, & Rector totius ſuæ Diœceſis. Diſp. 4. cap. 6. num. 1.
An Epiſcopus ſuperfluos unius Eccleſiæ fructus alteri Eccleſiæ aſſignare poſſit. Diſp. 4. cap. 7. num. 1.

EUCHARISTIA.

Euchariſtiæ diſtributio cur à Laicis etiam quandoque fieri poſſit. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.
Evitans damnum. V. Damnum.
Execratio Eccleſiæ. V. Eccleſia, & Pollutio.

EXORCIZATIO.

Exorcizatio an idem ſignificet, quam Adiuratio. Diſp. 1. cap. 8. num. 3.
Expurgatio Eccleſiæ. V. Reconciliatio.

EXPENSÆ.

Expenſæ multipliciter accipiuntur in Jure. Diſp. 4. cap. 1. num. 1.
Quomodo aliqui diſtinguunt expenſas tam ab impenſis, vel impendiis, quam à ſumptibus. ibid.
Expenſarum, impenſarum, & ſumptuum verbis tamquam Synonymis alii utuntur. ibid.
Expenſæ nomen cur ipſi quoque pecuniæ impoſitum ſit. Diſp. 4. cap. 1. num. 2.
Expenſæ ſtricte acceptæ contradiſtinguuntur à damnis, & lucris ceſſantibus. Diſp. 4. cap. 1. num. 3.
Abſolutus ab expenſis an ſit abſolutus à damnis. ibid.
Expenſarum nomine quandoque veniunt etiam damna. ibid.
Hic expenſarum nomine id ſolum intelligitur quod neceſſa-

ceſſario expenditur ad hoc, ut Eccleſiæ Reconciliatio rite, ac recte perficiatur. Diſp. 4. cap. 1. num. 4.
Expenſarum aliæ ſunt neceſſariæ, aliæ utiles, aliæ voluptuariæ. Diſp. 4. cap. 1. nu. 5.
De neceſſariis tantum expenſis hic agitur. ibid.
Neceſſariæ expenſæ in genere quænam ſint. ibid.
Expenſæ, ſine quibus Eccleſiæ Reconciliatio rite, ac recte perfici nequit, neceſſariæ hic dicuntur. ibid.
Expenſæ pro Reconciliatione Eccleſię non conſecratę cur non attendantur. Diſp. 4. cap. 2. num. 1.
Cur expenſæ pro Reconciliatione Eccleſię ad eum ſpectare videantur, qui eam polluit. Diſp. 4. cap. 2. num. 2.
Culpabiliter dans cauſam reconciliandi Eccleſiam, tenetur in pœnam, reconciliationis expenſas ſuſtinere. Diſp. 4. cap. 2. num. 4.
Cum agitur de expenſis Eccleſiæ, cur Eccleſiæ nomine accipi debeat Eccleſia Spiritualis. Diſp. 4. cap. 3. num. 3.

F

FACTUM.

Num in iis, quæ ordinarie fieri ſolent, factum quoque præſumi poſſit Diſp. 2. cap. 7. num. 4.
Facti nomine quid veniat. Diſp. 3. cap. 1. num. 3.
Factum turpe quidnam ſit. ibid.

FAMOSUM.

Quandonam aliquid dicatur famoſum. Diſp. 3. cap. 1. num. 2.

FOEMINA.

An ex Pontificio Privilegio fœmina Jus conferendi beneficium, nec non curam Animarum per Vicarium exercendam, habere poſſit. Diſp. 2. cap. 5. num. 1.

FORMA.

Forma quænam dicatur ſubſtantialis, & quænam accidentalis. Diſp. 3. cap. 3. num. 3.
Forma conficiendi Sacramentum. V. Sacramentum, & Ritus.

FORMIDO.

Formido in opinione probabili an cadat ſupra rem aſſertam,

ſertam, vel ſupra formalem aſſertionis actum. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.
Fructus Beneficiorum. V. Beneficia.

G

Gravitas culpæ. V. Culpa.

H

Hæreticus. V. Reconciliatio.
Habensordines. V. Ordo.

HABERE.

Minus eſt habere aliquid virtute, quam habere actu. Diſp. 4. cap. 2. num. 5.

HABITANS.

Habitans in confinio duarum Parochiarum, vel in domo habente duas Portas in duabus Parochiis, cujus ſit Parochianus. Diſp. 4. cap. 6. num. 3.
Æqualiter habitans in duabus Parochiis ad quid erga eas teneatur. Diſp. 4. cap. 6. num. 2.

HABITATIO.

Quam diſcordes ſint Doctores in ſtatuendo quænam habitatio ad Parochiæ Jus acquirendum requiratur. Diſp. 4. cap. 6. num. 2.
Quænam habitatio vocetur quaſi domicilium. ibid.
Habitatio, & domicilium an, & quomodo inter ſe differant. ibid. V. etiam Domicilium.
Æqualitas habitationis in duabus Parochiis quomodo accipi debeat. ibid.

I

IGNORANTIA.

Quænam Ignorantia excuſet ab Irregularitate. V. Irregularitas.
Ignorantia quandonam culpabilis ſit, vel inculpabilis. Diſp. 2. cap. 7. num. 2.
Incertitudo. V. Certitudo.

INCERTUM.

Incerta, ſi cum certis comparentur, moraliter pro nullis habentur. Diſp. 1. cap. 7. num. 4.
Incommodum. V. Commodum.

INJURIA.

Injuria in Civilibus ſpatio unius anni aboletur. Diſp. 3. cap. 7. num. 3.

INTELLECTUS.

Quandonam intellectus habere dicatur realem, vel moralem certitudinem. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.

Introductio publica pœnitentium in Eccleſiam. V. Reconciliatio.

INVALIDUM.

Quod invalide fit an ſemper quoque illicite fiat. Diſp. 2. cap. 5. num. 3.

Impendia, & Impenſæ. V. Expenſæ.

IRREGULARIS.

Irregularis utrum primæ tonſuræ incapax ſit. Diſp. 2. cap. 4. num. 2.

An probabile ſit, quod neque in dubio facti homicidii quiſquam cenſendus ſit Irregularis. Diſp. 2. cap. 4. num. 5.

IRREGULARITAS.

In materia Irregularitatis argumentum à Paritate, vel majoritate rationis an ſit efficax. Diſp. 2. cap. 4. nu. 1.

Irregularitas cur in Clericos potius, quam in Laicos Eccleſiam reconciliantes decreta ſit. ibid.

Irregularitas eſt odioſum impedimentum. Diſp. 2. cap. 4. num. 2.

Quænam Ignorantia excuſet ab Irregularitate Clericum miniſtrantem in ordine Sacro, quo caret. Diſp. 2. cap. 4. num. 4.

Ad contrahendam prædictam Irregularitatem an requiratur culpa mortalis, externa, & conſummata. ibid.

Irregularitas, quæ à Clerico non Sacerdote Eccleſiam Reconciliante contrahitur, an totalis, vel particularis tantum ſit. ibid.

JUDEX.

Judices, & Advocati cur Sacerdotes, nec non Juris Antiſtites appellantur. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.

In dubio an quis fecerit Juramentum. V. Dubium.

Juris Antiſtites. V. ſupra Judex.

JUS CANONICUM.

Nullum Jus Canonicum celebrationi Miſſæ tribuit vim reconciliandi Eccleſiam pollutam. Diſp. 3. cap. 2. num. 4.

JUS PATRONATUS.

Jus Patronatus an haberi poſſit etiam in Eccleſiis Cathedralibus. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.

L

LAICUS.

AN Laicus, ſi Eccleſiam Reconciliet Irregularis fiat. Diſp. 2. cap. 4. nu. 1.

Laicus Eccleſiam reconciliaus an gravius peccet, quam Clericus non Sacerdos. Diſp. 2. cap. 4. nu. 1.

An Laicus, ſi Eccleſiam Reconciliet pœna falſi puniri poſſit. ibid.

An Laicus de commiſſione Papæ Baptiſmi Sacramentum ſolemniter miniſtrare valeat. Diſp. 2. cap. 5. nu. 4.

Lex, vel conſuetudo. V. Conſuetudo.

LIBRIPENDENS.

Libripendens antiquitus, quinam diceretur. Diſp. 4. cap. 1. num. 2.

Licentia Epiſcopi. V. Epiſcopus.

LOCUS.

Locus Deo dicatus ſive conſecratus, ſive non conſecratus ſit tum Eccleſia, tum Baſilica dici poteſt. Diſp. 2. cap. 1. num. 1.

Locus ubi fuit Eccleſia. V. Eccleſia.

Loci Sacri Reconciliatio. V. Reconciliatio.

Lotio. V. Reconciliatio.

LUCRUM.

Lucrum nondum acquiſitum an ſtricte loquendo ſub damni appellatione veniat. Diſp. 4. cap. 2. num. 5.

Lucrum quærens. V. Damnum evitans.

M

MATRIMONIUM.

MAtrimonium quandonam reconciliari dicatur. Diſp. 1. cap. 1. nu. 3.

MEL.

Quid ſibi velit Adagium neque Mel, neque Apes. Diſp. 4. cap. 3. num. 1.

MINISTER.

Miniſtri nomen diverſimode accipi poteſt, prout etiam diverſimode quis miniſtrat. Diſp. 2. cap. 3. num. 3.

MISSA.

Antiquitus ad Miſſæ ſacrificium celebrandum, Eccleſia ab Epiſcopo conſecrata requirebatur. Diſp. 2. cap. 7. num. 3.

Cur ad Miſſæ ſacrificium celebrandum, Eccleſia tantùm benedicta nunc ſufficiat, ib.

Miſſæ

Miſſæ ſacrificium bona tantum fide in Eccleſia polluta celebratum, eam reconciliat ſecundum aliquos. Diſp. 3. cap. 2. num. 2.

Miſſæ virtus, ac efficacia quoad Eccleſiæ Reconciliationem cur à bona, vel mala celebrantis fide pendere nequeat. Diſp. 3. cap. 2. nu. 3.

An ſi de licentia Epiſcopi, vel ex neceſſitate, celebretur Miſſa in Eccleſia polluta, Eccleſia ipſa tunc reconcilietur. Diſp. 3. cap. 2. nu. 4.

An Miſſæ celebratio reconciliet Eccleſiam, quando iſta non erat publice, ſed occulte ſolum polluta. Diſp. 3. cap. 2. num. 5.

Miſſæ celebratio in Eccleſia quomodo Eccleſiæ conſecrationi præponderet. Diſp. 3. cap. 5. num. 1.

MULIER.

Mulieres ſæculares habitantes in Monaſterio Monialium cum animo revertendi ad propriam habitationem, quando eis licebit, ac placebit, an ſint de Parochia Monaſterii. Diſp. 4. cap. 6. n. 2.

MUTUUM.

Mutuum quandonam reconciliari dicatur. Diſp. 1. cap. 1. num. 3.

N

Neſcire. V. Scire.

Non Sacerdos. V. Sacerdos.

NOVITIUS.

Novitius an Sæcularis, vel Religioſus dicendus ſit. Diſp. 2. cap. 4. num. 4.

NUMMUS.

Cur nummis ipſis Pecuniæ nomen impoſitum ſit. Diſp. 4. cap. 1. num. 2.

O

OBLIGATIO.

An ex diverſitate redituum Eccleſiaſticorum, ac Perſonarum, quæ illos percipiunt, diverſa etiam ad expenſas pro Eccleſiæ Reconciliatione faciendas oriri poſſit obligatio. Diſp. 4. cap. 3. num. 5.

Officium Diaconi. V. Diaconus.

Operans in dubio. V. Dubium.

OPERATIO.

Operationes Morales cur ſint gravis momenti. Diſp. 1. cap. 7. num. 2.

OPI-

OPINARI.

Probabiliter opinari quid ſit. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.

OPINIO.

Opinio probabilis an ſit vere dubia, vel moraliter certa, & realiter incerta. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.
Quælibet opinionis incertitudo an ſemper formidinem aliquam ſecum habeat. ibid. V. etiam Formido.

ORATORIUM.

Oratoria privata cur nunquam reconcilientur. Diſp. 1. cap. 6. num. 1.
Oratorium ex quibuſnam in dubio publicum præſumatur. Diſp. 4. cap. 7. nu. 2.
An Oratorium erectum auctoritate Epiſcopi, & habens dotem, præſumi poſſit Beneficium. ibid.
Cur idipſum dici poſſit de Oratoriis publicis, quod de Eccleſiis. ibid.
Oratorii nomine quid ſignificetur. ibid.
De multiplicibus Oratoriis, tam publicis, quam privatis, ubi nam fuſe actum ſit. ibid.
Oratorium publicum ſine qua dote conſtrui non debeat. Diſp. 4. cap. 7. nu. 3.
Oratorio ſine debita dote conſtructo, quinam ad illam ei dandam cogi poſſint. ibid.
Oratorium privatum cur dotem nullam requirat. ibid.
Oratorium publicum eſt Eccleſiæ Parochialis veluti membrum. ibid. V. etiam Eccleſia.

ORDO.

Cur quæ ſunt Juriſdictionis cuilibet, quæ vero ſunt ordinis non niſi ordinem habentibus delegari poſſint. Diſp. 2. cap. 3. num. 4.
An etiam conſtituti in minoribus ordinibus aliquando pro Laicis habeantur. Diſp. 2. cap. 4. nu. 2. & 4.
Ordinis nomen abſolute poſitum in rebus odiosis an intelligendum sit de majoribus tantum ordinibus. Diſp. 2. cap. 4. num. 3.
Ordines cur à Canoniſtis dicantur eſſe novem, à Theologis vero ſeptem. diſp. 2. cap. 4. num. 2.
Ordinis nomen an aliter à Canoniſtis, quam à Theologis accipiatur. ibid.
Quandonam aliquis ordinis actum ſolemniter ex ordine, & officio exercere dicatur. diſp. 2. cap. 4. num. 4.
Actus ordinis quoad ſubſtantiam an diſtinguatur ab actu quoad medium ejuſdem

ordinis proprium. ibid.
Quæ ſunt ordinis Epiſcopalis an fieri queant à non Epiſcopis. Diſp. 2. cap. 6. nu. 1.

P

PAPA.

PApa num unum cum Deo Conſiſtorium, & unum cum Deo Tribunal faciat. Diſp. 2. cap. 5. num. 1.
Quomodo Papa in Spiritualibus omnia poſſe dicatur. ibid.
An Papæ poteſtas dici poſſit infinita. ibid.
In quibuſnam Papa poteſtatis plenitudinem habeat, & an eam aliis etiam communicare valeat. ibid.
An Papa ſit ſupra Jus, contra Jus, & extra Jus, eique omnia permiſſa ſint. Diſp. 2. cap. 5. num. 1.
Papa num fœminæ committere poſſit, ut Clericum judicet. ibid.
An Papa Laico Spiritualium capacitatem concedere valeat. ibid.
An Papa diſpenſare poſſit, ut fœmina primæ tonſuræ, ac minorum ordinum capax ſit. ibid.
Num ex Papæ conceſſione Subdiaconus Subdiaconum, quin etiam Diaconus Diaconum, Diaconus Præsbyterum, & Præsbyter Epiſcopum conſecrare valeat. ibid.
An Papa unico verbo facere Sacerdotem, vel Epiſcopum poſſit. ibid.
Licet quidpiam Papa nunquam fecerit, inde argui nequit in eodem poteſtatis defectus, ſed facti duntaxat negatio. ibid.
Papa plura poteſt, quam nobis compertum eſt. ibid.
Quo in ſenſu vere dicatur Papam eſſe cauſam cauſarum, & nihil ei eſſe impoſſibile. Diſp. 2. cap. 5. num. 3.
In quibuſnam Papa valide, ac licite, vel valide, ſed non licite, vel non valide, nec licite diſpenſare poſſit. ibid.
Cur Papa Jus Divinum declarare, non autem in eo proprie diſpenſare poſſit. Diſp. 2. cap. 5. num. 3.
Probabile eſt, quod ex Papæ conceſſione quivis Eccleſiam non conſecratam reconciliare poſſit. ibid. nu. 4.
Papa quandonam valide, ſed non licite operetur. ibid.
Quo in ſenſu aliquando dicatur, quod Papa aliquid facere poſſit, vel non poſſit. ibid.
An Papa ſolo verbo Eccleſiam

ſiam reconciliare valeat. ibid.

Papa ſine juſta cauſa diſpenſans an, & quandonam venialiter, vel mortaliter peccet. ibid.

An in Papa diſpenſante ſemper juſta cauſa præſumi debeat. ibid.

An Papa nedum ſimplici Sacerdoti, verum etiam Clerico non Sacerdoti Ecclesię conſecratæ Reconciliationem committere poſſit. Diſp. 2. cap. 6. num. 3.

An alius prętèr Papam Eccleſiam pollutam unico verbo reconciliare queat. Diſp. 3. cap. 3. num. 1.

Papa num aliis quoqne communicare valeat poteſtatis amplitudinem, quam ipſe habet. ibid.

Papa non ſubiacet Canonibus, aut formis Juris poſitivi. ibid.

An Papa novam aliquam, & formalem Ecclesiæ pollutæ Reconciliationem inſtituere poſſit. diſp. 3. cap. 3. nu. 2.

Tacitus Papæ conſenſus an æquivaleat expreſſo. ibid. num. 3. V. etiam Poteſtas.

PARENTES.

Quomodo Parentes filiis ſuis benedicere ſoleant. Diſp. 2. cap. 3. num. 5.

PAROCHIA.

Parochia, & Parœcia in quo differant. Diſp. 4. cap. 6. num. 1.

PAROCHIALIS.

An ſub Parochialis Eccleſiæ, vel Rectoriæ nomine veniat etiam Collegiata, & e converſo. Diſp. 4. cap. 5. num. 1.

Parochialis Eccleſia. V. Eccleſia.

PAROCHIANUS.

Quando Parochiani ad Eccleſiæ reparandæ onus tenentur, cur tam nobiles, & exempti, quam ignobiles ſive Clerici, ſive Laici ſint, ad illud teneantur. diſp. 4. cap. 4. num. 5.

An Parochianus, ſi diſcedat à Parochia poſtquam illius Eccleſia Reconciliatione indigebat, liberetur ab onere contribuendi ad ipſius Eccleſię Reconciliationem. ibid.

Ut quis dici poſſit alicujus Eccleſiæ Parochianus, quid neceſſario requiratur. diſp 4. cap. 6. num. 2.

An qui habet bona inter Parochiæ fines, inde Parochianus fiat. ibid.

Quæ militant in Parochianis Eccle-

Eccleſiæ Sæcularis an militent etiam in Parochianis Eccleſiæ Regularis. diſp. 4. cap. 6. num. 5.

PAROCHUS.

Parochi apud Ethnicos quinam dicerentur. diſp. 4. cap. 6. num. 1.

Parochi cur Paſtores Animarum dicantur. ibid.

Parochus Regularis cur in his, quæ ad Parochiæ curam ſpectant, pro ſæculari Præsbytero habeatur. diſp. 4. cap. 6. num. 5.

Parœcia. V. Parochia.

PARS.

Quandonam major, ac dignior pars minorem ad ſe trahere dicatur. diſp. 3. cap. 3. num. 4.

Partis per ſe ſumptæ appellatione, & in dubio an veniat dimidium totius. ibid. nu. 5.

Majoris, & potioris partis nomine quid in Reconciliationis ritu intelligi debeat. ibid.

Quænam reconciliationis pars potior ſit, vel non ſit, ac magnam, vel parvam materiam conſtituat, prudentis Judicis arbitrio relinquitur. ibid. V. etiam Reconciliatio.

PATRONUS.

An aliquando Eccleſiarum Patroni, & Commendatarii ad Reconciliationis expenſas contribuere debeant. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.

PENSIO.

Qui habet Penſiones, Capellanias, ac diſtributiones Eccleſiaſticas num ad Reconciliationis expenſas teneatur. Diſp. 4. cap. 4. nu. 4.

Pœnitentia. V. Reconciliatio.

POLLUENS.

Polluens Eccleſiam conſecratam an plus peccet, quam polluens non conſecratam. Diſp. 1. cap. 8. num. 2.

Polluens Eccleſiam an ei reſarcire teneatur ex æquo, lucrum ammiſſum, quod ex pollutione paſſa eſt. Diſp. 4. cap. 2. num. 5.

POLLUTIO.

Ut Eccleſię pollutio differt ab ejuſdem Execratione, ita proportionaliter Eccleſiæ Reconciliatio differt ab ejuſdem Reconſecratione. diſp. 1. cap. 2. num. 4.

An aliqua loci ſacri Pollutio inſtitui potuerit, quæ nunquam Reconciliatione tolli queat. diſp. 1. cap. 9. nu. 1.

Quandonam tam pollutio, quam Reconciliatio tum Principium, tum incrementum, tum etiam complementum habuerint. Diſp. 1. cap. 9. num. 4.

Cur eodem moraliter tempore Pollutio, & Reconciliatio inſtitui debuerint. ibid.

Si Eccleſiæ Pollutio contingat, dum Sacerdos in ea celebrat, quid ipſe tunc facere debeat. diſp. 2. cap. 1. nu. 4.

Quænam ſit ratio dubitandi, an ceſſante delicti Eccleſiæ pollutivi publicitate, ceſſet etiam actualis pollutio. diſp. 3. cap. 1. num. 1.

Ad actualem Eccleſiæ pollutionem inducendam actio pollutiva, & ejus publicitas ſimul junctæ ſufficere videntur. diſp. 3. cap. 7. nu. 1.

Pollutionis ceſſatio. V. Reconciliatio. V. etiam Eccleſia.

POSSESSIO.

Poſſeſſionis titulus locum habet in materia virtutum omnium. diſp. 2. cap. 7. nu. 1

POSSE, ET POTESTAS.

Proprie id poſſe dicimur, quod juſte, ac honeſte poſſumus. diſp. 2. cap. 5. nu. 2.

In quolibet libero agente an poteſtas alia ſit facti, ſeu de facto, alia Juris, ſeu de Jure, & an una ſine alia eſſe poſſit. diſp. 2. cap. 5. nu. 2.

Poteſtas quænam dicatur ordinata, ſeu ordinaria, & quęnam abſoluta, ſeu libera. ibid.

Poteſtas Summi Pontificis an ſemper, & in omnibus ſit undique libera, omnino plena, & vere ampliſſima. diſp. 2. cap. 5. num. 3.

Poteſtas Papæ an ſit æqualis poteſtati Chriſti. ibid.

Poteſtas Papæ quomodo vere dici poſſit tum abſoluta, tum ordinata. ibid.

Uſus Poteſtatis cur aliquando validus, & licitus, aliquando validus, & non licitus, aliquando nec validus, nec licitus eſſe poſſit. ibid.

Poteſtas, quæ ſine ratione regulatur an tyrannidis potius, quam poteſtatis nomine dici debeat. diſp. 2. cap. 5. num. 4.

Abſoluta Poteſtas, ſuprema Poteſtas, & plenitudo Poteſtatis an ſint unũ, & idem. ibid. num. 5.

An in plenitudine Poteſtatis contineantur etiam ea, quæ illicita ſunt. ibid.

Poteſtas, quæ rectæ rationis limites excedit an non poteſtas, ſed tempeſtas, non abſoluta,

ſoluta, ſed diſſoluta vocanda ſit. Diſp.2.cap.5.nu.5.
Diſtinctio Poteſtatis in ordinariam, & abſolutam cur à tam multis, & tam doctis Viris tam acriter impugnetur. ibid.
Poteſtas reconciliandi Eccleſias an ſit de Jure Divino, vel Eccleſiaſtico. Diſp. 3. cap. 5. num. 3.
Prælati Regularium. V. Regulares.

PRÆCEPTUM.

Præceptum colendi loca ſacra num affirmativum, vel negativum ſit. Diſp. 1. cap. 9. num. 2.

PRIMA TONSURA.

An Prima tonſura, ſeu Pſalmiſtatus ſit Ordo, vel tantum diſpoſitio ad ordines. Diſp. 2. cap. 4. num. 2.
Prima tonſura initiatus an in Laicorum, vel in Clericorum numero habendus ſit. ibid.
Quibuſnam privilegiis gaudeat, qui prima tonſura initiatus eſt. ibid.
Num prima tonſura dici poſſit nuda adoptio Laici in Clericum. ibid.
Prima tonſura quid ſignificet. ibid.
In prima tonſura num character imprimatur. ibid.
Prima tonſura cur dari poſſit extra Miſſam. ibid.
An prima tonſura tonſuratum efficiat perſonam Eccleſiaſticam. ibid.
Cur primam tonſuram habentibus Eccleſia multa privilegia conceſſerit. Diſp. 2 cap. 4. num. 4.
In rebus favorabilibus prima tonſura virtualiter dici poteſt ordo. ibid.
Prima tonſura tantum inſignitus eſt medius quidam inter Laicum, & Clericum. Diſp. 2. cap. 4. num. 4.

PRINCEPS.

Princeps an unico verbo poſſit facere aliquem Doctorem, & de ſervo liberum. Diſp. 2. cap. 5. num. 1.
An Princeps, licet legibus ſolutus ſit, tamen ſecundum leges vivere debeat. Diſp. 2. cap. 5. num. 3.

PROBABILE.

Cur in probabilium conflictu non dubitemus, quid agere poſſimus, ſed quid velimus. Diſp. 2 cap. 7. num. 1. V. etiam Dubium.

PROBABILITAS.

Probabilitas an alia ſit ab intrinſeco, alia ab extrinſeco,

diſp. 1. cap. 7. num. 1.
V. etiam Dubium.
Propalatio Reconciliationis. V. Reconciliatio.
Publicitas Reconciliationis. V. Reconciliatio.

PUBLICUM.

Publicum in ratione facti, quomodo diſtinguatur à publico in ratione delicti. diſp. 3. cap. 1. num. 3.

R

Rebenedictio. V. infra Reconciliatio.

RECONCILIARE, ET RECONCILIATIO.

Reconciliatio quid ſupponat. Diſp. 1. cap. 1. num. 1.
Reconciliatio quid ſit in genere. ibid. num. 2.
Reconciliatio prædicta quotupliciter fiat. ibid.
Reconciliatio an aliquando dicatur de rebus inanimatis. ibid. num. 3.
Publica pœnitentium introductio in Eccleſiam, ſæpe Reconciliationis nomine vocatur. ibid.
Quando autem, quomodo, & à quibus ea fiat. ibid.
Hæreticorum, & Apoſtatarum ad Sanctæ Matris Eccleſiæ gremium reductio quandoque dicitur Reconciliatio. ibid.
Ab hæreticis Baptizatorum Unitio cum Sancta Eccleſia quondam Reconciliatio dicebatur. ibid.
Reditus ad Deum per pœnitentiam poſt peccatum Reconciliatio quoque nominatur. ibid.
Reductio Eccleſiæ pollutæ ad priſtinum ſtatum in quo erat antequam pollueretur, Reconciliatio appellatur. ibid.
Reconciliationis nomen quo in ſenſu hic ſumatur. Diſp. 1. cap. 1. num. 4.
Per publicam loci ſacri polluti expurgationem Chriſtus Eccleſiæ Sponſæ ſuæ quaſi Reconciliatur. Diſp. 1. cap. 1. num. 5.
Sponſus Sponſæ, & Sponſa Sponſo aliquando reconciliari dicuntur. ibid.
An etiam inter homines conjugum Reconciliatio detur. ibid.
Reconciliationis cauſæ, ſeu caſus ſex ab antiquis Doctoribus afferebantur. Diſp. 1. cap. 2. num. 2.
Reconciliatio Eccleſiæ conſecratæ in quibus differat ab ejuſdem reconſecratione. Diſp. 1. cap. 2. num. 4.
Reconciliatio Eccleſiam pollutam

lutam, Reconſecratio vero eam execratam eſſe ſupponit. ibid.

Reconciliatio tam differt à Reconſecratione, quam à prima Ecclesiæ conſecratione. ibid.

Non omnes, qui Ecclesias conſecratas pollutas reconciliare poſſunt, poſſunt eas reconſecrare. ibid.

Cur Reconciliatio Ecclesiæ pollutæ large loquendo dici poſſit Reconſecratio. Diſp. 1. cap. 2. num. 5.

An Reconciliatio Eccleſiæ conſecratæ differat à Reconciliatione Ecclesiæ non conſecratæ. ibid. remiſſive.

An Eccleſiæ tantum Benedictæ Reconciliatio ab aliquibus dicta ſit Rebenedictio. Diſp. 1. cap. 3. num. 1.

Undenam colligi videatur, quod Reconciliatio Eccleſiæ non conſecratæ, ſed tantum benedictæ ſit vere nova ejuſdem Benedictio. ibid. num. 2.

Cur aliqui Reconciliationem non Eccleſiis tantum Benedictis, & pollutis, ſed ſolis Eccleſiis conſecratis, & pollutis competere dicant. Diſp. 1. cap. 4. num. 1.

Reconciliatio Eccleſiæ multis, ac variis nominibus appellari ſolet. Diſp. 1. cap. 4. num. 3.

Nomine Reconciliationis, lotionis, expurgationis, & alia ejuſmodi quandonam ſynonyma ſint. Diſp. 1. cap. 4. num. 4.

Reconciliare proprie quid ſit. Diſp. 1. cap. 5. num. 1.

Reconciliatio non lapidum, ſed hominum eſt. ibid.

Eccleſiæ Reconciliatio an eam reconciliet habentibus jus aliquod in ipſa, vel iis, qui eam polluerunt. Diſp. 1. cap. 5. num. 2.

Impropria Eccleſiæ Reconciliatio quid ſit. Diſp. 1. cap. 6. num. 1.

Cur aliquando impropria Eccleſiæ Reconciliatio fiat. ibid.

Reconciliatio Eccleſiæ an alia poſitiva, alia vero negativa, ſeu privativa dici poſſit. Diſp. 1. cap. 6. num. 2.

Reconciliationis nomine quomodo tria venire poſſint, actus reconcilians, res reconciliata, & formula reconciliationis. Diſp. 1. cap. 6. num. 3.

Reconciliatio tum active, tum paſſive ſic accipitur, ut à Juriſperitis ejuſmodi nomina ſumuntur. ibid.

Reconciliatio hic active potiſſimum accipitur. ibid.

Propria, & poſitiva Eccleſiæ Recon-

Reconciliatio eſt actio humana, externa, & publica, pollutam Eccleſiam Canonice mundans. diſp. 1. cap. 6. num. 4.

Cur Reconciliationis actio debeat eſſe humana, externa, publica, & Canonice facta. diſp. 1. cap. 6. num. 5.

Reconciliationis diverſitas undenam oriatur. diſp. 1. cap. 8. num. 1.

Reconciliatio Epiſcopalis, & Sacerdotalis major, & minor, ſolemnis, & ſimplex quid ſint, & quomodo differant. ibid. num. 2.

Reconciliationes cur diverſimode fiant. ibid.

Quælibet Reconciliationis diverſitas reduci poteſt ad hanc unam diſtinctionem, ut ea ſit vel loci conſecrati, vel non conſec rati, ac tantum benedicti. diſp. 1. cap. 8. num. 4.

Quænam Reconciliationis diſtinctiones, ſeu denominationes paſſim confundantur.. diſp. 1. cap. 8. num. 5.

Quælibet Reconciliatio loci ſacri ab aliquibus ſolemnis dicitur, ſed una magis, alia minus ſolemnis. ibid.

Reconciliatio an ſimul cum loci ſacri pollutione, vel poſt illam inſtituta fuerit. diſp. 1. cap. 9. num. 1.

Aliqui putant, quod in veteri quoque lege reconciliatio in uſu fuerit. diſp. 1. cap. 9. num. 2.

Reconciliationem non niſi novæ legis tempore inſtitutam fuiſſe quidam putant. diſp. 1. cap. 9. num. 4.

Templi Jeroſolymitani Renovatio non fuit proprie Reconciliatio. diſp. 1. cap. 9. num. 5.

Cur loci Sacri Reconciliatio inſtituta ſit, & cur ſic inſtituta ſit, valde differunt. diſp. 1. cap. 10. num. 1.

Reconciliatio in Pollutionis remedium inſtitui quodammodo debuit. diſp. 1. cap. 10. num. 3.

Cur reconciliatio proprie, ac principaliter inſtituta ſit. ibid. num. 4.

Loci Sacri Reconciliatio cur perfide ab hæreticis impugnetur. ibid. num. 5.

Sacra Congregatio cur etiam Eccleſiæ non conſecratæ reconciliationem non niſi perſonis in dignitate conſtitutis committere ſoleat. Diſp. 2. cap. 1. num. 5.

An Eccleſiæ reconciliatio, Diacono à Summo Pontifice committi poſſit. diſp. 2. cap. 3. num. 1.

Reconciliatio Eccleſiæ an ſit de Jure tantum Eccleſiaſtico.

co.

eo. Diſp. 2. cap. 5. num. 4.
Quomodo functio reconciliandi Eccleſiam ſit Ordinis Sacerdotalis, & quomodo valide à Papa committi poſſit non Sacerdoti. ibid.
An Eccleſiæ conſecratæ Reconciliatio quæ à ſimplici Sacerdote invalide facta fuit, per tolerantiam Papæ fiat aliquo modo valida. diſp. 2. cap. 6. num. 2.
Nemo non Epiſcopus abſque Papæ privilegio Eccleſiam conſecratam Reconciliare valet. diſp. 2. cap. 6. nu. 4.
Eccleſiaſticæ Pollutionis ceſſatio, & Eccleſiæ reconciliatio in quo differant. diſp. 3. cap. 1. num. 4.
Reconciliatio Eccleſiæ ſemper publicam Eccleſiæ pollutionem præcedentem requirit. diſp. 3. cap. 2. nu. 3.
Eccleſiæ pollutę reconciliatio, quæ unico verbo fit, an propria, ac formalis reconciliatio ſit. diſp. 3. cap. 3. nu. 1.
Virtualis reconciliatio quænam dicatur, & quomodo fiat. ibid.
Undenam haberi poſſit, quod reconciliationis pars aliqua ſit gravis, vel levis, principalis, vel minoris momenti. diſp. 3. cap. 3. num. 3.
Defectus publicitatis in reconciliatione an ſit ſubſtantialis, vel accidentalis. diſp. 3. cap. 4. num. 1.
Occulta reconciliatio an ad publicum reconciliationis ſcandalum tollendum ſufficiat. diſp. 3. cap. 4. nu. 2.
Reconciliationis publicitas an Eccleſiam pollutam reconciliet, vel reconciliatam oſtendat. ibid.
An reconciliatio carens publicitate, careat etiam effectu. ibid.
Occulta reconciliatio, ſi poſtea publicetur an publicæ reconciliationi æquivaleat. ibid.
Vera, & valida reconciliatio ad quid publica omnino eſſe debeat. ibid.
An reconciliationem occulte factam, fieri poſtea publicam ſatis ſit ad ejus effectum. ibid.
Certum eſſe videtur, quod occulta Eccleſiæ pollutæ reconciliatio eam vere non reconciliet. diſp. 3. cap. 4. num. 4.
Probabile eſt, quod, ſi occultæ reconciliationi accedat poſtea illius publica propalatio, Eccleſia tunc vere inde reconciliata fiat. diſp. 3. cap. 4. num. 4.
Reconciliatio an ſit ſpecies reparationis Eccleſiæ. diſp. 4. cap. 2. num. 3. V. etiam Repa-

Reparatio.
Sub generali reparationis nomine continetur etiam Eccleſiæ reconciliatio. diſp. 4. cap. 3. num. 4.
Reconciliatio Eccleſiarum eis favorabilis eſt. diſp. 4. cap. 4. num. 2.
Reconciliatio Cœmeterii. V. Cœmeterium, & Conſecratio.
Reconciliationis Pars. V. Pars, Eccleſia, & Reconſecratio.
Dubium de reconciliatione. V. Dubium.

RECONSECRATIO.

Reconſecratio eſt nova conſecratio, & fit eodem modo, quo conſecratio. diſp. 1. cap. 2. num. 4.
Reconſecrare. V. Eccleſia, & Reconciliatio.
Rectoria. V. Parochialis.

REDDITUS.

Si aliqui Eccleſiæ redditus diſtinctim, ac ſeparatim ab aliis ad Eccleſiæ reparationem deputati extant, ex eis deſumi debent expenſæ ad Eccleſiæ reconciliationem neceſſariæ. diſp. 4. cap. 3. num. 4.
Quando nulli Eccleſiæ redditus ſpecialiter ad Eccleſiæ reparationem deputati ſunt, vel ii ad id non ſufficiunt, quid agendum ſit. ibid.
Redditus Beneficiales quinam dicantur, & an differant ab aliis redditibus Eccleſiaſticis. diſp. 4. cap. 4. num. 4.
Redditúum Eccleſiaſticorum diverſitas. V. Obligatio.
Reditus ad Deum. V. reconciliatio.
Reductio Hæreticorum, & Apoſtatarum ad Sanctæ Matris Eccleſiæ gremium. V. reconciliatio.
Reductio Eccleſiæ pollutę ad priſtinum ſtatum. V. reconciliatio.

REGULARES.

Regulares an conformare ſe debeant cum Clero ſęculari quoad obſervationem Interdictorum, Feſtorum, & ſimilium. diſp. 2. cap. 2. num. 2.
Cur Regulares nec Sæcularium, nec Clericorum conſuetudine ligentur. diſp. 2. cap. 2. num. 3.
Praxis, vel conſuetudo Cleri Sæcularis petendi ab Epiſcopo licentiam reconciliandi Eccleſias non conſecratas an aliquando Regulares ad id obliget. diſp. 2. cap. 2. num. 4.
Regularium Eccleſiæ Parochiales in quibuſnam Epiſcopo

copo

copo ſubſint. diſp. 2. cap. 2. num. 5.

Animarum cura Regularium Eccleſiis annexa, non facit quin eæ adhuc ſint Regulares. ibid.

Regulares an ſaltem ex decentia, priuſquam Eccleſiam reconcilient, id Epiſcopo ſignificare debeant. ibid.

An Regulares poſſint proprias Eccleſias conſecratas reconciliare Aqua per Epiſcopum ſuo ſpeciali ritu benedicta. diſp. 2. cap. 6. nu. 5.

Quandonam regularium Prælatus Eccleſias ſuas conſecratas reconciliare valeat. ibid.

An Prælati regularium aliquando benedicere poſſint Aquam pro reconciliatione Eccleſiarum ſuarum conſecratarum. ibid.

Regularium Clauſtra. V. Clauſtrum.

RELICTUM.

Relicta pro Eccleſiæ Fabrica, num expendi poſſint etiam pro aliis Divino cultui neceſſariis. diſp. 4. cap. 3. nu. 4.

REPARATIO.

Reparatio Eccleſiæ quid ſit. diſp. 4. cap. 3. num. 4.

Qui ad Eccleſiæ reparationem tenentur, cur teneantur etiam ad ornamenta, ſine quibus Divina celebrari nequeunt. ibid. V. etiam reconciliatio, & Eccleſia.

RES, ET RES SACRA.

An res omnes tam ſolidæ, quam mobiles, & tam corpora, quam Jura ſub pecuniæ nomine contineantur. diſp. 4. cap. 1. num. 2.

Rem ſacram facere, & rem ſacram diſtribuere quantum inter ſe differant. diſp. 2. cap. 3. num. 5.

Rem ſacram facere altioris ordinis eſt, quam rem ſacram diſtribuere. ibid.

RITUALE.

Rituale Romanum ad Eccleſiæ non conſecratæ reconciliationem à ſimplici Sacerdote faciendam, cur Epiſcopi delegationem requirat. diſp. 2. cap. 1. num. 5.

RITUS.

Ritus reconciliandi Eccleſiam quo in ſenſu forma dicatur. diſp. 3. cap. 3. num. 3.

Non improbabile videtur, quod ſervato reconciliationis Ritu quoad majorem, & principalem ejus partem, reconciliatio valida ſit, ſecus autem invalida. diſp. 3. cap. 3. num. 4.

In

In Ritu, & forma conſecrationis, continetur etiam Ritus, & forma ſubſtantialis reconciliationis Eccleſiæ. Diſp. 3. cap. 5. num. 2.

S

SACERDOS.

Simplex Sacerdos de Jure ſine alia Pontificis, vel Epiſcopi licentia, Eccleſiam non conſecratam reconciliare poteſt, de convenienti vero non debet. Diſp. 2. cap. 1. num. 4. V. etiam Pollutio.

Cur aliqui Sacerdotes petierint à Pontifice facultatem reconciliandi Eccleſias non conſecratas. Diſp. 2. cap. 1. num. 5.

Simplex Sacerdos, quamvis regularis Eccleſiam non conſecratam reconciliare poteſt. Diſp. 2. cap. 2. nu. 1.

Sacerdotis nomine, an aliquando veniant etiam Clerici Sacerdote inferiores. Diſp. 2. cap. 3. num. 1.

Probabilius videtur, quod nemo non Sacerdos reconciliare queat Eccleſiam, nec id à Sacerdote, vel Epiſcopo ei committi poſſit. Diſp. 2. cap. 3. num. 4.

Non Sacerdos exercens Joco, vel per repræſentationem actum reconciliandi Eccleſiam, an fiat Irregularis, vel ſaltem peccet. Diſp. 2. cap. 4. num. 4.

Sæcularis Eccleſia. V. Eccleſia.

SACRAMENTA, ET SACRAMENTALIA.

An ſicuti à Chriſto Domino Sacramenta, ſic etiam ab Eccleſia Romana inſtituta fuerint Sacramentalia. diſp. 2. cap. 3. num. 4.

Quænam vocentur Sacramentalia. Diſp. 3. cap. 3. nu. 3.

Forma conficiendi Sacramentum an differat à forma illud adminiſtrandi. ibid.

Sacrificium Miſſæ. V. Miſſa.

SACRUM.

Vocabula Sacrum, & Conſecratum, an in malam quandoque partem accipiantur. Diſp. 1. cap. 2. num. 3.

SCANDALUM.

Publicum Scandalum publica ſatisfactione compenſandum eſt. Diſp. 3. cap. 2. nu. 5.

SCIRE.

Multa inutiliter Sciuntur, & multa utiliter neſciuntur. Diſp. 1. cap. 7. num. 2.

Sedes Epiſcopi. V. Epiſcopus

Scru-

Scrupulus. V. Dubium.

SIGNIFICATIO.

Undenam Significatio verbis impoſita ſit. Diſp. 1. cap. 4. num. 2.

Quomodo ſæpe tum unum verbum plures habeat ſignificationes, tum plura verba unam, & eandem. ib.

Sponſus Sponſæ, & Sponſa Sponſo aliquando reconciliari dicuntur. V. Reconciliatio.

SUBDUBIUM, ET SUPERDUBIUM.

Subdubium, & Superdubium quid ſint. Diſp. 1. cap. 7. num. 1.

Sumptus. V. Expenſæ.

T

Taxatio Collectę. V. Collecta.

Templi benedictio. V. Benedictio.

Templi Jeroſolymitani renovatio. V. Reconciliatio.

Tonſura. V. Prima tonſura.

V

Verborum Significatio. V. Significatio.

VICARIUS.

Vicarius Epiſcopalis an abſque ſpeciali Epiſcopi mandato Eccleſiam non conſecratam reconciliare poſſit. Diſp. 2. cap. 1. num. 2.

Num Vicarius Generalis Epiſcopi, quando ipſe quoque Epiſcopus non eſt, Eccleſiam conſecratam reconciliare poſſit. Diſp. 2. cap. 6. num. 2.

Vicarius in Eccleſia perpetuus an proprie dici poſſit Beneficiarius. Diſp. 4. cap. 4. num. 4.

Violatio Eccleſiæ. V. Eccleſia, & Pollutio.

In dubio an quis fecerit Votum. V. Dubium.

Finis Indicis, & totius Operis de RECONCILIATIONE.

Digitized by Google

Digitized by Google

6-4

Digitized by Google